

KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANABİLİM DALI

**KENTSEL ALTYAPI PROJELERİNDE KORUMA
NİTELİĞİ-SÜRE BASKISI ÇELİŞKİSİ: HAYDARPAŞA
VE BEŞİKTAŞ KURTARMA KAZILARI ÖRNEKLERİ**

GİZEM DEMİRCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL, HAZİRAN, 2021

Gizem Demirci

Yüksek Lisans Tezi

2021

**KENTSEL ALTYAPI PROJELERİNDE KORUMA
NİTELİĞİ-SÜRE BASKISI ÇELİŞKİSİ: HAYDARPAŞA
VE BEŞİKTAŞ KURTARMA KAZILARI ÖRNEKLERİ**

GİZEM DEMİRCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı Kültür Varlıklarını Koruma Programı'nda Yüksek Lisans derecesi için gerekli kısmi şartların yerine getirilmesi amacıyla Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne teslim edilmiştir.

İSTANBUL, HAZİRAN, 2021

ARAŞTIRMA ETİĞİ VE YAYIN YÖNTEMLERİ BİLDİRİMİ

Ben, GİZEM DEMİRÇİ;

- Hazırladığım bu Yüksek Lisans Tezinin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve başka çalışmalardan yaptığım alıntıların kaynaklarını kurallara uygun biçimde tez içerisinde belirttiğimi;
- Bu Yüksek Lisans Tezinin başka bir eğitim kurumunda bir derece veya diplomaya sunulan veya kabul edilen herhangi bir materyal içermediğini;
- "Yükseköğretim Kurulu Etik Davranış İlkeleri" uyarınca hazırlanan "Kadir Has Üniversitesi Akademik Etik İlkeleri"ni takip ettiğimi onaylıyorum.

Buna ek olarak, bu çalışma ile ilgili ortaya çıkabilecek herhangi bir haksız iddianın, üniversite mevzuatına uygun olarak disiplin işlemi ile sonuçlanacağını kabul ediyorum.

Ayrıca, çalışmalarımın hem basılı hem de elektronik kopyaları, aşağıda belirtilen şartlar çerçevesinde Kadir Has Bilgi Merkezi'nde saklanacaktır:

Tezimin/projemin 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/projemin tamamı erişime açılabilir.

GİZEM DEMİRÇİ

12 Temmuz 2021

KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KABUL VE ONAY

GİZEM DEMİRCİ tarafından hazırlanan **KENTSEL ALTYAPI PROJELERİNDE KORUMA NİTELİĞİ-SÜRE BASKISI ÇELİŞKİSİ: HAYDARPAŞA VE BEŞİKTAŞ KURTARMA KAZILARI ÖRNEKLERİ** başlıklı bu çalışma **17.06.2021** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

ONAYLAYANLAR:

Prof. Dr. Murat Çetin (Danışman) (Kadir Has Üniversitesi) _____

Prof. Dr. Yonca Kösebay Erkan (Kadir Has Üniversitesi) _____

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Senem Doyduk (Sakarya Üniversitesi) _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	i
ÖZET	ii
TEŞEKKÜRLER	iii
TABLolar LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Çalışmanın Kapsamı	1
1.3 Çalışmanın Yöntemi	2
2. KENTSEL ARKEOLOJİ VE ALTYAPI PROJELERİ İLİŞKİSİ	4
2.1 Kentsel Arkeoloji Kavramı	5
2.2 Kentsel Arkeolojik Alanların Saptanması	6
2.3 Kentsel Arkeolojik Alanlarda Altyapı Projelerinin Yönetim Süreçleri	8
2.3.1 Yasal süreçler	9
2.3.2 Ön Araştırma	13
2.3.3 Fizibilite Çalışmaları	14
2.3.4 Arkeolojik kazıların sürdürülmesi.....	15
2.3.5 Belgeleme Çalışmaları	17
2.3.6 Projelendirme	18
2.3.7 Uygulama Çalışmaları.....	19
2.4 Kentsel Altyapı Projelerinde Koordinasyon	19
2.4.1 Koordinasyon bileşenleri	20
2.4.2 Proje ve alan yönetiminde süre olgusu ve yaklaşımları	21
3. İSTANBUL'DA KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YAPILAN ALTYAPI PROJELERİ	22
3.1 Yenikapı Metro ve Marmaray Projeleri	22
3.2 Gebze Halkalı Banliyö Hattı İyileştirmesi	28
3.3 Kabataş Mahmutbey Metro Hattı	32

4. YURTDIŐI ÖRNEKLERİNDE KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YÜRÜTÜLEN ALTYAPI PROJELERİ.....	34
4.1 Kopenhag Metroyu.....	34
4.2 Londra Metroyu Elizabeth Hattı (Crossrail).....	37
4.3 Atina Metroyu.....	40
5. İSTANBUL'DA ULAŞIM ALTYAPI PROJELERİNİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLAR.....	43
5.1 Beşiktaş Metro İstasyonu Alanı.....	43
5.1.1 Alanın tarihsel topografyası.....	45
5.1.2 Beşiktaş Metro Kazısı.....	47
5.2 Haydarpaşa Gar Sahası.....	54
5.2.1 Alanın tarihsel topografyası.....	56
5.2.2 Haydarpaşa Gar Sahası Arkeolojik Kazısı.....	58
6. İSTANBUL'DA KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YÜRÜTÜLEN ALTYAPI PROJELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	74
6.1 Süreç Yönetimi ve Zaman İlişkisi.....	74
6.2 Değerlendirme Kriterleri.....	75
6.2.1 Altyapı çalışmalarının projelendirme ve uygulama süreçleri.....	75
6.2.2 Arkeolojik kazılar.....	76
6.2.3 Belgeleme ve koruma projeleri.....	76
6.2.4 Koruma Kurulu kararları.....	77
6.2.5 Koruma uygulamaları.....	77
6.3 Beşiktaş Metro Kazısı ile Haydarpaşa Gar Sahası Kazısındaki Çalışmaların Zaman Yönetimi Açısından Karşılaştırılması.....	77
6.4 Kentsel Arkeolojik Alanlarda Yürütölen Altyapı Projelerinin Kültür Varlıklarını Koruma Açısından Değerlendirilmesi.....	102
7. SONUÇ.....	105
KAYNAKÇA.....	107
ÖZGEÇMİŞ.....	113
EK A. BEŞİKTAŞ METRO İSTASYONU KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ.....	114
EK B. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ.....	117
EK C. BEŞİKTAŞ METRO KAZISI FOTOĞRAFLARI.....	124

EK D. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI FOTOĞRAFLARI.....	144
EK E. BEŞİKTAŞ METRO KAZISINA İLİŞKİN İSTANBUL III NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU KARARLARI	181
E.1 26.05.2009 Tarih ve 3698 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı.....	181
E.2 29.04.2016 Tarih ve 2888 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	182
E.3 12.05.2016 Tarih ve 2907 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	183
E.4 11.08.2016 Tarih ve 3034 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	184
E.5 16.02.2017 Tarih ve 3389 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	185
E.6 27.07.2017 Tarih ve 3671 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	186
E.7 24.08.2017 Tarih ve 3705 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	187
E.8 26.10.2017 Tarih ve 3810 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	188
E.9 10.05.2018 Tarih ve 4171 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	189
E.10 21.06.2018 Tarih ve 4260 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	190
E.11 01.11.2018 Tarih ve 4495 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	191
E.12 10.01.2019 Tarih ve 4607 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	192
EK F. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISINA İLİŞKİN İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU KARARLARI	193
F.1 19.07.2018 Tarih ve 5540 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	193

F.2 06.09.2018 Tarih ve 5628 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	195
F.3 29.11.2018 Tarih ve 5832 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	196
F.4 02.05.2019 Tarih ve 6215 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	197
F.5 13.06.2019 Tarih ve 6302 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	198
F.6 13.06.2019 Tarih ve 6303 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	199
F.7 13.06.2019 Tarih ve 6304 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	200
F.8 13.06.2019 Tarih ve 6305 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	201
F.9 13.06.2019 Tarih ve 6306 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	202
F.10 10.10.2019 Tarih ve 6623 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	203
F.11 10.10.2019 Tarih ve 6624 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	204
F.12 10.10.2019 Tarih ve 6625 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	206
F.12 10.10.2019 Tarih ve 6626 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	207
F.13 10.10.2019 Tarih ve 6627 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	208
F.14 10.10.2019 Tarih ve 6628 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	209
F.15 10.10.2019 Tarih ve 6629 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	210
F.16 10.10.2019 Tarih ve 6631 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	211

F.17	07.11.2019 Tarih ve 6748 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	212
F.18	28.11.2019 Tarih ve 6802 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	213
F.19	28.11.2019 Tarih ve 6803 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	214
F.20	28.11.2019 Tarih ve 6805 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	215
F.21	27.12.2019 Tarih ve 6911 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	217
F.22	27.12.2019 Tarih ve 6912 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	218
F.23	17.01.2020 Tarih ve 6977 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	219
F.24	17.01.2020 Tarih ve 6991 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	220
F.25	29.01.2020 Tarih ve 7010 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	221
F.26	13.02.2020 Tarih ve 7095 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	222
F.27	06.03.2020 Tarih ve 7167 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	223
F.28	06.03.2020 Tarih ve 7168 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	224
F.29	06.03.2020 Tarih ve 7169 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	225
F.30	11.03.2020 Tarih ve 7204 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	226
F.31	18.06.2020 Tarih ve 7302 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	227
F.32	02.07.2020 Tarih ve 7348 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	229

F.33	27.07.2020 Tarih ve 7467 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	231
F.34	25.09.2020 Tarih ve 7638 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	232
F.35	25.09.2020 Tarih ve 7640 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	233
F.36	07.10.2020 Tarih ve 7696 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	234
F.37	07.10.2020 Tarih ve 7695 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	235
F.38	08.04.2021 Tarih ve 8255 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	236
F.39	27.05.2021 Tarih ve 8327 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	238
F.40	27.05.2021 Tarih ve 8328 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	240
F.41	24.06.2021 Tarih ve 8424 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı	241

CONSERVATION QUALITY AND TIME PRESSURE CONTRADICTION IN
URBAN INFRASTRUCTURE PROJECTS: HAYDARPAŞA AND BEŞİKTAŞ
RESCUE EXCAVATIONS EXAMPLES

ABSTRACT

The changing requirements of the current cities demand new infrastructural projects; these projects often overlap with urban archaeological sites. The infrastructural projects are endeavored to be completed briskly owing to many financial, political, and sociological factors. Therefore, the required duration for the archaeological heritage research and the time scheduling of the infrastructural projects do not correspond with each other.

In this study, on the Beşiktaş Metro Station Excavation and Haydarpaşa Station Area Excavation; the factors affecting the research on cultural heritage in infrastructural projects located in urban archaeological areas were examined; the effects and the results of time pressure and ambitious expectations about the speed of work in infrastructural projects on the preservation of cultural heritage were evaluated.

Keywords: Urban Archaeology, Rescue Archaeology, Infrastructural Project, Transportation Project, Beşiktaş, Haydarpaşa, Duration, Speed, Preservation

KENTSEL ALTYAPI PROJELERİNDE KORUMA NİTELİĞİ-SÜRE BASKISI
ÇELİŞKİSİ: HAYDARPAŞA VE BEŞİKTAŞ KURTARMA KAZILARI
ÖRNEKLERİ

ÖZET

Günümüzde kentin ihtiyaçlarının değişmesiyle yeni altyapı çalışmalarına ihtiyaç duyulmakta; bu çalışmalar da sıklıkla kentsel arkeolojik alanlar ile çakışmaktadır. Altyapı çalışmaları mali, politik ve sosyolojik pek çok faktörün etkisiyle hızla tamamlanmaya çalışılmakta; bu nedenle arkeolojik mirasa ilişkin çalışmalar için ihtiyaç duyulan süre ile altyapı projesinin zaman planlaması birbirini karşılamamaktadır.

Bu çalışmada, Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı ve Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı üzerinden; kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerinde kültür varlıklarına ilişkin çalışmalara etki eden faktörler incelenmiş; altyapı çalışmalarındaki süre baskısı ve hız kaygısının kültür varlıklarının korunması üzerindeki etkileri ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Arkeoloji, Kurtarma Arkeolojisi, Altyapı Projesi, Ulaşım Projesi, Beşiktaş, Haydarpaşa, Süre, Hız, Koruma

TEŞEKKÜRLER

Tez çalışmamın her aşamasında destek olan, emeğini ve sabrını esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Murat etin'e; değerli görüşleri ile katkıda bulunan Prof. Dr. Füsun Alioğlu, Prof. Dr. Yonca Kösebay Erkan ve Dr. Öğr. Üyesi Hatice Senem Doyduk'a teőekkürlerimi sunarım.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri müdürü Rahmi Asal'a, İstanbul Arkeoloji Müzeleri emekli müdürü Zeynep Kızıltan'a, alan sorumlusu müze uzmanlarına, kazı çalışmalarında yer alan tüm ekip üyelerine ve kazı çalışmalarına emeği geçen işçilere teőekkürü borç bilirim. Çalışma süresince yardımlarını esirgemeyen Beşiktaş Metro Kazısı ekip yeleri arkeolog Songül oban'a ve arkeolog Olgaç Oral'a, Haydarpaşa Kazısı ekip yesi arkeolog Didem Toy'a, Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Yılmaz'a, resmi karar ve yazışmalara ulaşmamı kolaylaştıran İstanbul Arkeoloji Müzeleri uzman arkeologları Mehmet Ali Polat'a ve Gökhan Ortak'a, TCDD arşivlerine erişmemi sağlayan Esra Yaşayan'a, yüksek lisans çalışmalarım esnasında iş hayatımı organize etmeme yardımcı olan ekip arkadaşlarıma, her zaman her konuda yanımda olan sevgili aileme ve Hasan Binay'a teőekkür ederim.

ÍTHAF

Aileme...

TABLolar LİSTESİ

Tablo 6.1: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta altyapı projelerinin yürütülüşünde etkili süreçlerin çalışma içerisindeki dağılımı.....	78
Tablo 6.2: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta altyapı projelerine ait aşamaların çalışma hızındaki etkisine dair karşılaştırma tablosu	81
Tablo 6.3: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların yürütülüşünü etkileyen faktörler.....	83
Tablo 6.4: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların yürütülüşünü etkileyen faktörlerin hıza etkisine dair karşılaştırma tablosu	85
Tablo 6.5: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta belgeleme ve koruma projelerinin hıza etkisine dair karşılaştırma tablosu	89
Tablo 6.6: Süreç içerisinde Koruma Kurulu kararlarının sıklığını gösterir çizelge.....	92
Tablo 6.7: Haydarpaşa Gar Sahasında proje teslimleri ile Koruma Kurulu kararları arasında geçen süre	93
Tablo 6.8: Beşiktaş Metro Kazısında proje teslimleri ile Koruma Kurulu kararları arasında geçen süre	93
Tablo A.1: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (16.04.2015-24.08.2017)	114
Tablo A.2: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (27.09.2017-12.11.2018)	115
Tablo A.3: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (01.12.2018-18.03.2019)	116
Tablo B.1: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (28.02.2011-19.07.2018).	117
Tablo B.2: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (30.07.2018-02.03.2019).	118
Tablo B.3: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (11.03.2019-28.09.2019).	119
Tablo B.4: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (30.09.2019-27.12.2019).	120
Tablo B.5: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (27.12.2019-16.03.2020).	121
Tablo B.6: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (04.05.2020-21.12.2020).	122
Tablo B.7: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (28.12.2020-26.03.2021).	123

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1: Yenikapı Metro, Marmaray ve TEİAŞ arkeolojik kazı alanları (Binay, 2014)	24
Şekil 3.2: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanlarında eş zamanlı çalışma yürütülen bölgelerin plan üzerinde gösterimi (İstanbul: 8000 Years Brought to Daylight. Marmaray, Metro, Sultanahmet excavations, 2007)	25
Şekil 3.3: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanı (Fotoğraflarla Kazı Günlüğü: İstanbul Marmaray-Metro Ulaşım Projesi Arkeolojik Kazıları, 2014)	27
Şekil 3.4: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanı (Fotoğraflarla Kazı Günlüğü: İstanbul Marmaray-Metro Ulaşım Projesi Arkeolojik Kazıları, 2014)	27
Şekil 3.5: Pendik Höyük kazı alanı (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2012)	29
Şekil 3.6: Pendik kazısında Neolitik Dönem'e ait mimari yapı kalıntısının taşınması (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2013)	29
Şekil 3.7: İdealtepe kazı alanı (Tuluk & Yıldırım, 2016)	30
Şekil 3.8: Kartal kazı alanı (Eylül 2017)	31
Şekil 3.9: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanı (Kasım 2020)	31
Şekil 3.10: Kabataş istasyonu kazı alanı (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2021)	33
Şekil 3.11: Beşiktaş istasyonu kazı alanı (Kasım, 2017)	33
Şekil 4.1: Kopenhag Radhuspladsen'de yapılan arkeolojik kazılar (Lyne & Hanna, 2016)	35
Şekil 4.2: Kopenhag Kongens Nytorv'da yapılan arkeolojik kazılar (Steineke & Jersen, 2016)	35
Şekil 4.3: Kopenhag Gammel Strand'da yapılan arkeolojik kazılar (Whatley & Hansen, 2016)	35
Şekil 4.4: Kopenhag Kongens Nytorv örneğinde derecelendirilen kazı alanlarının harita üzerinde gösterimi	36
Şekil 4.5: Londra Crossrail Projesi organizasyon şeması (Carver, 2010)	38
Şekil 4.6: Crossrail hattı Bond Street istasyonu kazısı (Crossrail Ltd., 2016)	39
Şekil 4.7: Charterhouse Meydanı kazısı (Crossrail Ltd., 2016)	39
Şekil 4.8: Atina Metrosu Syntagma İstasyonu (trip2athens web sitesi)	42
Şekil 4.9: Atina Metrosu Monastiraki İstasyonu (athensandbeyond web sitesi)	42

Şekil 4.10: Atina Metrosu Evangelismos İstasyonu (trip2athens web sitesi)	42
Şekil 5.1: Kabataş-Mahmutbey Metro Hattının kent içerisindeki yeri ve Beşiktaş Metro İstasyonu'nun hat üzerindeki konumu	44
Şekil 5.2: Beşiktaş Metro İstasyonu kazı alanının kent içerisindeki konumu (Google Earth, 2021).....	44
Şekil 5.3: Beşiktaş Metro İstasyonu Projesi'nin yürütülüşünü etkileyen noktaların çalışma hızı üzerindeki etkileri	49
Şekil 5.4: Beşiktaş Metro İstasyonu Projesi'nde arkeolojik kazı çalışmalarının hızında değişikliğe sebep olan aşamalar	50
Şekil 5.5: Beşiktaş Metro Kazısı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür katmanları ve derinlikleri	50
Şekil 5.6: Beşiktaş Metro Kazısında kazı alanının genişlemesinin arkeolojik kazı çalışmalarının hızına etkisi.....	51
Şekil 5.7: Beşiktaş Metro Kazısında çalışma sahasının boyutundaki 1. değişiklikle kazılan alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması .	51
Şekil 5.8: Beşiktaş Metro Kazısında çalışma sahasının boyutundaki 2. değişiklikle kazılan alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması .	52
Şekil 5.9: Beşiktaş Metro Kazısında kültür katmanı niteliğinin çalışma hızına etkisi....	53
Şekil 5.10: Beşiktaş Metro Kazısında çalışan sayısının çalışma hızına etkisi	53
Şekil 5.11: Gebze-Halkalı Banliyö Hattının kent içerisindeki yeri ve Haydarpaşa Gar Sahası'nın hat üzerindeki konumu	55
Şekil 5.12: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının kent içerisindeki konumu (Google Earth, 2021).....	55
Şekil 5.13: Kalkhedon haritası (Dionysios Byzantios)	57
Şekil 5.14: Haydarpaşa Gar Sahasındaki arkeolojik kazıların güncel durumunu gösterir vaziyet planı	59
Şekil 5.15: Haydarpaşa Gar Sahası'nda çalışmaların yürütülüşünü etkileyen noktaların çalışma hızı üzerindeki etkileri	64
Şekil 5.16: Haydarpaşa Gar Sahasında arkeolojik kazı çalışmalarının hızı ve kırılma noktaları.....	65
Şekil 5.17: Haydarpaşa Gar Sahası kazı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür katmanları ve derinlikleri	66

Şekil 5.18: Haydarpaşa Gar Sahasında kazı alanının genişlemesinin çalışma hızına etkisi	67
Şekil 5.19: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 1. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması.....	68
Şekil 5.20: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 2. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması.....	68
Şekil 5.21: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 3. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması.....	69
Şekil 5.22: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 4. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması.....	70
Şekil 5.23: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 6. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması.....	70
Şekil 5.24: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanındaki kültür katmanı niteliğinin çalışma hızı üzerindeki etkisi	71
Şekil 5.25: Haydarpaşa Gar Sahası arkeolojik kazısında çalışma saatlerinin hız üzerindeki etkisi	72
Şekil 6.1: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta açığa çıkarılan kültür katmanları.....	84
Şekil 6.2: Haydarpaşa'da (solda) ve Beşiktaş'ta (sağda) arkeolojik kazılarda zaman yönetimi açısından karşılaştırılan alanlar.....	86
Şekil 6.3: Aynı kültür katmanı ve benzer iklimsel koşullarda çalışmaların hızının ve etkileyen faktörlerin karşılaştırılması.....	87
Şekil 6.4: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta çalışan sayısının arkeolojik kazı hızına etkisi	88
Şekil 6.5: Hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin oranları.....	90
Şekil 6.6: Koruma uygulamalarının çalışma süresi üzerindeki etkisi	95
Şekil 6.7: Beşiktaş'ta yapılan kaldırma uygulamasının çalışma hızı üzerindeki etkisi ..	95
Şekil 6.8: Haydarpaşa 1 olarak adlandırılan taşıma uygulamasının çalışma hızı üzerindeki etkisi	97
Şekil 6.9: Tıbbiye Köprüsü inşası esnasında yapılan, Haydarpaşa 2 olarak adlandırılan kapatma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi	98
Şekil 6.10: Ray hattının inşası esnasında yapılan, Haydarpaşa 3 olarak adlandırılan kapatma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi	99

Şekil 6.11: Haydarpaşa 4 olarak adlandırılan, ray hattının inşası esnasında tarihi menfezde yapılan restorasyon uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi ... 100

Şekil 6.12: Haydarpaşa 5 olarak adlandırılan, ray hattının inşası esnasında tarihi yolda yapılan taşıma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi..... 101

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf C.1: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (22.09.2016)	124
Fotoğraf C.2: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (26.09.2016)	124
Fotoğraf C.3: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.09.2016)	125
Fotoğraf C.4: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (03.10.2016)	125
Fotoğraf C.5: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (12.10.2016)	126
Fotoğraf C.6: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.10.2016)	126
Fotoğraf C.7: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.10.2016)	127
Fotoğraf C.8: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (28.11.2016)	127
Fotoğraf C.9: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (30.11.2016)	128
Fotoğraf C.10: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (12.12.2016)	128
Fotoğraf C.11: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.12.2016)	129
Fotoğraf C.12: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (19.01.2017)	129
Fotoğraf C.13: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.02.2017)	130
Fotoğraf C.14: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.03.2017)	130
Fotoğraf C.15: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.03.2017)	131
Fotoğraf C.16: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.03.2017)	131
Fotoğraf C.17: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.04.2017)	132
Fotoğraf C.18: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (17.04.2017)	132
Fotoğraf C.19: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (25.04.2017)	133
Fotoğraf C.20: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (15.05.2017)	133
Fotoğraf C.21: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (23.05.2017)	134
Fotoğraf C.22: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.07.2017)	134
Fotoğraf C.23: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (23.08.2017)	135
Fotoğraf C.24: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (20.09.2017)	135
Fotoğraf C.25: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (30.09.2017)	136
Fotoğraf C.26: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.10.2017)	136
Fotoğraf C.27: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.11.2017)	137
Fotoğraf C.28: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (08.01.2018)	137
Fotoğraf C.29: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (22.01.2018)	138
Fotoğraf C.30: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (29.01.2018)	138

Fotoğraf C.31: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (26.03.2018)	139
Fotoğraf C.32: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.06.2018)	139
Fotoğraf C.33: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (07.06.2018)	139
Fotoğraf C.34: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (25.06.2018)	140
Fotoğraf C.35: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (02.07.2018)	140
Fotoğraf C.36: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (14.07.2018)	141
Fotoğraf C.37: Beşiktaş Metro İstasyonu alanındaki kurganlar (06.02.2019).....	141
Fotoğraf C.38: Beşiktaş Metro İstasyonu alanındaki kurganların numaralandırılması (06.02.2019)	142
Fotoğraf C.39: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (07.03.2019)	142
Fotoğraf C.40: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (15.11.2019)	143
Fotoğraf C.41: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.05.2020)	143
Fotoğraf D.1: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları (04.07.2018)	144
Fotoğraf D.2: Tıbbiye Köprüsü G8 ayağı kazı çalışmaları (04.07.2018)	144
Fotoğraf D.3: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları (30.07.2018)	145
Fotoğraf D.4: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (04.07.2018)	145
Fotoğraf D.5: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (04.07.2018)	146
Fotoğraf D.6: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (06.10.2018).....	146
Fotoğraf D.7: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (06.10.2018)	147
Fotoğraf D.8: Tıbbiye Köprüsü G8 ayağı kazı çalışmaları (10.12.2018)	147
Fotoğraf D.9: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanı (solda) (20.12.2018)	148
Fotoğraf D.10: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanının kapatılması (02.01.2019)	148
Fotoğraf D.11: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanının kapatılması (02.01.2019)	149
Fotoğraf D.12: Tıbbiye Köprüsü G1 ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi (29.08.2018)	149

Fotoğraf D.13: Tıbbiye Köprüsü G1 ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi (10.08.2019)	150
Fotoğraf D.14: Tıbbiye Köprüsü ve Abdülmecid Han Çeşmesi (04.02.2020)	150
Fotoğraf D.15: Tıbbiye Köprüsü ve Abdülmecid Han Çeşmesi (04.02.2020)	151
Fotoğraf D.16: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (22.11.2018)	151
Fotoğraf D.17: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (01.07.2019)	152
Fotoğraf D.18: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (25.05.2019)	152
Fotoğraf D.19: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi yol kalıntısı (04.12.2019)	153
Fotoğraf D.20: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi yol kalıntısı (04.02.2020)	153
Fotoğraf D.21: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (18.07.2018)	154
Fotoğraf D.22: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (28.07.2018)	154
Fotoğraf D.23: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (08.08.2018)	155
Fotoğraf D.24: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (08.12.2018)	155
Fotoğraf D.25: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (02.01.2019)	156
Fotoğraf D.26: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (05.02.2019)	156
Fotoğraf D.27: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (11.06.2019)	157
Fotoğraf D.28: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (28.10.2019)	157
Fotoğraf D.29: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (11.01.2020)	158
Fotoğraf D.30: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (12.03.2020)	158
Fotoğraf D.31: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (22.04.2020)	159
Fotoğraf D.32: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (17.12.2020)	159
Fotoğraf D.33: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (07.06.2018)	160
Fotoğraf D.34: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.07.2018)	160
Fotoğraf D.35: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (30.07.2018)	161
Fotoğraf D.36: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (30.07.2018)	161
Fotoğraf D.37: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (07.08.2018)	162
Fotoğraf D.38: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (28.08.2018)	162

Fotoğraf D.39: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (31.08.2018).....	163
Fotoğraf D.40: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (13.09.2018).....	163
Fotoğraf D.41: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.10.2018).....	164
Fotoğraf D.42: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (16.10.2018).....	164
Fotoğraf D.43: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (21.10.2018).....	165
Fotoğraf D.44: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.11.2018).....	165
Fotoğraf D.45: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.11.2018).....	165
Fotoğraf D.46: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (22.01.2019).....	166
Fotoğraf D.47: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (05.02.2019).....	166
Fotoğraf D.48: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (05.02.2019).....	167
Fotoğraf D.49: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (20.03.2019).....	167
Fotoğraf D.50: Haydarpaşa Garı peron bölgesi(16.04.2019).....	168
Fotoğraf D.51: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (20.05.2019).....	168
Fotoğraf D.52: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.06.2019).....	169
Fotoğraf D.53: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.08.2019).....	169
Fotoğraf D.54: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.08.2019).....	170
Fotoğraf D.55: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.09.2019).....	170
Fotoğraf D.56: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.10.2019).....	171
Fotoğraf D.57: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.11.2019).....	171
Fotoğraf D.58: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.12.2019).....	172
Fotoğraf D.59: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2020).....	172
Fotoğraf D.60: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (04.02.2020).....	173
Fotoğraf D.61: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (10.06.2020).....	173
Fotoğraf D.62: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (29.07.2020).....	174
Fotoğraf D.63: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (27.08.2020).....	174
Fotoğraf D.64: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.11.2020).....	175
Fotoğraf D.65: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.11.2020).....	175
Fotoğraf D.66: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.11.2020).....	176
Fotoğraf D.67: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (17.12.2020).....	176
Fotoğraf D.68: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (17.12.2020).....	177
Fotoğraf D.69: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2021).....	177
Fotoğraf D.70: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.12.2020).....	178

Fotoğraf D.71: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2021).....	179
Fotoğraf D.72: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (18.01.2021).....	179
Fotoğraf D.73: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.02.2021).....	180
Fotoğraf D.74: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (19.03.2021).....	180

1. GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı

Günümüzde nüfus artışı, sosyal ve kültürel değişimler, mali ve politik etmenler gibi değişkenler kent yaşamını ve kent planlamasını doğrudan etkilemektedir. Bu durum, kent içerisinde yeni altyapı çalışmalarına ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur. Tarih boyunca yerleşim alanlarının birbiri üzerine konumlanmış olması sebebiyle, günümüzde pek çok kent yeraltı kültür katmanlarına sahiptir ve altyapı çalışmalarının yürütüldüğü birçok alanda bu katmanlara ait arkeolojik kalıntılarla karşılaşmaktadır. Altyapı projeleri ile kültürel mirasın çakıştığı alanlarda; hem kentin güncel ihtiyaçlarının karşılanması, hem de kültürel mirasın korunmasını amaçlayan ve sağlayan çalışmaların yürütülmesi gereklidir. İmar uygulamaları ile kültürel mirası karşı karşıya getiren bu süreç, ortak çalışma disiplini gerektirir; ancak kültür varlıklarına ilişkin çalışmalarda ihtiyaç duyulan süre ile altyapı projesinin zaman planlaması genellikle birbirini karşılamamaktadır. Bu çalışmada; altyapı projelerindeki süre kaygısı ve hız baskısının, arkeolojik mirasın korunmasına etkileri araştırılmıştır. Bu kapsamda, İstanbul'da yürütülen geniş ölçekli ulaşım projeleri olan Kabataş-Mahmutbey Metro Hattı projesinin Beşiktaş İstasyonu ve Haydarpaşa Gar Sahasının modernizasyonu ele alınmış; bu projelerin kültür varlıklarını koruma açısından incelenmesi ve koruma-süre ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada öncelikle kentsel arkeolojik alanlarda uygulanan altyapı projelerinin kültür varlıklarını kapsayan tüm süreçleri tanımlanmıştır. Projenin bileşenleri, bu bileşenlerin ortak çalışma alanları ve birbirleriyle olan koordinasyonu incelenmiş; koordinasyon şemalarının işleyişinde zaman yönetiminin önemi ve etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda; İstanbul'da yürütülen büyük ölçekli ulaşım altyapı projeleri olmaları sebebiyle; Kabataş-Mahmutbey Metro Hattı projesi ve yönetimsel olarak Marmaray projesini de kapsayan

Gebze Halkalı Banliyö Hattı İyileştirme projesi ele alınmıştır. Bu projeleri ele alırken; Beşiktaş Metro İstasyonu kazısı ve Haydarpaşa Gar Sahası kazısına odaklanılmıştır. Haydarpaşa Gar Sahası, çok sayıda bileşene sahip, kültür varlıklarına ilişkin risk ve avantajları öngörülebilir olan ve günümüzde çalışmaların devam ettiği bir alan olması sebebiyle seçilmiştir. Beşiktaş Metro Kazısı ise kültür varlıklarına ilişkin öngörülemeyen aşamalarla karşılaşılacak bir alan olması sebebiyle seçilmiştir. Bu alanlardaki çalışmalarda süre kaygısının ve altyapı projesinin, yeraltı kültür mirasının açığa çıkarılması ve korunmasına ilişkin tüm süreçlere etkisi incelenmiş; bu etkinin koruma adına nasıl sonuçlandığı araştırılmıştır.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Çalışmalarda ilk olarak kentsel arkeolojik alan kavramı ve bu alanların saptanmasına ilişkin yöntem ve kriterler ele alınmıştır. Altyapı projelerinin planlama ve uygulama aşamaları incelenmiş ve kültür varlıkları ile ilgili çalışmaların bu sürece nasıl dahil olduğu araştırılmıştır. Altyapı projelerinin planlama ve uygulama aşamalarının incelenmesinde, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların sürece dahil olduğu noktadan başlanmış; ön bürokratik ve finansal süreçler kapsam dışı bırakılmıştır.

Kentsel arkeolojik alanlarda, projenin tasarım ve uygulama çalışmalarında izlenmesi gereken aşamaların gereklilikleri, bileşenleri ve bu bileşenlerin koordinasyonu incelenmiştir. Bu incelemede yasa, yönetmelik, ilke kararları ve uluslararası tüzükler incelenerek yasal sorumluluklar tanımlanmış; saha gereklilikleri, koruma yaklaşımları, evrensel kriterler, sürece dahil olması gereken disiplinler ve yönetim süreçleri araştırılmıştır.

Çalışmalarda izlenmesi gereken aşamaların araştırılması sonrasında, bu aşamaların yürütülüş biçimleri ve yürütülmesi için ayrılan sürelerin incelenmesi için, çalışma kapsamına alınacak altyapı projeleri olarak Beşiktaş Metro Kazısı ve Haydarpaşa Gar Sahası belirlenmiştir.

Proje alanının sınırlarının dar olması, açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların bir kısmının kazı öncesinde öngörülemez olması ve belirli aşamaları tamamlanmakla beraber güncel olarak devam eden bir proje olması sebebiyle Beşiktaş Metro Kazısı seçilmiştir.

Hem projenin bileşenlerinin ele alınan diğer örneklerden fazla olması, hem de çalışma sahası oldukça geniş olan ve günümüzde çalışmaları devam eden bir proje olması sebebiyle Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı seçilmiştir.

Çalışmalarda ilgili tez, makale ve tarihi kaynaklara ek olarak; İstanbul Arkeoloji Müzeleri, TCDD Genel Müdürlüğü, TCDD İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü, İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivlerinden faydalanılmıştır. Kazı alanlarının çizim ve görselleri kronolojik olarak ele alınarak ilgili yazışmalar ile karşılaştırılmış; koordinasyon, talepler ve kurul kararlarının saha çalışmalarına yansımaları ile hız ve süre yaklaşımlarının kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalara yansımaları incelenmiştir.

2. KENTSEL ARKEOLOJİ VE ALTYAPI PROJELERİ İLİŞKİSİ

16 Ocak 1992 tarihinde Valetta'da (Malta) imzalanan "Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinde arkeolojik miras kavramı şu şekilde tanımlanmıştır¹:

- i. Korunması ve incelenmesinin, insanlığın ve doğal çevre ile ilişkilerinin tarihindeki gelişimin saptanmasının sağlayacağı;
- ii. Başlıca bilgi edinme yollarının kazı ve keşiflerden olduğu kadar insanlığı ve çevresini ilgilendiren diğer araştırma yöntemlerinden oluştuğu;
- iii. Tarafların yetkisi altındaki her çeşit mekânda bulunan, tüm kalıntılar, varlıklar ve insanlığın geçmiş varlığının diğer izleri arkeolojik mirasın öğeleri kabul edilirler.

Hızlı nüfus artışı ve yapılaşma baskısı altındaki kentlerde; arkeolojik mirasın korunması önemli bir sorun başlığı haline gelmektedir. Yaşam koşullarının ve gereksinimlerinin değişmesi; kültürel kaynakları fiziksel, ekonomik ve sosyal açıdan etkilemektedir. Nüfus artışı, teknolojik gelişim, politik kararların sorgulanamazlığı, yasaların esnekliği, rant ve yapılaşma baskısı gibi etkenler, kentsel ve arkeolojik koruma alanlarını tahrip olma tehdidi ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kentsel gelişimin standartlaştığı, kimliksizleştiği bir dönemde tarihi yapılar ve diğer buluntular, bir kentin diğer kentlerden farkını ortaya koymaktadırlar. Dolayısıyla kentsel koruma alanları; bir şehrin belleğini, kentsel kimliğin önemli bir girdisini oluşturmaktadır (Aydoğdu, 2011).

Günümüzde kent içi arkeolojik alanlar kentli tarafından kent kimliğine ve gelişimine katkıda bulunan alanlar olarak görülmemekte; kentsel gelişimi engelleyen, yeterli donatıya sahip olmayan, terk edilmiş alanlar şeklinde algılanmaktadır. Bu algının önüne geçmek amacıyla arkeolojik kazılar; koruma, belgeleme ve sergilemeye yönelik çalışmalarla desteklenmelidir (Taşçı & Akyüz Levi, 2016). Kültürel kaynak değerleri; insanoğlunun tarih boyunca yarattığı ve yok edildiğinde geri dönüşü mümkün olmayan ortak değerler bütünüdür. Bu nedenle kültürel mirasa ait verilerin araştırılması, belgelenmesi ve tarihsel sürekliliğin devamı olarak kentin geleceğinin şekillenmesi,

¹ (Arkeolojik Mirasın Korunmasına Yönelik Avrupa Sözleşmesi, Kanun No: 4434 Kabul Tarihi: 05.08.1999)

arkeolojik katmanlara sahip kentsel yerleşim alanlarının korunması açısından önemlidir (Silav, 2019).

2.1 Kentsel Arkeoloji Kavramı

Doğan Hasol, Yunanca arkeo (eski) ve logos (bilgi) kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan arkeoloji terimini “*Tarihöncesi ve eski çağlardan kalma yapıtları, özellikle tarih ve sanat bakımından inceleyen bilim*” olarak tanımlar (2010). Arkeoloji bilimi, geçmiş zaman ölçeği ve somut kalıntılar ile ele alarak, uygarlığın gelişim sürecini geleceğe katkıda bulunmak amacıyla anlamaya ve yorumlamaya çalışır (Özdoğan, 2006).

Arkeolojiden kentsel arkeolojiye geçerken, öncelikle kent arkeolojisi kavramı ele alınmalıdır. Kent arkeolojisi kavramı, ilk etapta arkeolojinin alt başlığı gibi görülmekle beraber; arkeoloji kavramının kapsamını genişletmektedir. Kent arkeolojisi, kentin tarihsel gelişimini tam olarak anlamak için ortaya konulan bir disiplindir. Bu noktada kent arkeolojisi, gelişim sürecinde şehrin kimliğini oluşturan, birbirini izleyen aşamaların hiçbirini ihmal etmeksizin incelemelidir (Bilgin, 1996). Kentin geçmişi, güncel durumu, gereksinimleri ve geleceğine ilişkin analizlerin arkeolojik çalışmalar ile bir bütün olarak ele alınması, çalışma alanının farklı disiplinlere ihtiyaç duymasına neden olmaktadır. Kentsel arkeoloji ise bu bütüncül bakışı oluşturan çalışma alanlarından biri olarak ele alınabilir.

19. yüzyılın ikinci yarısında Londra ve Oslo gibi Avrupa'nın önemli merkezlerinde sanayileşmenin etkileri ve inşaat çalışmaları görülmeye başlanmış ve bu merkezlerdeki yerleşim izleri kayıt altına alınmıştır. Bu çalışmalarda arkeolojik kaynakların belgelenmesi uzman olmayan kişilerce yetersiz bir şekilde gerçekleştirilmiş olsa da, modern kentsel arkeolojinin başlangıcı olarak görülmektedir (Belge, 2005). Ancak bir terim olarak kentsel arkeoloji, II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa kentlerinin yeniden inşa süreci ile ortaya çıkmıştır (Belge, 2004). Savaş süresince Avrupa kentlerinde yıkımlar olmuş; bu kentlerde yaşam alanlarının tahrip olmasıyla kentin önceki dönemlerine ait kalıntılar görünür hale gelmiştir. Bu durum kalıntıların araştırılmasını

sağlamış ve kent merkezlerinde kazı çalışmaları başlamıştır (Taşçı & Akyüz Levi, 2016). Kentsel arkeoloji; başlangıçta kent içerisindeki arkeolojik kalıntıların ortaya çıkarılmasını hedefleyen çalışmalar olarak ele alınmış olsa da (Karabağ, 2008), zaman içerisinde kentin çok katmanlı kültürel yapısını anlamayı ve kentin tarihsel gelişimini ortaya koymayı amaçlayan çok yönlü bir çalışma alanı durumuna gelmiştir (Belge, 2004).

Kentsel arkeoloji ve kent arkeolojisi kavramları birbirini destekleyen farklı bilimsel çalışma alanları olmakla beraber; kentsel arkeoloji, kent arkeolojisinin kapsamlı bakış açısının bir parçasıdır. Kentsel arkeoloji kavramını, kentin kuruluşundan günümüze kadar geçirdiği tüm dönemleri, bu dönemlere ilişkin maddi kalıntıları ve bu kalıntıların birbirleriyle kurdukları ilişkiyi inceleme ve değerlendirme çalışmaları olarak tanımlamak mümkündür (Karabağ, 2008). Bu noktada kentsel arkeoloji, kente ilişkin arkeolojik veriler ve tarihsel kaynaklara dayanan, kentin geçmişinden bugüne kadarki sürecini ele alan bir alt çalışma alanı olarak; kentsel arkeolojik alanlar da bu çalışmaların kapsamına giren verilere sahip alanlar olarak tanımlanabilir.

2.2 Kentsel Arkeolojik Alanların Saptanması

Tarih boyunca yerleşim alanlarının birbiri üzerinde konumlandığı izlenebilmektedir. Günümüzde de modern kentlerin birçoğu kültür katmanlarının üzerinde yer almaktadır. Ülkemizde de 20. yüzyılda kurulduğu bilinen yeni yerleşim alanları dışında, tüm kentlerin altında geçmiş evrelere ilişkin kalıntıların yer aldığı söylenebilir (Özcan, 2006).

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3. Madde A bendinde kültür varlıkları, tabiat varlıkları, sit, koruma ve korunma alanı kavramları tanımlanmıştır. Buna göre kültür varlıkları “*tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar*” olarak; sit alanları “*tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür*

varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlar” olarak; koruma alanı da “taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihi çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alan” olarak tanımlanmıştır.² Kentsel arkeolojik alanlar ise Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’nun 702 numaralı ilke kararında, “2863 sayılı kanun kapsamına giren arkeolojik sit alanları ile birlikte korunması gerekli kentsel dokuları içeren ve bu özellikleri ile bütünlük arz eden korumaya yönelik özel planlama gerektiren alanlar” olarak tanımlanmıştır.³

Kentlerin farklı dönemlerine ait izlerin tarihsel süreklilik ve kültürel gelişmelerle oluştuğu göz önüne alındığında; bu katmanlara ilişkin bileşenlerin bugünkü kent yapısının ve kimliğinin oluşmasında oldukça etkili olduğu görülmektedir (Karabağ, 2008). Bu nedenle kenti sosyal, yapısal ve topografik olarak incelemek, tarihsel sürekliliğin ön tespiti açısından önemlidir.

Arkeolojik alanların tespitinde ise tarihsel araştırmalar, yüzey araştırmaları, sondaj ve kazı çalışmaları gibi klasik yöntemlere ek olarak, özellikle son yıllarda güncel teknolojik yöntemler kullanılmaktadır. Ancak bu tespit yöntemlerinin tamamının kentsel arkeolojik alanların tespitinde kullanılabilmesini söylemek mümkün değildir. Örneğin; Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönergenin 3. Madde v bendine göre yüzey araştırmaları, “*Taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları ile taşınır tabiat varlıklarının tespit, tahkik, tahlil ve teşhis edilmesi amacıyla kazı yapmaksızın toprak üstünde ve su altında yapılan çalışmaları*” kapsar.⁴ Modern kentlerde yapılaşmanın çoğunlukla arkeolojik alanların görünürlüğünü ortadan kaldırmış olması sebebiyle; halihazırda korunagelen ya da kazılarla açığa çıkarılan yapı ve kalıntılar dışında, yüzey araştırması çalışmalarıyla

² (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983)

³ (Kentsel Arkeolojik Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları, İlke Kararı, Karar No: 702 Karar Tarihi 15.04.2005)

⁴ (Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 14.01.2020)

arkeolojik alan sınırlarını belirlemek mümkün değildir. Bu durum, başlangıçta bahsedilen diğer çalışma yöntemlerinin önemini arttırmaktadır. Kente ilişkin tarihsel kaynakların araştırılması, topografyanın incelenmesi ve farklı ölçeklerde mekânsal okumalar ve gözlem yapılması kentsel arkeolojik alanların saptanmasına ilişkin değerlendirmelere olanak sağlamaktadır (Aydeniz, 2010). Bununla beraber, yüzeyde kalıntı tespit edilemediği durumlarda arkeolojik alan sınırlarını belirlemenin zorluğuna karşı, bu alanlarda sınırların saptanabilmesi için sondajlar, fotogrametrik çalışmalar ve georadar gibi güncel teknolojik yöntemler kullanılmaktadır (Ahunbay, 2018).

Tarihsel araştırmalar; antik kaynaklar, seyahatnameler, eski plan, harita ve çizimler gibi yazılı ve görsel kaynaklar ile ortaya konan verilerin değerlendirilmesi olarak özetlenebilir. Bu kaynaklara ek olarak; daha önce yapılmış olan kazı, sondaj çalışmalarından elde edilen veriler ve yapılaşma esnasında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar, kentsel arkeolojik alanların saptanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle ilgili müze ve koruma kurumlarının arşivleri bütüncül çalışmalar için önemli veri kaynaklarıdır (Karabağ, 2008).

Topografyanın incelenmesi ise çok yönlü bakış açısı gerektirir. Topografik ve coğrafi unsurlarının yaşam alanları oluşturma açısından elverişliliği, tarihi şehirlerin yerleşimi ve gelişiminde önemli rol oynamıştır; bu nedenle coğrafi koşulların incelenmesi alanın arkeolojik potansiyelinin anlaşılmasına yardımcı olur (Belge, 2005). Ek olarak, bu incelemeler ile doğal olmayan ve kent sürekliliğinin sebep olduğu fiziksel katmanlaşmanın topografyayı değiştirdiği alanlar tespit edilebilir.

2.3 Kentsel Arkeolojik Alanlarda Altyapı Projelerinin Yönetim Süreçleri

Günümüzde kentler çoğunlukla gelişme ve yenileşme baskısı altındadır. Bu durum kentsel arkeolojik alanlar için tehdit oluşturmakla beraber, inşa faaliyetleri yeraltı kültür mirasının açığa çıkarılmasını sağlamaktadır. Ancak kentlerin değişiminin kapsamı ve hızı; kazı çalışmaları, belgeleme, envanter çalışmaları, yorumlama, analiz ve projelendirme gibi pek çok aşamada muazzam bir zorluğa sebep olmaktadır (Demas,

2000). Kuşkusuz bir diğer ve temel zorluk da gerçekleştirilecek zorunlu altyapı müdahalelerinin, yer altındaki kültürel varlıkların bütünselliğine ne ölçüde zarar vereceği konusudur. Kentsel arkeolojik alanlara ilişkin farkındalığın artmasının da etkisiyle, süreç yönetiminde daha sistematik bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmuş; planlama aşamalarında belli çalışma standartlarının gerekliliği ortaya çıkmıştır (Özcan, 2006). Mimarların, şehir plancılarının, restoratörlerin, arkeologların, sanat tarihçilerinin, sosyologların, mühendislerin ve gerekli hallerde diğer alanlardan uzmanların katılımıyla gerçekleştirilen geniş katılımlı çalışmalar ile planlama ve uygulamalar için alt yapı niteliğinin oluşturulması hedeflenmektedir (Gönüler, 2011).

Sistemli bir süreç yönetimiyle, kentsel arkeolojik alanlarda planlama çalışmalarının karşılaştığı birçok problemin yönetilebildiği, etkilerin kontrol edilebildiği görülmektedir. Hem kentsel arkeolojik alanların hem de kente ilişkin planlama çalışmalarının sürekliliğinin sağlanmasının, düz bir çizgiden ziyade tekrarlanan bir süreç olduğu; birlikte değerlendirilmesinin temelinde de bu sürecin doğru şekilde analiz edilmesinin olduğu söylenebilir. Bu noktada iyi bir planlama, yönetim sürecinde yol haritasının çıkarılması için önemlidir (Demas, 2000).

2.3.1 Yasal süreçler

Ülkemizde kültür varlıklarına ilişkin yasa, yönetmelik ve ilke kararları çoğunlukla uluslararası çalışmalara dayanmaktadır. UNESCO'nun arkeolojik mirasla ilgili sözleşme, tüzük ve tavsiye kararları, Avrupa Konseyi Çalışmaları, ICOMOS tüzükleri gibi uluslararası yönergeler pek çok ülke tarafından kabul edilmiş ve ortak bir anlayışla iç hukukun oluşmasını sağlamıştır (Ahunbay, 2018). Uluslararası yönergeleri kullanan ülkeler, kendi sosyal, politik ve ekonomik koşullarına göre yaptıkları değişikliklerle yasal mevzuatlarını oluşturmuş ve koşullarına uygun yönetim sürecini belirlemişlerdir (Lim, 2005). Bu kapsamda ülkemizde de yasal mevzuat evrensel yaklaşımları kapsayıcı durumdadır.

Yasal süreçleri ele alırken ilk olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 702 numaralı ilke kararında belirttiği kentsel

arkeolojik alanlar tanımını tekrarlamak doğru olacaktır. Bu kararda kentsel arkeolojik alanlar “2863 sayılı kanun kapsamına giren arkeolojik sit alanları ile birlikte korunması gerekli kentsel dokuları içeren ve bu özellikleri ile bütünlük arz eden korumaya yönelik özel planlama gerektiren alanlar” olarak tanımlanmıştır.⁵ Kentin imar ve altyapı çalışmalarına ilişkin faaliyetlerinin yasal süreçleri, alanın niteliği ve sit derecesine göre farklılık göstermektedir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda sit kavramı “tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlar” olarak tanımlanmıştır.⁶ Arkeolojik sitler koruma ve kullanma koşullarını tanımlayan 658 numaralı ilke kararında arkeolojik sitler “İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlar” olarak tanımlanmış ve 1., 2. ve 3. derece olmak üzere sınıflandırılmıştır.⁷

I. derece arkeolojik sit alanları, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır; ancak 1-a bendinde, resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak alt yapı uygulamaları için ilgili müze müdürlüğünün ve varsa kazı başkanının görüşüyle konunun koruma kurulunda değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

II. derece arkeolojik sit alanları, korunması gereken ancak koruma ve kullanma koşulları koruma kurulları tarafından belirlenecek, bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır; ancak 2-b bendinde bu sit sınıfının da aynı şekilde, resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak alt yapı uygulamaları için ilgili müze müdürlüğünün görüşüyle konunun koruma kurulunda değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

⁵ (Kentsel Arkeolojik Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları, İlke Kararı, Karar No: 702 Karar Tarihi 15.04.2005)

⁶ (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983)

⁷ (Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları, İlke Kararı, Karar No: 658 Karar Tarihi: 05.11.1999)

III. derece arkeolojik sit alanları, koruma ve kullanma kararları doğrultusunda yeni düzenlemelere izin verilebilecek alanlardır. Bu noktada bu sit sınıflandırmasındaki alanların kısmi olarak imar faaliyetlerine açık alanlar olduğu söylenebilir. Bu sınıflandırmaya dahil arkeolojik alanlarda öneri yapı yoğunluğunun imar planı ile belirlenmiş yoğunluğu aşmaması şartıyla, mevcut ve olası arkeolojik kalıntıların korunması ve değerlendirilmesini sağlayacak çözümler üretilerek bölge koruma kurullarının onayına sunulmak koşuluyla yapılaşma mümkündür.

Arkeolojik sitlere ek olarak; ülkemizde altyapı projelerinin yoğunlukla kesiştiği alanlar olması sebebiyle kentsel sit kavramını da ele almak doğru olacaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun "Kentsel Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları" başlıklı 720 numaralı ilke kararında kentsel sit alanları "*mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte buldukları alanlar*" olarak tanımlanmıştır. Kentsel sit alanlarında altyapı uygulamaları bölge koruma kurulu kararı doğrultusunda; inşaa faaliyetleri ise koruma amaçlı imar planı⁸ doğrultusunda bölge koruma kurulu onayına sunulmak koşuluyla sürdürülebilmektedir.

Kentlerdeki tarihi ve doğal çevrenin korunması ve düzenlemesi hususunda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile de yerel yönetimlere çeşitli yetki, görev ve sorumluluklar verilmiştir; buna dayanarak yasal sürecin merkezi ve yerel

⁸ "Koruma amaçlı imar plânı; sit alanlarında, alanın etkileşim-geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel, sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak; hali hazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklılaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, alt yapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile plânlama kararları, tutumları, plân notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve uygulama imar plânlarının gerektirdiği ölçekteki plânlardır." (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983)

yönetimler arasında paylaşıldığı söylenebilir. (Aydoğdu, 2011). Ancak 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 35. maddesinde “*taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını ortaya çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.*” ibaresi yer almaktadır. Bu nedenle projeler kapsamında yapılan tüm kazı ve sondaj işlemleri ilgili müzeler tarafından yürütülmektedir. 658 sayılı ilke kararında, I. ve II. derece arkeolojik sitlerde “*Resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak altyapı uygulamaları için müze müdürlüğünün ve varsa kazı başkanının görüşüyle konunun koruma kurulunda değerlendirilebileceği*” belirtildiği için, bu alanlarda yapılacak projeler, alanda herhangi bir çalışma yapılmadan önce koruma kuruluna sunulur. Koruma kurulu ilgili kurumların görüşlerini de alarak projenin uygunluğuna karar verir ve proje alanının tamamını kapsayan arkeolojik kazılar ile çalışma başlar. Bu kazı çalışmaları, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzeler tarafından, gerektiği durumlarda ise üniversitelerin ilgili bölümleri tarafından yapılmaktadır. Ancak, kazı çalışmalarının tamamlanması sonrasında açığa çıkarılan taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları ile onaylı projenin çakışmaları değerlendirilir. Alanda yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan arkeolojik verilere göre, daha önce onaylanmış olan proje iptal edilebilir ya da değişiklikler yapılması talep edilebilir.

III. derece arkeolojik sitler için “*Belediye veya Valilikçe inşaat izni verilmeden önce, ilgili müze müdürlüğü uzmanları tarafından sondaj kazısı gerçekleştirilerek, sondaj sonuçlarına ilişkin raporun, kültür varlığının bulunması halinde varsa kazı başkanının görüşleri ile birlikte müze müdürlüğüne koruma kuruluna iletilip kurul kararı alındıktan sonra uygulamaya geçebileceği*” belirtilmiştir. Bu alanlarda yapılacak projeler öncelikle koruma kurulu onayına sunulur; onay sonrasında ilgili müze müdürlüğü tarafından proje alanında tespit amaçlı sondaj kazıları yapılır. Sondaj kazılarında arkeolojik verilere rastlanmaması ve ilgili müze raporunun bu kapsamda hazırlanması durumunda, koruma kurulu kararıyla proje alanının tamamında arkeolojik kazı yapılmaksızın inşaa aşamasına geçilebilir. Sondaj kazılarında arkeolojik kalıntıların tespit edilmesi durumunda ise ilgili müze, kazı alanını proje alanı sınırlarında kalmak koşuluyla genişletebilir. Ek olarak; 1 ve 2. derece arkeolojik sitlerde altyapı projeleri dışında herhangi bir imar faaliyeti sürdürülemezken; 3. derece arkeolojik sitlerde, yukarıda bahsedilen prosedürlere uygun ilerlemek kaydıyla sivil yapılaşma mümkündür. Bu durum, 3. derece arkeolojik sit

sınıfına ait yasal süreçleri diğer arkeolojik sit alanlarından ayıran en önemli farktır. Kentsel altyapı projeleri de dahil olmak üzere yapılan tüm inşaa faaliyetlerinde, sit alanları dışında da olsa, arkeolojik kalıntılar ile karşılaşılması durumunda alanda çalışmanın durdurulması ve ilgili müze müdürlüğünün bilgilendirilmesi zorunludur.

Altyapı projelerinin çoğunlukla uzun süren çalışmalar olduğu göz önüne alındığında; bu süre içerisinde proje alanı ya da çevresinde yeraltı kültür mirasına ilişkin elde edilen verilerin artması ile sit sınıfı değişiklikleri yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle sit alanlarında yürütülen projelerin yasal süreçlerine ek olarak; proje alanının çalışmalar esnasında sit alanı ilan edilmesi ya da sit derecesinin değiştirilmesi durumundan bahsetmek gereklidir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 17. maddeye göre, bir alanın bölge koruma kurulunca sit ilan edilmesi, bu alanda her ölçekteki plan uygulamasını durdurur; akabinde 3 yıl içerisinde belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlarca koruma amaçlı imar planı hazırlatılarak incelenmek ve sonuçlanmak üzere koruma kuruluna iletilir. Sit alanı ilanı ile koruma amaçlı imar planının hazırlanması arasındaki süre için koruma kurulları tarafından “geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları” belirlenir ve bu süre içerisinde projenin yürütülmesine ilişkin yasal süreçler bu şartlara göre şekillenir. Ancak plan çalışmalarının tamamlanması ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları yürürlüğünü yitirir; alanda yapılacak çalışmalar, daha önce bahsedilen, sit sınıflandırmasına göre yürütülen yasal süreçlere tabi duruma gelir.

2.3.2 Ön Araştırma

Kentsel arkeolojik alanların saptanmasında, araştırma ve değerlendirme çalışmalarının geniş kapsamlı bakış açısıyla ve disiplinler arası çalışmalarla ortaya konduğu belirtilmiştir. Bu bölüme konu olan ön araştırma süreçleri ise proje alanını ve kullanımını odağına alarak yapılan çalışmalardır. Alanın çevresiyle beraber değerlendirilmesi gerekliliği elbette iki çalışma arasında önemli kesişim noktaları oluşturur; ancak bu bölümde ele alınan ön araştırmaların yöntem ve içeriği, öncelikli olarak bundan yararlanacak disiplinlerin inisiyatifindedir.

Ön araştırma süreçlerinde başlangıç noktası, tarihsel araştırmalar, arşiv taramaları, gözlem ve güncel teknolojik yöntemler kullanılarak yapılan saha çalışmalarıdır. Ancak bu noktada farklı disiplinlere ve amaçlara hizmet edebilecek, altyapı projelerinin tüm bileşenleri için anlaşılabilir ve kullanılabilir dokümantasyon yöntemlerinin izlenmesi oldukça önemlidir (Bilgin, 1996). Bu süreç, planlama ve projelendirme çalışmalarına ilişkin ilk adım olarak ele alınabilir.

Proje alanının sit alanı içerisinde olması, çoğunlukla araştırılmış ve belgelenmiş bir bölge içerisinde olduğunu gösterir; ancak alana ilişkin, odak noktası belirlenmiş olan ön araştırma süreci, kentsel ölçekte yapılan çalışmaların boşluklarını doldurabilir. Proje alanı çevresinde daha önce yapılmış kazı ya da sondaj çalışmaları varsa, bu çalışmaların haritalandırması ve hem tarihi hem de modern kent yayılımının incelenmesi, alanda arkeolojik kalıntıların olup olmadığına ilişkin bilgi sağlar (Özcan, 2006). Bu noktada hem yatay hem de düşey yayılımın incelenmesi, kazı çalışmalarında ilk karşılaşılabilecek kültür katmanına ait arkeolojik kalıntıların güncel zemin kotundan ne kadar aşağıda olduğuna ilişkin bilgi verir. Bu sayede yapılan araştırmalar, yalnızca projenin oturma ve güzergah alanının belirlenmesine değil, düşey konumlandırılmasına da yardımcı olur.

Altyapı projelerine ilişkin birçok çalışmada bu aşamanın ihmal edildiği görülmektedir. Proje ve etki alanı sınırları içerisinde kültür varlıklarına ilişkin değerlendirmelerin bu aşamada yapılması, ilerleyen aşamalarda kültür mirasının belgelenmesi, kayıt altına alınması ve korunmasını mümkün olduğunca ekonomik, etkili ve verimli hale getirir (Wainwright, 1989). Yeterli ön araştırmaların yapılması, projelendirme ve uygulama açısından daha sağlıklı bir başlangıç sağladığı için, altyapı projelerinde hem zaman yönetimi hem de finans kaynaklarının doğru kullanılmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle, özellikle kentsel altyapı projelerinde yönetim süreçlerine dahil olan tüm bileşenlerin ön araştırma aşamasının atlanmamasını talep etmesi gerekir.

2.3.3 Fizibilite Çalışmaları

Fizibilite çalışmaları, proje hayata geçirilmeden önce, projenin nasıl tamamlanacağı ve tamamlandığı durumun neler getireceğinin öngörülmesini sağlar. Kentsel altyapı

projelerinde fizibilite çalışmaları; bölgesel şartlar, hedefler, sürdürülebilirlik, talep, çevresel ve iklimsel faktörler, maliyet analizleri ve risk analizlerini içerir (Ayan, 2018). Fizibilite süreci, korumaya yönelik bir süreç olmaktan ziyade, projenin tüm paydaşlarının bütüncül değerlendirilmesine dayanır. Ancak kentsel arkeolojik alanlarda sürdürülen altyapı projelerinde, bu sürecin önemli kriterlerinden biri açığa çıkarılması olası kültür varlıkları ve bunlara ilişkin çalışmaların projeye etkileridir. İlk adım olarak ele alınan ön araştırma sürecinin fizibilite sürecinden ayrı tutulmasını gerektiren başlıca etmen budur. Doğru ilerlemiş bir ön araştırma süreci, fizibilite aşamasında kültür varlıklarına ilişkin etki değerlendirmelerinin yapılmasını kolaylaştırır. Ülkemizde pek çok altyapı projesinde ön araştırma süreci olarak tanımladığımız aşama yürütülmediği için, fizibilite sürecinde arkeolojik kazıların yeterince ele alınmadığı görülmektedir.

2.3.4 Arkeolojik kazıların sürdürülmesi

Ülkemizde taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını ortaya çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.⁹ Arkeolojik kazıların yürütülmesine ilişkin hükümler “Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzeysel Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge” ile tanımlanmıştır. Bu yönerge arkeolojik kazıların başlama ve yürütülmesine ilişkin tüm bileşenleri ve sorumluluklarını net olarak tanımlar.

İnşaat çalışmaları, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen alt yapı, imar ve yatırım çalışmaları kapsamında ortaya çıkan kültür varlıklarının kurtarılması amacıyla yapılan kazı çalışmaları kurtarma kazısı kapsamında değerlendirilir. Bu çalışmaların başlangıcında konunun aciliyeti, ilgili müze müdürlüğünün personel durumu, müze içi ve arazi görevleri kapsamında yıllık çalışma programlarının uygunluğu göz önüne alınarak görevlendirmeler yapılır ve alanda kazı çalışmalarına başlanır. Kazı çalışmalarında herhangi bir iş makinesi kullanılması söz konusu değildir; ancak kullanılan el aletlerinin belirlenmesi, arazinin ve buluntuların niteliğine ve ne kadar

⁹ (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983)

hassasiyet gerektirdiğine göre alanda çalışmayı sürdüren arkeologların sorumluluğundadır. Yasal mevzuat gereği kazı çalışmaları yalnızca Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelere ait personellerce yapılabilir; ancak günümüzde personel yetersizliği sebebiyle yüklenici firmanın bünyesinde sahada çalışmak üzere arkeolog, sanat tarihçi ve konservatör gibi meslek gruplarını barındırması talep edilir. Çoğunlukla doğrudan ilgili müze müdürlüğü tarafından seçilerek firmanın çalışma ekibine dahil etmesi talep edilen bu kişiler, müze personeli tarafından koordine ve kontrol edilir.

Kazı çalışmalarında açığa çıkarılan taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin belgeleme ve koruma çalışmaları süreç içerisinde, mümkün olduğunca kazı çalışmalarına paralel olarak sürdürülür. Taşınır kültür varlıkları ise, açığa çıktığı gün belgelenecek araziden alınır ve kazı deposuna nakledilir. Aynı gün taşınması mümkün olmayan durumlarda, gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasından ilgili müze müdürlüğü sorumludur. Kazı çalışmalarında kazı, restorasyon, konservasyon, depo ve büro çalışmalarının eş zamanlı gerçekleştirilmesi esastır.¹⁰

Kazı/yüzey araştırmasında elde edilen korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarından gerekli olduğu durumlarda analiz için örnek alınabilir; numune alımı ilgili müze müdürlüğünün iznine tabidir. Örnekler alınırken buluntunun nitelik ve görünümüne zarar verilmemelidir. Kazılarda açığa çıkarılan insan ve hayvan iskeletleri ve organik buluntular bilimsel çalışma ve eğitim amacıyla koruma koşulları uygun olan bilimsel kuruluş veya üniversitelere, yurtiçi ve yurtdışındaki laboratuvarlara iletilebilir. Ancak ilgili mevzuat gereği, tüm bu çalışmalarda yurt içindeki laboratuvarlarda analizi yapılabilecek örneklerin yurt dışına çıkartılmaması esas alınır.¹¹

Tarihsel geçmişi fiziksel olarak ortaya çıkarıp inceleyen arkeoloji disiplinin; ürettiği bilgilerin siyasal ideolojinin ilgisini çeken türden olması ve arkeolojinin esas olarak ulusal ve uluslararası bürokratik izinlere dayanması sebebiyle, günün siyasal

¹⁰ (Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 14.01.2020)

¹¹ (Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 14.01.2020)

koşullarından ve ideolojik eğilimlerinden etkilendiği söylenebilir (Çırak, 2010). Kazı çalışmalarında, bahsedilen hükümlerin yerine getirilmesi zorunludur; ancak günümüzde ilgili altyapı projesinin gerekliliği ve aciliyetine ilişkin politik yaklaşımların bu sürecin işleyiş hızında oldukça etkili olduğu açıkça görülmektedir.

2.3.5 Belgeleme Çalışmaları

Belgeleme, kentsel arkeolojinin en önemli parçasıdır. Korumanın ilk ve en önemli adımının eksiksiz ve sistematik dokümantasyon olduğu söylenebilir. Belgeleme çalışmaları ve dokümantasyonun yapılması, arkeolojik kazıyı yürüten arkeologların yanı sıra sonraki aşamalarda bu dokümanları kullanan disiplinler olarak mimar, restoratör ve şehircilerin sorumluluğundadır. Bu noktada belgeleme çalışmalarını bir tür arz talep ilişkisi olarak ele almak ve hem bilimsel çalışmalar hem de proje aşamaları için gerekli verileri saptamak, doğru ve verimli bir belgeleme süreci için oldukça önemlidir (Bilgin, 1996).

Alanda açığa çıkarılan kültür varlıklarının belgelenmesi sürecinde, fotoğraflama ve çizim en temel aşamalardır. Günümüzde güncel teknolojiyi kullanmak; drone ile çekilmiş hava fotoğrafları, fotogrametrik yöntemler, jeodezik ölçüm ve yersel lazer tarama cihazlarıyla elde edilen verileri kullanmak belgeleme çalışmalarının hatasız ve eksiksiz olmasını kolaylaştırır. Ancak tüm bu yöntemlerin temelde kültür varlıklarının fotoğraflama ve çizim aşamalarını destekleyen ve kolaylaştıran kalemler olduğunu söylemek mümkündür.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 660 numaralı ilke kararında¹² taşınmaz kültür varlıklarının belgelenmesine ilişkin esaslar tanımlanmıştır. Bu ilke kararına göre çizim çalışmaları 1/500 ve 1/200 vaziyet planları, 1/50 plan, kesit ve görünüş çizimleri, 1/20 sistem detayları, 1/10 ve 1/5 detayları içeren çizimler, yapım tekniği ve malzemelerinin analizi ve fiziksel durumunun

¹² (Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları. İlke Kararı, Karar No: 660 Karar Tarihi: 05.11.1999)

değerlendirilmesini kapsar. Ancak arkeolojik alanda bunlara ek olarak buluntunun niteliği ve durumuna göre farklı ölçeklerde yaklaşımlar gereklidir. Hem bütüncül hem de lokal gösterimlerin geliştirilmesi ve stratigrafik olarak yaklaşılması oldukça önemlidir. Altyapı projelerinde koruma kurullarınca kamu yararı gözetilerek verilen kaldırma, kapatma ya da taşıma gibi kararlar olabildiği görülmektedir. Bu nedenle projenin ilerleyen aşamalarında kültür varlıklarının sergilenmesi ya da kamuya açık olmasa da araştırmacılar tarafından erişilecek şekilde in situ korunmasını sağlayan uygulamaların yapılmama riski her zaman için göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durum, belgeleme aşamasında mevcut arkeolojik kalıntıdan elde edilecek tüm verilerin edinilmesi ve eksiksiz biçimde doküman haline getirilmesini zorunlu kılar.

Proje alanında sürdürülen arkeolojik kazı çalışmalarında, belgeleme sürecinin tarihli olarak arkeolojik çalışmalarına paralel ilerlemesi gerekir. Kazı çalışmalarının her aşamasında, buluntuların proje ile yatay ve düşey etkileşimlerinin incelenebilmesi adına bu paralellik oldukça önemlidir. Bu incelemeler, hangi kültür katmanının doğrudan korunabileceği, hangisine nasıl müdahale edilmesi gerektiğini ortaya koyar ve projelendirme aşamasına geçişin temelini oluşturur.

2.3.6 Projelendirme

Projelendirme sürecinde ilk adım, önceki süreçte elde edilen verileri doğru şekilde sentezlemektir. Hem kültür varlıklarını hem de altyapı projesinin işlevselliğini koruma bakımından gerekliliklerin doğru tanımlanması, projelendirme çalışmalarının temelini oluşturur. Projenin bileşenlerinin, uygulanabilirliğinin, yasal ve sosyal sınırlarının belirlendiği önceki aşamalar, bu sürece dahil olması gereken disiplinlerin belirlenmesini sağlar. Kentsel arkeolojik alanların korunması ve tarihi katmanlaşmanın sürdürülmesinde, koruma uygulamalarının kent yaşamına entegrasyonu için disiplinler arası çalışmaların önemi göz ardı edilmemelidir (Taşçı & Akyüz Levi, 2016). Kentsel altyapı projelerinde bu bahsedilen disiplinler arası çalışma ortamında yalnızca tarihsel çevre ve koruma konularının bileşenlerinin olması yeterli değildir. Bu aşama aynı zamanda altyapı projesinin planlama sürecine dahil olan meslek gruplarını da içermelidir.

2.3.7 Uygulama Çalışmaları

Ulaşımın büyük ölçüde metro ile sağlandığı birçok Avrupa kentinde, altyapı projelerinin kültür varlıklarını tahrip etmemesi için çalışmalar yapılmakta; güncel teknoloji ile kültürel mirasa zarar vermeden altyapı çalışmalarının sürdürülmesinin mümkün olduğu konunun uzmanlarınca belirtilmektedir (Güneş, 2008). Ülkemizde kentsel gelişim ve koruma uygulamaları uzun yıllar bağımsız çalışmalar olarak ele alınmış; bu durum altyapı çalışmaları ile koruma uygulamalarını karşı karşıya getirmiştir (Yıkıcı, 2010). Bu kapsamda altyapı projelerindeki uygulama çalışmaları yürütülürken, altyapı uygulamaları ile koruma uygulamalarının bütüncül olarak ele alınması gerekmektedir. Bu noktada sadece altyapı projesi ile arkeolojik mirasın entegrasyonunu sağlayan değil, altyapı inşaa çalışmaları esnasında kültür varlıklarının zarar görmeyeceği uygulama kararlarının da alınması elzemdir.

2.4 Kentsel Altyapı Projelerinde Koordinasyon

Arkeoloji ile planlama arasındaki ikilemin incelenmesine 1980'lerden itibaren uluslararası ilgi artmıştır. Kentsel ve bölgesel planlama politikalarına uygun şekilde arkeolojik mirasın korunması için öneriler geliştirilirken, arkeolojik kaynakların planlama sürecine dahil edilmesi için yasal ve idari çerçeveler üzerine çalışılmaktadır (Belge, 2005). Kentsel arkeolojik kaynağı yönetmek, koruma adına en büyük, en karmaşık ve en önemli etmenlerle ilgilenmeyi içerir. Bu yönetim zorunlu olarak, büyük ölçüde çağdaş nüfusun ve faaliyetin toplandığı büyük merkezlerde gerçekleşir. Bu nedenle, kentsel arkeolojik kaynağın yönetimi son derece zorlu ve karmaşık bir görevdir. Bununla birlikte, bu kaynağın zenginliği ve modern nüfus merkezlerindeki konumu nedeniyle, kentsel arkeolojik kaynağın yönetimi, kentsel korumaya, geçmiş anlayışımıza büyük katkı sağlama potansiyeline sahiptir (Wainwright, 1993). Kentsel arkeolojik alanlardaki çalışmaların bir koruma ve yönetim planına göre sistematik olarak sürdürülmesi gerektiğine şüphe yoktur. Özellikle arkeolojik kazı çalışmaları sonrasında, açığa çıkarılan kültür varlıklarının korunmasını uzun vadede güvenli ve verimli olarak sağlayabilmek için, projeye ve proje alanına özgü yönetim planlamalarının yapılması gereklidir (Lim, 2005). Ancak ülkemizde kentsel arkeolojik alanlarda yapılan altyapı

projeleri ele alındığında, tamamının aynı koordinasyon şeması ile yürütüldüğü görülmektedir.

2.4.1 Koordinasyon bileşenleri

Altyapı projesi içerisinde farklı paydaşlar, çoğunlukla farklı koruma yaklaşımları anlamına gelir. Bu nedenle bunların kim olduğunu ve aralarındaki koordinasyon şemasını ortaya koymak son derece önemlidir (Demas, 2000).

Ülkemizde kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerinin koordinasyonunu sağlayan ana bileşen, elbette ki projenin planlanmasını ve uygulanmasını üstlenen kurumdur. Altyapı çalışmalarının kamu projeleri olduğu göz önüne alınarak, bunların ilgili bakanlık ya da belediyeler olduğu söylenebilir. İkinci bileşen altyapı projesinin işletmesini sağlayacak olan kurumdur. Özellikle ulaşım altyapı projelerinde kapasite ve işletme kriterlerini belirleyen bu kurum, planlama ve uygulama süreçlerini üstlenen idare ile aynı olabileceği gibi, ülkemizde farklı olduğu örnekler de mevcuttur. Uygulama çalışmalarını üstlenen yüklenici ve varsa alt yükleniciler koordinasyon şemasının ana unsurlarından birini oluşturur. Gerek altyapı projesinin inşası gerekse kültür varlıklarına ilişkin belgeleme ve koruma çalışmaları yüklenici firmalar üzerinden ilerlemektedir.

İlgili mevzuat gereği, arkeolojik kazı yapma yetkisi yalnızca Kültür ve Turizm Bakanlığı'na aittir¹³ ve altyapı projesinin inşası için gerekli arkeolojik kurtarma kazıları Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelerin personelleri tarafından yapılabilir.¹⁴ Bu nedenle proje sahasının yer aldığı bölgeden sorumlu müze müdürlüğü projenin paydaşlarından biridir. Ek olarak; alanda yapılacak tüm uygulamalar koruma kurulu onayına tabidir; bu nedenle koruma kurullarının hem karar hem de denetim yetkisine sahip bileşenler olduğu söylenebilir.

¹³ (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983)

¹⁴ (Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 14.01.2020)

2.4.2 Proje ve alan yönetiminde süre olgusu ve yaklaşımları

Altyapı projelerinin başlangıcında, tüm bileşenlerin çalışmaların nasıl yürütüleceğine ilişkin kaynak ve zaman planlamaları bulunmaktadır ve bu planlama birçok farklı unsur göz önüne alınarak yapılmaktadır. Projelendirme ve uygulama esnasında farklı parametrelerin göz önüne alınması gerekebilir, fakat genel konsept ve yaklaşım her zaman sabittir (Gürbüz, 2019). Tarihi katmanlara sahip kent merkezlerinde yapılan altyapı çalışmalarında yerüstündeki kültürel miras çoğunlukla göz önüne alınmakta ve korunmasına ilişkin çözümler geliştirilmektedir. Ancak yeraltı kültür mirasının korunmasına ilişkin, ilgili kurumların farklı yaklaşımlara sahip olmaları birçok soruna yol açmaktadır (Güneş, 2008). Projenin pek çok bileşeninin olması ve her birinin talep ve beklentilerinin farklı olması, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların üzerinde baskı unsuru oluşturmaktadır. Oysaki büyük kentsel projelerin planlanmasında, tüm bileşenlerin arkeolojik alanları mutlaka göz önüne alması gerekmektedir. Proje için ayrılan kaynaklar ve yönetim planı; proje öncesinde yapılması gereken kaynak taramaları, yüzey araştırmaları, sondaj ve araştırma kazılarında başlayarak uygulama çalışmalarının tamamlanmasına kadar ilerleyen tüm süreci kapsamalıdır (Tankut, 1991). Altyapı projesinin yönetim süreçleri içerisinde, kültür varlıklarına ilişkin çalışmalarla ilgili herhangi bir aşamanın atlanması hem projenin zaman yönetimi adına hem de koruma adına ciddi kayıplara yol açabilmektedir. Örneğin; fizibilite çalışmalarında kültür varlıklarının yeterince göz önüne alınmadığı bir çalışmada, arkeolojik kazılar ile ilgili bir öngöründe bulunmak oldukça zordur; dolayısıyla zaman ve kaynak planlamasının doğru yapılması mümkün değildir. Yeterli sürenin ve finansal desteğin sağlanmadığı her aşama, devam eden çalışmalarda planlamayı zorlaştırmaktadır. Bu durum hem projenin etki alanında kalan arkeolojik mirası, hem de altyapı projesinin inşa sürecini olumsuz etkilemektedir. Kültür varlıklarının altyapı çalışmalarını geciktirdiği algısına yol açmakta; koruma kavramının kentin güncel ihtiyaçları önünde engel olarak görülmesine sebep olmaktadır. Halbuki kentsel planlama açısından ele alındığında dahi, arkeolojik alanların sürdürülebilir kentsel gelişim için kaynak olarak görülmesi gereklidir. Arkeolojik alanlar, kentin devamlılığının korunmasına ve kültürel kimliğinin oluşmasına katkı sağladığı gibi; şehre yatırım çekme ve sorunlu kentsel alanları kimliği olan mekanlara dönüştürme potansiyeline sahip alanlardır (Alpan, 2005).

3. İSTANBUL'DA KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YAPILAN ALTYAPI PROJELERİ

İstanbul'un tarihsel topografyası nedeniyle kent merkezinde yürütülen pek çok altyapı projesinin arkeolojik alanlar ile çakıştığı görülmektedir. Bu nedenle altyapı çalışmaları pek çok alanda arkeolojik çalışmalar yapılmasını gerektirmiştir. Bağdat Demiryolu hattının yapımından itibaren (20. yy başı) pek çok ulaşım projesinin de arkeolojik alanlarla çakıştığı ve proje alanlarında arkeolojik kazı çalışmaları yapıldığı belgelenmiştir. İstanbul'da kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerine örnek olarak yakın dönemde yapılan önemli çalışmalar olmaları sebebiyle; Yenikapı Metro ve Marmaray Projeleri, Gebze-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirme Projesi ve Kabataş-Mahmutbey Metro Projesi ele alınmıştır.

3.1 Yenikapı Metro ve Marmaray Projeleri

İstanbul Boğazı'nı tünelle geçmeye ilişkin 19. yüzyılın sonundan itibaren yazışma ve eskizlerin var olduğu görülse de; günümüzdeki Marmaray Projesi'nin ilk söylemleri 1979 yılında başlamıştır. İstanbul Boğazı'nın bir demiryolu tüneli ile geçilmesine ilişkin gerçekleştirilen ilk resmi çalışma ise, 1985-1987 yılları arasında Ulaştırma Bakanlığı tarafından uluslararası bir konsorsiyuma (IRTC-İstanbul Rail Tunnel Consultants) hazırlatılan "İstanbul Demiryolu Tüneli ve Metro Sistemi Fizibilite Etüdü ve Avan Projesi'dir. Proje kapsamında; kentsel arazi kullanım özellikleri, sosyo-ekonomik yapı, ulaşım özellikleri, hava kirliliği, gürültü, su kaynakları, eko sistemler, tarihi ve çevre bilimiyle ilgili kaynaklar, görsel ve estetik kalite gibi etkenler değerlendirilmiştir. İstanbul'un o tarih için mevcut ve gelecekteki kentsel yapı ve ulaşım özellikleri tespit edilmiş ve yapılan değerlendirmeler sonucunda, Topkapı-Levent Metrosu ve Boğaz Demiryolu Geçişi projelerini kapsayan ulaşım planı öncelik kazanmıştır. Ancak proje daha sonra rafa kaldırılmış ve 1996 yılına kadar herhangi bir çalışma yapılmamıştır (Kızıltepe, 2018).

1996 yılında “Gebze-Haydarpaşa, Sirkeci-Halkalı Banliyö Hatları İyileştirme Çalışması” kapsamında yolcu taleplerinin belirlendiği bir çalışma gerçekleştirilmiştir. 1995 yılında onaylanmış olan 1/50.000 ölçekli İstanbul Metropolitan Alan Alt Bölge Nazım Planı'nda 2010 yılı için öngörülen arazi kullanım kararları ve plan öngörülerini temel alınarak oluşturulan bu çalışma ile tüp geçiş projesi tekrar gündeme gelmiştir. Bunun üzerine Ulaştırma Bakanlığı tarafından yeni bir ulaşım ve fizibilite etüdü hazırlanmış ve 1997 yılında Japon JBIC yani İhracat Kredi Kuruluşu (şimdiki adıyla JICA) ile anlaşma imzalanmıştır. Ancak 2000 yılında ise proje için müşavirlik ihalesi yapıldıktan sonra proje için herhangi bir tasarım yapılmamış, sonrasında projeye ilişkin şartnameler, fizibilite çalışmaları ve tasarım taslakları hazırlanmaya başlanmıştır. 2001 yılında nihai projenin çalışmalarına başlanmış ve 9 Mayıs 2004 yılında kazı çalışmalarına başlanmıştır (Kızıltepe, 2018). Proje kapsamında Yenikapı, Sirkeci ve Üsküdar istasyon alanlarında arkeolojik kazı çalışmaları yapılmıştır. Sözleşmeye göre kazı ve inşaat çalışmalarının 5 yılda tamamlanmasının planlandığı, süre planlamasına arkeolojik kazıların dahil edilmediği görülmektedir.¹⁵

Marmaray ve Metro istasyonlarının yapılacağı, 58.000 m²'lik alanda, iki ayrı kurum tarafından finansmanı sağlanan Yenikapı kurtarma kazıları, 2004 yılında başlayıp 2014 yılında sona ermiştir (Kızıltan, 2014).

Arkeolojik kazı çalışmaları, İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde, üç ayrı alanda, üç ayrı kurum ve üç ayrı ekip tarafından yürütülmüştür (Şekil 3.1). Birinci olarak; Yenikapı Marmaray Kazısı, Marmaray Projesinin Yenikapı'daki istasyon binasının yapıldığı alanda yürütülmüş kazı çalışmasıdır ve Ulaştırma Bakanlığı sorumluluğundadır. İkinci olarak Yenikapı Metro Kazısı, Marmaray kazı alanı ile birleşik olmakla beraber, Yenikapı Hacıosman Metrosunun Yenikapı İstasyonunun inşası için, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluğunda yürütülen çalışmalardır. Üçüncü olarak ise Yenikapı TEİAŞ Kazısı, Metro ve Marmaray kazı alanlarının yaklaşık 30 metre güneyinde bulunan, proje kapsamında inşa edilen trafo binasının temel kazısıdır. Bu kazı,

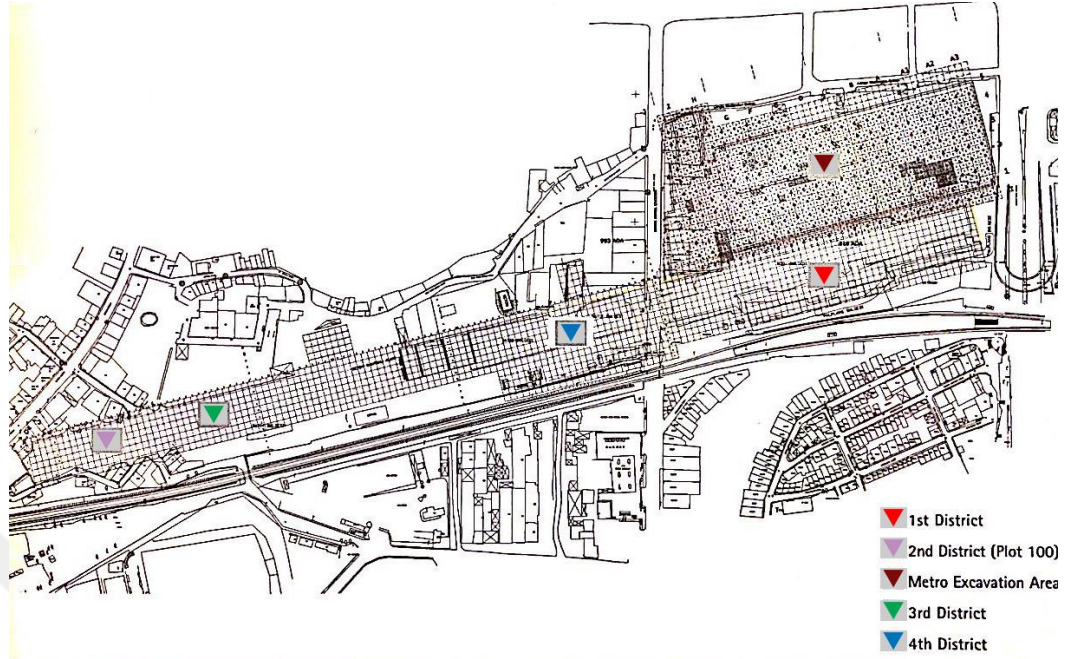
¹⁵ 06.05.2004 tarihli Marmaray Projesi BC1 Sözleşmesi

sorumluluğu ve finansörlüğü Enerji Bakanlığı'na ait olarak yürütülmüştür. Bu üç ayrı alanda açığa çıkarılan kültür varlıklarının niteliğinde farklılıklar olmakla beraber, kültür katmanlarında genel olarak bir bütünlük söz konusudur (Binay, 2014).

Şekil 3.1: Yenikapı Metro, Marmaray ve TEİAŞ arkeolojik kazı alanları (Binay, 2014)

Yenikapı'da kuzeyde Namık Kemal Caddesi ile bu caddenin doğusundaki Mustafa Kemal Caddesi arasında kalan ve güneyi tren yoluyla sınırlanan bölge, her iki projenin ortak istasyon alanı olarak tasarlanmıştır. Kazı alanları kendi içerisinde bölünerek, Marmaray istasyon alanı dört, Metro istasyon alanı bir bölge kabul edilmiş; arkeolojik kurtarma kazıları bu beş ayrı bölgede eş zamanlı olarak yürütülmüştür (Kızıltan, Marmaray-Metro Projeleri ve Yenikapı Arkeolojik Kurtarma Kazıları, 2014). Toplam 50 arkeolog ve ortalama 600 işçiyle yürüten kazı çalışmalarında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri yerli ve yabancı birçok üniversite ve enstitünün ilgili bölümleriyle iş birliği yapmış; gemi ve tekne arkeolojisi, konservasyon, osteo-arkeoloji, arkeo-botanik, jeoloji, filoloji, dendrokronoloji, prehistorya ve antropoloji alanlarında bilimsel destek almıştır (Yenikapı Batıkları, 2016).

Şekil 3.2: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanlarında eş zamanlı çalışma yürütülen bölgelerin plan üzerinde gösterimi (İstanbul: 8000 Years Brought to Daylight. Marmaray, Metro, Sultanahmet excavations, 2007)

Kazılar, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden, Marmara Denizinin göl konumunda olduğu Neolitik Çağa kadar değişik stratigrafik tabakalarının bulunduğu, yaklaşık 12 metre kalınlığındaki dolgu içinde gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmalarında Theodosius Limanı açığa çıkarılmış, proje alanının tamamının liman bölgesi içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Kazılar, limanın önceleri doğal bir koyda kurulduğunu ardından alüvyonlarla dolarak, günümüzde sahil şeridinden yaklaşık 300 m içeride kaldığını teyit etmiştir. Yapılan kazılarla kent arkeolojisi açısından oldukça önemli bulgulara ulaşılmıştır. Kazılar sırasında ele geçirilen buluntular sayesinde İstanbul'un 8500 yıllık tarihi içerisinde yaşadığı jeolojik değişimlerin yanında sosyal, kültürel ve sanatsal gelişimi de aydınlatılmıştır. Bunun yanı sıra özellikle ortaya çıkarılan Bizans dönemine ait 37 adet gemi ve tekne batığı ile kentin bu dönemdeki yeme içme alışkanlıklarının yanında ticari hayatı hakkında da birçok yeni bilgiye ulaşılmıştır. Neolitik tabaka içinde sürdürülen kazılarda, bu dönem yaşantısını yansıtan mimari izler, çeşitli pişmiş toprak, çakmaktaşı, kemik, ahşap parçalar ve mezarlar ortaya çıkartılmıştır (Yenikapı Batıkları, 2016).

Limanda bulunan 37 gemi kalıntısının, arkeolojik kazıları ve ilk belgeleme çalışmaları İstanbul Arkeoloji Müzeleri uzmanları tarafından yapıldıktan sonra, kaldırma işlemleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan izinler ve protokoller kapsamında, belgeleme, kaldırma, konservasyon ve rekonstrüksiyon çalışmaları yapılarak müzeye teslim edilmek üzere, iki ayrı üniversitenin ilgili uzmanlarına teslim edilmiştir. Teknelerden 29 tanesinin belgelenerek kaldırılması, 33 tanesinin ise konservasyon ve rekonstrüksiyon işlemleri; İstanbul Üniversitesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sait Başaran ve ekibince, onun emekli olmasından sonra, Bölüm Başkanı Doç. Dr. Ufuk Kocabaş ve ekibi tarafından “Yenikapı Batıkları Projesi” kapsamında yürütülmüştür. 8 teknenin belgelenerek kaldırılması işlemleri ile 4 teknenin konservasyon ve rekonstrüksiyon işlemleri ise, Bodrum Sualtı Arkeoloji Enstitüsü [INA (Institute of Nautical Archaeology)] Başkanı ve Teksas A&M Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cemal Pulak ve ekibi tarafından yürütülmüştür (Kızıltan, 2014).

2013 yılında Marmaray istasyonu halka açılmıştır. Kazılarda açığa çıkartılan sayısız eserin büyük bir çoğunluğu İstanbul Arkeoloji Müzeleri depolarına kaldırılmıştır. 2012 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yenikapı kazılarında bulunan eserlerin sergileneceği müzenin mimari tasarımı için uluslararası bir yarışma başlatmıştır. Peter Eisenman ve Alper Aytaç'a ait yarışma projesi değerlendirmeye alınarak Yenikapı Transfer Merkezi ve Yakın Çevresi Projesi hazırlanmış ancak uygulanmamıştır. Söz konusu proje alanında Marmaray ve metro transfer merkezi, A ve B olmak üzere iki adet müze binası ile açıkta sergilenecek eserler için de arkeolojik park ve bahçeleri planlanmış, hazırlanan proje İstanbul II Numaralı Yenileme Alanları Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 23.06.2015 tarih ve 1161 sayılı kararı ile uygun bulunmuş; fakat müzenin yapımına başlanmamıştır.

2020 yılında İBB tarafından “Theodosius Limanı Arkeolojik Alanı Mimari Proje Yarışması” açılmış, Kasım 2021’de yarışma sonuçlanmıştır.

Şekil 3.3: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanı (Fotoğraflarla Kazı Günlüğü:
İstanbul Marmaray-Metro Ulaşım Projesi Arkeolojik Kazıları, 2014)

Şekil 3.4: Yenikapı Metro ve Marmaray kazı alanı (Fotoğraflarla Kazı Günlüğü:
İstanbul Marmaray-Metro Ulaşım Projesi Arkeolojik Kazıları, 2014)

3.2 Gebze Halkalı Banliyö Hattı İyileştirilmesi

Gebze-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirilmesi projesi, Gebze-Haydarpaşa, Sirkeci-Halkalı banliyö hatlarının tüm güzergahını ve istasyonlarını kapsamaktadır. Marmaray Projesi, aslen bu proje kapsamında ele alındığı için Marmaray projesinin 2. etabı olarak da adlandırılmaktadır.

1996 yılında “Gebze-Haydarpaşa, Sirkeci-Halkalı Banliyö Hatları İyileştirme Çalışması” kapsamında yolcu taleplerinin belirlendiği bir çalışma gerçekleştirilmiş, mevcut banliyö işletmesi ve hatlarının iyileştirilerek Boğaz demiryolu tüneli ile bütünleştirilmesi projesi gündeme gelmiş ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından yeni bir ulaşım ve fizibilite etüdü hazırlanmıştır. 1997 yılında ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından İstanbul Teknik Üniversitesi’ne hazırlatılan Ulaşım Ana Planı’nda, Banliyö İyileştirme Projesi birinci öncelikli raylı sistem yatırımları arasında görülmüştür (Kızıltepe, 2018).

Araştırma ve etüt çalışmaları Marmaray projesi ile bütün olarak ilerleyen Gebze-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirilmesi projesi 76,5 km’lik hattı kapsamaktadır. Proje; Pendik, İdealtepe, Kartal ve Haydarpaşa’da kentsel arkeolojik alanlar ile çakışmaktadır. Proje kapsamında Pendik, İdealtepe ve Kartal’da arkeolojik kurtarma kazı çalışmaları tamamlanmış ve Marmaray tüp geçiş projesine doğrudan bağlanan Gebze- Söğütluçeşme ve Kazlıçeşme-Halkalı güzergahları 12.03.2019 tarihinde kullanıma açılmıştır. Haydarpaşa Gar Sahası’nda ise kazı çalışmaları devam etmektedir. Projenin Sirkeci-Yedikule arasındaki güzergahında henüz uygulama çalışmaları başlamamıştır; tarihi yarımada içerisinde yer alan bu bölümde de arkeolojik kazı çalışmaları yapılacaktır.

Pendik’te projenin çakıştığı Pendik Höyük (Temenye Höyüğü), Bağdat Demiryolu’nun inşaatı sırasında 1908’de keşfedilmiş; 1952’den itibaren çeşitli kurumlar ve bilim insanları tarafından yapılan kazılar yapılmış (Kızıltan, 2015); 1993 yılında arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.¹⁶ 2012-2014 yılları arasında, demiryolu hattının arkeolojik sit alanı

¹⁶ İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun 04.06.1993 tarih ve 3054 sayılı kararı ile tescillenmiştir.

içerisinde kalan 200 metrelik bölümünde 30 metre genişliğinde bant oluşturularak, 6000 m² alanda İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde kazı çalışmaları sürdürülmüştür. Kazı çalışmaları ile Bizans Dönemi'ne tarihlenen su kanalları ve 11 mezar; Neolitik Dönem'e tarihlenen mimari kalıntılar, 53 adet mezar, taş aletler ve pişmiş toprak buluntular açığa çıkarılmıştır (Kızıltan, 2015). Açığa çıkarılan 2 adet Bizans yapı kalıntısı kapatılmış, bir adet neolitik yapı sökülerek daha sonra sergilenmek üzere İstanbul Arkeoloji Müzeleri deposuna taşınmıştır. Diğer buluntular ve mezarlar İstanbul Arkeoloji Müzeleri depolarında bulunmaktadır.

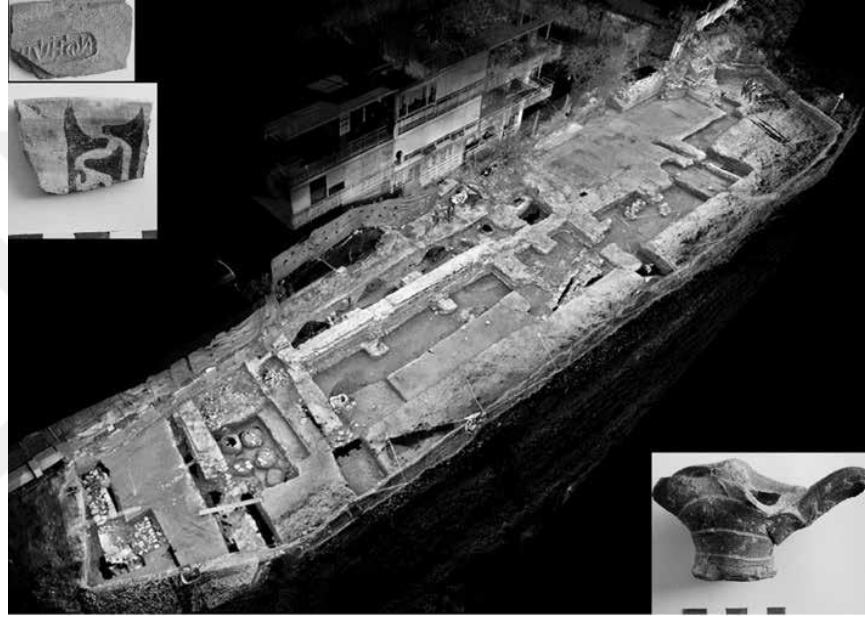

Şekil 3.5: Pendik Höyük kazı alanı (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2012)

Şekil 3.6: Pendik kazısında Neolitik Dönem'e ait mimari yapı kalıntısının taşınması (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2013)

2014 yılında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'ne Maltepe İlçesi İdealtepe semtinde sürdürülen çalışmalar esnasında taş duvarlar ve küp bulunduğu bildirilmiş; 17.08.2015 tarihinde alanda arkeolojik kazı çalışmaları başlamıştır. Kazı çalışmalarında Bizans Dönemi'ne ait olduğu düşünülen sarnıç yapısı ve işlik olduğu düşünülen yapı kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Bununla beraber; Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine tarihlenen çanak çömlek parçaları ve cam kap parçaları açığa çıkarılmıştır (Tuluk & Yıldırım, 2016).

Şekil 3.7: İdealtepe kazı alanı (Tuluk & Yıldırım, 2016)

2017 yılında, Kartal İstasyonu ve viyadük alanında arkeolojik kalıntılar tespit edilmiş ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde arkeolojik kazı çalışmaları başlamıştır. Yaklaşık 15 ay süren kazı çalışmaları, istasyon alanı ve 4 viyadük ayağı olmak üzere 5 bölgede eş zamanlı yürütülmüştür. Toplam 2350 m2 alanda yapılan çalışmalarda Bizans dönemine tarihlenen mimari kalıntılar ve mezarlar açığa çıkarılmıştır. Kazı çalışmalarının tamamlanması sonrasında taşınabilir kültür varlıkları İstanbul Arkeoloji Müzeleri depolarına nakledilmiş, mimari kalıntılar ise Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı denetiminde konservasyon çalışmaları yapılarak kapatılmıştır.

Şekil 3.8: Kartal kazı alanı (Eylül 2017)

Haydarpaşa Gar Sahasında proje sınırları içerisinde giren alan yaklaşık 240.000 m²'dir. Proje alanının büyüklüğü ve projeye göre her alanda farklı kotlarda kazı yapılmasının gerekmesi sebebiyle alanın tamamı eş zamanlı olarak kazılmamaktadır. İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü ve Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray Bölge Müdürlüğü tarafından kazılan alanların öncelik sıralaması belirlenmekte, buna uygun olarak kazı çalışmaları sürdürülmektedir. Arkeolojik kazı çalışmaları 08.05.2018 tarihinde İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde başlamış ve günümüze kadar 54.850 m² alanda arkeolojik kazı yapılmıştır. Bu alanın 29.150 m²'lik bölümünde kazı çalışmaları tamamlanmış, 25.700 m²'lik bölümünde ise devam etmektedir.

Şekil 3.9: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanı (Kasım 2020)

3.3 Kabataş Mahmutbey Metro Hattı

Kabataş-Mahmutbey Metro Projesi, 24,5 km uzunluğunda, 19 istasyona sahip metro projesidir. Kabataş-Mecidiyeköy ve Mecidiyeköy-Mahmutbey olarak 2 etaba bölünerek yürütülen proje, Kabataş ve Beşiktaş istasyonlarında kentsel arkeolojik alanlar ile çakışmaktadır. Metro projesi İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülmekte olup; Kabataş ve Beşiktaş'ta çalışmalar İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde sürdürülmektedir.

Metro inşaatı kapsamında, Kabataş istasyonu alanında İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından 2 aşamalı bir kazı çalışması gerçekleştirilmiştir. İlk olarak 2016-2017 yıllarında metro şaftının inşaatı için kazı çalışmaları yapılmış; daha sonra 2020 yılında istasyon alanı için kazı çalışmaları başlamıştır.

Kazı çalışmalarında 19. yüzyıldan kalma konserve fabrikası kalıntıları ve 18. yüzyıla tarihlendiği düşünülen mimari kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Bununla beraber, şaft kazısında M.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen pek çok küçük buluntu açığa çıkarılmıştır.¹⁷ Kazı ve belgeleme çalışmaları devam etmektedir; kazı çalışmalarının tamamlanmasının ardından Bölge Koruma Kurulu kararı doğrultusunda çalışmalar ilerleyecektir.

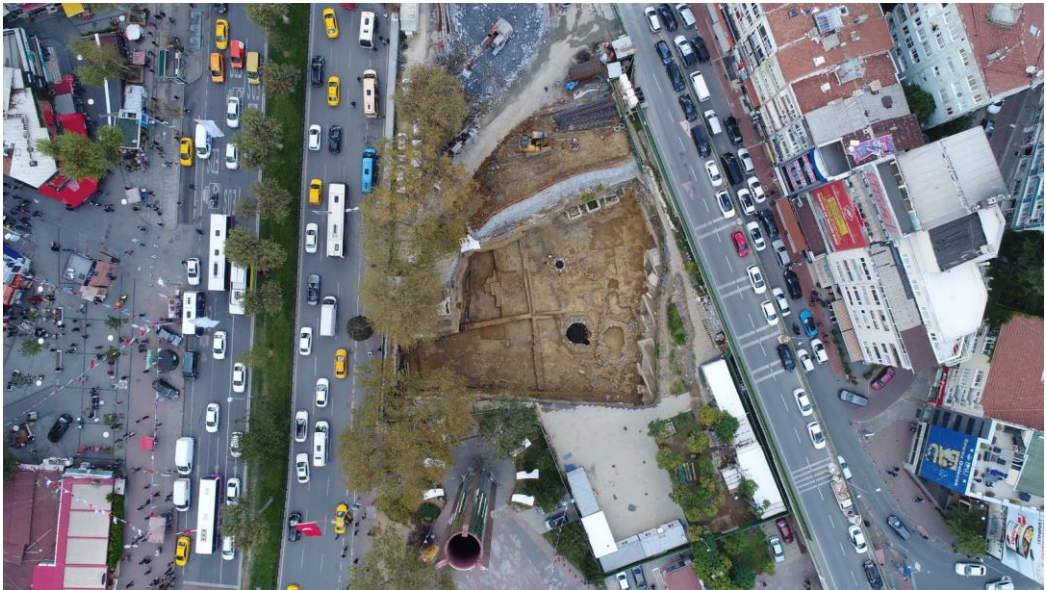
Beşiktaş istasyonu kazıları ise 2 etap olarak ilerlemektedir. 2016-2019 yılları arasında 1. etap çalışmaları tamamlanmış ve 1384 m² alanda ortalama 7 metre derinliğinde arkeolojik kazı yapılmıştır. Kazı çalışmalarında ilk olarak 1910 yılında yapılan ve 1955 yılında Barbaros Bulvarı'nın açılması esnasında yıkılan tramvay deposunun kalıntıları, Osmanlı ve Bizans Dönemlerine ait mimari kalıntılar ve Bizans Dönemi'ne tarihlenen kuyular açığa çıkarılmıştır. Bununla beraber; Osmanlı, Bizans, Roma, Helenistik, Klasik ve Arkaik Dönemlere ait taşınabilir kültür varlıkları ve organik buluntular açığa çıkarılmıştır (Asal, Polat, & Ortak, 2020). Bu katmanların kaldırılması sonrasında Tunç Çağı'na

¹⁷ Buluntuların değerlendirilmesi ve tarihlenmesi İstanbul Arkeoloji Müzeleri bünyesinde çalışan arkeologlar tarafından yapılmış olup, kazı çalışmaları tamamlanmadığı için henüz buluntulara ilişkin bilimsel veriler yayınlanmamıştır.

tarihlenen kurgan yapıları ve mezarlar açığa çıkarılmıştır. Alanda 32 adet kurgan ve 81 adet mezar açığa çıkarılmış, belgelenerek kaldırılmıştır. Daha sonra kazılan alan geçici olarak dolgu toprak ile doldurulmuş; kazı alanının çevresinde fore kazık uygulaması yapılmış ve dolgu toprağın iş makinesi ile kaldırılması sonrasında kazı çalışmaları devam etmiştir. 2021 yılı Şubat ayında 2. etap kazıları başlamış ancak henüz herhangi bir arkeolojik kalıntı tespit edilmemiştir.

Şekil 3.10: Kabataş istasyonu kazı alanı (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşivi, 2021)

Şekil 3.11: Beşiktaş istasyonu kazı alanı (Kasım, 2017)

4. YURTDIŐI ÖRNEKLERİNDE KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YÜRÜTÜLEN ALTYAPI PROJELERİ

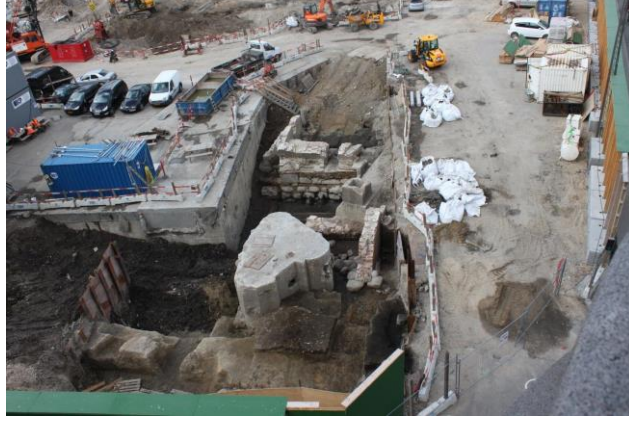
Dünyanın pek çok ülkesinde altyapı projelerinin arkeolojik alanlar ile çakıştığı görülmektedir. Bu kapsamda örnek oluşturan ulaşım altyapı projeleri olmaları sebebiyle Kopenhag Metrosu, Londra Metrosu Elizabeth Hattı (Crossrail) ve Atina Metrosu projeleri incelenmiştir.

4.1 Kopenhag Metrosu

Danimarka'nın başkenti Kopenhag şehrinde yürütölen "Metro Cityring" projesi kapsamında arkeolojik kazı çalışmaları yapılmıştır. 2007 yılında arkeolojik ve jeolojik yüzey araştırmalarına başlanmış, metro projesi bu araştırmalar sonrasında hazırlanmıştır. Yüzey araştırmaları sonrasında güzergah belirlenmiş, 2010 yılında metro projesi ihale edilmiş ve 2011-2015 yıllarında Kopenhag'ın Radhuspladsen, Gammel Strand ve Kongens Nytorv meydanlarında arkeolojik kazı çalışmaları yapılmıştır. Arkeolojik kazı çalışmaları ilgili yasal mevzuata¹⁸ uygun olarak Kopenhag Müzesi tarafından sürdürölmüştür. Kazı çalışmaları başlamadan önce; yapılan ön araştırmalara dayanarak arkeolojik kalıntılara rastlanılacağı öngörölmüş; Ortaçağ ve sonrası döneme ait eski şehir hendekleri, bu hendeklerin girişleri ve eski su değirmenlerine ait unsurlarının görölmüşü beklenmiştir. Ancak kazı çalışmaları esnasında beklentinin üzerinde buluntulara rastlanmış, M.S. 10. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar kentsel aktiviteleri gösteren veriler elde edilmiştir (Lyne & Hanna, 2016).

Bu kazıların tamamı eş zamanlı olarak ilerlememiştir. Radhuspladsen'de kazılar 2011 ve 2012'de 4350 m² alanda yapılmıştır (Lyne & Hanna, 2016). Kongens Nytorv'da 2012, 2013 ve 2014'de 7000 m² alanda (Steineke & Jersen, 2016); Gammel Strand'da ise 2014 ve 2015'de 570 m² alanda kazı çalışmaları yürütölmüştür (Whatley & Hansen, 2016).

¹⁸ (Consolidated Act on Museums. Kanun kabul no: 1505 Kabul tarihi: 14.12.2006)

Şekil 4.1: Kopenhag Radhuspladsen’de yapılan arkeolojik kazılar (Lyne & Hanna, 2016)

Şekil 4.2: Kopenhag Kongens Nytorv’da yapılan arkeolojik kazılar (Steineke & Jersen, 2016)

Şekil 4.3: Kopenhag Gammel Strand’da yapılan arkeolojik kazılar (Whatley & Hansen, 2016)

Kazı çalışmalarında bütçeyi kontrol altında tutabilmek için kazı alanında öncelik belirlemesi yapılmıştır. Ön araştırmalara ve sondaj çalışmalarına dayanarak yapılan bu öncelik belirlemesi ile alan dörde bölünerek ele alınmıştır (Şekil 4.4). Arkeolojik potansiyeline göre derecelendirilen bu alanlarda farklı yöntemler ile çalışmalar sürdürülmüştür. Arkeolojik potansiyelinin en yüksek görüldüğü 1. alanda kazı çalışmaları tamamen el ile yapılmıştır. Daha büyük ve daha tanımlı mimari kalıntıların beklendiği 2. alanda el ile yapılan kazılar küçük iş makineleri ile desteklenmiştir. Ortaçağ sonrası arkeolojik bulgular beklenen 3. alanda çalışmalar arkeologların gözetiminde iş makineleri ile yapılmış ve arkeolojik kalıntılar belgelenmiştir. Daha az karmaşık ve tamamen geç dönem kalıntılarının beklendiği 4. alanda ise hafriyat çalışmaları yüklenici tarafından iş makinaları kullanılarak yapılmış, arkeolojik kalıntı ile karşılaşıldığında arkeologlar tarafından hızlı ve daha az detaylı olacak şekilde belgelemiştir (Steineke & Jersen, 2016).

Şekil 4.4: Kopenhag Kongens Nytorv örneğinde derecelendirilen kazı alanlarının harita üzerinde gösterimi

Danimarka'da yasal mevzuata göre planlama çalışmaları yapılırken ilgili bölgeden sorumlu müze yönetimi planlama sürecine dahil edilmektedir. Bu aşamada ilgili müze yönetimi, arşiv ve kayıtların kontrolünü yaparak ön araştırma ve dokümantasyonu yapmak, planlama alanında kültür varlıkları varsa bunların dikkate alınmasını sağlamakla yükümlüdür.¹⁹ Bu durum Kopenhag Metrosu çalışmalarında kültür varlıklarının altyapı çalışmalarında ana faktörlerden biri olarak göz önüne alınmasını sağlamıştır. İlgili mevzuat gereği, kazı çalışmaları Kopenhag Müzesi tarafından yapılmış ve kazı çalışmalarının tamamlanmasını takip eden 3 yıl boyunca Kopenhag Müzesi'nde arkeolojik buluntularla ilgili gerekli analiz ve raporlama çalışmaları sürdürülmüştür (Lyne & Hanna, 2016). Ancak kazı çalışmaları sonrasında, taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin koruma uygulamalarının kaldırma ve kapatma esaslı ilerlediği, proje içerisinde sergileme alanı yer almadığı görülmektedir.

4.2 Londra Metrosu Elizabeth Hattı (Crossrail)

Londra Metrosu Elizabeth Hattı olarak adlandırılan Crossrail projesi kapsamında arkeolojik kazı çalışmaları sürdürülmektedir. Crossrail, Londra'nın merkezinde henüz yapım aşaması devam eden; Londra'da son bulan batı ana hattı ile doğu ana hattını bağlayarak, başkenti batıdan doğuya geçen yüksek frekanslı bir banliyö hattıdır. Proje kapsamında, arkeolojik kazılar da dahil olmak üzere tüm çalışmalar hattın inşası için kurulan, Crossrail Ltd. şirketi tarafından yürütülmektedir. Transport for London'ın (TfL)²⁰ iştirakı olan bu şirket, TfL ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.

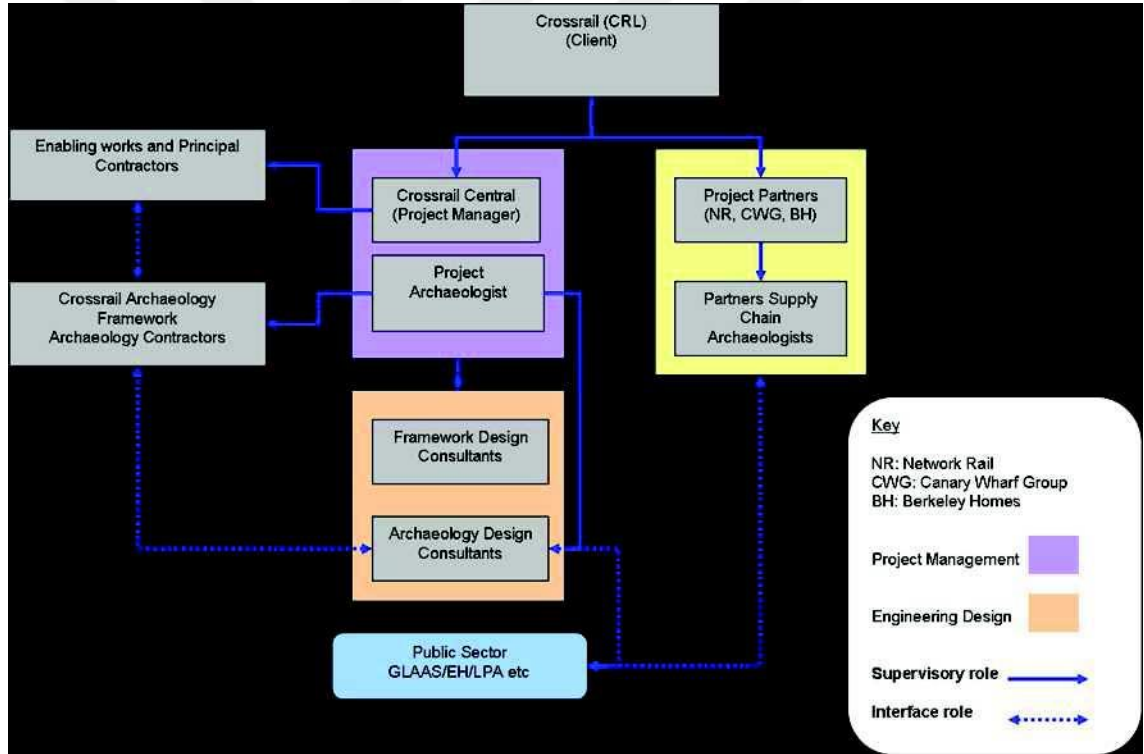
2007 yılında projeye ilişkin çevre etki değerlendirmeleri yapılmış; metro güzergahında etkilenmesi muhtemel tüm tarihi binalar, koruma alanları, arkeolojik öncelikli alanlar ve antik anıtlar incelenmiş ve raporlanmıştır. Ek olarak; planlanan güzergah üzerinde yüzlerce sondaj kazısı yapılmış ve hattın etkilediği arkeolojik alan haritalanmıştır. 2009

¹⁹ (Consolidated Act on Museums. Kanun kabul no: 1505 Kabul tarihi: 14.12.2006 Madde 23)

²⁰ Transport for London (TfL), Londra'nın ulaşım ağından sorumlu yürütme ajansıdır (TfL resmi web sitesi).

yılında proje süresi boyunca tutarlı bir yaklaşım sağlanması amacıyla arkeolojik çalışmaların nasıl tasarlanacağını, programlanacağını ve uygulanacağını belirleyen bir strateji planı hazırlanmıştır (Carver, 2010).

Crossrail projesinin organizasyon şeması incelendiğinde; arkeologların ve ilgili meslek gruplarının projenin farklı aşamalarına dahil olduğu görülmektedir. Proje arkeoloğu, arkeolojik araştırma programı ve tarihi yapıların kaydı için sözleşmelerin denetlenmesinden ve yönetilmesinden sorumludur. Tasarım çalışmaları, belirli istasyonlar ve şaftlar için arkeolojik çalışmaların mühendislik tasarımlarıyla entegre olmasını sağlayacak biçimde, arkeologların da yer aldığı özel sektör mühendislik tasarım ekipleri tarafından yapılmıştır (Carver, 2010).

Şekil 4.5: Londra Crossrail Projesi organizasyon şeması (Carver, 2010)

İngiltere’de kurtarma arkeolojisi kapsamında kazı, belgeleme, dokümantasyon ve değerlendirme çalışmaları özel sektör tarafından yapılmaktadır. Bölgeden sorumlu müze müdürlüğünün rolü ilgili kayıtların arşivlenmesini ve buluntuların depolanması,

korunması ve sergilenmesi için uygun alanı sağlamaktır. Crossrail Kazılarında bu gereklilikler Londra Müzesi'nin yükümlülüğündedir (Carver, 2010).

2009 yılında beş arkeoloji şirketi ile Crossrail kazılarına başlanmıştır. Kazı çalışmaları 40 istasyon alanında 100'den fazla arkeolog ile sürdürülmüş ve Neolitik Dönemden 19. YY sonuna kadar uzanan 10.000'den fazla eser açığa çıkarılmıştır (Museum of London Press Office, 2017).

Şekil 4.6: Crossrail hattı Bond Street istasyonu kazısı (Crossrail Ltd., 2016)

Şekil 4.7: Charterhouse Meydanı kazısı (Crossrail Ltd., 2016)

Crossrail kazıları sürecinde çoğunluğu çocuklara yönelik olan 135 eğitim etkinliği gerçekleştirilmiştir. Ek olarak; 2017 yılında alandan çıkarılan 500 eser ‘‘Tunnel: The Arkeology of Crossrail’’ sergisi kapsamında Londra Docklands Müzesi’nde 7 ay süresince sergilenmiştir (Tunnel Sergisi web sitesi, 2017). Sonrasında oluşturulan internet sitesinde sergi online olarak devam etmiştir ve günümüzde hala erişilebilmektedir.²¹

4.3 Atina Metrosu

Yunanistan’ın başkenti Atina’da metro projesi kapsamında arkeolojik kazı çalışmaları yapılmıştır. Nüfus artışını takip eden ulaşım sorunları evre ve hava kirliliğine sebep olmuş, bu da tarihi anıtlara zarar vermeye başlamıştır. Ek olarak, şehrin 2004 olimpiyatlarına hazırlanması için etkili bir ulaşım ağının inşasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle arkeologların da dahil olduğu pek çok kurum ve kuruluş metro yapımı desteklemiş ve 1990 yılında çalışmalar başlamıştır (Güneş, 2008). Arkeoloji disiplinlerine ait uzmanlar, metro kazısının antik Atina surlarından uzak tutulması ve metro tünellerinin arkeolojik katmanlara zarar vermeyecek derinlikten geçmesi gerektiğini savunmuştur. Ancak yürütücü kurumlar metro yapımının daha gerekli olduğunu ve arkeolojik alanda istasyon inşa edilmesinin kültür mirasının açığa çıkarılmasına ilişkin fırsat sunduğunu savunmuştur (Aydoğdu, 2011). Atina Metrosunun yapımı Avrupa Birliği ve Avrupa Yatırım Bankası tarafından finanse edilmiş; arkeolojik kazıların bu kapsamda metro yapımının yüklenicisi tarafından stlenilmesine karar verilmiştir. Kültür Bakanlığı, yüklenicilerle kazı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür varlıklarının korunması, nakliyesi, dokümantasyonu ve sergilenmesini kapsayan memorandum imzalamıştır (Güneş, 2008). 1992’de Yunanistan Kültür Bakanlığı ve Olimpik Metro Konsorsiyumu yönetiminde ve Attiko Metro yükleniciliğinde, 50 arkeolog ile arkeolojik kazı çalışmaları başlamıştır (Demetral, 2016).

²¹ <https://archaeology.crossrail.co.uk/>

Metro yapımı başlamadan önce arkeolojik açıdan riskli alanların tespiti için çalışmalar yapılmış; Syntagma, Monastiraki, Thisso, Acropoli ve Panepistimio istasyonları için belirlenen alanlarda kazı çalışmaları başlatılmıştır. Acropoli, Monastiraki ve Panepistimio istasyonlarında arkeolojik kalıntılara en az zararı vermek adına yüzey kazıları yerine zemin altından tünel açma yöntemi tercih edilmiştir (Stavrakakis, 2000). 1992-2004 yılları arasında süren çalışmalarda yaklaşık 79.000 m2 alanda arkeolojik kazı yapılmış; neolitik dönemden günümüze kadar pek çok buluntu açığa çıkarılmıştır (Demetral, 2016).

Açığa çıkarılan mimari kalıntılara ilişkin korunma uygulamalarının yerinde koruyarak (in situ) sergileme ya da taşıma yönünde ilerlediği, kapatma uygulamalarının tercih edilmediği gözlenmektedir. Taşınabilir kültür varlıklarının ise dokümantasyon ve analiz çalışmaları yapılmış; buluntuların bir bölümü istasyonlar içerisinde sergilenmiştir (Aydoğdu, 2011). Bu kalıcı sergi düzenlemelerinde orijinal eserler kullanıldığı gibi, buluntu niteliğine bağlı olarak replikaların da kullanıldığı görülmektedir.

Kazılar esnasında açığa çıkarılan buluntular, henüz kazı çalışmaları devam ederken Kiklad Sanatı Müzesi'nde geçici olarak sergilenmiştir. Bu buluntular için önceleri metro istasyonlarında mini müzeler yapılması düşünülmüş; Kültür Bakanlığı'nın yürüttüğü çalışmayla, istasyonların içerisinde sergilenmiştir.²² Bu çalışmalar ile Atina Metrosu bir yer altı müzesi haline gelmiştir (Stavrakakis, 2000).

Atina Metrosu projesinde koruma ve sergileme uygulamaları, hem kültür mirasının kent yaşamına dahil edilmesine hem de kentin tarihsel topografyasının herkesçe algılanabilmesine olanak sağlamıştır. Modern kentleşmenin gerektirdiği altyapı çalışmaları ile kültür varlıklarının entegrasyonunun disiplinler arası çalışmalarla sağlanabildiğini göstermektedir.

²² Buluntular Syntagma, Kerameikos, Monastiraki, Evangelismos, Academia ve Acropoli istasyonlarında sergilenmektedir.

Şekil 4.8: Atina Metrosu Syntagma İstasyonu (trip2athens web sitesi)

Şekil 4.9: Atina Metrosu Monastiraki İstasyonu (athensandbeyond web sitesi)

Şekil 4.10: Atina Metrosu Evangelismos İstasyonu (trip2athens web sitesi)

5. İSTANBUL'DA ULAŞIM ALTYAPI PROJELERİNİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLAR

İstanbul'da güncel olarak yapım süreci devam eden ulaşım altyapı projelerinin müdahale alanında kalan yeraltı kültür mirasına ilişkin çalışmalar, çeşitli kurumlar tarafından sürdürülmekte ve pek çok etmene bağlı olarak yürütülmektedir. Ulaşım projesinin planlanmasından uygulanmasına kadar geçen tüm süreçte, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların hızı ve niteliği değişkenlik göstermektedir. Yetkilendirilen kurumlardan proje ekibine, kültür varlıklarının niteliğinden çalışmalara tanınan süreler kadar pek çok faktör koruma yaklaşımları ve kararlarını yönlendirmektedir. Bu kapsamda Kabataş-Mahmutbey Metro Hattı projesinin Beşiktaş İstasyonu alanı ve Gebze-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirmesi projesinin Haydarpaşa Gar Sahasındaki müdahale alanları incelenmiştir.

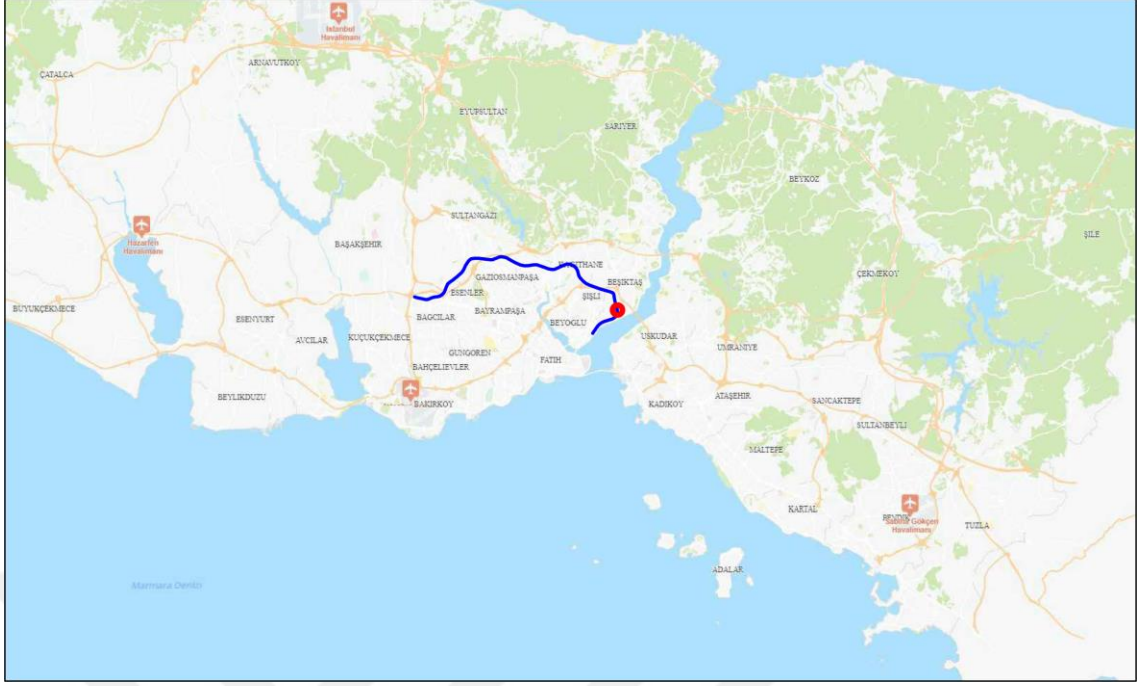
Her iki projede de kurtarma kazısı yürütülmesi sebebiyle çalışma hacmi ve hızı, gerek ilgili kurumların gerekse siyasi iktidarların temel baskı unsurunu oluşturmaktadır. Bu nedenle Beşiktaş ve Haydarpaşa'da kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar bu kapsamda ele alınmıştır.

5.1 Beşiktaş Metro İstasyonu Alanı

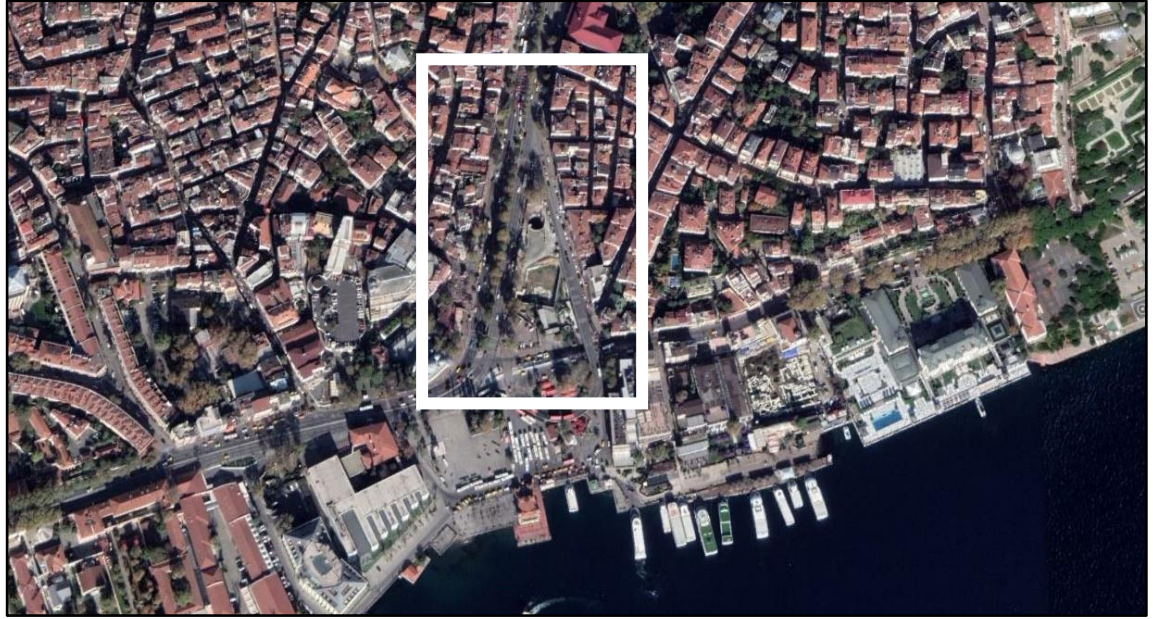
Beşiktaş Metro İstasyonu, 2004 yılında kentsel sit alanı ilan edilen²³, 2005 yılında sınırları tespit ve ilan edilen²⁴ Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içerisinde yer almaktadır. Proje alanı, Barbaros Bulvarı ve Beşiktaş Caddesi arasında, Beşiktaş Meydanı üzerindedir (Şekil 5.2).

²³ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 13.07.2004 tarih 14751 sayılı kararı

²⁴ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.09.2004 tarih 59 sayılı ve 08.03.2005 tarih 423 sayılı kararları

Şekil 5.1: Kabataş-Mahmutbey Metro Hattının kent içerisindeki yeri ve Beşiktaş Metro İstasyonu'nun hat üzerindeki konumu²⁵

Şekil 5.2: Beşiktaş Metro İstasyonu kazı alanının kent içerisindeki konumu (Google Earth, 2021)

²⁵ İBB İstanbul şehir haritası kullanılarak hazırlanmıştır.

5.1.1 Alanın tarihsel topografyası

Beşiktaş'ın topografik tarihi ile ilgili Byzantion'lu Dionysios'un Anaplus Bosporu isimli eseri detaylı bilgi vermektedir. A. Berger'e göre Dionysios'un kuzeyde yer alan ve tepeler ve arasından akan bir ırmaktan bahsettiği Arheion bölgesinin, günümüzde Beşiktaş olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Barbaros Bulvarı'nın inşası sırasında yok olan Ihlamur Deresi, bu bölgede Dionysios'un anlatımına uygun tek akarsudur. Arheion bölgesi de ismini burada bir yerleşim kurmaya çalışan ve Khalkedon halkı tarafından yenilgiye uğratılan Yunanlı Arheias'tan almıştır. Dionysios yine bu bölgeye yakın bir tepe üzerinde "Denizin İhtiyar Adamı" adına yapılmış, günümüzde Yıldız civarında olduğu düşünülebilecek bir tapınak olduğundan bahseder (Metin, 2010).

Bizans döneminde Beşiktaş'ta olduğu düşünülen Ayas Mamas kompleksinin Ihlamur Deresi yakınlarında olduğu ve Bizans imparatorları tarafından yazlık bir bölge olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bu komplekste bir saray, hipodrom ve bir liman bulunmaktaydı (Eyice, Bizans Devrinde Boğaziçi, 2007).

Albrecht Berger'e göre, 15. yüzyılda Cristoforo Buondelmonti tarafından çizilen İstanbul'un en eski haritasında Galata dışında bir akarsu kenarında gösterilen Diplokionion (Çifte Sütunlar), Ihlamur Deresi yakınında bulunan Ayas Mamas sarayının sütunları olabilir (Metin, 2010). Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde ise Bizans döneminde bu bölgede Yaşka adlı bir rahip tarafından kurulan ve içinde Hz. İsa'nın içinde yıkandığına inanılan taş bir beşiğin de bulunduğu kilise olduğundan ve Beşiktaş adının buradan geldiğinden bahsedilir (Çağlayan, 2020).

Beşiktaş ve Boğaziçi hattının Karadeniz'den gelen yağmacıların saldırısına açık olması ve kıyıda sert hava akımlarına açıklığı sebebiyle Osmanlı Dönemi'ne kadar yerleşim alanı olarak fazla büyüme göstermemiştir. Osmanlı Devleti'nin Karadeniz hakimiyetini sağlaması ve Boğaziçi hattında denizcilik faaliyetlerine başlaması ile Beşiktaş önemli bir yerleşim merkezi haline gelmiştir. Özellikle II. Bayezid döneminde kaptan-ı deryanın konakladığı bir yalı yapılmıştır. 16. Yüzyılda Barbaros Hayrettin Paşa, Sinan Paşa ve Kılıç Ali Paşa gibi birçok önemli kaptan-ı derya bu bölgede yaşamışlardır. Aynı zamanda 16. Yüzyılda Dolmabahçe'de bulunan koy doldurulmuş, burada Beşiktaş Sarayı'nın ilk

yapıları inşa edilmiştir. 17. Yüzyılın başından itibaren Beşiktaş, hanedanlık kullanımına geçmiş ve sahil hattı boyunca birçok yazlık saray inşa edilmiştir (Çağlayan, 2020).

Evliya Çelebi, 17. yüzyılın ikinci yarısındaki Beşiktaş'tan bahsederken halkın çoğunun bağıcılıkla uğraştığını ve bahçelerinin de güzel olduğunu; “alçak bayırlar üzerinde kat kat bağlı, bahçeli, altı bin kadar yalı ve evlerin” bulunduğunu belirtmektedir. Ayrıca, yetmiş kadar dükkan, çeşme ve sebillerin olduğu, her evde ve bostanda tatlı su kuyuları bulunduğundan bahsetmektedir (Çağlayan, 2020).

Beşiktaş daha sonraki dönemlerde de padişahların sık sık ziyaret ettiği ve deprem ve yangınlar sonucunda onarımlar yaptırdığı bir bölge olmaya devam etmiş, kır ve kent yaşamının beraber sürdürüldüğü bir yerleşim yeri olmuştur. 18. yüzyıldan itibaren, özellikle 19. Yüzyılda çıkan yangınlar sebebiyle zorunlu bir değişim süreci yaşanmış, kagir yapılar mecburi hale gelmiştir. Yönetici kesimin de bu bölgede yaşaması, bu süreçte batılı şehir dokusu oluşumunda etkili olmuş, yeni inşa edilen kagir yapılar ızgara planlı yapı blokları ve nispeten daha geniş sokakların oluşumuna yol açmıştır (Çağlayan, 2020).

Cumhuriyet sonrasında ise 1939 yılında onaylanan ve Fransız H. Prost tarafından hazırlanan nazım planı İhlamurdere Caddesi ve Dolmabahçe- Rumelihisarı hattını ön plana çıkarmış, Beşiktaş'ta birçok yeşil alan oluşturulmuştur. 1950'li yıllarda ise Barbaros Bulvarı'nın inşası tarihi birçok izin yok olmasına yol açmıştır (Metin, 2010).

Beşiktaş Metro İstasyonu kazısında, Cumhuriyet Dönemi'nden başlayarak M.Ö. 3500 yılına kadar tarihlenen kültür varlıkları açığa çıkarılmıştır. Arkeolojik kazı çalışmaları, öncesinde bilinen tarihsel topografyaya Geç Tunç Çağı-Erken Demir Çağı'ndan (M.Ö. 1500-1100) başlayarak Erken Tunç Çağı'na (M.Ö. 3500-3000) uzanan bilgilerin eklenmesini sağlamıştır (Asal, Polat, & Ortak, 2020).

5.1.2 Beşiktaş Metro Kazısı

Kabataş-Mahmutbey Metro Hattı Projesi kapsamında, Beşiktaş Meydanında metro istasyonu inşası devam etmektedir. Proje alanı içerisinde 2016-2019 yılları arasında İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde arkeolojik kazılar sürdürülmüş ve 2019 yılında alanda açığa çıkarılan tüm taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları belgelenecek kaldırılmıştır. Alandaki arkeolojik kalıntıların kaldırılması sonrasında arkeolojik alan geçici olarak toprak ile doldurulmuş ve alan fore kazık inşası için yükleniciye teslim edilmiştir. Bu aşamaya kadar yapılan kazı çalışmaları 1. Etap kazıları olarak tanımlanmaktadır. Daha sonra dolgu toprak iş makinesi ile kaldırılmış, 10.02.2021 tarihinde alanda tekrar İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde arkeolojik kazılar başlamıştır. Bu çalışmalar 2. Etap kazıları olarak tanımlanmaktadır. Alandaki 2. Etap kazılarında henüz herhangi bir arkeolojik kalıntı tespit edilmemiştir; bu nedenle bu çalışmada 1. Etap kazıları ele alınmıştır.

Beşiktaş Metro İstasyonu, 2004 yılında kentsel sit alanı ilan edilen²⁶, 2005 yılında sınırları tespit ve ilan edilen²⁷ Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içerisinde yer almaktadır. 2009 yılında, Beşiktaş Meydanı Düzenleme Projesi kapsamında meydanın altından geçmesi planlanan raylı sistem hattı da değerlendirmeye alınmış ve alandaki tüm hafriyat çalışmalarının Müze Müdürlüğü denetiminde yapılmasına karar verilmiştir.²⁸ Bu karar, metro projesi içerisinde kültür varlıklarına ilişkin kurul sürecinin başlangıcı olarak ele alınabilir. Alanda kaldırım taşları ve meydan döşemesinin sökümü dahil olmak üzere, tüm çalışmalar İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde başlamış ve sürdürülmüştür. Aynı şekilde, güncel dolgu dahil tüm katmanlar rölöve esaslarına uygun olarak belgelenmiştir. Proje alanının Barbaros Bulvarı ve Beşiktaş Caddesi arasındaki sınırlı bölgede yer alması sebebiyle istasyonun konumunda değişiklik yapılması söz konusu

²⁶ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 13.07.2004 tarih 14751 sayılı kararı

²⁷ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.09.2004 tarih 59 sayılı ve 08.03.2005 tarih 423 sayılı kararları

²⁸ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.05.2009 tarih 3698 sayılı kararı

olamamış; arkeolojik buluntulara ilişkin çalışmalar temelinde belgeleme ve kaldırma esaslı olarak ilerlemiştir.

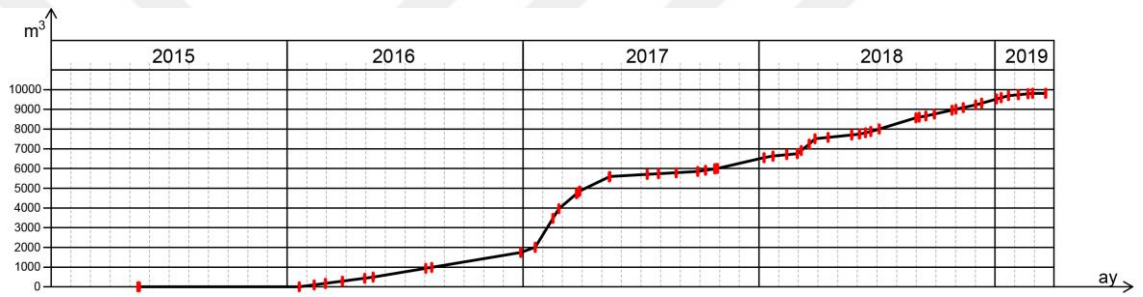
Beşiktaş Metro Kazısı 19.01.2016 tarihinde başlamış ve dört aylık çalışmanın ardından, alanda açığa çıkarılan geç dönem (19. yy sonu ve 20. yy) kalıntılarının kaldırılmasına karar verilmiş²⁹ ve böylece alandaki kaldırma uygulamaları başlamıştır. Daha sonra Bölge Koruma Kurulu, arkeolojik kazılarda açığa çıkabilecek ve Müze Müdürlüğü tarafından mimarlık ve kent tarihi açısından önem arz etmediği tespit edilen kalıntıların belgelenerek kaldırılmasında sakınca olmadığına karar vermiştir.³⁰ Bu karar, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların hızında ve yürütülüşünde en önemli kırılma noktasıdır, zira bu kararın etkisiyle kaldırma uygulamaları projelendirilmeden ve Kurul kararı olmaksızın Müze inisiyatifinde ilerlemiş ve arkeolojik kazı çalışmaları kesintisiz olarak devam etmiştir. Bununla beraber, 27.07.2017 tarihinden itibaren rölöve çalışmaları Bölge Koruma Kurulu tarafından kontrol ve onay sürecine tabi tutulmamış, alandaki arkeologların kontrolü sonrasında bilgi paftası olarak Müze raporu ekinde ilgili dosyaya eklenmiştir. Bu veriler ile Bölge Koruma Kurulu'nun alandaki çalışmalara ilişkin inisiyatifi çoğunlukla Müze Müdürlüğü'ne bıraktığı görülmektedir.

Kazı çalışmalarında tespit edilen en erken tarihli buluntu M.Ö. 3500-3000 yıllarına tarihlenen kurgan tipi mezarlardan oluşan nekropol alanıdır (Asal, Polat, & Ortak, 2020). Bu kültür katmanına kadar tüm arkeolojik kalıntılar belgelenerek arkeologlar tarafından kaldırılmış; herhangi bir söküm projesi hazırlanmamış ve uygulanmamıştır. Ancak kurganlara ilişkin kalıntılar Bölge Koruma Kurulu kararıyla numaralandırılarak kaldırılmıştır. Kurganlara ait taşlar, ilerleyen aşamalarda yapılacağı belirtilen sergileme projesine kadar muhafaza edilmek üzere alanda geçici olarak inşa edilen depoya taşınmıştır.

²⁹ İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.05.2016 tarih 2907 sayılı kararı

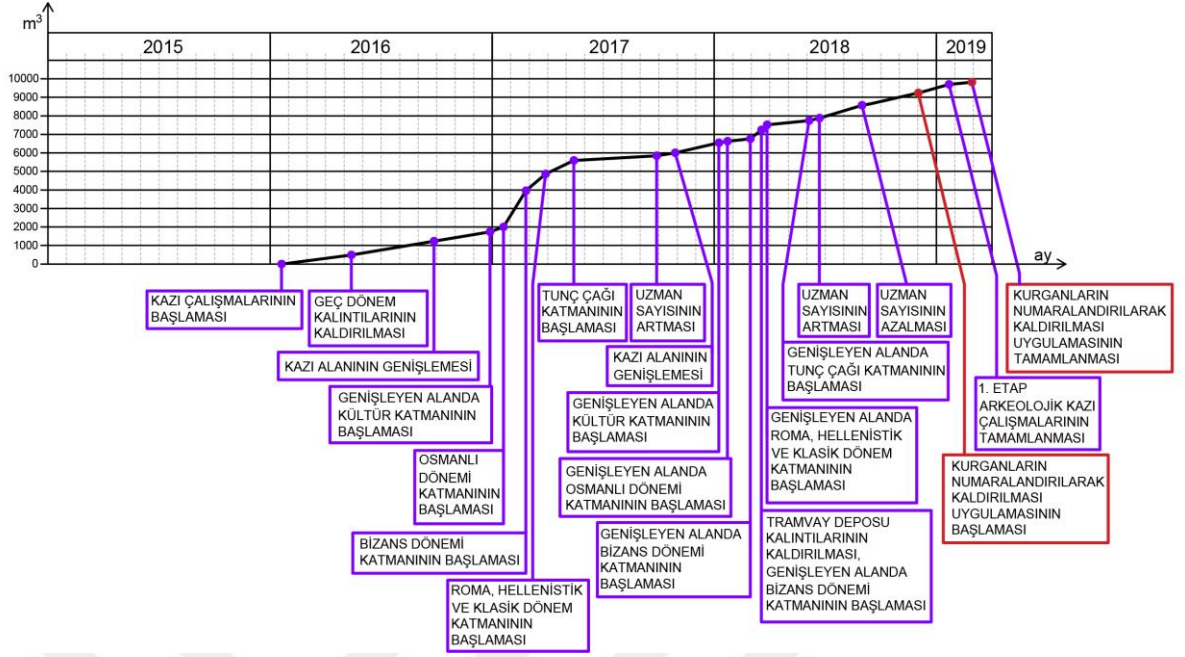
³⁰ İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.08.2016 tarih 3034 sayılı kararı

Beşiktaş Metro Kazısında arkeolojik kazı çalışmaları 19.01.2016 tarihinde başlamış ve 1. Etap çalışmalarının tamamlandığı 28.02.2019 tarihine kadar 1384 m² alanda ortalama 7 metre derinliğinde arkeolojik kazı yapılmıştır. Altyapı projesinin ilerleyişi, arkeolojik kazılar, belgeleme çalışmaları, koruma kurulu kararları, koruma projeleri ve uygulamaları gibi pek çok faktör çalışmaların yürütülüşünü ve süresini etkilemiştir (Tablo A.1). Ancak bu faktörlerin tamamının çalışma hızında ciddi değişikliklere sebep olmadığı görülmektedir (Şekil 5.3). Altyapıya ilişkin fiziki çalışmaların arkeolojik kazılara bağlı olarak ilerlemesi sebebiyle, çalışmaların hızına ilişkin değerlendirmeler arkeolojik kazı hacmi (m³) baz alınarak yapılmıştır.

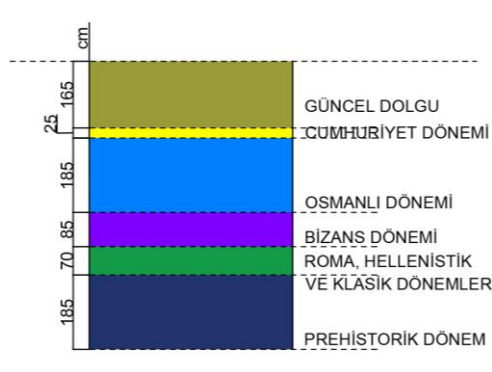
Şekil 5.3: Beşiktaş Metro İstasyonu Projesi'nin yürütülüşünü etkileyen noktaların çalışma hızı üzerindeki etkileri

Beşiktaş'ta tamamlandığı tarihte toplam hacmi 9813 m³ olan kazı çalışmaları süresince bazı öncelikli faktörlerin çalışma hızında ciddi kırılmalar yarattığı görülmektedir. (Şekil 5.4). Bu kırılma noktaları incelediğinde; çalışma hızının öncelikli olarak kazı alanına, kültür katmanı niteliğine, uzman personel sayısına ve kaldırma uygulamalarına bağlı olduğu görülmektedir (Şekil 5.5).

Şekil 5.4: Beşiktaş Metro İstasyonu Projesi'nde arkeolojik kazı çalışmalarının hızında değişikliğe sebep olan aşamalar

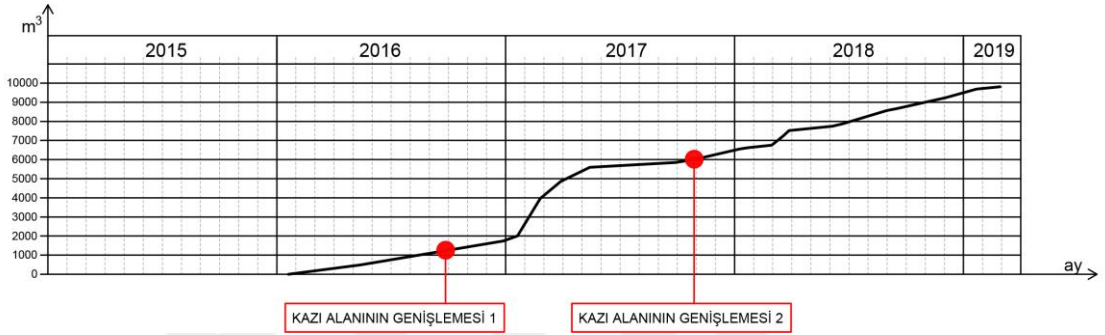
Açığa çıkarılan taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının niteliği, farklı kazı teknikleri gerektirmesi sebebiyle arkeolojik kazı hızını doğrudan etkilemektedir. Beşiktaş'ta yapılan arkeolojik kazılarda tespit edilen arkeolojik kalıntıların dönemi 20.yy'dan M.Ö. 3500'e kadar uzanmaktadır. Bu nedenle çalışmaların ilerleyiş hızının sıklıkla değiştiği görülmektedir (Şekil 5.4).

Şekil 5.5: Beşiktaş Metro Kazısı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür katmanları ve derinlikleri³¹

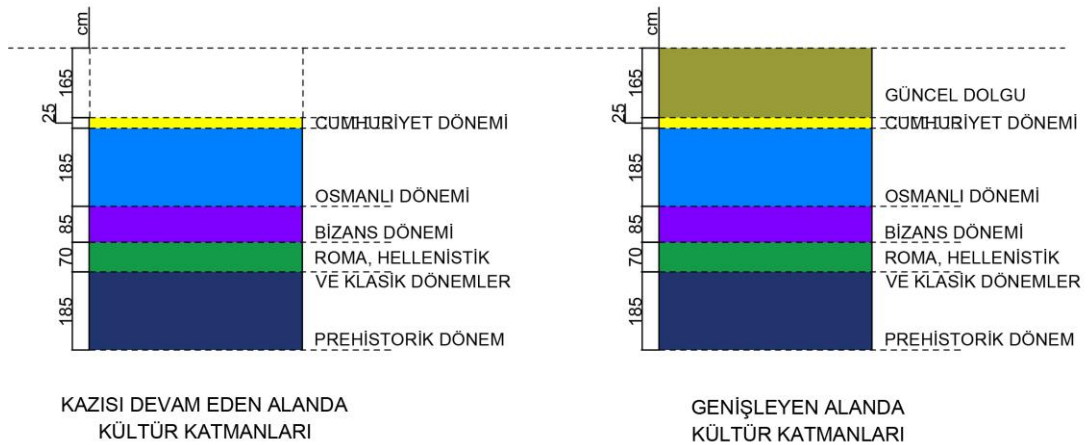
³¹ Kültür katmanlarının tanımlanması İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde alanda çalışan arkeologlar tarafından yapılmıştır.

Bununla beraber; altyapı projesinin sınırları, kazı alanının genişliği ve projenin gerektirdiği kazı derinliğini belirler. Beşiktaş'ta kazı çalışmaları proje sınırlarının tamamında eş zamanlı olarak başlamamıştır. Çalışmalar ilk olarak yaklaşık 750 m²'lik alanda başlamış ancak daha sonra kazı alanının iki kez genişlemesiyle 1384 m²'lik alanda tamamlanmıştır. İki değişiklikte de çalışmanın ilerleyişi değişmiş olsa da kültür varlıklarının dönemi ve niteliğinin etkisiyle, kazı alanındaki 1. ve 2. değişikliğin çalışma hızına etkisinin aynı olmadığı görülmektedir (Şekil 5.6).

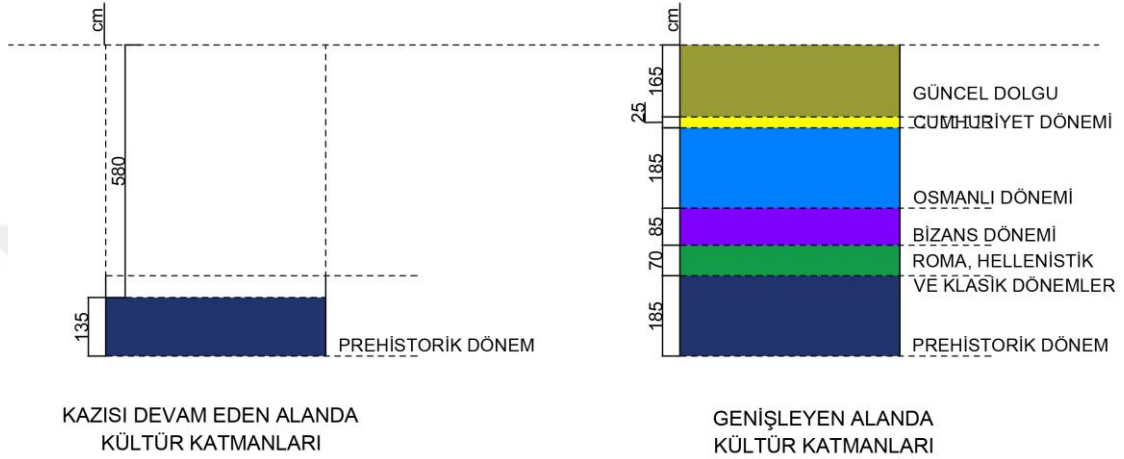
Şekil 5.6: Beşiktaş Metro Kazısında kazı alanının genişlemesinin arkeolojik kazı çalışmalarının hızına etkisi

Kazı alanının ilk olarak değiştiği 26.09.2016 tarihinde çalışma alanı 750 m²'den 1055 m²'ye yükselmiştir. Çalışmalara önce başlanan alanda kazı derinliği henüz çok ilerlemediği ve katman niteliği fazla değişiklik göstermediği için, alanın genişlemesi çalışmaların ilerleyiş hızında ciddi bir kırılma noktası oluşturmamıştır.

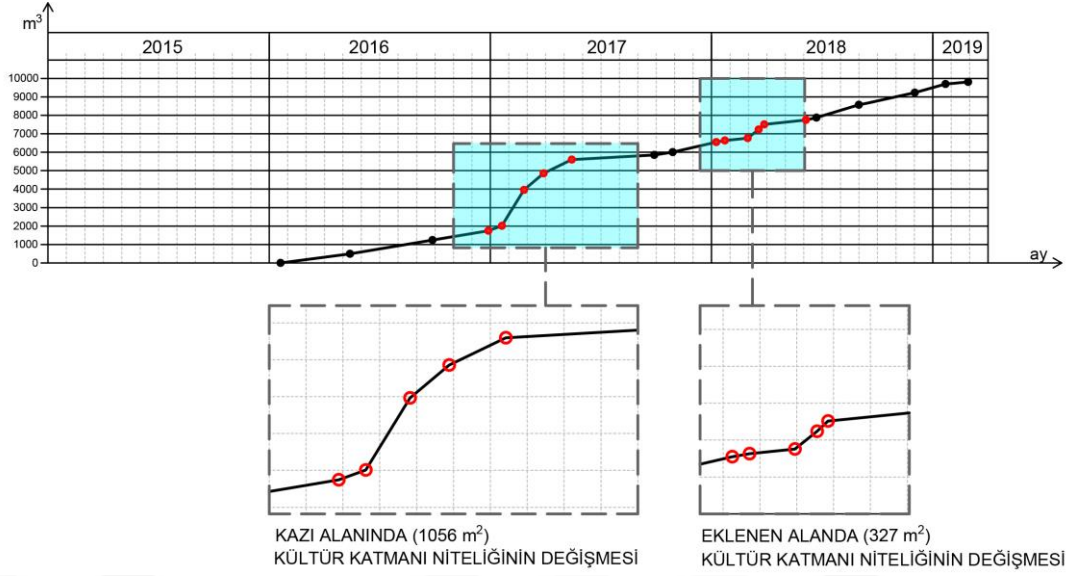
Şekil 5.7: Beşiktaş Metro Kazısında çalışma sahasının boyutundaki 1. değişiklikle kazılan alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

Kazı alanının boyutunun ikinci olarak değiştiği 17.10.2017 tarihinde ise çalışma alanı 1055 m²'den 1384 m²'ye yükselmiştir. Bu tarihten önce devam eden kazının derinliğinin oldukça ilerlemiş olması sebebiyle, bu değişiklik çalışma hacminde kırılma noktası oluşturmuştur. Mevcut alandaki arkeolojik kazı buluntu niteliği ve tekniği sebebiyle oldukça yavaş ilerlerken, eklenen alandaki çalışmalar çok daha hızlı ilerlemiştir.

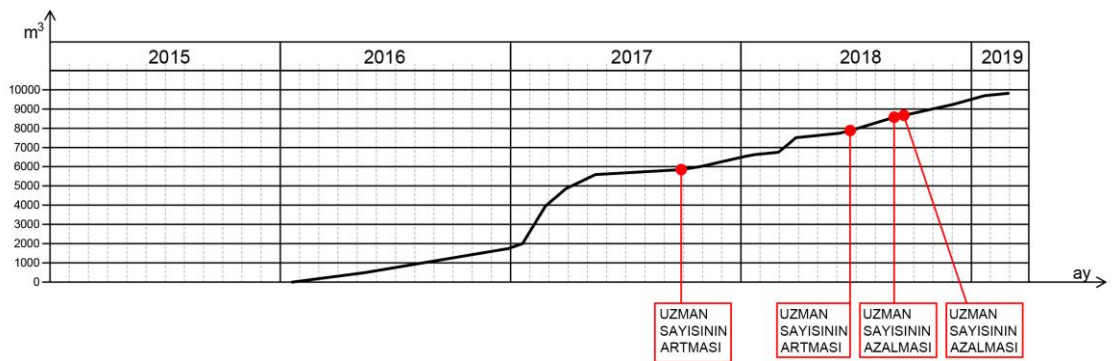
Şekil 5.8: Beşiktaş Metro Kazısında alışma sahasının boyutundaki 2. değişiklikte kazılan alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

Kazı alanının tamamında arkeolojik kalıntılar yatay süreklilik göstermektedir. Bu durum alanın tamamında aynı katmanların yaklaşık olarak aynı kalınlıkta olmasını sağlamıştır. Bu nedenle kazı alanı genişlediğinde eklenen alanın, öncesinde kazılmış alanla aynı ilerleyişe sahip olduğu ve çalışma hızında kültür katmanı değişiminden kaynaklanan aynı kırılma noktalarının tekrarlandığı görülmektedir (Şekil 5.9).

Şekil 5.9: Beşiktaş Metro Kazısında kültür katmanı niteliğinin çalışma hızına etkisi

Çalışmalar esnasında kazı ekibinde değişiklikler olmuştur. Kazı çalışmaları 2 arkeolog ile başlamış; 27.09.2017 tarihinde ekibe 3 arkeolog, 1 restoratör ve 1 fotoğrafçı katılmıştır. 21.06.2018-30.08.2018 tarihi arasında 2 ay süre ile ekipteki arkeolog sayısı 15'e yükselmiş, daha sonra tekrar 5'e inmiştir. 15.09.2018 tarihinde ise çalışmalara tekrar 5 arkeolog katılmış ve kazı çalışmaları 12 kişilik bir ekiple tamamlanmıştır. Çalışan sayısındaki değişiklikler elbette ki çalışma hızında doğrudan etkilidir. Ancak Beşiktaş Metro Kazısında bu değişiklikler, kazı yöntemi sebebiyle ihtiyaç duyulan sürenin arttığı ve azaldığı noktalarda çalışma hızını korumak için yapılmıştır. Bu nedenle; kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların ilerleyişinde son derece etkili olmasına rağmen, grafik üzerinde bakıldığında amaçlanan durumun gerçekleştiği ve fiziki çalışmaların hızına etkisinin oldukça az olduğu görülmektedir (Şekil 5.10).

Şekil 5.10: Beşiktaş Metro Kazısında çalışan sayısının çalışma hızına etkisi

İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 01.11.2018 tarihinde kurganların numaralandırılarak kaldırılmasına³², 10.01.2019 tarihinde ise sökülen kurganlara ait taşların muhafazası için alanda geçici depo yapılmasına karar vermiştir³³. Bu kararlara istinaden 01.12.2018 tarihinde kurganların sökümüne başlanmıştır. Kurganlarda farklı evrelerin tespit edilmesi sebebiyle söküm çalışmaları esnasında kazı çalışmaları devam etmiştir. Arkeolojik kazı çalışmaları 21.01.2019 tarihinde, söküm çalışmaları ise 28.02.2019 tarihinde tamamlanmıştır. Böylece kazı çalışmalarının 1. Etabı tamamlanmış ve 18.03.2019 tarihinde fore kazıkların inşası için yüklenici firmaya teslim edilmiştir.

İdare (İstanbul Büyükşehir Belediyesi) ve İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu sökümü yapılmış olan kurganların metro projesinin tamamlanması sonrası Beşiktaş Meydanı'nda yeniden inşa edilerek sergilenmesine ilişkin görüşlerini belirtmiş ancak herhangi bir proje hazırlanmamış ve yazılı karar alınmamıştır. Bu nedenle sökülen ve depolanan kurgan taşlarına ilişkin ne gibi çalışmalar yapılacağı ya da yapılacak çalışmaların yöntemi ve niteliği henüz bilinmemektedir.

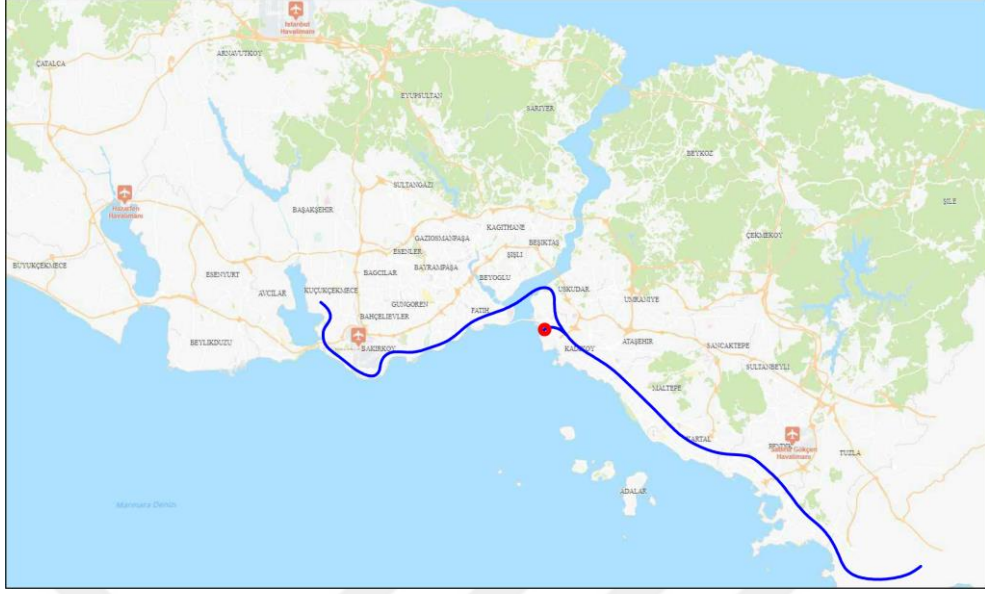
5.2 Haydarpaşa Gar Sahası

Gebze-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirmesi kapsamında, Haydarpaşa Gar Sahasında yenileme çalışmaları devam etmektedir. Marmaray projesi 2. Etabı olarak da adlandırılan Gebze-Haydarpaşa ve Sirkeci-Halkalı banliyö hatlarının inşaat, elektrik ve mekanik sistemlerini kapsayan projenin Haydarpaşa Gar Sahası içerisindeki kısmı bu çalışma kapsamında ele alınmıştır. Proje sahası, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde yer almaktadır³⁴.

³² İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 01.11.2018 tarih 4495 sayılı kararı

³³ İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.01.2019 tarih 4607 sayılı kararı

³⁴ İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilmiştir.

Şekil 5.11: Gebze-Halkalı Banliyö Hattının kent içerisindeki yeri ve Haydarpaşa Gar Sahası'nın hat üzerindeki konumu³⁵

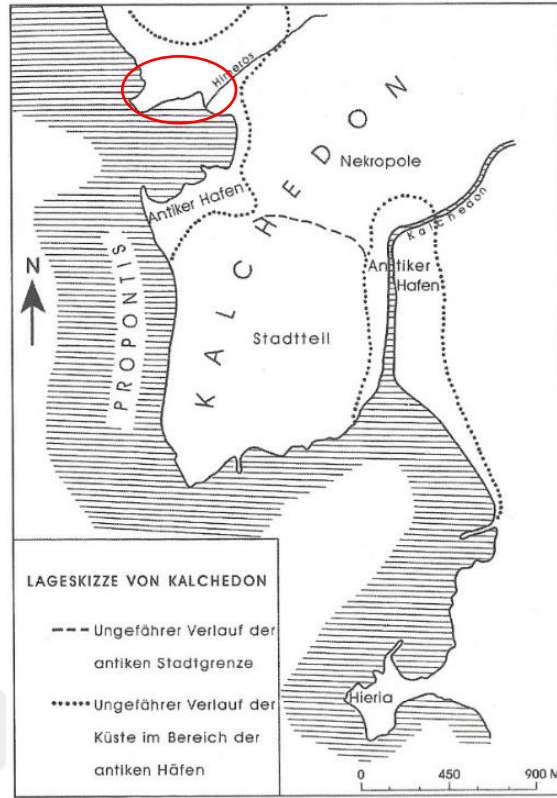
Şekil 5.12: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının kent içerisindeki konumu (Google Earth, 2021)

³⁵ İBB İstanbul şehir haritası kullanılarak hazırlanmıştır.

5.2.1 Alanın tarihsel topografyası

Kadıköy, topografyasının ve ikliminin insan yaşamına uygun, önemli kıtaların ve denizlerin bir boğaz ile birbirine bağlandığı bir bölgede olması nedeniyle tarihöncesi dönemden itibaren insanlar için yerleşim alanı olmuştur. Arkeolojik araştırmalar ve yazılı kaynaklar, günümüzde Haydarpaşa olarak bilinen bölgenin yakınında bulunan Fikirtepe Höyük'ün (M.Ö 6500) neolitik çağdan itibaren insan yerleşimi sahasında olduğunu kanıtlamaktadır (Özdoğan, 2007). Antik kaynaklar M.Ö. 7 yy'da kurulan Kalkhedon'un biri doğuya (Kalamış Koyu) diğeri ise batıya (Haydarpaşa Koyu) bakan iki limanı olduğu aktarmaktadır. Son yıllarda Kadıköy Kurbağalıdere civarında gerçekleştirilen küçük çaplı bir inşaat kazısında antik limanların varlığına ilişkin mimari kalıntılar tespit edilmiştir. Bunun yanında İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından Kadıköy'ün farklı noktalarında yapılan arkeolojik kazılarda antik kaynakları doğrulayan verilere ulaşılmıştır. Haydarpaşa Gar Sahası ile sınırlanan alanın Kalkhedon Antik Kenti'nin içinde veya hemen sur koruma sisteminin dışında olduğu düşünülmektedir.

Semavi Eyice, İslam Ansiklopedisi'nde Haydarpaşa'yı anlatırken, Haydarpaşa'nın yeni yapılaşma ile doğal topografyasının değiştiğini ancak Khalkedon nekropolünün surların dışında Haydarpaşa bölgesinde bulunabileceğini söylemiştir. Bunu destekleyen somut bir kanıt olmasa da, Haydarpaşa Garı yakınlarında rayların kenarında duran bir ilkçağ lahdinin rayların inşası esnasında çıkarılmış olma ihtimalinden ve bunun nekropolden kalmış olabileceğinden bahseder (1998). Bu nedenle bölge önemli bir arkeolojik potansiyele sahiptir.

Şekil 5.13: Kalkhedon haritası (Dionysios Byzantios)

Çeşitli kaynaklardan Haydarpaşa çayırının Bizans döneminde de yaygın yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır. Bu dönemde yapılan Azize Euphemia Kilisesi, bölgeyi önemli bir dini merkez konumuna getirmiştir (Eyice, 1998).

Maarif Nazırı Zühdü tarafından Müze-i Hümayûn'a yazılmış dilekçelerde; 1892 yılında Haydarpaşa'da demiryolu mühendislerinin kullanımı için inşa edilen bir yapının temel hafriyatı sırasında Bizans Dönemi'ne ait olduğu ileri sürülen bir lahit bulunduğu belirtilmektedir (Kösebay Erkan, 2013).

Osmanlı Dönemi'nde Haydarpaşa uzun yıllar boyunca çayır olarak tarif edilmiştir. Haydarpaşa Çayırını 16. yüzyıldan beri bahçe içinde köşklerin çevrelediği bilinir (Akbulut, 1994). Ancak bu yerleşimler kırsal niteliklidir. Kentsel yerleşimin ilk belirtileri, III. Selim zamanında (1789-1807) ortaya çıkar. 18. yüzyıla kadar Haydarpaşa Çayırını, saray atlarının bahar aylarında çayıra çıkarıldığı ve bu süre içinde çadırlar kurulup eğlencelerin düzenlendiği bir alan olarak kullanılmıştır. Bu alan aynı zamanda,

Anadolu'ya sefere gidecek olan ordunun dinlenme, eğitim ve talim alanı olarak kullanılmıştır (Akbulut, 1994).

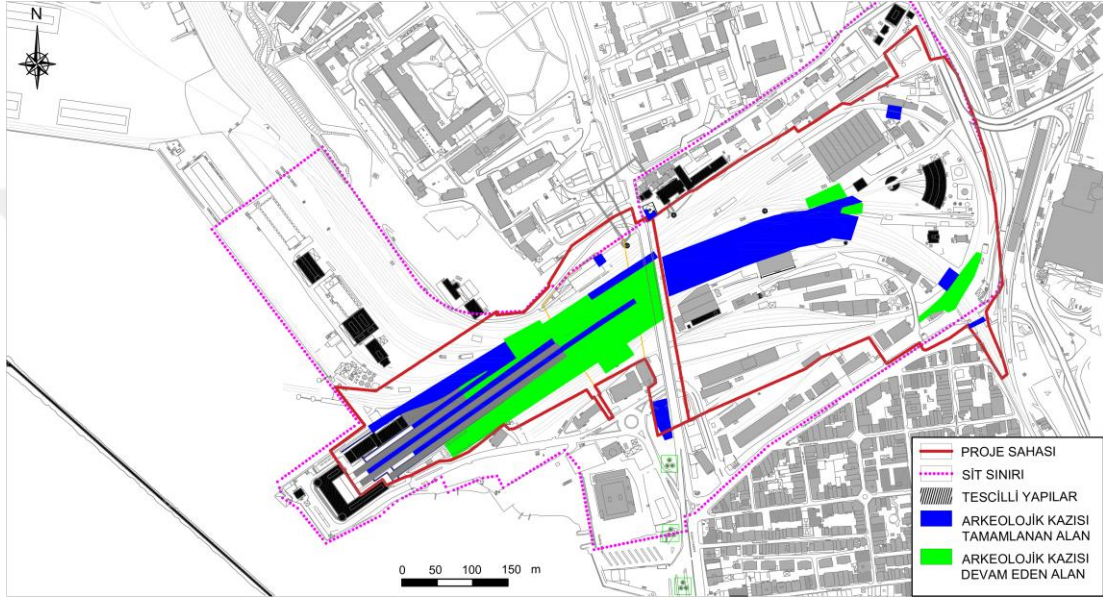
19. yüzyılda Kırım Savaşı (4 Ekim 1853-30 Mart 1856) sırasında İngilizler ordugahlarını Haydarpaşa Çayırı'nda kurmuşlardır ve savaşta hayatlarını kaybeden İngiliz askerler için askeri hastanenin güneyinde bir mezarlık oluşturulmuştur. Yine 19. Yüzyılda mesire alanı olarak kullanımı sürdürülen Haydarpaşa'da İbrahim Ağa Camii ve Tekkesi yakınlarındaki eski Haydarpaşa Bahçesi parsellenerek çoğu kagir olmakla beraber bazı ahşap evlerin de bulunduğu ızgara planlı yapı blokları oluşmuştur (Eyice, 1998). Bölgenin en köklü değişimi ise İstanbul İzmit demiryolu hattının 1873 yılında faaliyete girmesiyle başlamıştır. Çayır demiryolu ile ikiye bölünmüş, ilk gar binası inşa edilmiştir. Daha sonra Haydarpaşa koyu 1899-1903 yılları arasında doldurularak iki silo ve koyun açığında bir mendirek inşa edilmiştir. Koyun doldurulduğu alanda yeni gar binası inşa edilmiş; sonraki yıllar içerisinde demiryolu hattının geçmesi ve Yeldeğirmeni'ndeki yapılaşma sebebiyle çayır gittikçe küçülmüş, Cumhuriyet döneminde Devlet Demiryolları'na tahsis edilmesiyle beraber çayır işlevini tamamıyla kaybetmiştir (Akbulut, 1994).

5.2.2 Haydarpaşa Gar Sahası Arkeolojik Kazısı

Haydarpaşa Gar Sahasında arkeolojik kazı çalışmaları 08.05.2018 tarihinde İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde başlamış ve günümüze kadar 54.850 m² alanda arkeolojik kazı yapılmıştır. Bu alanın 29.150 m²'lik bölümünde kazı çalışmaları tamamlanmış, 25.700 m²'lik bölümünde ise devam etmektedir (Şekil 5.14). Proje alanı 240.000 m²'dir ve saha içerisinde kazı çalışmaları ile inşa faaliyetleri beraber yürütülmektedir. Proje alanının büyüklüğü sebebiyle saha içerisinde pek çok farklı kısımda çalışmalar paralel olarak yürütülmektedir. Sahanın arkeolojik kazısı ve koruma uygulamaları tamamlanan bölgelerinde altyapı uygulamaları sürdürülmektedir; bu durum arkeolojik kazılar ile imar faaliyetlerinin beraber yürütülmesine olanak sağlamaktadır. Ancak güncel durumda alanın ulaşım amacına ek olarak; açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar göz önüne alınarak kültür ve turizm amaçlı kullanılmasına karar verilmiştir. Bu

nedenle yeni bir proje hazırlanması ve onaylanmasına kadar alandaki imar faaliyetleri durdurulmuştur.

21.12.2020 tarihinden itibaren proje yenilenene kadar alanda yalnızca arkeolojik kazıların devam etmesine karar verilmiş ve kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar haricindeki tüm uygulamalar durdurulmuştur.

Şekil 5.14: Haydarpaşa Gar Sahasındaki arkeolojik kazıların güncel durumunu gösterir vaziyet planı

28.02.2011 yılında ihale edilen projenin Haydarpaşa'da devam eden çalışmalara ilişkin taşeron sözleşmesi 26.09.2016 tarihinde imzalanmıştır. Haydarpaşa Gar Sahası'nda bu proje kapsamında yapılacak çalışmalarda, kültür varlıklarına dair sürecin başlangıç noktası olarak bu taşeron sözleşmesi³⁶ kabul edilebilir. Bu sözleşmede; yüklenicinin alanda yer alan tüm tarihi yapılar ile taşınır ve taşınmaz arkeolojik buluntulardan sorumlu olduğu, korunması için gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Haydarpaşa Gar Sahası'nda yapılacak çalışmalar için TCDD tarafından sorumlu daire belirlenmiş; 04.04.2017 tarihinden itibaren çalışmaların Modernizasyon Daire Başkanlığı

³⁶ Subcontract Agreement: CR3 Gebze-Halkali Commuter Rail Upgrading: Civil, Electrical and Mechanical Systems. (26.09.2016)

yürütücülüğünde ilerlemesine karar verilmiştir.³⁷ Bu tarihten itibaren TCDD tarafından tevsiat planı çalışmalarına başlanmış, 17.04.2017 tarihinde tamamlanmış ve projelendirilmek üzere ilgili ekibe iletilmiştir.³⁸ Bu aşamada belirlenen sorumlu daire içerisinde kültür varlıklarını korumaya ilişkin hiçbir disiplinin yer almadığı; ekibin yalnızca hattın modernizasyonu için ilgili mühendislik disiplinlerinden oluştuğu görülmektedir.

04.05.2017 tarihinde, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından; Haydarpaşa Gar Sahası Tevsiat Projesi sınırları içerisinde İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü denetiminde ray düzenleme çalışması yapılabileceğine karar verilmiş ve proje sınırları onaylanmıştır.³⁹ Aynı karar ile Haydarpaşa alanın yeniden tren garı olarak kullanılabilmesi amacıyla, hazırlanan tevsiat planı doğrultusunda demiryolu hatlarının üzerine isabet eden tescilsiz yapıların yıkımı onaylanmıştır. Bu karar, alanda yer alan yapılara ilişkin ilk Koruma Kurulu kararıdır. Yıkımına karar verilen yapılar tescilsiz olsa da, proje başladıktan sonra alanda uygulamaya dönük ilk koruma kararı olarak ele alınabilir. Bu karar ile Müze denetiminde çalışmaların başlayabileceği belirtilmiş olsa da arkeolojik kazılar ancak 1 yıl sonra, 08.05.2018 tarihinde başlamıştır.

21.05.2018 tarihinde Tıbbiye Köprüsü'nün yenilenmesi amacıyla mevcut köprünün yıkımına başlanmıştır. Bu tarih, sahada inşaat çalışmalarının başlangıç tarihi olarak ele alınmıştır. Tıbbiye Köprüsü'nün ve proje alanı içerisindeki tescilsiz yapıların yıkımının başlaması sonrasında, TCDD tarafından alanda yer alan bazı tescilli yapı ve öğelerin tescilinin kaldırılması talep edilmiş ancak Bölge Koruma Kurulu tarafından reddedilmiştir.

26.06.2018 tarihinde Bölge Koruma Kurulu Müdürlüğü tarafından, güncel durum kurul tarafından değerlendirilinceye kadar alandaki tüm beton imalatlarının durdurulması ve

³⁷ T.C.D.D. Genel Müdürlüğü'nün 04.04.2017 tarih ve E.140303 sayılı yazısı

³⁸ T.C.D.D. Modernizasyon Dairesi Başkanlığı'nın 17.04.2017 tarih ve E.158236 sayılı yazısı

³⁹ İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 04.05.2017 tarih ve 4507 sayılı kararı

her türlü fiziki müdahalenin müze denetiminde yapılması gerekliliği bildirilmiştir.⁴⁰ Bu durum, kültür varlıklarını koruma açısından bakıldığında, müzenin alandaki inisiyatifinin genişlemesi olarak kabul edilebilir.

2018 yılında yıkılan eski Tıbbiye Köprüsü'nün yerine yapılan yeni köprünün inşaatı başlamış ve çalışmalar esnasında Osmanlı Dönemi'ne ait mermer çeşme, Osmanlı Dönemi'ne ait su kanalı ve Bizans Dönemi'ne ait mimari kalıntılar tespit edilmiştir. Köprünün 1. ayağında açığa çıkarılan mermer çeşmenin 1902 yılında alanda tren hattı inşa edilirken hatta denk geldiği için taşındığı ilgili araştırmalar ile tespit edilmiş ve çeşmenin özgün yerinde olmaması sebebiyle tekrar taşınması talep edilmiştir. Tıbbiye Köprüsü'nün 2. ayağında Osmanlı Dönemi'ne ait su kanalı açığa çıkarılmış ve Bölge Koruma Kurulu kararı ile gar sahası içerisinde belirlenen alana taşınmıştır. Tıbbiye Köprüsü'nün son ayağı olan 8. Ayağın imalatı esnasında Bizans Dönemi'ne ait mimari kalıntılar tespit edilmiştir. Bu aşamada köprü projesinin değişmesi talep edilmiş ancak arkeolojik kazılar ile köprü inşaatının paralel gitmesi sebebiyle değişiklik yapılamamıştır. Köprünün son ayağına kadar tüm inşaat tamamlandığı için köprü projesinde değişiklik yapılamamış, sadece köprü ayağının temelleri arkeolojik kalıntılar ile çakışmayacak şekilde revize edilmiştir. Arkeolojik kazılar ile inşaat çalışmalarının beraber yürütülmesinin yarattığı bu problem gereği koruma çalışmaları kalıntıların kapatılması yönünde ilerlemiş ve kalıntılar gerekli konservasyon uygulamalarının yapılması sonrasında kapatılmıştır. Bu çalışmalar sonrasında 28.02.2019 tarihinde Tıbbiye Köprüsü tamamlanmıştır.

04.07.2018 tarihinde Ayrılık Çeşmesi yönünden gar sahasına girişi sağlayacak olan Seyit Ahmet Köprüsü'nün inşaat çalışmaları başlamıştır. 4 günlük fore kazık imalatı sonrasında iş makinesinin arkeolojik kalıntılara denk gelmesi nedeniyle uygulama durdurulmuş ve alanda arkeolojik kazı başlamıştır. 2019 yılında köprü projesi açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılara zarar vermeyecek ve arkeolojik kazıları engellemeyecek şekilde yenilenerek Bölge Koruma Kurulu tarafından onaylanmıştır. Güncel durumda inşaatı devam etmekte

⁴⁰ İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.06.2018 tarih ve E.539129 sayılı yazısı

olan köprünün altında arkeolojik kazılar devam etmektedir. Öncesinde Tıbbiye Köprüsü'nün 8. Ayağının temelinde yapılan değişiklik lokal bir değişiklik olduğu ve köprü tasarımında değişikliğe sebep olmadığı için; Seyit Ahmet Köprüsü projesinin değişmesi bu altyapı projesinde kültür varlıklarını korumaya yönelik ilk tasarım değişikliği olarak ele alınmıştır.

2018 yılında bu 2 köprü inşaatına paralel olarak, ray hattı için de kazı çalışmalarına başlanmıştır. Peron bölgesinde yüksek hızlı trenin ihtiyaç duyduğu ray altı tabakalarının sökülen ray kotlarına göre 1,5 metre daha derin olması sebebiyle eski rayların sökümünü takiben kazı çalışmaları başlamıştır. Kazı çalışmaları başladıktan sonra Haydarpaşa Garı peronları tescillenmiş⁴¹ ve kazı çalışmaları peronların arasında sökülen rayların altında devam etmiştir. Peron arasında yapılan çalışmalarda Erken Cumhuriyet Dönemi'nden Roma Dönemi'ne kadar uzanan kültür katmanları tespit edilmiştir. Daha sonra peronlara ilişkin rölöve restitüsyon çalışmalarında peronların gar ile çağdaş olmadığı ve 1968 yılında tamamen yıkılarak yeniden yapıldığı, ancak üzerinde özgün kanopilerin yeniden kullanıldığı tespit edilmiştir. Bölge Koruma Kurulu tarafından peronların sökülmesine, peronların altındaki arkeolojik kalıntıların açığa çıkarılmasına ve sonrasında kalıntılar göz önüne alınarak yeni peronlar yapılarak özgün kanopilerin kullanılmasına karar verilmiştir.⁴²

Gar sahasında ray hattı üzerinde yapılan sondaj çalışmaları esnasında tarihi menfez tespit edilmiş ve açığa çıkarılmıştır. Güncel olarak işlevini yitirmiş olan menfez, üzerinden tekrar tren hattı geçebilecek biçimde restore edilmiş, güçlendirilmiş ve Bölge Koruma Kurulu talebiyle içerisine erişimi sağlayacak bir müdahale şaftı inşa edilerek kapatılmıştır. 31.01.2020 tarihinde başlayan restorasyon uygulaması 07.06.2020 tarihinde tamamlanmış ve altyapı projesinin inşası için yükleniciye teslim edilmiştir.

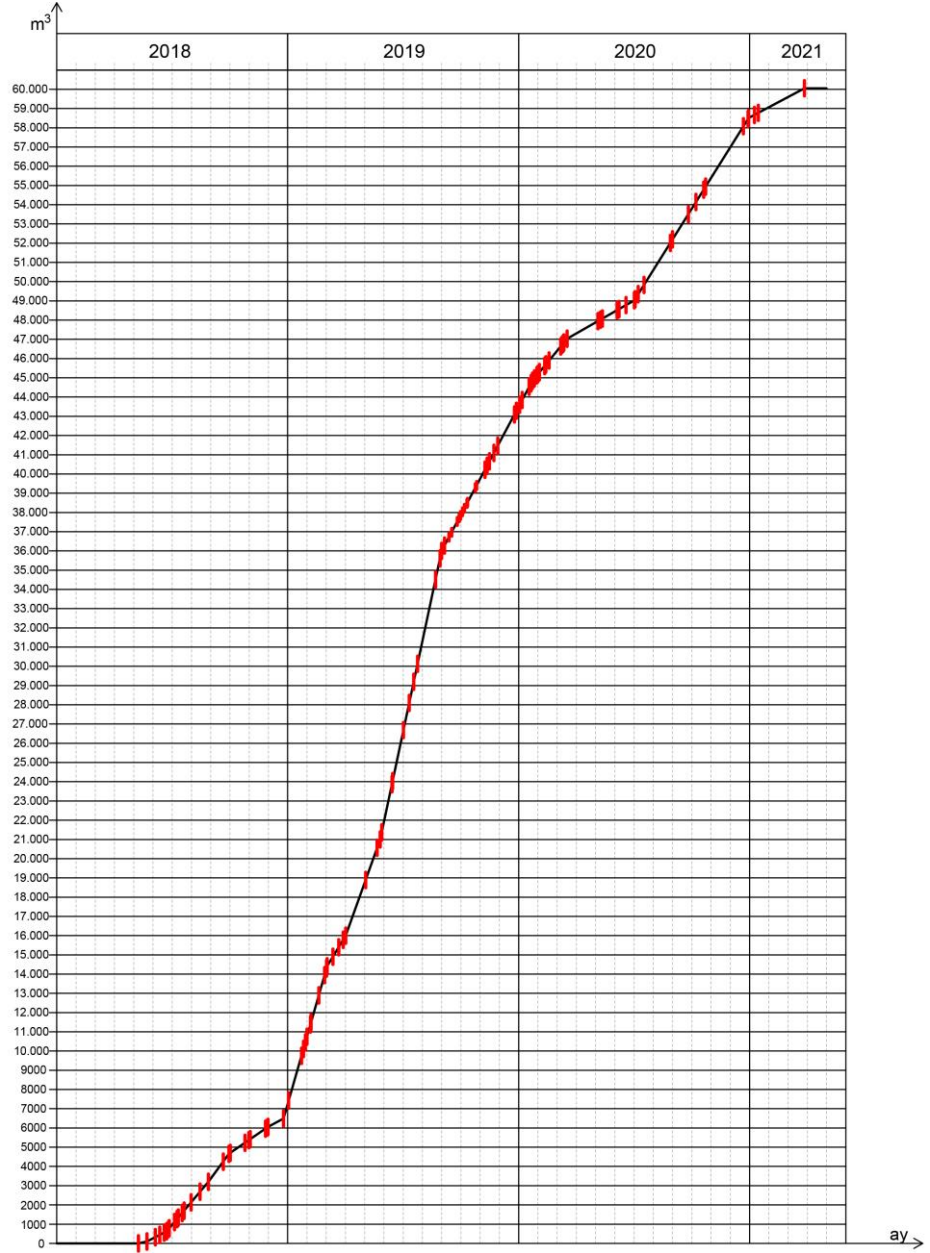
Haydarpaşa Gar Sahasında tren hattı, projeye göre sahaya Seyit Ahmet Köprüsü'nden girerek peronlara doğru ortalama %1,75'lik eğimle ilerlemektedir. Tüm arkeolojik kurtarma kazılarında olduğu gibi burada da kazı çalışmaları proje kotuna göre

⁴¹ İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.07.2018 tarih 5540 sayılı kararı

⁴² İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.12.2019 tarih 6911 sayılı kararı

yapılmakta, bu kotta kültür katmanına rastlanması halinde devam etmekte, rastlanmaması durumunda kazı çalışması tamamlanmaktadır. 2018 yılından günümüze kadar alanda yapılan kazıların derinliği 360 cm ile 20 cm arasında değişmektedir. Alanın her yerinde ihtiyaç duyulan kazı kotunun farklı olması sebebiyle gar sahasında kültür katmanına rastlanmadan tamamlanan kazı çalışmaları da mevcuttur. Gar sahasında arkeolojik kazısı tamamlanan alanın 9.500 m²'lik bölümünde proje kotunda kültür katmanı tespit edilmemiştir.

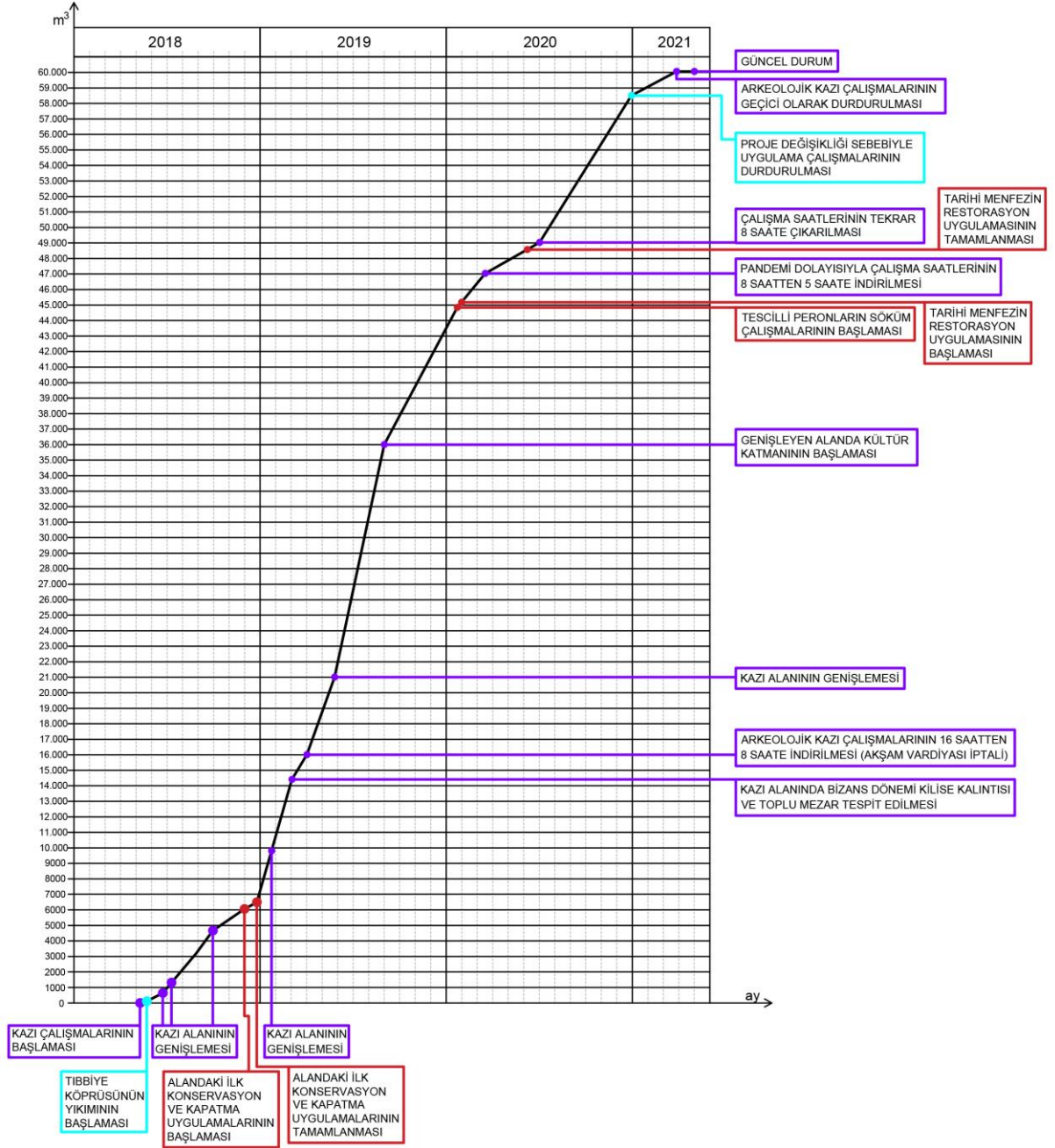
Altyapı projesinin ilerleyişi, arkeolojik kazılar, kültür varlıklarının niteliği, çalışanların sayısı ve uzmanlığı, belgeleme çalışmaları, koruma kurulu kararları, koruma projeleri ve uygulamaları gibi pek çok adım çalışmaların yürütülüşünü etkilemiştir (Ek 2). Ancak bunların tamamının çalışma hızında ciddi değişikliklere sebep olmadığı görülmektedir (Şekil 5.15). Bunun başlıca sebebi proje sahasının oldukça büyük olması ve bu durumun zaman planlaması üzerinde avantaj sağlamasıdır. Proje sahasının bir bölgesinde çalışmaların yavaşlamasına sebep olacak etmenlerle karşılaşıldığında, çalışmaların hızla sahanın başka bir bölümüne odaklanılarak sürdürülmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber, sahanın farklı noktalarında altyapı projelerinin hazırlanması, altyapı inşa süreci, arkeolojik kazılar, koruma projelerinin hazırlanması ve koruma uygulamalarının yapılması gibi aşamalar eş zamanlı yürütüldüğü için, sahanın bütünlüğü içerisinde çalışma hızının düşmesi engellenebilmektedir. Örneğin bir bölgede koruma uygulamaları sürmekteyken diğer bir bölgede kazı çalışmaları devam edebilmekte, eş zamanlı olarak 3. bir bölgedeki arkeolojik kalıntıların konservasyon projeleri hazırlanabilmektedir.

Şekil 5.15: Haydarpaşa Gar Sahası'nda çalışmaların yürütülüşünü etkileyen noktaların çalışma hızı üzerindeki etkileri

Altyapıya ilişkin fiziki çalışmaların temelde arkeolojik kazılara bağlı olarak ilerlemesi sebebiyle çalışmaların hızına ilişkin değerlendirmeler arkeolojik kazı hacmi baz alınarak yapılmıştır. Haydarpaşa'da günümüzde toplam hacmi yaklaşık 60.000 m³ olan arkeolojik kazı çalışmaları süresince bazı öncelikli faktörlerin çalışma hızında ciddi kırılmalar yarattığı görülmektedir. (Şekil 5.16). Bu kırılma noktaları incelediğinde; çalışma hızının

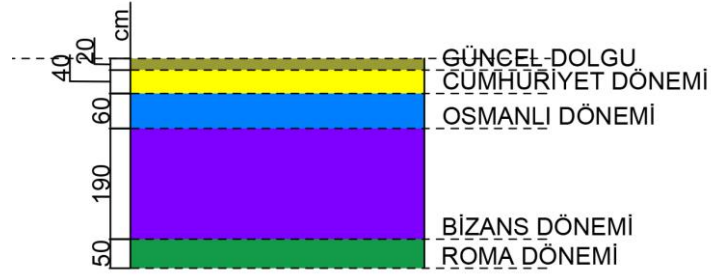
öncelikli olarak kazı alanına, çalışma saatlerine, kültür katmanına, koruma uygulamalarına ve altyapı projesinin ilerleyişine bağlı olduğu görülmektedir.

Şekil 5.16: Haydarpaşa Gar Sahasında arkeolojik kazı çalışmalarının hızı ve kırılma noktaları

Alandaki kazı ve sondaj çalışmalarına dayanarak katmanlaşmanın Erken Cumhuriyet Döneminden Roma Dönemi'ne kadar uzandığı söylenebilir (Şekil 5.17). Dönem

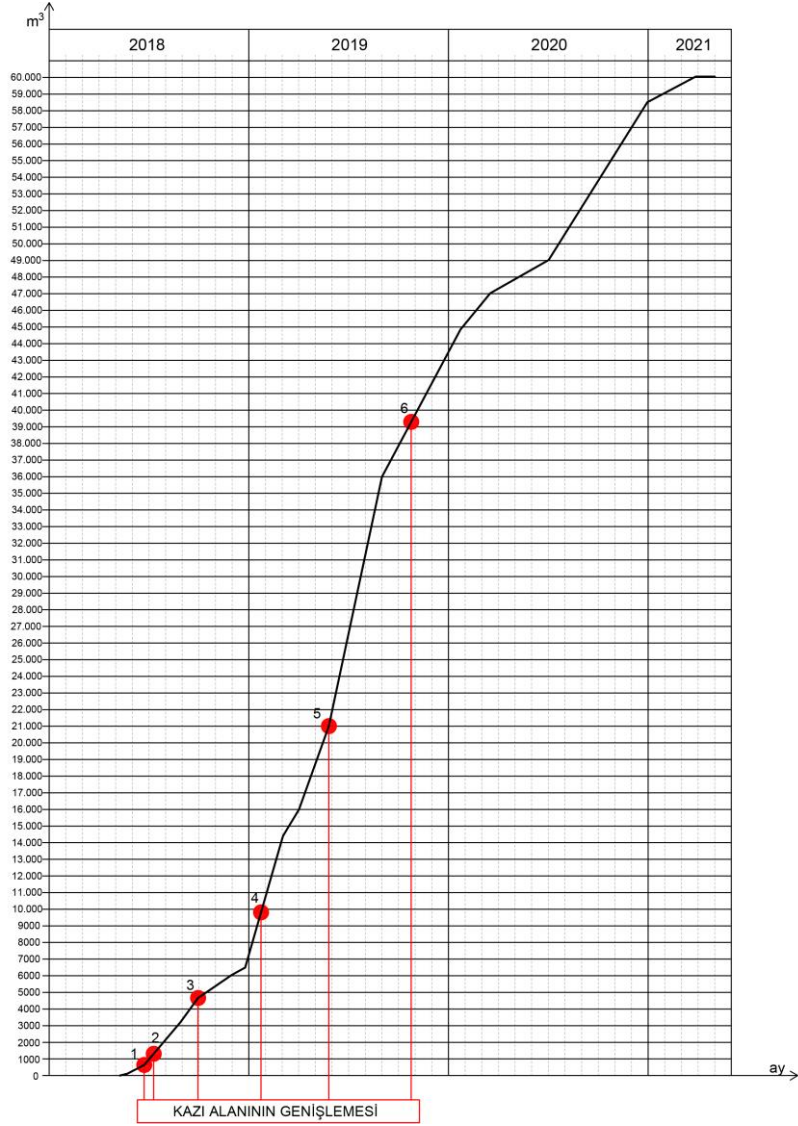
topografyasının eğimli olması sebebiyle başlangıç ve bitiş kotları farklı olmakla beraber kültür katmanlarının ve kalınlıklarının birbirine oldukça yakın olduğu alanlar olduğu gibi, farklı katmanlara sahip bölgeler de mevcuttur. Bu nedenle kazı alanının genişlemesinin çalışma hızına etkisinin her seferinde farklı olduğu görülmektedir.

Şekil 5.17: Haydarpaşa Gar Sahası kazı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür katmanları ve derinlikleri⁴³

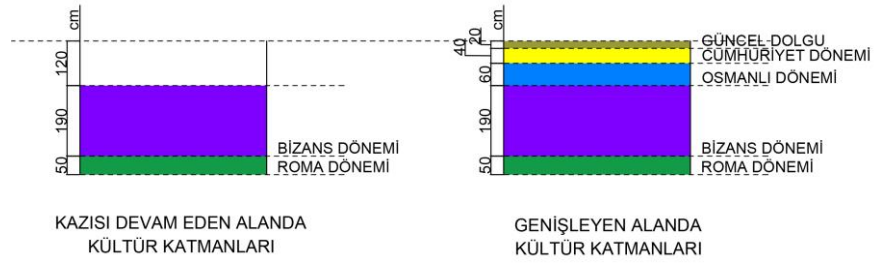
Haydarpaşa Gar Sahasında arkeolojik kazılar 08.05.2018 tarihinde 630 m² alanda başlamış ve 6 aşamada genişlemiştir. Kazı çalışmaları esnasında yapı takibi, kültür katmanları sürekliliği gibi sebeplerle kazı alanında sürekli bir değişim olmuştur ve bu değişim güncel olarak da devam etmektedir; ancak bunlar keskin geçişler olmadığı ve bağımsız kazı alanı açmadığı için hız üzerinde okunabilir değişikliklere sebep olmamıştır. Bununla beraber, 6 kez çalışma alanına yeni kazı alanları eklenmiştir. Bu 6 aşamada gar sahasında kazı alanının genişlemesi çoğunlukla sahanın farklı bir bölümünde çalışmaların başlaması ile olmuştur. Kazı alanının büyüklüğündeki her değişiklik hız üzerinde kırılma yaratmış olsa da, her birinin sürece etkisinin farklı olduğu görülmektedir (Şekil 5.18). Hem genişleyen alanın büyüklüğü ve proje kotuna göre kazılması gereken derinliğin farklı olması, hem de projenin ilerleyişi içerisinde süreci etkileyen bileşenlerin fazla olması sebebiyle kazı alanının büyüklüğündeki her değişiklik çalışma hızı üzerinde aynı etkiyi yaratmamıştır.

⁴³ Kültür katmanlarının tanımlanması İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde alanda çalışan arkeologlar tarafından yapılmıştır.

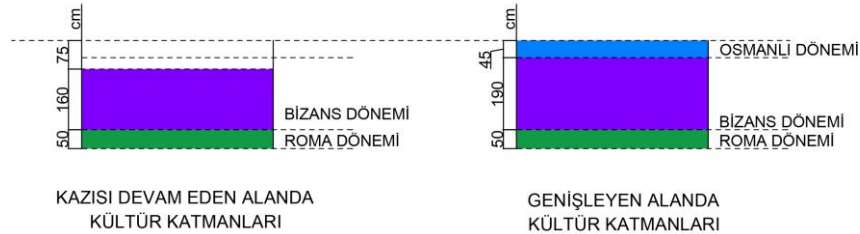
Şekil 5.18: Haydarpaşa Gar Sahasında kazı alanının genişlemesinin çalışma hızına etkisi

İlk olarak 25.06.2018 tarihinde Tıbbiye Köprüsü'nün 8. ayağında kazı başlaması sebebiyle 1015 m² genişleyerek 1645 m²'ye yükselmiştir. Kazı alanının büyüklüğündeki bu ilk değişiklikte, halihazırda devam eden alan ile eklenen alanın kültür katmanlarının ve bu katmanların kalınlıklarının aynı olduğu tespit edilmiştir (Şekil 5.19). Devam eden kazı alanında ancak Bizans Dönemi tabakasına ulaşılmışken eklenen alanda kazı başlamıştır. Bizans katmanına ulaşan kazı çalışmalarının yöntem ve detayının yavaş yavaş değişiyor olmasına paralel olarak, eklenen alanın üst katmanlarında çalışmalar seri ilerleyebilmiştir. Bu nedenle bu değişimin arkeolojik kazı hızında %130 oranında artışa sebep olduğu görülmektedir (Şekil 5.18).

Şekil 5.19: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 1. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

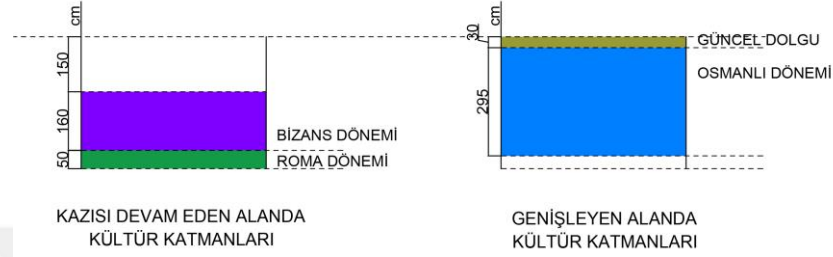
İkinci olarak, 09.07.2018 tarihinde Seyit Ahmet Köprüsü'nün inşası esnasında arkeolojik kalıntı tespit edilmiş ve o bölgede kazı çalışması başlatılmıştır. Bu çalışma ile kazı alanı 1200 m² genişleyerek 2845 m²'ye yükselmiştir. Genişleyen alanda güncel dolgu tabakasının iş makinesi ile alınmış olması sebebiyle arkeolojik kazı doğrudan kültür katmanı ile başlamış; kısa bir kazı sonrasında Bizans Dönemi'ne ait mimari kalıntılar açığa çıkarılmaya başlanmıştır (Şekil 5.20). Devam eden alanda çalışmaların Bizans tabakasında devam ediyor olması sebebiyle, genişleyen alanda başlayan çalışmalar ile devam eden çalışmalar yaklaşık ilerlemiş; bu genişleme çalışma hızında ciddi bir kırılma yaratmamıştır (Şekil 5.18).

Şekil 5.20: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 2. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

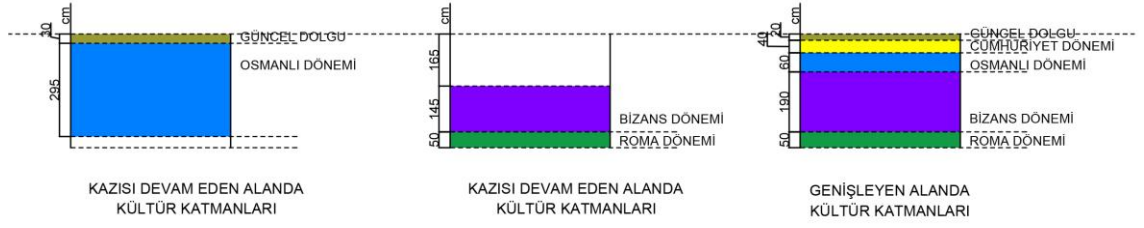
Üçüncü olarak, 29.09.2018 tarihinde alanda sondaj çalışmaları ile Geç Osmanlı Dönemi'ne ait tarihi bir menfez tespit edilmiş ve menfezi açığa çıkarmak amacıyla bu alanda kazı çalışmaları başlamıştır. Bu aşamada kazı alanı 400 m² genişleyerek 2045 m²'ye yükselmiştir. Bu alanda çalışmaların derinliği projeye göre gerekli kazı kotunun 2,10 metre altında olduğu için, menfezin tamamıyla açığa çıkarılması ile arkeolojik kazı sonlandırılmıştır. Menfezin derinliği ve menfezin içerisinde dolu olan toprağın

boşaltılması, menfez içerisinde çalışırken üzeri kapalı alanda çalışılmasının açık alanda yapılan kazı çalışmalarına göre daha zor olması çalışmaları yavaşlatmıştır. Bu nedenle kazı alanına 1. ve 2. değişikliğe göre çok daha dar bir alan eklenmiş olsa da, yapı niteliği ve fiziksel koşullar sebebiyle alandaki çalışmaların hızında kırılma noktası yarattığı görülmektedir ve çalışma hızı yaklaşık olarak %50 oranında azalmıştır (Şekil 5.18).

Şekil 5.21: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 3. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

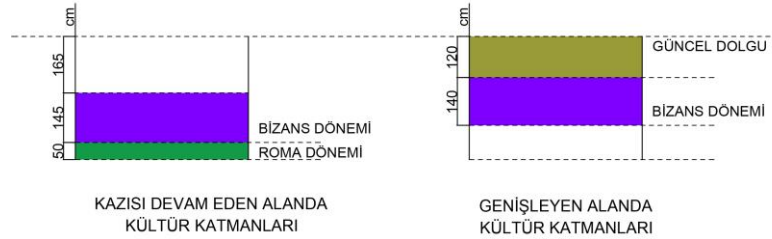
Dördüncü olarak, 25.01.2019 tarihinde Haydarpaşa Garı peronları aralarında yapılan kazı çalışmaları peronların çevresine genişlemiştir. Bu aşamada kazı alanına yaklaşık 11.000 m² alan eklenmiştir. Ancak paralel olarak Tıbbiye Köprüsü'nün inşası için gerekli tüm arkeolojik kazılar, belgeme çalışmaları ve koruma uygulamalarının tamamlanmış olması sebebiyle kaynaklar bu alana aktarılmıştır. Ek olarak, bitişiginde devam eden kazı çalışmaları sebebiyle genişleyen alanın kültür katmanları ve kalınlıklarının biliniyor olması, bu tabakalarda hızlı çalışılmasını sağlamıştır. Bu sebeplerle kazı alanında ciddi bir büyüme olmuş olmasına rağmen, çalışmanın bütünlüğü içerisinde ilerleme hızında değişiklik olmadığı görülmektedir (Şekil 5.18). Bu durum, hem proje sahasının büyüklüğü hem de farklı kültür katmanlarında farklı çalışma sistemleriyle ilerlenmesinin sonucudur. Sahanın farklı bir bölümünde çalışmaların tamamlanmış olması, devam eden çalışmaların bu alana odaklanmasını sağlamıştır. Bitişigindeki alanda katmanların tespitinin yapılmış olması da, uygun ekip ve ekipmanın öncesinden ayarlanmış olmasını sağlamış ve genişleyen alanda çalışmalar hızla sürdürülebilmiştir.

Şekil 5.22: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 4. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

Beşinci olarak 27.05.2019 tarihinde kazı alanı 13.600 m² genişlemiş, ancak bu alanın 9500 m²'lik bölümünde proje kotunda kültür katmanına rastlanmamıştır. Bu nedenle bu alanda çalışmalar %60 oranında hızlandığı görülmektedir (Şekil 5.18).

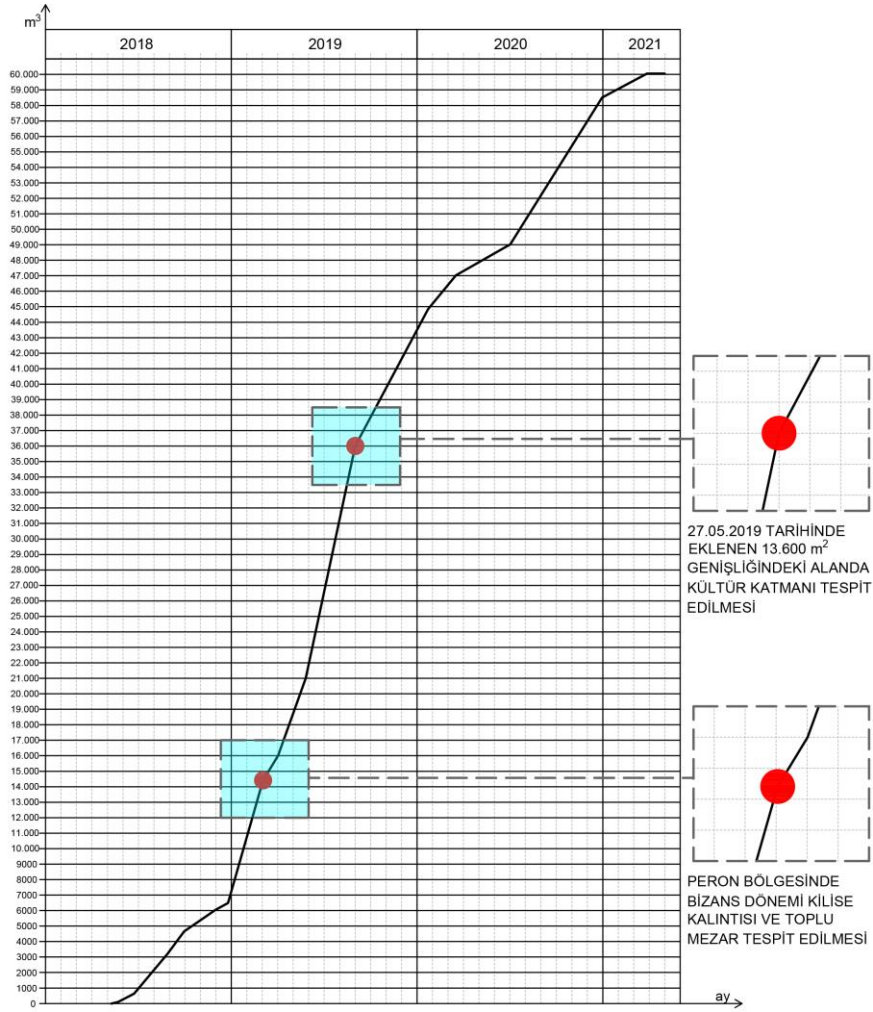
Son olarak, alanda inşa edilecek olan Kumanda Merkezi Binası'nın temeli için 06.10.2019 tarihinde kazı çalışmalarına başlanmış ve kazı alanı 350 m² daha genişlemiştir. Bu tarihe kadar kazı alanının oldukça genişlemiş olması, eklenen bu alanın boyutunun tüm çalışma içerisinde etkisini azaltmış ve güncel dolgu tabakasının oldukça kalın olması çalışmayı hızlandırmıştır. Bu nedenle, oldukça kalın bir dolgu tabaka sonrasında Bizans Dönemi'ne ait ayazma kalıntılarının tespit edildiği bu alan, çalışmaların hızında kırılma noktası niteliği taşımamaktadır (Şekil 5.18).

Şekil 5.23: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanının genişliğindeki 6. değişiklikte, mevcut alan ile eklenen alanın kazı derinliği ve kültür katmanlarının karşılaştırılması

Kazı alanında her kültür katmanı değişikliği çalışmaların yürütülüşünü etkilemiş olsa da, çalışma hızında etkili olmamıştır. Ancak iki değişikliğin çalışma süresini doğrudan etkilediği görülmektedir. Birinci olarak kazı alanında Bizans Dönemi'ne tarihlenen ve

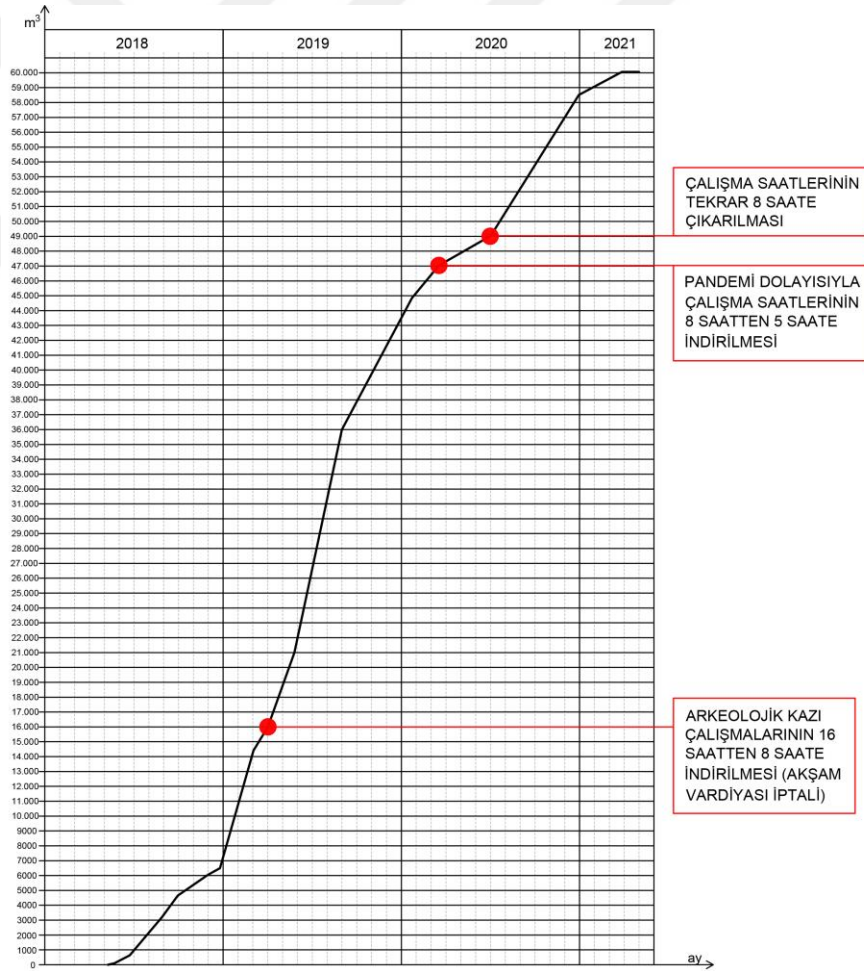
apsisi içerisinde toplu mezar⁴⁴ yer alan kilise kalıntısının açığa çıkarılmasıdır. Mezarların arkeolojik kazı, belgeleme ve koruma yaklaşımında gerektirdiği değişim çalışma hızının düşmesine sebep olmuştur. İkinci olarak ise kazı alanının genişliğindeki 5. değişiklik olarak ele alınan 13.600 m²'lik alanda kültür katmanı tespit edilmesidir. Bu alan kazılmaya başladıktan sonra 9500 m²'lik kısmında proje kotunda kültür katmanına rastlanmaması çalışmaları oldukça hızlandırmış, daha sonra buluntuların tespit edilmesiyle tekrar olağan hızına dönmüştür.

Şekil 5.24: Haydarpaşa Gar Sahası kazı alanındaki kültür katmanı niteliğinin çalışma hızı üzerindeki etkisi

⁴⁴ Kazı çalışmalarında toplu mezar içerisinde yaklaşık olarak 50 farklı bireye ait kemiklerin bulunduğu tespit edilmiştir ancak henüz analiz çalışmaları tamamlanmadığı için net sayı verilememektedir.

Gar sahasındaki arkeolojik kazılar 15 arkeolog, 1 restoratör, 1 fotoğrafçı ve 400 işçi ile yürütülmektedir. Arkeolojik kazılar esnasında çalışma saatlerinin değiştiği zamanlar olmuş ve bunlar çalışma hızı üzerinde oldukça keskin değişikliklere sebep olmuştur (Şekil 5.25). 08.05.2018 tarihinde başlayan kazılar 01.04.2019 tarihine kadar vardiya sistemi ile günde 16 saat çalışma yürütülecek şekilde ilerlemiştir. Bu tarihe kadar gündüz saatlerinde 10 arkeolog ile, akşam saatlerinde 5 arkeolog ile kazı çalışmaları yürütülmüştür. Sonrasında akşam vardiyası iptal edilerek tüm ekibin gündüz saatlerinde çalışmasına kadar verilmiş, alandaki çalışma süresi 8 saate indirilmiştir. Bu durum kaynakların daha doğru kullanılmasını sağlamış ve çalışma hızının %70 oranında artmasını sağlamıştır. 2020 yılında ise pandemi sebebiyle 4 aylık süre ile çalışma saatleri azaltılmış ve bu süre içerisinde alandaki tüm çalışmalar yavaşlamıştır.

Şekil 5.25: Haydarpaşa Gar Sahası arkeolojik kazısında çalışma saatlerinin hız üzerindeki etkisi

Haydarpaşa Gar Sahası arkeolojik kazısı güncel olarak devam etmektedir. Alanda 54.850 m² alanda yaklaşık 60.000 m³ kazı çalışması yapılmıştır. Saha içerisinde projenin alt kotunun sabit olmaması sebebiyle ihtiyaç duyulan kazı derinliği her yerde aynı değildir. Bu nedenle kazılan alanın 29.150 m²'lik bölümünde kazı çalışmaları tamamlanmış, 25.700 m²'lik bölümünde ise devam etmektedir. Bugüne kadar yapılan çalışmaların dayandığı onaylı projeye göre 70.400 m² alanda daha arkeolojik kazı yapılması gerekmektedir. Ancak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar göz önüne alınarak sahanın gar sahasına ek olarak kültür ve turizm amaçlı kullanılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle proje yenilenmektedir ve arkeolojik kazılar hazırlanacak yeni projeye göre ilerleyecektir. 2020 sonuna kadar imar faaliyetleri ile kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar beraber yürütülürken, bu proje değişikliği sebebiyle idare tarafından alanda sadece arkeolojik kazıların devam etmesine karar verilmiş, diğer tüm uygulamalar durdurulmuştur. 26.03.2020 tarihinde ise idare ile yüklenici arasındaki taahhütlerde aksamlar olması sebebiyle, yüklenici arkeolojik kazılarda çalışan personellerini saha çalışmalarından uzaklaştırmış ve arkeolojik kazılar geçici olarak durdurulmuştur.⁴⁵ Güncel durumda sahada yalnızca peronların söküm çalışmaları devam etmektedir. Bununla beraber, kazı çalışmaları durdurulana kadar devam eden süreçte açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların belgeleme ve koruma projeleriyle ilgili çalışmalar sürdürülmektedir. Bu durum ele alındığında, idari kararların ve altyapı projesinin koordinasyon bileşenleri arasındaki anlaşmazlıkların kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar üzerindeki yaptırımını net olarak görülmektedir.

⁴⁵ Kazı çalışmaları ilgili Bakanlık ya da Bölge Müdürlükleri tarafından resmi olarak durdurulmamıştır. Ancak alanda yüklenici firmaya bağlı olarak çalışan ekibin bir bölümü (13 arkeolog, 1 restoratör, 1 fotoğrafçı ve 260 işçi) izne çıkarılmış ve personel yetersizliği sebebiyle arkeolojik kazılara ara verilmek zorunda kalmıştır.

6. İSTANBUL'DA KENTSEL ARKEOLOJİK ALANLARDA YÜRÜTÜLEN ALTYAPI PROJELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6.1 Süreç Yönetimi ve Zaman İlişkisi

Altyapı projesinin planlanmasından tamamlanmasına kadar geçen tüm süreçte farklı disiplinlerde çok sayıda çalışma sürdürülmektedir. Pek çok kurumun ve farklı meslek gruplarının yer aldığı bu sürecin yönetimi, hem altyapı çalışmalarının hem de kültür varlıklarıyla ilgili çalışmaların niteliğini etkilemektedir.

Kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projeleri incelendiğinde, projenin planlama çalışmalarından itibaren hem altyapı çalışmalarını yönlendirecek hem de altyapı çalışmalarından etkilenecek aşamalarını öngörmenin mümkün olduğu görülmektedir. Kültür varlıkları üzerinden örneklendirmek gerekirse; alandaki hafriyat çalışmalarının arkeolojik kazılar ile ilerleyeceği, açığa çıkarılan kültür varlıkları için belgeleme ve koruma projelerinin hazırlanacağı ve tüm uygulamaların Koruma Kurulu kararına tabi olacağı açıktır. Ek olarak, altyapı projesinde arkeolojik kalıntılar baz alınarak çeşitli revizyonlar yapılması gerekliliği de öngörülebilir bir süreç olarak ele alınmalıdır. Bu noktada, çalışmaların her bir aşamasında sonraki adımın planlanması ve gerekli ön çalışmalarının yapılması, zaman yönetiminin doğru ilerlemesi için gereklidir. Diğer taraftan, zaman ve kaynak kaybına yol açmamak adına, bir sonraki aşamada değişebilecek çalışmaların yapılmaması gerektiği de gözlenmiştir. Örneğin, Haydarpaşa Gar Sahasındaki çalışmalarda arkeolojik kazılar ilerledikçe açığa çıkarılan kültür varlıklarının projeye ilişkisi değişmiş, altyapı çalışmalarında 32 kez uygulama projesi revizyonu yapılmıştır. Bu durum, hem kültür varlıklarına ilişkin proje çalışmalarının üzerindeki baskıyı arttırmış, hem de altyapı projesine ilişkin çalışmaların bir kısmını işlevsiz hale getirmiştir. Bu çalışmalara ayrılan finansal kaynaklar ve sürenin kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar için kullanılması koruma niteliğini yükseltebilecekken, altyapı projesinin tekrar tekrar revize edilmesi için kullanılması kaynak ve zaman kaybına yol açmıştır. Proje çalışmalarını arkeolojik kazılar ile eş zamanlı yürütmeye çalışmanın sebep olduğu kaynak ve zaman kaybı, hatalı süreç yönetiminin sonucudur. Bu durum

ilgili kurumların süre kaygısı ile beraber göz önüne alındığında, süreç yönetimindeki her aksaklık, çalışmaların farklı bir aşaması için kullanılabilir zamanı kısıtlamaktadır. Örneğin, arkeolojik kazı ya da koruma projelerinin hazırlanması sürecinin doğru yönetilmemesi, koruma uygulamaları için ayrılması gereken zamanı kısıtlar; bu durum çalışmaların sağlıklı yürümesi için gerekli sürenin elde edilmesini zorlaştırır.

Bu kapsamda, altyapı projelerinde süreç yönetimi ve zaman ilişkisi kültür varlıkları üzerinden ele alındığında; zaman yönetimi açısından hatalı ilerleyen her aşama bir sonraki aşamanın üzerindeki baskıyı arttırmakta; dolayısıyla koruma kararlarının ve uygulamalarının niteliğini değiştirmektedir.

6.2 Değerlendirme Kriterleri

Kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projeleri incelendiğinde, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların pek çok farklı etmene bağlı olarak ilerlediği görülmektedir. Bu etmenler sebepleri ve sonuçları ile incelendiğinde; altyapı projesinin planlama, projelendirme ve uygulama süreçleri, arkeolojik kazılar, belgeleme ve koruma projeleri, Koruma Kurulu kararları ve koruma uygulamaları olarak sınıflandırılabilir. Kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerinin kültür varlıklarını koruma açısından değerlendirilmesi bu kriterler üzerinden ele alınmıştır.

6.2.1 Altyapı çalışmalarının projelendirme ve uygulama süreçleri

Kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerinde, kültür varlıklarına ilişkin yaklaşımların fizibilite çalışmalarından itibaren ele alınması gerekmektedir. Tamamlanan ve devam eden ulaşım altyapı projeleri göz önüne alındığında; projenin yürütüleceği alanın seçimi, ilgili şartname ve sözleşmeler, yetkilendirilen kurum ve kuruluşlar gibi ön yasal prosedürlerde kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların konumlandırılışı, koruma yaklaşımlarını ortaya koymaktadır. Bununla beraber, kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar kurtarma arkeolojisi kapsamında ilerlediği için, altyapı çalışmalarının projelendirilmesi ve uygulanması, koruma çalışmalarını yönlendiren ana hususlardan biri haline gelmektedir. Bu çalışmada altyapı çalışmalarına ilişkin değerlendirme 3 aşamada ele

alınmıştır. İlk olarak, kesin proje çalışmalarına başlamadan önce yürütülen süreç altyapı projesi yasal süreci olarak değerlendirilmiştir. Daha sonra projenin hazırlanışı ve çalışma içerisinde proje üzerinde yapılan değişikliklerin koruma açısından değerlendirilmesi adına altyapı projesi projelendirme süreci ele alınmıştır. Son olarak da sahada yapılan uygulama çalışmalarının koruma çalışmalarına etkisini değerlendirmek adına altyapı projesi uygulama süreci ele alınmıştır.

6.2.2 Arkeolojik kazılar

Altyapı projesinin gerektirdiği hafriyatın arkeolojik kazı ile ilerlemesi gerekliliği, bu aşamanın kentsel arkeolojik alanlarda yürütülen altyapı projelerinde kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların en temel aşaması haline gelmesini sağlamaktadır. Proje alanında yer alan arkeolojik kalıntıların açığa çıkarılmasında kullanılan yöntem ve araçlar, kazılara sağlanan kaynaklar ve ayrılan süre, ilgili kurum ve kuruluşların koruma yaklaşımlarının sonucudur. Arkeolojik kazılara yeterli kaynak ve sürenin ayrılmaması, kazı çalışmalarının eksik ilerlemesine neden olabilir ve bu durum yeraltı kültür mirasının korunmasına ilişkin ciddi kayıplara yol açabilir. Arkeolojik kazı sürecinde yaşanacak aksaklıklar, yeraltı kültür mirasına ilişkin diğer aşamalarda yaşanabilecek eksikliklerden daha büyük kayıplar anlamına gelir. Bu aşamada ortaya çıkabilecek hatalar, kültür varlıklarının belgelenmeden tahrip olmasına sebep olabilir ve bu durum kentin katmanlarının bilimsel verileri olmaksızın yok olması anlamına gelir. Bu nedenle arkeolojik kazıların yürütülmesini etkileyen idari kararlar, uzman personel sayısı, kültür katmanları, kültür varlıklarının niteliği, çevresel koşullar gibi faktörler ve bu faktörlerin korumaya yansımaları ele alınmıştır.

6.2.3 Belgeleme ve koruma projeleri

Arkeolojik kazılar ile açığa çıkarılan kültür varlıklarına ilişkin belgeleme ve koruma projelerinin niteliği, koruma yaklaşımlarını ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, altyapı projesinin koordinasyon şeması içerisindeki tüm bileşenlerin talep ve beklentilerinin baskısı altındadır. Belgeleme ve koruma projelerinin hazırlanması sürecinde ayrılan kaynak ve süreler bu beklentiler doğrultusunda şekillenmektedir. Ek olarak, tüm projeler bu kurumların onayından geçmekte, dolayısıyla koruma kararlarının tüm paydaşların

taleplerini karşılama beklenmektedir. Bu kapsamda; belgeleme çalışmaları ve koruma projelerine sağlanan kaynaklar ve süreler, bu kaynak ve sürelerin çalışmalar esnasında nasıl kullanıldığı, kurumların bu çalışmalara yaklaşımları ve son olarak ortaya çıkan koruma projelerinin içeriği ve niteliği ele alınmıştır.

6.2.4 Koruma Kurulu kararları

Altyapı çalışmaları esnasında yapılan kazı çalışmaları ile açığa çıkarılan kültür varlıklarının korunmasına ilişkin kararları yönlendiren temel faktörlerden biri de Koruma Kurulu kararlarıdır. Koruma Kurulu'nun yaklaşımları koruma uygulamalarına ilişkin son kararları belirlemektedir. Koruma Kurullarının sürece nasıl ve ne kadar dahil olduğu, değerlendirme kriterleri ve bu kriterleri etkileyen faktörler incelenmiştir.

6.2.5 Koruma uygulamaları

Açığa çıkarılan arkeolojik mirasın korunmasına ilişkin uygulamaların niteliği, yürütülüşü ve sonuçları incelenmiştir. Projenin planlanması, yürütülmesi ve denetlenmesine dair yetkili tüm paydaşların koruma uygulamalarına ilişkin beklentileri farklıdır. Bu beklentiler, koruma projeleri ve Koruma Kurulu kararlarında olduğu gibi, koruma uygulamaları üzerinde de doğrudan baskı unsuru haline gelmektedir. Koruma uygulamaları için sağlanan süre, bu sürenin yönetimi, çalışmaların yürütülüşü ve ortaya çıkan sonuçlar incelenmiştir. Altyapı projesine ilişkin unsurların koruma uygulamaları üzerindeki etkilerine ek olarak; koruma uygulamalarının da proje bütünlüğü içerisinde zaman yönetimine nasıl etki ettiği ele alınmış; koruma kararları ve projeleri ile yapılan uygulamaların tutarlılığı incelenmiştir.

6.3 Beşiktaş Metro Kazısı ile Haydarpaşa Gar Sahası Kazısındaki Çalışmaların Zaman Yönetimi Açısından Karşılaştırılması

Beşiktaş istasyon alanı hattın ara istasyonlarından biridir ve metro projesinin tamamlanmasını doğrudan etkilemektedir. Bu durum alandaki çalışmalar üzerinde ciddi süre baskıları oluşmasına sebep olmaktadır. Haydarpaşa Gar Sahası ise Gebze-Halkalı

hattının aktif olmasını engellemektedir. Halihazırda kullanıma açılmış olan hattın Söğütlüçeşme istasyonundan ayrılarak Haydarpaşa Garı'na bağlanmasını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalardır. Buradaki çalışmaların süre kaygısı Beşiktaş'a oranla daha az gibi görünse de, altyapı projesi adına önemi alanın aynı zamanda gare sahası⁴⁶ olmasından kaynaklanmaktadır. Vagonların bakımı ve parkı için güzergah içerisinde başka bir alan olmaması, tren saatlerinin sıklığı ya da olası bir arıza durumundaki müdahaleleri etkilediği için TCDD açısından işletme problemlerine sebep olmakta ve pek çok kurum için çalışmaların hızını önemli kılmaktadır.

Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta yapılan altyapı projelerinde, kültür varlıklarıyla ilgili çalışmaları etkileyen süreçlere ayrılan süreler Tablo 6.1'de verilmiştir. Bu çizelgede altyapı projesine ilişkin çalışmalar üç ayrı başlıkta ele alınmıştır. Yasal süreçler; sözleşmeden itibaren ilerleyen, altyapı projesinin koordinasyonu ile ilgili yönetim ve yürütmeyi kapsar. Projelendirme, altyapı projesini kapsar; kültür varlıklarına ilişkin belgeleme ve koruma projeleri bu projelendirme başlığına dahil değildir. Ulaşım projesinin ilk tasarımı bu sürece dahil edilmemiş, kültür varlıklarının göz önüne alınmaya başladığı aşamadan itibaren ele alınmıştır. Yapım süreci ise altyapı projesinin sahadaki uygulama çalışmalarını içerir.

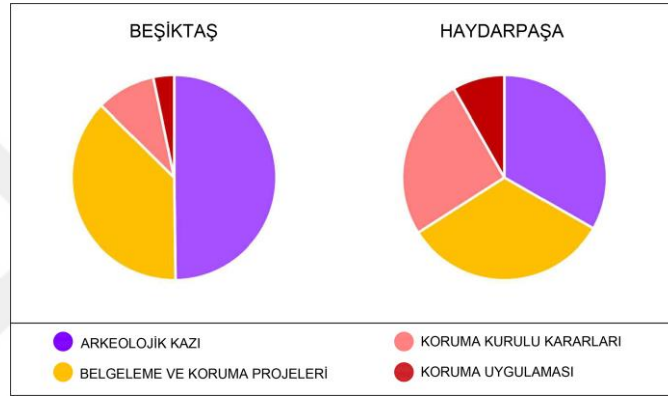
BEŞİKTAŞ METRO KAZISI PROJELENDİRME VE UYGULAMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN ZAMAN ÇİZELGESİ							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ							
ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ							
ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ							
ARKEOLOJİK KAZI							
BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ							
KORUMA KURULU KARARLARI							
KORUMA UYGULAMASI							

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI PROJELENDİRME VE UYGULAMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN ZAMAN ÇİZELGESİ							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ							
ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ							
ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ							
ARKEOLOJİK KAZI							
BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ							
KORUMA KURULU KARARLARI							
KORUMA UYGULAMASI							

Tablo 6.1: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta altyapı projelerinin yürütülüşünde etkili süreçlerin çalışma içerisindeki dağılımı

⁴⁶ Gare sahaları, trenlerin depolandığı ve korunduğu ray hatlarına sahip alanlardır (Demiryolu, 2018).

Her iki alanda da arkeolojik mirasın açığa çıkarılmasından koruma uygulamalarının tamamlanmasına kadar geçen aşamalar göz önüne alındığında, Beşiktaş'ta çalışmaların süresinin büyük ölçüde arkeolojik kazılara ayrıldığı görülmektedir (Şekil 6.1). Ancak bu noktada Haydarpaşa'da arkeolojik kazı çalışmalarına daha az zaman sağlandığı söylenemez, Tablo 6.1'de görülebileceği gibi her iki alanda da arkeolojik kazı çalışmaları yaklaşık olarak üç yıllık süreyi kapsamaktadır. Bu fark, Beşiktaş'ta kültür varlıklarıyla ilgili gerekli çalışmaların arkeolojik kazılar haricinde daha az gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 6.1: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazılardan koruma uygulamalarının tamamlanmasına kadar geçen süreçlerin oranları

Beşiktaş'ta sözleşme ile arkeolojik kazıların başlaması arasındaki sürenin Haydarpaşa'ya göre çok daha kısa olduğu görülmektedir (Tablo 6.1). Ancak bu durum, koordinasyon bileşenlerinin idari gerekçelerine dayanmaktadır ve bunlar korumaya bağlı gerekçeler olmadığı için kapsam dışı bırakılmıştır. Bu aşamanın değerlendirme kriteri olarak ele alınmasının sebebi, bu yasal süreçlere kültür varlıklarının dahil edilme biçimidir. Koruma Kurulu'nun 2009 yılındaki, Beşiktaş metro istasyonu projesinde tüm hafriyat çalışmalarının Müze Müdürlüğü denetiminde yapılması kararına rağmen⁴⁷; inşa çalışmalarına ilişkin 13.05.2015 tarihinde yüklenici ile imzalanan sözleşmede yüklenicinin alandaki arkeolojik buluntulara ilişkin yükümlülüğünü belirten herhangi bir

⁴⁷ İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.05.2009 tarih 3698 sayılı kararı

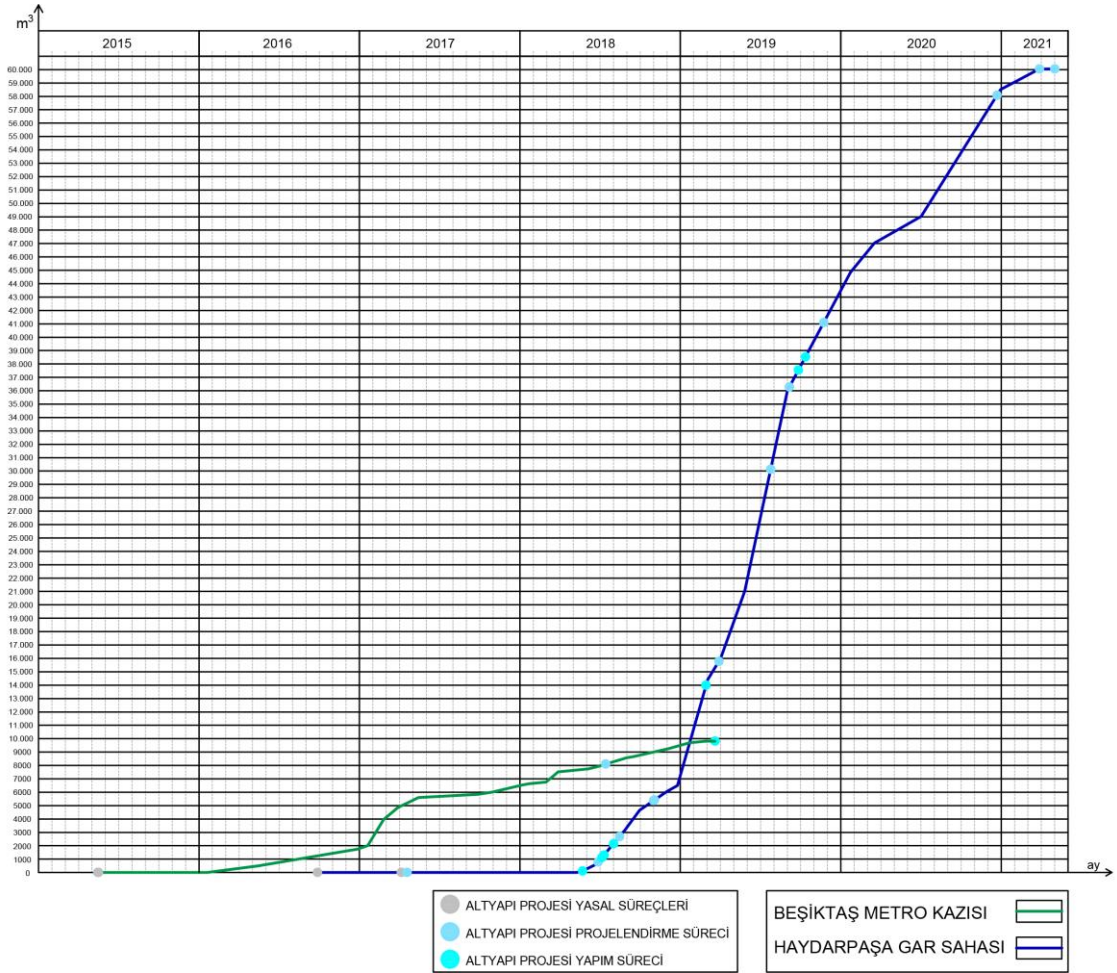
madde yer almamaktadır. Haydarpaşa Gar Sahasında ise ilgili sözleşmede yüklenicinin alanda yer alan tüm tarihi yapılar ile taşınır ve taşınmaz arkeolojik buluntulardan sorumlu olduğu, korunması için gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Bu durum, iki farklı idareye bağlı olarak yürütülen bu iki projede⁴⁸, yürütücü kurumların yeraltı kültür mirasıyla ilgili çalışmalara yaklaşımlarına ilişkin fikir vermektedir. Her iki projede de kültür varlıklarına ilişkin yasal sorumluluklar aynıyken, Beşiktaş'ta kültür varlıkları sözleşmede ele alınmamıştır. Haydarpaşa'daki ulaşım altyapı çalışmalarının Marmaray Projesinin 2. etabı kapsamında ilerlemesi ve projede Yenikapı'dan başlayarak pek çok istasyon alanında arkeolojik kazı çalışmalarının yapılması bu durumun sebeplerinden biri olduğunu söylemek mümkündür. Ek olarak, Haydarpaşa'da yapılacak çalışmaların kültür varlıkları göz önüne alınmadan ilerlemesinin kamuoyu nezdinde mümkün olmaması da bu durumun gerekçelerinden biri olarak görülebilir.

Bununla beraber, Haydarpaşa'da altyapı çalışmalarının projelendirme sürecinin arkeolojik kazılar esnasında sürekli devam ettiği, ancak Beşiktaş'ta bu paralelliğin olmadığı görülmektedir. Bu durum, Haydarpaşa'da projelendirme sürecinin arkeolojik kazılar ile sürekli etkileşim içinde olduğu, ancak Beşiktaş'ta kazıların başlangıçta hazırlanan projeye göre, kalıntılar göz önüne alınarak herhangi bir değişiklik yapılmaksızın devam ettiğini göstermektedir. Beşiktaş'ta projenin tasarım ekibi tarafından çalışma içerisinde bir dönem projede değişiklik yapılmasının denendiği ancak olumlu sonuç alınmadığı için çalışmaların sonlandırıldığı belirtilmiştir. Haydarpaşa'da ise arkeolojik kazılar ilerledikçe, açığa çıkarılan kalıntılar göz önüne alınarak, aynı tevsiat planı içerisinde 32 kez uygulama projesi revizyonu yapılmıştır. Bu durum, Haydarpaşa'da altyapı uygulama projesinin arkeolojik kalıntılara fiziki müdahalesinin azaltılmasına yönelik kaygı ve çabanın olduğunu gösterir; ancak bu revizyonlar arkeolojik kazılar tamamlanmadan yapıldığı için sürekli olarak yeni buluntulara göre tekrarlanması gerekmiş ve altyapı projesine ilişkin çalışmaların bir kısmını işlevsiz hale getirmiştir. Bu çalışmalara ayrılan finansal kaynaklar ve sürenin kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar için kullanılması koruma niteliğini yükseltebilecekken, altyapı projesinin

⁴⁸ Haydarpaşa Gar Sahası'nda yapılan çalışmalar Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, Beşiktaş'ta yapılan çalışmalar İstanbul Büyükşehir Belediyesi idaresinde yürütülmektedir.

tekrar tekrar revize edilmesi için kullanılması kaynak ve zaman kaybına yol açmıştır. Bu kayıp da kültür varlıklarına ilişkin proje çalışmalarının üzerindeki baskıyı arttırmıştır.

Ek olarak; Haydarpaşa’da kazı çalışmaları ile altyapı uygulama çalışmalarının eş zamanlı ilerlediği, ancak Beşiktaş’ta bu durumunun olmadığı görülmektedir. Bunun sebebi, iki alanın boyutları ve projelerin hacmi arasındaki farktır. Bu kapsamda, altyapı çalışmalarına ait aşamaların çalışma hızı üzerindeki etkisine bakıldığında; Haydarpaşa’da projelendirme ve uygulama sürecinin çalışma içerisinde sıklıkla etkili olduğu, Beşiktaş’ta ise bu etkinin olmadığı görülmektedir (Tablo 6.2).

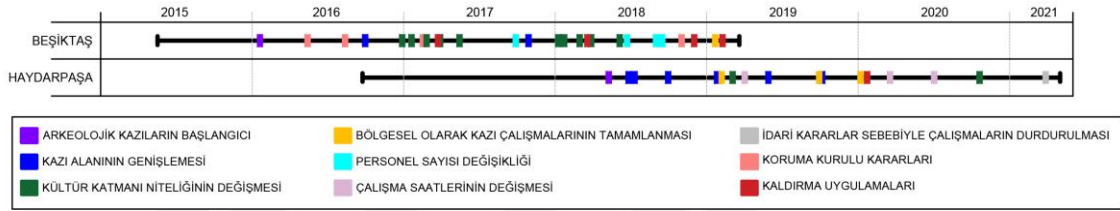
Tablo 6.2: Haydarpaşa ve Beşiktaş’ta altyapı projelerine ait aşamaların çalışma hızındaki etkisine dair karşılaştırma tablosu

Beşiktaş Metro Kazısı, saha çalışmaları başlamadan önce yapılan süre planlamasında ortalama 5 ay olarak öngörülmüştür. Kazılar başladıktan sonra ise yakın dönem kalıntılarında sonra Osmanlı Dönemi katmanı ile karşılaşılacağı ve kazının tamamlanacağı öngörülmüştür. Alanda yapılan çalışmalarda, güncel dolgunun ardından Beşiktaş'ın yakın tarihine ilişkin kaldırım döşemeleri, yapı temelleri kalıntıları ve altyapı kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Pervititch haritalarında da görülen, 1910 yılında yapılan ve 1955 yılında Barbaros Bulvarı'nın açılması esnasında yıkılan tramvay deposunun kalıntıları tespit edilmiş ve kaldırılmıştır. Osmanlı ve Bizans Dönemlerine ait mimari kalıntılar, Bizans Dönemi'ne tarihlenen kuyular, Osmanlı, Bizans, Roma, Helenistik, Klasik ve Arkaik Dönemlere ait taşınabilir kültür varlıkları ve organik buluntular açığa çıkarılmıştır (Asal, Polat, & Ortak, 2020). Kazı çalışmalarının bu aşamasına kadar, açığa çıkarılan tüm kültür varlıkları alanın bilinen tarihsel topografyasına uygundur. 5 ay olarak planlanan kazı çalışmaları, bu aşamaya geldiğinde 16 aylık çalışma süresine ulaşmıştır. Bu nedenle bu aşamaya kadar ilerleyen çalışmalarda proje süresinin aşılması bir planlama sorunu olarak ele alınabilir. Ancak bu aşamaya kadar açığa çıkarılan katmanların kaldırılması sonrasında Tunç Çağı'na tarihlenen 32 adet kurgan ve 81 adet mezar açığa çıkarılmış, bu durum konunun uzmanları için dahi beklenmeyen bir durum olmuştur. Tarihsel belge niteliği bu derece yüksek olan buluntuların açığa çıkarılması, arkeolojik kazıların kendi disiplinleri içerisindeki yürütülüşünü değiştirmiş olsa da; çalışmaların bütününde bir yöntem değişikliği yapılmasını sağlayamamıştır. Bu aşamaya kadar ilerleyen belgeleyip kaldırma yaklaşımı, kurganlarda da devam etmiş ve in situ korunması kent belleği açısından oldukça önemliyken koordinasyon bileşenlerinin yaklaşımı ve kararı sonucu arkeolojik kalıntılar kaldırılmıştır.

Haydarpaşa'da ise kazı çalışmalarının ortalama 1 yıl sürmesi öngörülmüştür. Kazılar ile açığa çıkarılan kültür katmanlarının tamamı, alanın bilinen tarihsel topografyasına uygundur. Bu nedenle öngörülen sürenin aşılmış olması bir planlama sorunudur. Kazı ve koruma çalışmalarının üzerindeki süre baskısı, tamamıyla zaman yönetiminin başarısız olmasının sonucudur. Planlama sorunlarına ek olarak altyapının projelendirme ve uygulama çalışmalarının arkeolojik kazılara paralel ilerlemesi daha önce de belirtildiği gibi sürekli revizyonlara ve ciddi zaman kayıplarına sebep olmaktadır. Bu kayıplar ilgili

kurumlar tarafından koruma çalışmalarına ayrılan süre ve kaynaklar ile telafi edilmeye çalışılmaktadır ve koruma projelerinin de uygulamalarının da niteliğini etkilemektedir.

Kültür varlıklarına ilişkin saha çalışmaları arkeolojik kazılar ile başlamaktadır. Yeraltı kültür mirasının açığa çıkarılmasından koruma uygulamalarının sonlanmasına kadar geçen süreç; arkeolojik kazılara, belgeleme ve koruma projelerine, Koruma Kurulu kararlarına ve koruma uygulamalarına etki eden faktörlerle yön kazanmıştır. Bu kapsamda ilk olarak arkeolojik kazılar ve arkeolojik kazıların yürütülüşünü etkileyen faktörler ele alınmıştır. Çalışmalar üzerindeki ana etmenler Tablo 6.3'te verilmiştir.

Tablo 6.3: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların yürütülüşünü etkileyen faktörler

Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların ilerleyişini etkileyen faktörler büyük ölçüde benzerlik gösterse de, projelerin yürütülüşüne ve zaman yönetimine göre bazı farklar görülmektedir (Tablo 6.3). Beşiktaş'ta Koruma Kurulu kararları kazıların yürütülüşünü etkilemiş, ancak Haydarpaşa'da bu etki görülmemiştir. Gar sahasında Koruma Kurulu Beşiktaş'a göre sürece çok daha fazla dahil olmayı tercih etse de, arkeolojik kazıların ilerleyişini etkileyecek kararlar almamış, belgeleme ve koruma projeleri üzerine yoğunlaşmıştır. Beşiktaş'ta ise Koruma Kurulu kararları çoğunlukla arkeolojik kazıların hızlanmasını sağlayacak biçimdedir, bu nedenle bu süreçte oldukça etkilidir.

Beşiktaş'ta yürütülen altyapı çalışmalarının metro projesi, Haydarpaşa'daki çalışmaların ise tren hattı modernizasyonu olması sebebiyle ihtiyaç duyulan kazı derinlikleri oldukça farklıdır. Bu durum, Beşiktaş'ta daha fazla kültür katmanının açığa çıkarılmasını sağlamıştır. Bu durum, Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların zaman yönetimi arasındaki farkın en temel sebebidir.

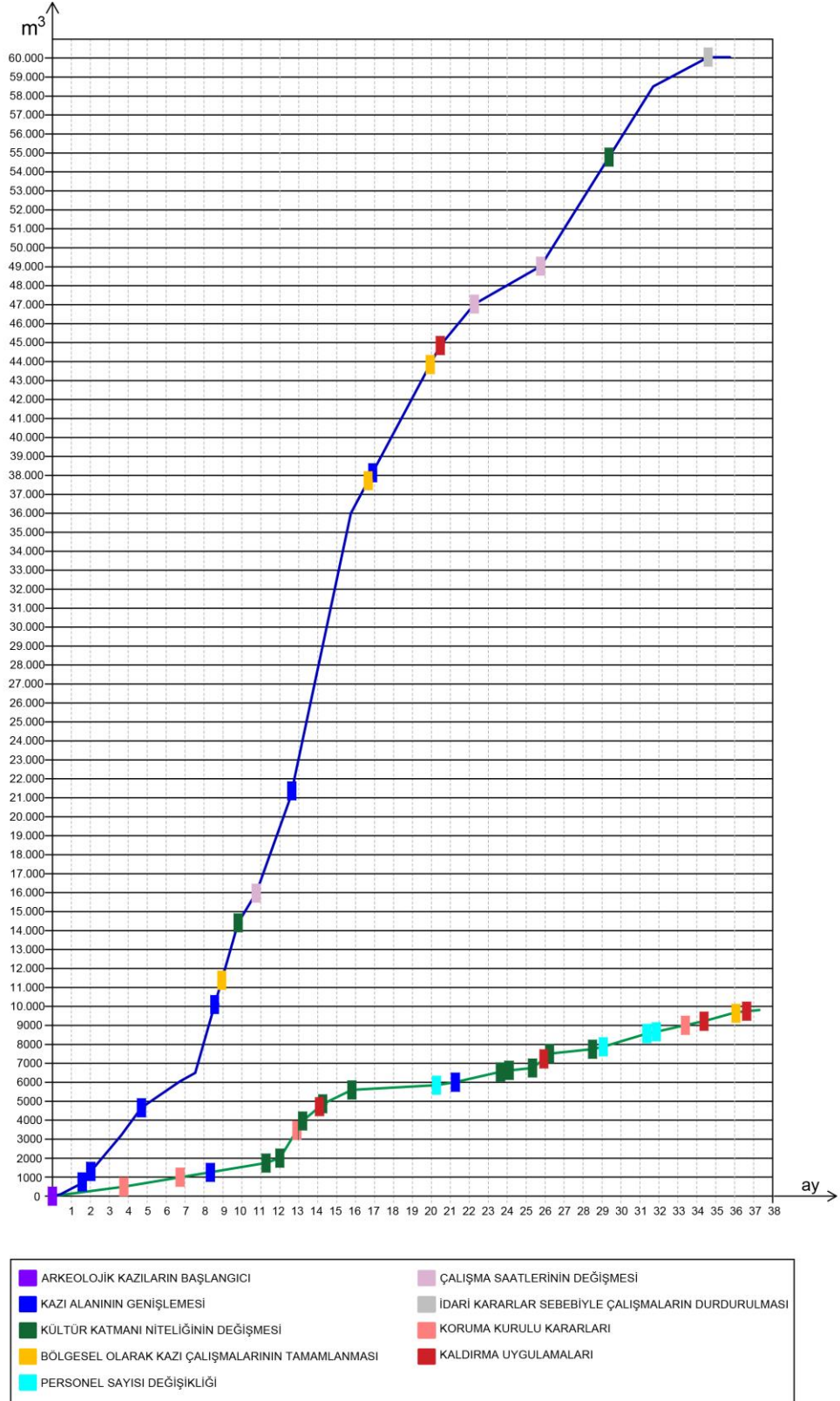

Şekil 6.2: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta açığa çıkarılan kültür katmanları⁴⁹

Bununla beraber, Haydarpaşa'da hem proje kotunun sınırlı olması hem de proje alanının büyüklüğünün farklı bölgelerde çalışmaya elverişli olması sebebiyle alanda arkeolojik kazılar bölgesel olarak tamamlanabilmektedir. Beşiktaş metro çalışmalarında ise mevcut projenin uygulanması için kültür dolgusunun bitimine kadar kazılması gerekmektedir. Ancak Haydarpaşa'da bölgesel olarak kazı çalışmalarının tamamlandığı noktaların çalışma hızında artışa sebep olmadığı görülmektedir (Tablo 6.4). Bunun sebebi, kazısı tamamlanan bölgelerin yerine sürekli olarak yeni alanlar açılması ve aktif çalışma alanının boyutunda azalma olmamasıdır.

Haydarpaşa'da arkeolojik kazıların derinliği 20 cm ile 360 cm arasında değişmektedir. Beşiktaş'ta ise ortalama 7 metre derinliğinde kazı yapılmıştır. Kazı alanının derinleşmesi kazı çalışmalarını zorlaştırmaktadır; ancak Beşiktaş'ta alanın genişliği uygun eğimde rampalar yapılmasını sağlamış ve ek olarak asansör sistemi kurulmuştur. Haydarpaşa'da ise hafriyatın atıldığı mesafenin Beşiktaş kazısına oranla daha uzak olması atık toprağın alandan uzaklaştırılmasını zorlaştırmıştır. Bu nedenle kazı çalışmalarında atık toprağın alandan uzaklaştırılmasına ilişkin koşullar benzer etkiye sahiptir ve karşılaştırma kriteri olarak ele alınmamıştır.

⁴⁹ Kültür katmanlarının tanımlanması İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde alanda çalışan arkeologlar tarafından yapılmıştır.

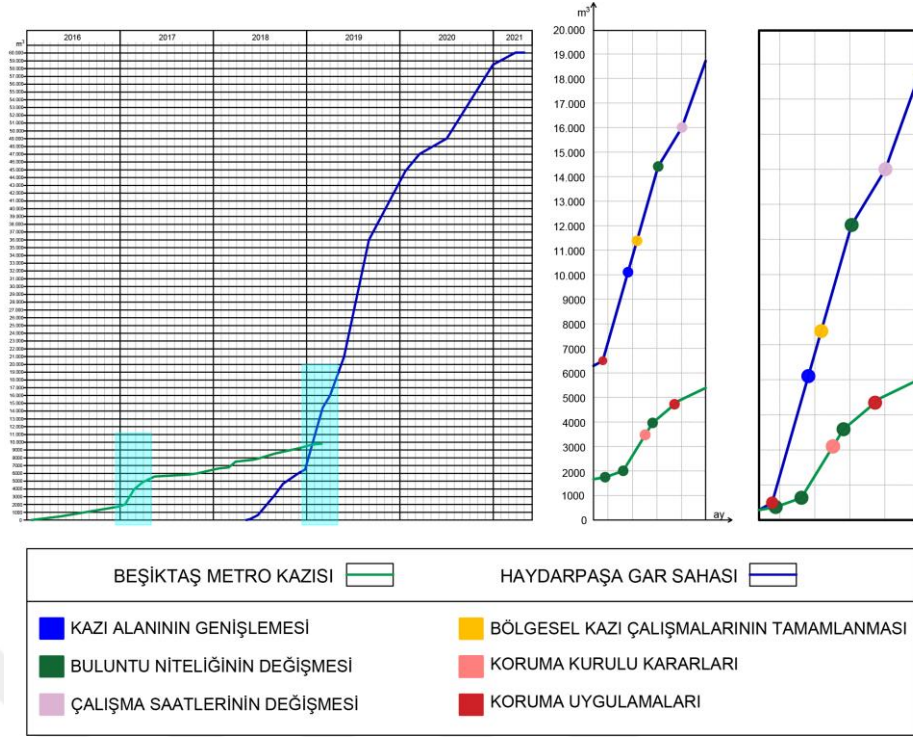

Tablo 6.4: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların yürütülüşünü etkileyen faktörlerin hıza etkisine dair karşılaştırma tablosu

Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta arkeolojik kazıların aynı kültür katmanında ve benzer iklimsel koşullarda nasıl ilerlediği, Osmanlı ve Bizans Dönemi kalıntılarını içeren bölgeler üzerinden yapılmıştır. Her iki alanda da su kanalları ve yapı temelleri yer almaktadır. Boyutları ve yapı malzemeleri değişiklik gösterse de, arkeolojik kazı ilerleyişinin paralel olması sebebiyle bu dilimler seçilmiştir. Buluntu niteliğinin benzerliğine ek olarak, hem mimari kalıntı ile dolgu toprak oranının, hem de kültür katmanlarının oranlarının benzerlik göstermesi bu iki alanın seçiminde göz önüne alınmıştır. Beşiktaş'ta belirlenen dilim hacimsel olarak incelendiğinde %32'lik bölümü mimari kalıntılar, %68'lik bölümü ise toprak dolgudan oluşur. Haydarpaşa'da ise %34 mimari kalıntılar, %66 ise dolgu topraktır. Ek olarak; Beşiktaş'ta belirlenen dilimdeki kültür katmanlarının %18'i Bizans Dönemi, %82'si ise Osmanlı Dönemi'ne aittir. Haydarpaşa'da ise bu oran %26 Bizans Dönemi, %74 Osmanlı Dönemi olarak saptanmıştır.

Şekil 6.3: Haydarpaşa'da (solda) ve Beşiktaş'ta (sağda) arkeolojik kazılarda zaman yönetimi açısından karşılaştırılan alanlar

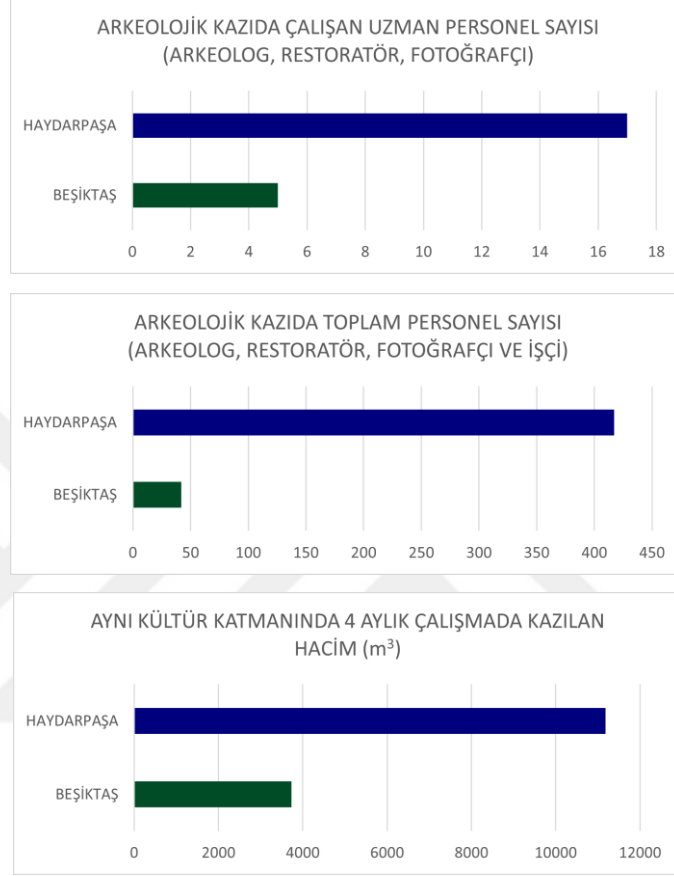

Şekil 6.4: Aynı kültür katmanı ve benzer iklimsel koşullarda çalışmaların hızının ve etkileyen faktörlerin karşılaştırılması

Beşiktaş kazısında kazı sürekli olarak düşeyde ilerlemekte ve üst katmandaki kalıntılar kaldırılarak çalışmaya devam edilmektedir. Bu nedenle burada çalışma hızı buluntu niteliğindeki değişimlerden Haydarpaşa'ya göre daha fazla etkilenmektedir. Haydarpaşa'da Koruma Kurulu kararı olmadan hiçbir kalıntı kaldırılamamaktadır. Ayrıca kazı alanının sistematik olarak genişletilebilmesi sebebiyle bu değişimlerden daha az etkilendiği görülmektedir. Ancak Şekil 6.4'de görülen noktada, alanda Bizans Dönemi'ne ait toplu mezar tespit edilmiş ve çalışmalar yöntem değişikliği gerektirdiği için yavaşlamıştır. Sonrasında ise çalışma saatlerinin düzenlenmesi ile çalışmanın tekrar eski hızına ulaştığı görülmektedir (Şekil 6.4).

Beşiktaş kazısında çalışma saatleri hiç değişmemiş ancak Haydarpaşa'da 3 kez değişmiştir (Tablo 6.3). Benzer şekilde, Beşiktaş'ta uzman personel sayısı sıklıkla değişmişken, Haydarpaşa'da çalışma boyunca aynı olduğu görülmektedir. Bu durumun sebebi, Beşiktaş'ta arkeolog sayısının artması ve azalmasının doğrudan zaman yönetimi ile ilgili olmasıdır. Arkeolojik kalıntıların niteliği ve çevresel koşullar sebebiyle kazı hızının düştüğü durumlarda çalışan sayısının arttığı, tekrar ivme kazanması ile azaldığı

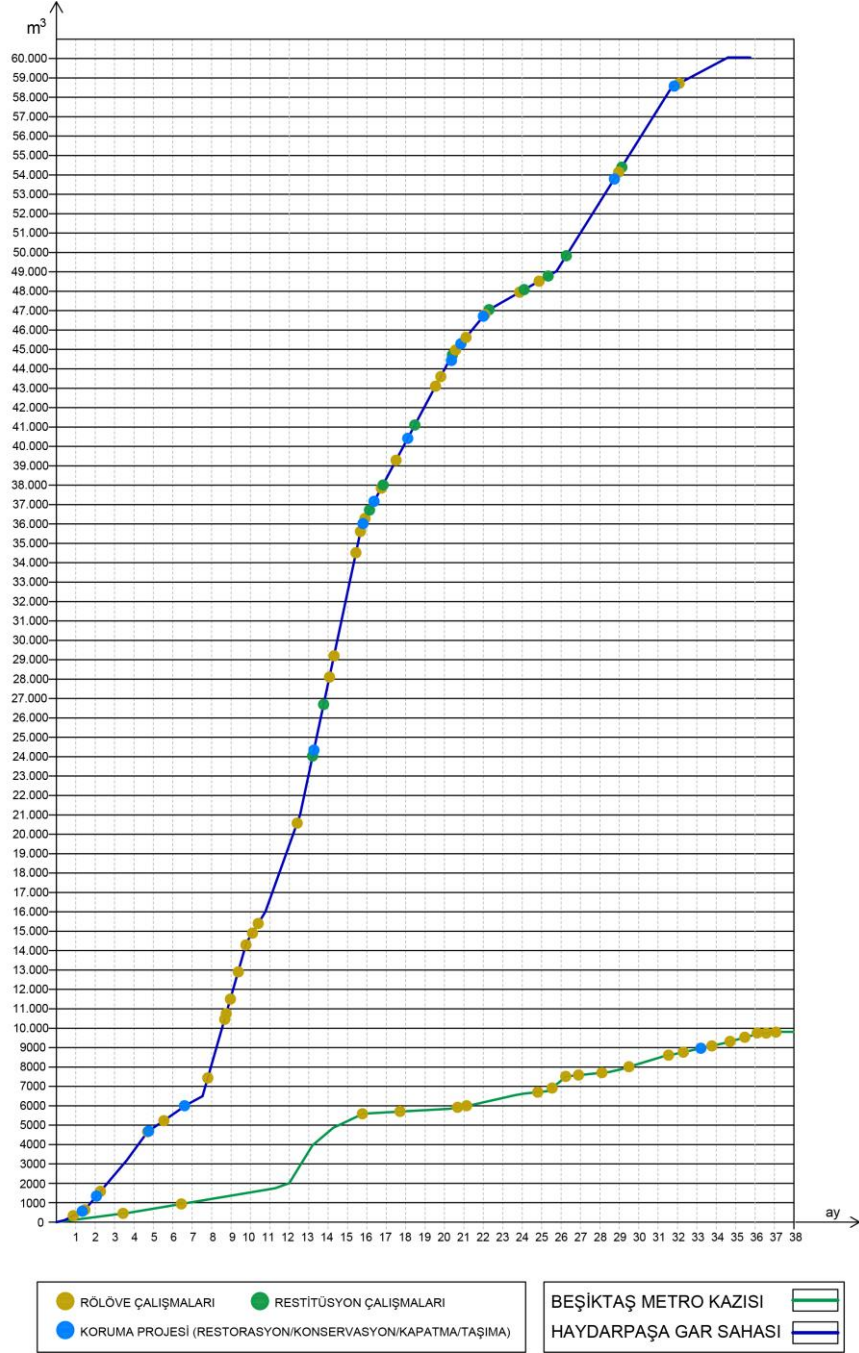
görülmektedir. Haydarpaşa’da ise bu hız benzer şekilde işçi sayısındaki değişikliklerle sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak Şekil 6.5’de görüldüğü gibi, çalışmanın hızı toplam personel sayısından çok uzman personel sayısı ile paralellik göstermektedir.

Şekil 6.5: Haydarpaşa ve Beşiktaş’ta çalışan sayısının arkeolojik kazı hızına etkisi

Her iki kazı alanında da belgeleme çalışmalarının arkeolojik kazılara paralel olarak ve kesintisiz devam ettiği görülmektedir (Tablo 6.1). Bu nedenle her iki alanda da bu aşama çalışma hızında kırılmalara neden olmamıştır (Tablo 6.5). Beşiktaş’ta arkeolojik kalıntılara ilişkin projelerin yalnızca rölöve aşamasında kaldığı, Haydarpaşa’da ise restitüsyon çalışmaları yapıldığı ve koruma projeleri hazırlandığı görülmektedir. Bu durum mimari kalıntıların niteliğine ve elde edilen verilere bağlı olsa da; Beşiktaş’ta da Bizans Dönemi katmanına kadar açığa çıkarılan kültür varlıklarının restitüsyon çalışmaları için yeterli veriler mevcuttur. Ancak çalışmaların bu aşaması gerçekleştirilmemiştir. Haydarpaşa örneğinden ele alındığında, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanmasının zaman yönetiminde aksamalara sebep olmadığı

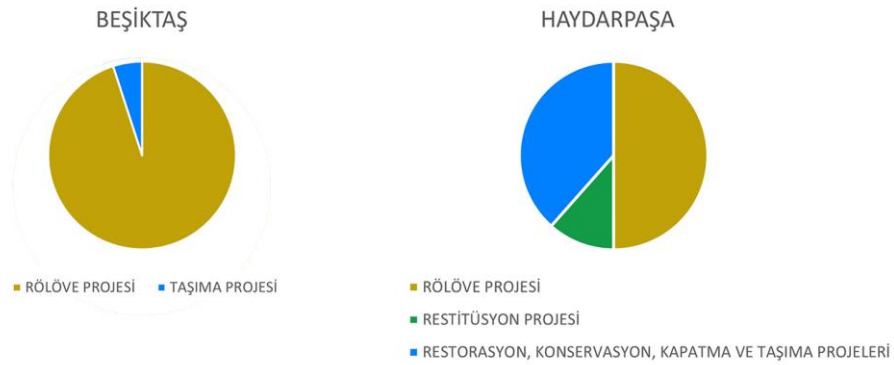
görülmektedir (Tablo 6.5). Buna dayanarak Beşiktaş'ta bu projelerin hazırlanmamasının süre baskısından ziyade koordinasyon bileşenlerinin koruma yaklaşımlarının yetersizliği ile ilgili olduğu söylenebilir.

Tablo 6.5: Haydarpaşa ve Beşiktaş'ta belgeleme ve koruma projelerinin hıza etkisine dair karşılaştırma tablosu

Beşiktaş'ta Koruma Kurulu'na 19 adet rölöve projesi iletilmiş olmasına rağmen 1 adet taşıma projesi iletilmiştir. Kazı çalışmaları başladıktan kısa bir süre sonra, Bölge Koruma Kurulu arkeolojik kazılarda açığa çıkabilecek ve Müze Müdürlüğü tarafından mimarlık ve kent tarihi açısından önem arz etmediği tespit edilen kalıntıların belgelenerek kaldırılmasında sakınca olmadığına karar vermiştir. Bu karar, kurgan yapılarına kadar sökülme uygulamalarının projelendirilmeden ve Kurul kararı olmaksızın Müze denetiminde ve inisiyatifinde ilerlemesine neden olmuştur. Koruma projesi adıyla hazırlanan tek proje yalnızca taşımanın ilk etabı olarak kurganların numaralandırılarak kaldırılmasını içermektedir ve tekrar kurulmasına ilişkin yer ve yöntem belirtilmemiştir. Kurganların in situ korunamaması ve taşınmasını koruma kararı olarak ele almak mümkün değildir, zira kazı alanının sınırlı olması sebebiyle nekropolün tamamı açığa çıkarılmamıştır; taşıma kararı kurganları özgün bütünlüğünden koparmış ve taşınacağı alana ait bir peyzaj unsuru haline gelme riski ile karşı karşıya bırakmıştır. Ek olarak; taşınacağı konum ve kot belirlenmemişken, taşınacağı alanın fiziki koşulları belirsizken yalnızca sökülme ele alan bu projenin de bir koruma projesi olarak ele alınması tartışma konusudur.

Haydarpaşa'da 13 adet rölöve projesi, 3 adet restitüsyon projesi ve 10 adet koruma projesi Koruma Kurulu tarafından onaylanmıştır⁵⁰. Koruma projeleri bazı kalıntılar için restorasyon, bazı kalıntılar için de kapatma ve taşıma önerilerini içermektedir.

Şekil 6.6: Hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin oranları

⁵⁰ Beşiktaş'ta proje alanında tescilli yapı yer almaması sebebiyle, Haydarpaşa'da proje sahasında yer alan tescilli yapıların projeleri bu karşılaştırmada kapsam dışı bırakılmış, yalnızca arkeolojik kalıntılara ilişkin projeler ele alınmıştır.

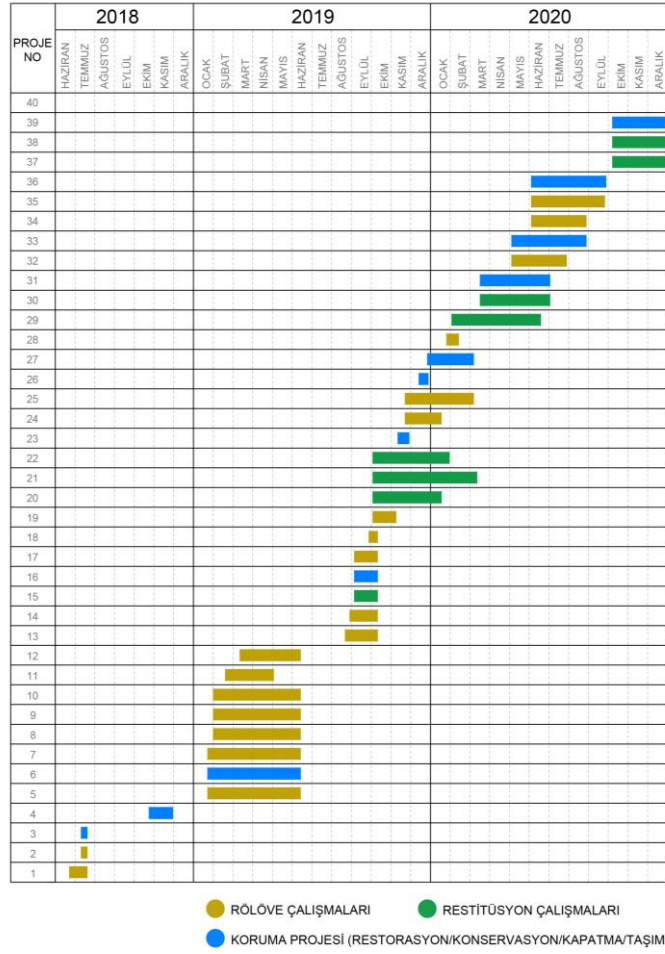
Ek olarak; Beşiktaş kazısında çalışmalar esnasında mimari kalıntılara ilişkin herhangi bir laboratuvar analizi yapılmadığı, ancak mezar buluntularının analizlerinin detaylı şekilde yapıldığı görülmüştür. Haydarpaşa'da ise belirli aralıklarda analiz raporlarının hazırlandığı görülmektedir. Bu durum konservasyon projelerinin hazırlanma sürecinin alandaki çalışmaların hızında etkili olmamasının sebeplerinden biri olarak ele alınabilir. Rölöve ve restitüsyon çalışmaları esnasında laboratuvar çalışmalarının yapılması, restorasyon projesi aşamasına gelindiğinde bu analizlerin tamamlanmış olmasını; dolayısıyla belgeleme ve koruma projelerinin hazırlanması için tanınan sürenin zaman yönetimi açısından mümkün olduğunca verimli kullanılmasını sağlamaktadır. Bu durum Haydarpaşa'da kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar üzerinde süre baskısı olsa da, tanınan kısıtlı süre içerisinde kaynak sağlandığını göstermekte ve altyapı çalışmalarını yürüten kurumların koruma yaklaşımlarının Beşiktaş'a nazaran daha iyi olduğunu göstermektedir. Ancak temin edilen kaynaklar kültür varlıklarını koruma adına belli avantajlar sağlasa da, ilgili kurumların çalışma hızı üzerindeki süre baskısını arttırdığı görülmektedir.

Koruma Kurulu, Beşiktaş kazısında kaldırma kararlarını tamamıyla İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne bırakmasına ek olarak, 4. Kazı rölövesinin onayından itibaren rölöve çalışmalarının Müze raporuna ek bilgi paftası olarak iletilmesine karar vermiş ve alanda kendi raportörlerince rölöve kontrolüne tabi tutmamıştır. Erken Tunç Çağı kalıntılarının çıkması sonrasında kurul üyelerince çalışma içerisindeki tek yerinde inceleme kararı alınmıştır. Bu aşamadan sonra, kurganların taşınması dışındaki Kurul kararları, alanda Müze uzmanlarının uygun gördüğü yerlerde geçici üst örtü yapılması, kaldırılan kurgan taşlarının muhafazası için geçici depo inşa edilmesi gibi kararlardır. Haydarpaşa'da ise tüm çalışmalar Koruma Kurulu onayına tabi tutulmuştur. Arkeolojik kazıların yürütülme biçimi dışında hiçbir karar tek başına Müze Müdürlüğü'ne bırakılmamış ve Kurul üyelerince sıklıkla yerinde inceleme yapılmıştır. Kazıların başlamasından itibaren alınan kurul kararlarının sayısı da göz önüne alındığında, Beşiktaş kazısında Koruma Kurulu'nun çoğunlukla inisiyatifi Müze Müdürlüğü'ne bıraktığı, Haydarpaşa'da ise Koruma Kurulu'nun tüm sürece dahil olduğu görülmektedir.

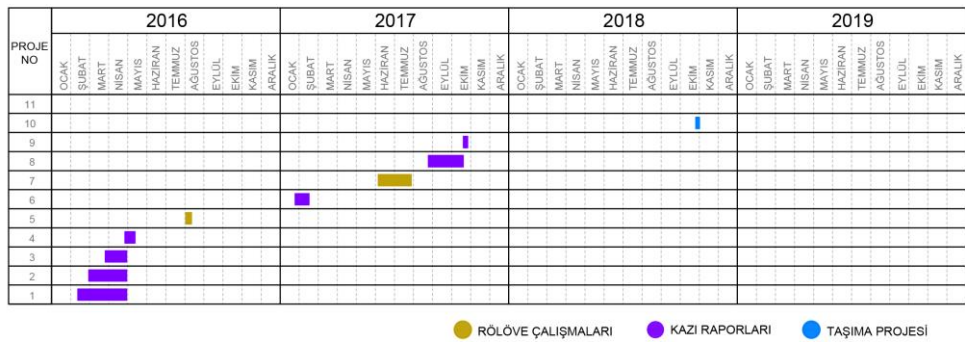

Tablo 6.6: Süreç içerisinde Koruma Kurulu kararlarının sıklığını gösterir çizelge

Koruma Kurulu'nun sürece dahil olma biçimine ek olarak, projelerin hazırlanması ve Kurul onayına sunulması arasındaki süreç de koruma kararlarını etkilemektedir. Gar sahasında, mülk sahibi TCDD ve işveren Ulaştırma Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü'dür; çalışmalar Obrascón Huarte Lain ve Siemens yükleniciliğinde, Kolin Kalyon Cengiz Marmaray Adi Ortaklığı taşeronluğunda, Avrasya Consult müşavirliğinde ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde sürdürülmektedir. Koordinasyon bileşenlerinin fazla olmasının projenin yürütüşüne ve süre yaklaşımına etkisi oldukça fazladır, bu da kurumların koruma yaklaşımlarını doğrudan etkilemektedir. Koruma Kurulu'na iletilen tüm projeler bu koordinasyon şeması içerisindeki kurum ve firmaların onayı sonrasında iletilmektedir. Beşiktaş Metro İstasyonu kazısında ise, işveren İstanbul Büyükşehir Belediyesi'dir; çalışmalar Alarko Holding yükleniciliğinde ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde sürdürülmektedir. Koruma Kurulu'na iletilen raporlar ve projeler yalnızca İstanbul Arkeoloji Müzelerinin kontrol ve onayı ile iletilmektedir. Projelerin teslimi ile Kurul kararları arasında geçen sürelerin Haydarpaşa'da ve Beşiktaş'ta farklı olmasının temel nedenlerinden birinin bu durum olduğu söylenebilir. Kurumlar ve firmaların onay sürecinde kullanılan zaman, koruma projelerinin hazırlanması ile uygulama aşamasına geçilmesi arasındaki süreyi arttırmakta; daha önce belirtildiği gibi ilgili idarelerin denetim birimlerinde koruma uzmanlarının yer almamasının da etkisiyle bu durum farklı disiplinlerce kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar için planlanan süre içerisinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle bu sürenin artması koruma uygulamaları için gerekli zamanı kısıtlamakta ve koruma uygulamalarının süre baskısı altında yapılmasına sebep olmaktadır.

Tablo 6.7: Haydarpaşa Gar Sahasında proje teslimleri ile Koruma Kurulu kararları arasında geçen süre⁵¹

Tablo 6.8: Beşiktaş Metro Kazısında proje teslimleri ile Koruma Kurulu kararları arasında geçen süre⁵²

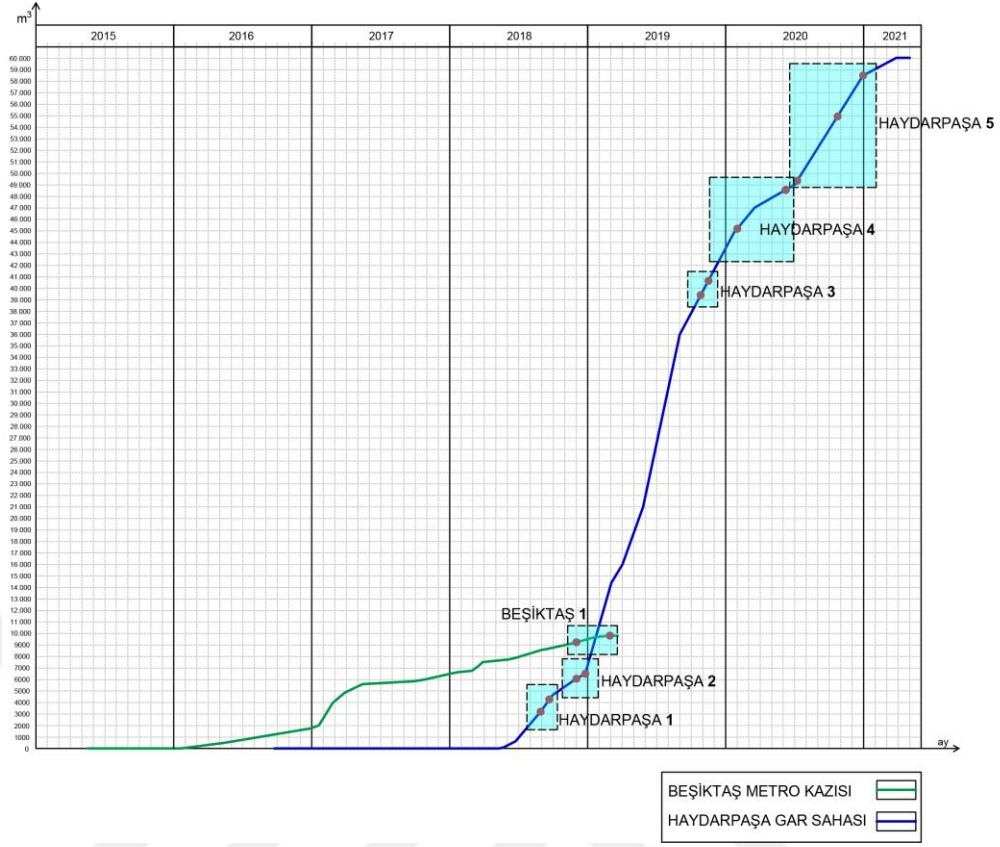
⁵¹ Tablodaki proje numaraları, projelerin Koruma Kurulu'na iletme sırasına göre verilmiştir.

⁵² Tablodaki proje numaraları, projelerin Koruma Kurulu'na iletme sırasına göre verilmiştir.

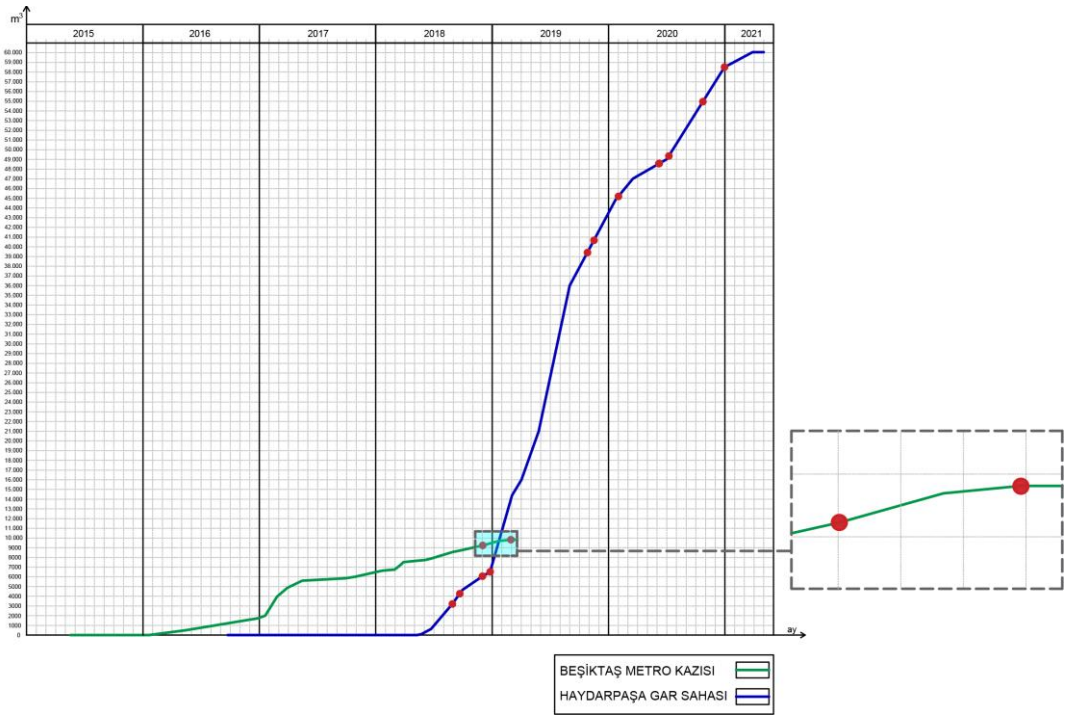
Beşiktaş ve Haydarpaşa’da koordinasyon bileşenlerinin sayısı ve niteliği arasındaki fark, kültür varlıklarına ilişkin koruma yaklaşımlarının da oldukça farklı olmasına neden olmaktadır. Beşiktaş Metro Kazısında süre baskısı çoğunlukla fiziki çalışmalar üzerinde yoğunlaşırken, Haydarpaşa Gar Sahasında belgeleme ve koruma projeleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu aşamaya dahil olan kurumların yaklaşımları bu kurumların koruma uygulamalarına yönelik taleplerin farklılık göstermesine sebep olmaktadır. Bu durumu Haydarpaşa üzerinden örneklendirmek gerekirse; TCDD koruma kararlarının hattın işleyişi üzerinde en az etkiyi oluşturacak biçimde olmasını talep ederken, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü en hızlı uygulanabilir koruma kararlarının alınmasını öncelikli görmektedir. Yüklenici firmalar ise koruma yaklaşımlarını maliyeti üzerinden değerlendirmektedir. Her kurumun koruma projelerini kendi kriterlerine göre değerlendirmesi ve hepsinin onayının gerekmesi, koruma projelerinin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Söz konusu projelerin kamu projesi olmasının da etkisiyle, bu yaklaşımların tamamının Koruma Kurulu’nun kararları üzerinde de etkili olduğu görülmektedir. Bu durumun Haydarpaşa ve Beşiktaş’ta Koruma Kurullarının karar ve yaklaşımları arasındaki farkın sebeplerinden biri olduğunu söylemek mümkündür. Elbette ki bu iki alanın farklı Bölge Koruma Kurullarına bağlı olması ve kurul üyelerinin yaklaşımları Beşiktaş ve Haydarpaşa’daki müdahale farklılığında etkilidir; ancak Haydarpaşa’daki kamuoyu yaklaşımıyla Beşiktaş’taki arasındaki farkın da bu durumda etkili olduğu söylenebilir.

Koruma uygulamalarının ilerleyişinin alanda alandaki çalışmaların akışında değişikliklere sebep olmadığı görülmektedir (Şekil 6.7). Bu duruma dayanarak, koruma kararlarının projenin ilerleyişinde aksamalara sebep olmayacak doğrultuda verildiği söylenebilir. Beşiktaş’ta kurganların numaralandırılarak kaldırılması uygulaması ele alındığında, bu uygulamanın zaten alandaki çalışmaların akışının bozulmaması için yapıldığı ve bunun sağlanabildiği görülmektedir (Şekil 6.8). Ancak belirtildiği gibi, bunun koruma uygulaması olduğunu söylemek bile tartışılması gereken bir konudur.

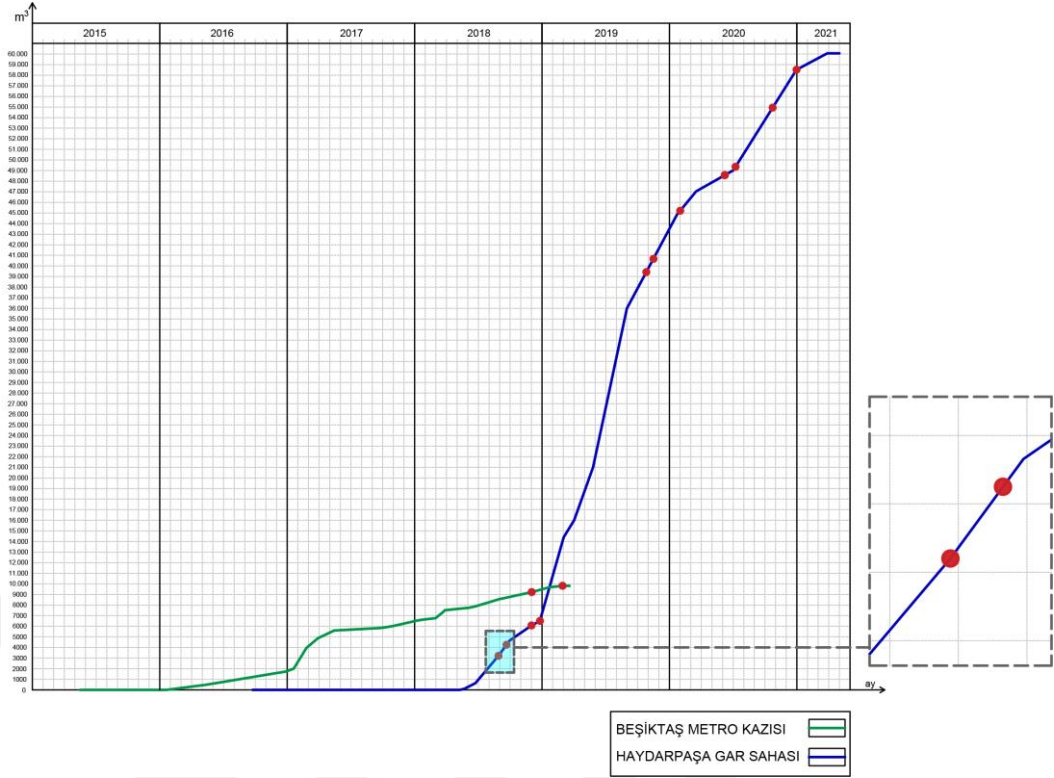

Şekil 6.7: Koruma uygulamalarının çalışma süresi üzerindeki etkisi

Şekil 6.8: Beşiktaş'ta yapılan kaldırma uygulamasının çalışma hızı üzerindeki etkisi

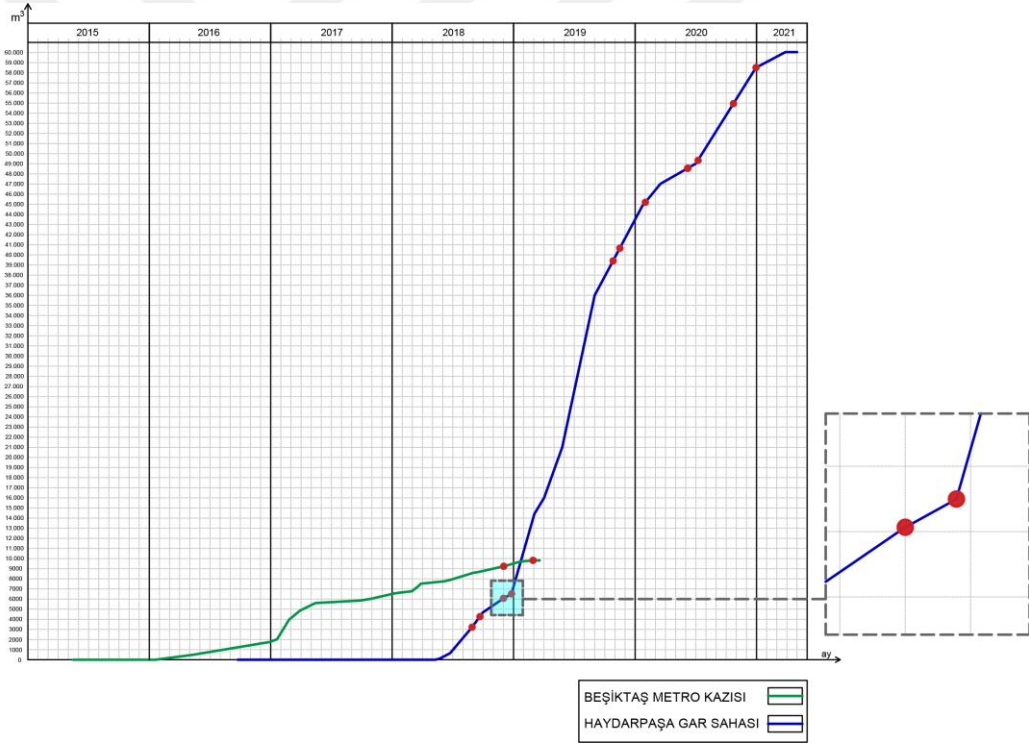
Haydarpaşa Gar Sahası ele alındığında, alanda farklı niteliklere sahip koruma uygulamaları yapıldığı görülmektedir. Şekil 6.7’de “Haydarpaşa 1” olarak adlandırılan uygulama, Geç Osmanlı Dönemi’ne ait, 80 metre uzunluğundaki su kanalının taşınmasını içerir. Aynı Beşiktaş’ta olduğu gibi, altyapı çalışmalarının hızını etkilemeyecek uygulama kararı alınmış ve kanal taşınmıştır. Tıbbiye Köprüsü’nün 2. ayağına yapılan çalışmalarda açığa çıkarılan bu kanalın tamamı projelendirilerek kaldırılmıştır. Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından kanalın tarihsel önem arz etmediği savunulmuş olmasına rağmen, Koruma Kurulu taşınmasını talep etmiştir. Üstelik taşıma uygulamasının şantiyede çalışmaları engellememesi için altyapı projesinin tamamlanması sonrasında ilerlemesine karar verilmiş ve sökülen parçalar saha içerisinde Müze Müdürlüğü’nün belirlediği alana taşınmıştır. Bu, alanda Koruma Kurulu tarafından uygulamaya yönelik alınmış ilk karardır ve bu uygulamanın kanalın korunmasından çok politik bir karar olduğunu söylemek mümkündür. Altyapı projesinde yetkili kurumların görüşü, proje alanındaki kültür varlıklarına ilişkin yapılacak çalışmalarda gösterilecek tutumu ortaya koymak için alınmış bir karar olduğu yönündedir. Zira Haydarpaşa kazısında bir istisna dışında hiçbir buluntunun kaldırılmasına onay verilmemiştir. Bu çalışmada Beşiktaş ve Haydarpaşa kazılarının yürütülmesindeki politik yaklaşımlar karşılaştırma kriterleri dışında bırakılmıştır; bu nedenle taşıma kararı yalnızca koruma niteliği olarak ele alınmıştır. Bu noktada, su kanalının taşınmasının da Beşiktaş’taki kurganlarda olduğu gibi, söz konusu kültür varlığını bütüncül olarak koruduğunu söylemek mümkün değildir. Kanalın taşınacağı konum ve kot belirlenmemişken yalnızca sökümü ele alan bu projenin de bir koruma projesi olarak ele alınması tartışma konusudur. Kanalın tarihsel belge niteliği de göz önüne alındığında, hem nitelik olarak hem de bilimsel veri olarak özgün konumunda ve doğrultusunda olmadığı takdirde anlam ifade etmeyecektir. Bu nedenle sökülen kanalın taşınacağı alanda yalnızca bir peyzaj unsuru haline geleceğini öngörmek mümkündür.

Şekil 6.9: Haydarpaşa 1 olarak adlandırılan taşıma uygulamasının çalışma hızı üzerindeki etkisi

Şekil 6.7’de “Haydarpaşa 2” olarak adlandırılan uygulama, Tıbbiye Köprüsü’nün 8. ayağının inşasında açığa çıkarılan Osmanlı ve Bizans Dönemlerine ait mimari kalıntıların konservasyonunun yapılarak kapatılmasını içerir. Haydarpaşa’da arkeolojik kazılar ile altyapı uygulamalarının eş zamanlı ilerlemesi, bu alanın koruma uygulamasını doğrudan etkilemiştir. Açığa çıkarılan kültür varlıklarının yerinde korunarak sergilenmesinin gerekliliği tüm kurumlarca kabul edilmesine rağmen, köprü inşasının bu noktaya kadar ilerlemiş olması sebebiyle doğrultusu ve kotunun değişmesi mümkün olmamıştır. Bu durum projenin zaman yönetimindeki sorunların kültür varlıkları üzerindeki olumsuz etkisini somut olarak ortaya koymuştur. Proje alanının tamamında olmasa dahi, en azından köprünün inşası için gerekli arkeolojik kazıların tamamlanması sonrasında inşaat çalışmaları başlayabilir ve burada daha özgür koruma kararları alınmasını sağlayabilirdi. Köprü projesinin, köprünün ayakları için gerekli kazık imalatlarının arkeolojik kalıntılara denk gelmeyecek şekilde revize edilmesi sağlanmış, kalıntılar malzeme ve yük analizleri yapılarak, konsolidasyon uygulamaları sonrasında kapatılmıştır. Bu çalışmaların başlangıcı hedeflendiği gibi projenin akışını etkilememiştir, ancak bitiş sonrasında

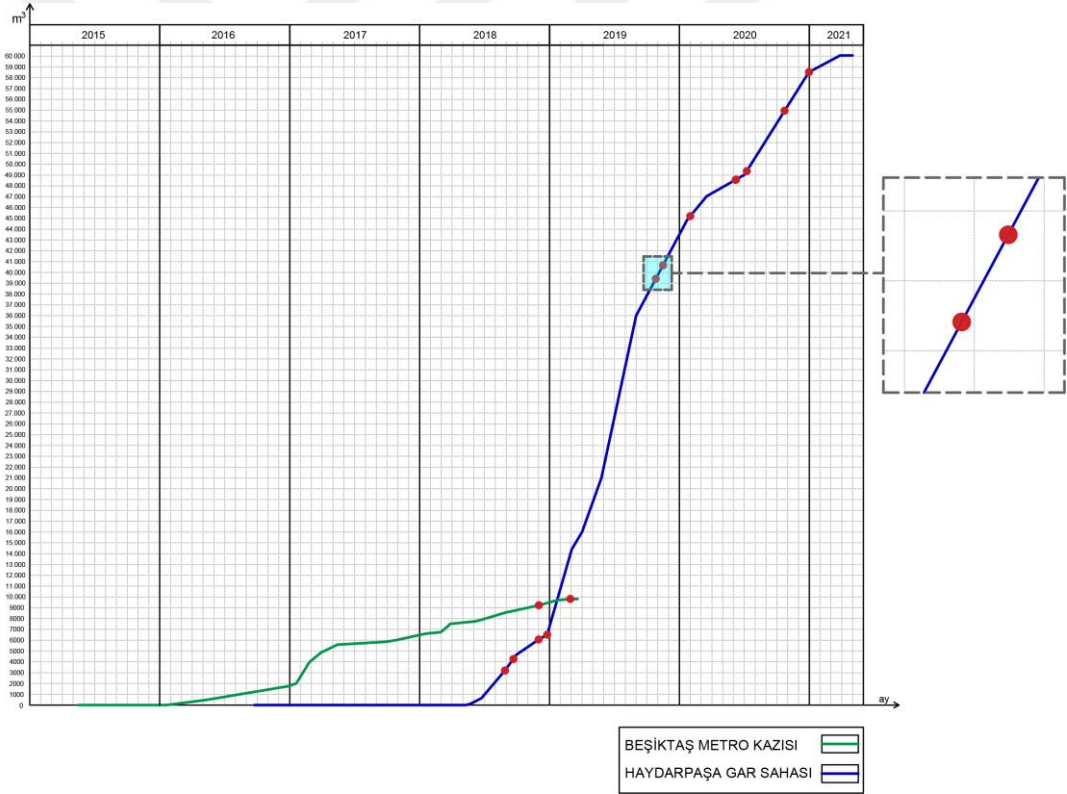
çalışmaların hızlandığı görülmektedir (Şekil 6.10). Bu durum, doğrudan ekipman ve personel temini ile ilgilidir. Bu uygulamada arkeolojik kazılar ile aynı kaynakların kullanılması, koruma uygulamasının tamamlanması sonrasında buradaki ekipman ve personelin kazılara aktarılması çalışmaların hızlanmasını sağlamıştır. Bu noktada çalışmalarda mevcut kaynakların kullanımı açısından Beşiktaş'taki uygulama ile karşılaştırmak mümkündür, zira kurganların kaldırılması uygulamasında da aynı süreç işlemiştir. Ancak Beşiktaş'ta kaldırma uygulamaları sonrasında 1. etap kazı çalışmaları sonlandırılmış olması sebebiyle bu sonuç izlenememiştir. Haydarpaşa'da ise bu durum çalışmaların ilerleyişini etkilemiş ve sonrasında yapılan koruma uygulamaları için kullanılan kaynakların arkeolojik kazılardan ayrı tutulmasına sebep olmuştur. Elde edilen bu sonuç, süre kaygısının koruma çalışmaları için sağladığı avantajlardan biridir.

Şekil 6.10: Tıbbiye Köprüsü inşası esnasında yapılan, Haydarpaşa 2 olarak adlandırılan kapatma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi

Haydarpaşa'da yapılan bir diğer kapatma uygulaması Şekil 6.7'de "Haydarpaşa 3" olarak adlandırılan uygulamadır. Burada ray hattı üzerine denk gelen ancak proje kotunun altında kaldığı tespit edilen, Geç Osmanlı Dönemi'ne ait mimari kalıntılar kapatılmıştır. Güzergah çalışmalarını yürüten mühendisler tarafından ray hattının kalıntıların üzerinden

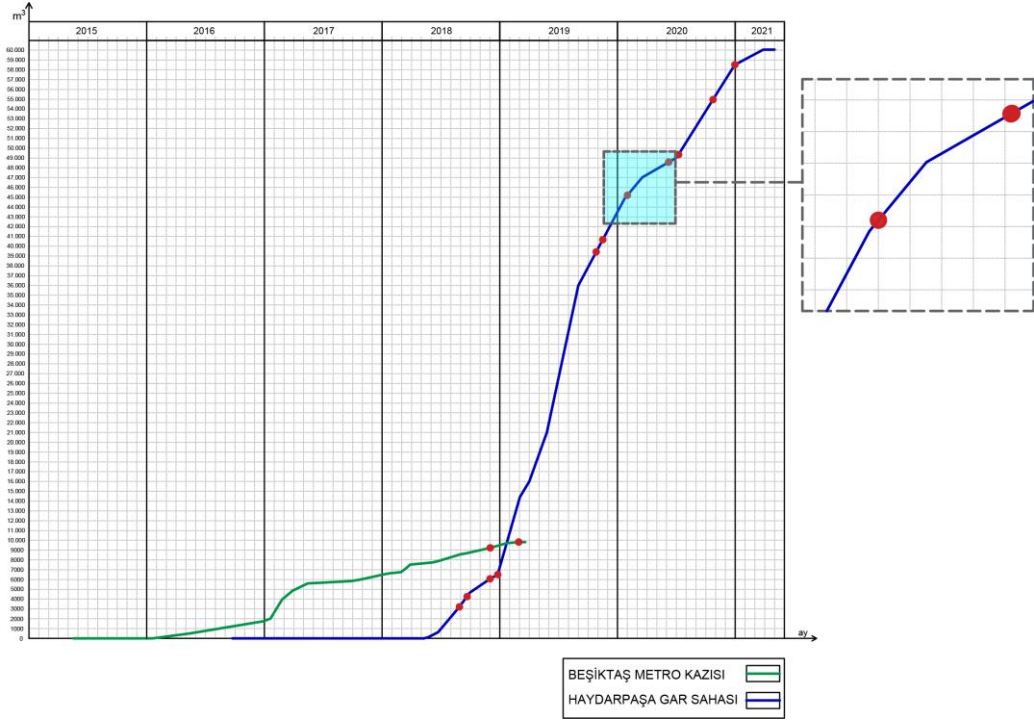
geçmeyecek şekilde revize edilemeyeceği belirtilmiş ve Koruma Kurulu'nun Haydarpaşa'nın gar işlevini koruması için bu uygulamanın gerektiğine karar vermesi ile konservasyon uygulaması yapılarak kapatılmıştır. Tıbbiye Köprüsü inşasındaki kapatma uygulamaları sonrasında değişen zaman ve kaynak yönetimi sebebiyle, burada yapılan uygulamanın projenin bütünlüğü içerisinde çalışma hızında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı görülmektedir (Şekil 6.11). Kapatılan alanın oldukça geniş olması ve doğrudan hat güzergahı üzerinde kalması, bu alanın sergilemeye yönelik olarak korunmasına olanak sağlamamıştır. Zira alanın kapatılmaması Haydarpaşa Garı'na tren girişini engelleyecek, garın özgün işlevinin korunmasına yönelik engel teşkil edecek bir durumdur ve burada in situ korunarak kapatılmasının proje bütünlüğü içerisinde yanlış bir koruma yaklaşımı olmadığını söylemek mümkündür.

Şekil 6.11: Ray hattının inşası esnasında yapılan, Haydarpaşa 3 olarak adlandırılan kapatma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi

Kazı alanında, aynı şekilde ray hattı üzerinde tarihi menfez açığa çıkarılmış ve restore edilerek kapatılmıştır. 1904 yılından itibaren haritalarda görülen menfez, Seyit Ahmet Deresi'nin ıslah çalışmaları sonrasında işlevini yitirmiş ve zaman içerisinde dolgu toprak

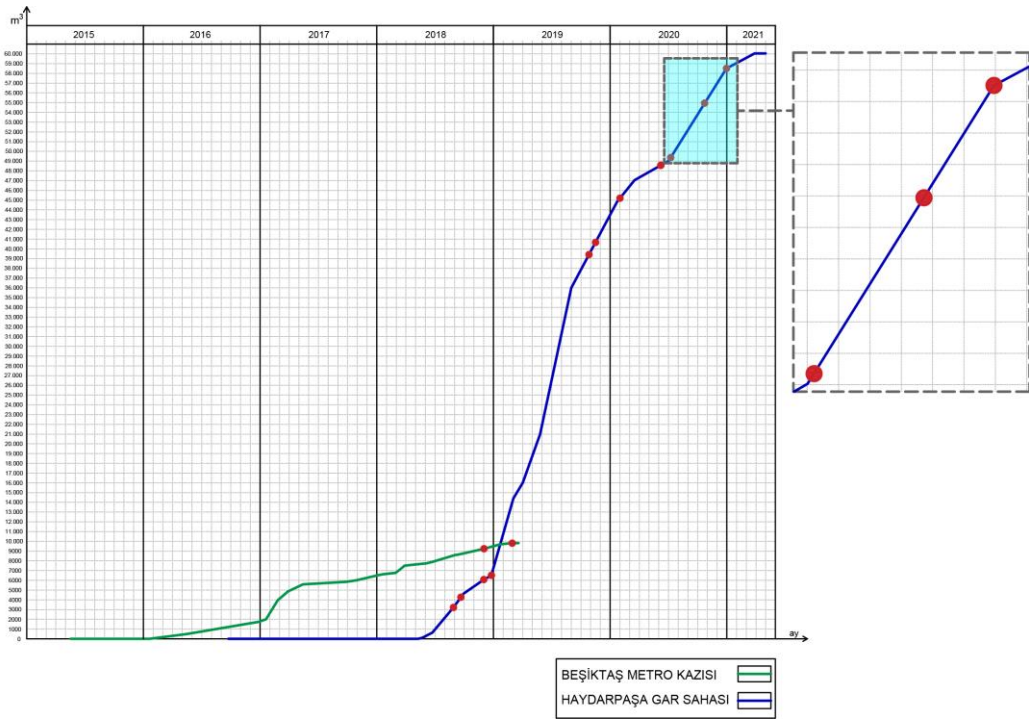
ile kapanmıştır. Kazı çalışmaları ile açığa çıkarılan menfezin restorasyon uygulaması yapılmış, üzerinden 4 hat geçişine uygun olacak şekilde güçlendirilmiş ve üzeri kapatılmıştır. Şekil 6.7’de “Haydarpaşa 4” olarak numaralandırılan bu restorasyon uygulamasının da aynı şekilde sahadaki çalışma süresini uzatmadığı, arkeolojik kazıların hızında herhangi bir kırıma yaratmadığı görülmektedir (Şekil 6.12).

Şekil 6.12: Haydarpaşa 4 olarak adlandırılan, ray hattının inşası esnasında tarihi menfezde yapılan restorasyon uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi

Haydarpaşa’da güncel durumda yapılan son koruma uygulaması, 19. yüzyıla ait şose yolun taşınmasıdır. 130 metre uzunluğundaki yolun demiryolunun alandaki organizasyonunun tamamını etkileyen 4 adet makasın üzerinde yer alması sebebiyle Koruma Kurulu tarafından taşınmasına karar verilmiştir. Taşıma uygulamasının da aynı şekilde arkeolojik kazıların hızında etkili olmadığı görülmektedir. İlgili grafikte (Şekil 6.13) taşıma uygulamasının bitiminden itibaren çalışmaların yavaşladığı görülse de, bu durum aynı tarihte Ulaştırma Bakanlığı tarafından alandaki inşaa çalışmalarının durdurulmasının sonucudur, koruma uygulaması ile ilişkili bir kırıma noktası olarak ele alınmamalıdır. Yol, yapım sistemine ek olarak özgün konumu ve doğrultusu ile bütün olduğunda tarihsel belge niteliği taşımaktadır; bu nedenle taşınması koruma adına kültür

varlığının özgün niteliğini kaybetmesine sebep olacaktır. Bu uygulama da, 2 numaralı uygulama ile aynı şekilde, alandaki inşa çalışmalarının kazılar ile eş zamanlı ilerlemesinin koruma üzerindeki etkisinin sonucudur. Hat ile düşey çakışması sebebiyle in situ korunamamıştır. Altyapı uygulamalarının kazı çalışmalarının tamamlanması sonrasında başlaması durumunda hattın yaklaşık 60 cm yükseltilmesi ile yolun in situ korunmasını sağlanabilecekken, doğusunda yer alan Seyit Ahmet Köprüsü ve batısında yer alan Tıbbiye Köprüsü'nün inşa edilmiş olması sebebiyle ray hattının yükseltilmesinin kamu zararına olacağına ve taşınmasına karar verilmiştir.

Şekil 6.13: Haydarpaşa 5 olarak adlandırılan, ray hattının inşası esnasında tarihi yolda yapılan taşıma uygulamasının arkeolojik kazı hızı üzerindeki etkisi

Tüm bu verilere dayanarak Haydarpaşa ve Beşiktaş'taki koruma uygulamaları zaman yönetimi açısından karşılaştırıldığında; kültür varlıklarına ilişkin yapılan çalışmaların bütünlüğü içerisinde koruma kararlarının çalışma hızında etkili olmadığı söylenebilir. Elbette ki Haydarpaşa'da bu durumun alanın büyüklüğüne bağlıdır; proje sahasının boyutu koruma uygulamaları esnasında çalışmaların başka bir bölgeye kaydırılmasına olanak sağlamaktadır. Ancak kendi koşulları içerisinde ele alındığında uygulama niteliğinin değişmesinin (restorasyon, kapatma, taşıma) çalışma hızı üzerinde farklı

etkiler yaratmadığı görülmektedir. Bu durum zaman yönetimi açısından değerlendirildiğinde, kazılar tamamlanmadan altyapı çalışmalarının başlamasının koruma kararları üzerindeki baskı açıkça görülmektedir. Her iki projede de, koruma yaklaşımlarının temelde altyapı projesinin mühendislik çalışmalarına bağlı olduğu, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların altyapı projesinin uygun alan yaratmasına bağlı olduğu açıktır. Haydarpaşa Gar Sahasında, sayıca yeterliliği tartışmaya açık olsa da, kültür varlıklarına müdahalelerin azaltılması için altyapı projesi üzerinde pek çok değişiklik yapılmıştır; kazı çalışmalarının tamamlanması sonrasında bu alanlarda koruma ve sergileme çalışmaları yapılacaktır. Bu amaçla azaltılan gare hatları ve iptal edilen 1 adet yeni peron yapımı mevcuttur. Ancak Beşiktaş'ta koruma adına böyle bir çaba olmadığı görülmektedir.

6.4 Kentsel Arkeolojik Alanlarda Yürütülen Altyapı Projelerinin Kültür Varlıklarını Koruma Açısından Değerlendirilmesi

Beşiktaş ve Haydarpaşa örnekleri üzerinden İstanbul'da güncel olarak devam eden altyapı projeleri incelendiğinde, koruma yaklaşımlarının temelde altyapı projesinin bağlı olduğu kurumlara ve politik yaklaşımlara bağlı olduğu görülmektedir. Kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların tümü, altyapı projesinin yürütülmesi ve denetlenmesinde yetkili kurumların onayına tabidir. Bu durum; her kurumun çalışmaları kendi öncelikleri doğrultusunda değerlendirmesine olanak sağlamakta; koordinasyon bileşenlerinin korumaya bakışının çalışmaları yönlendiren ana unsur haline gelmesine sebep olmaktadır. Bu kurumların projeye yaklaşımının altyapı odaklı olduğu düşünüldüğünde, koruma çalışmalarının ciddi baskılar altında yürütüldüğünü söylemek mümkündür.

Beşiktaş örneğinde; yürütülen altyapı çalışmalarının bir metro projesi olması ve ihtiyaç duyulan derinlik sebebiyle, kazı çalışmalarının kültür dolgusunun bitimine kadar ilerlemesi gerekmektedir. Bu durum, yeraltı kültür mirasının açığa çıkarılması adına pek çok imkan sağlamış olmakla beraber, koruma adına geri dönülmez uygulamalar yapılmasına sebep olmuştur. Alanda arkeolojik kazıların son derece planlı bir şekilde yürütüldüğü görülmektedir. Özellikle erken tunç çağına ait kurganların açığa çıkarılmasından itibaren, çalışmalarda akademik destek alınmış, taşınabilir kültür

varlıkları ve mezarlara ilişkin laboratuvar çalışmaları yapılmıştır. Beşiktaş kazısında açığa çıkarılan kültür varlıklarının bilimsel yayın çalışmaları hala sürdürülmektedir. Ancak taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar belgeleme aşamasından ileriye gidememiştir. Restitüsyon projeleri ve malzeme analizleri gibi çalışmaların yapılmaması tamamen idari kurumların koruma yaklaşımlarının sonucudur. Arkeolojik kalıntıların yerinde korunmamasının gerekçesi, alanın oldukça sınırlı olması ve istasyon projesinin arkeolojik kalıntıların korunmasına uygun olarak yenilenmesinin mümkün olmamasına dayandırılmaktadır. Ancak bu kadar önemli kültür varlıklarının tespit edildiği bir alanda istasyon projesinin yapımında ısrarcı olunması koruma adına bir tartışma konusudur. Herhangi bir arkeolojik kalıntı ile çakışmadan inşa edilebilmiş olan Gayrettepe istasyonuna oldukça yakın mesafede yer aldığı düşünüldüğünde, Beşiktaş istasyonunun gerekliliğinin tartışılması, kültür varlıklarını koruma adına taşıma ya da kaldırma projelerinin içeriğinden çok daha önemli bir başlık oluşturmaktadır. Bu alanda istasyon yapımının ısrarla sürdürülmesi, tarihsel belge niteliği oldukça yüksek olan kültür varlıklarının tahrip olmasına sebep olmuştur. Bu durum, altyapı projesini yürüten ve denetleyen kurumların, koruma çalışmaları üzerindeki baskı ve yönlendirmesinin sebep olduğu olumsuz sonuçları somut şekilde ortaya koymaktadır.

Haydarpaşa örneği ele alındığında ise; altyapı çalışmalarının demiryolu projesi kapsamında olması sebebiyle kazı çalışmalarının derinliğinin Beşiktaş'a göre daha az olduğu ve arkeolojik kalıntıların çoğunlukla özgün konumunda korunabildiği görülmektedir. Ancak altyapı uygulamaları ile kültür varlıklarıyla ilgili çalışmaların eş zamanlı yürütülmeye çalışıldığı; bu durumun koruma kararları konusunda son derece kısıtlayıcı olduğu görülmektedir. Bununla beraber, yetkili kurumların belirlediği sınırlar içerisinde belgeleme ve koruma çalışmalarının niteliğinin arttırılması için gerekli kaynağı sağladığı görülmektedir. Bu durum, idari kurumlar tarafından kültür varlıklarına ilişkin değerlendirmelerin odağında yine altyapı projesinin görülmesinin sonucudur. Arkeolojik kalıntıların yerinde korunarak kapatılması uygulamaları ile arkeolojik mirasın gelecek nesillere aktarılması sağlanmıştır; ancak aynı zamanda bu uygulamalar günümüzde kentin katmanlarını görünür kılacak alanların yeniden toprak altında kalmasına sebep olmuştur.

Haydarpaşa'da proje kotu saha içerisinde farklılık göstermektedir. Projeye göre tren hattı Ayrılıkçeşmesi yönünden Seyit Ahmet Köprüsü ile gar sahasına girmekte ve peronlara doğru ortalama %1,75'lik eğimle ilerlemektedir. Dolayısıyla projenin inşası için gerekli zemin kotu değişmekte ve saha içerisinde farklı derinliklerde kazı çalışmaları yapılmasına neden olmaktadır. Bu durum, arkeolojik kalıntıların çevresi ile bütün olarak açığa çıkarılmasını engellemektedir. Aynı zamanda alanda 20.yüzyıldan Roma Dönemi'ne kadar ilerleyen katmanlaşma olması ve kazı çalışmalarının hiçbir katman kaldırılmadan devam etmesi de bazı mimari kalıntıların tamamıyla açığa çıkarılmasını önlemektedir. Mimari kalıntıların tamamıyla açığa çıkarılmamış olmasına rağmen açığa çıkarılan bölümünde yapılan taşıma uygulamaları, kültür varlıklarını kendi dönemine ait mekansal bağlamından koparmakta; hem kültür varlıklarının tahrip edilmesine hem de kent tarihi açısından elde edilecek verilerin kaybına sebep olmaktadır.

Her iki örnekte de, fizibilite ve planlama aşamalarında projenin yapılacağı kentsel arkeolojik alanın doğru analiz edilmediği görülmektedir. Örneğin Haydarpaşa kazısında açığa çıkarılan tüm katmanlar alanın bilinen tarihsel topografyasına paraleldir; buna rağmen 1 yıl olarak planlanan çalışmalar günümüzde 3 yıldır devam etmektedir. Bu durum, sahanın arkeolojik potansiyelinin planlama aşamasında yeterince analiz edilmediğini ve altyapı projesinin zaman planlamasının hatalı olduğunu göstermektedir. Beşiktaş kazısında ise, 5,5 metre derinlikten itibaren tamamıyla yeni bilimsel veriler ortaya koyan ve kazı çalışmaları öncesinde öngörülemeyen kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Ancak 5 ay olarak planlanan çalışmaların, bu aşamaya gelindiğinde 16 aydır devam ettiği görülmüştür. Bu nedenle aynı planlama sorununun burada da olduğu söylenebilir. Bu verilere dayanarak; gerekli ön araştırmalar ile alanın kültürel topografyasının analiz edilmesinin; buluntu niteliği öngörülemezse dahi karşılaşılabilecek kültür katmanları hakkında öngörülebilir bulunulmasının mümkün olduğu her iki örnekte de görülmektedir. Projenin ve planlamanın buna uygun olarak yapılmasını sağlanması, bu sayede açığa çıkarılan kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların süre baskısı olmadan yürütmesini sağlayabilecekken; bu çalışmanın yapılmamasının sonuçları koruma adına ciddi baskılar ve kaygılar oluşmasına sebep olmuştur.

7. SONUÇ

Günümüzde nüfus artışı, sosyal ve kültürel değişimler, mali ve politik etmenler gibi değişkenler kent planlamasını doğrudan etkilemekte; kent içerisinde ihtiyaçların değişmesine sebep olmaktadır. Bu durum, kentin güncel ihtiyaçları ile kültür varlıklarını sıklıkla karşı karşıya getirmektedir. Özellikle kent merkezlerinde yürütülen altyapı çalışmalarının yeraltı kültür mirası ile çakışması, arkeolojik mirasın korunmasına ilişkin pek çok sorunla karşı karşıya kalınmasına sebep olmaktadır. Altyapı çalışmaları arkeolojik mirasın tespiti açısından pek çok avantaj sağlasa da, açığa çıkarılan kültür varlıklarında ciddi tahribatlara yol açmaktadır.

Özellikle metro projelerinde ihtiyaç duyulan derinlik, kentin tarihine ilişkin çok önemli bilimsel veriler elde edilmesini sağlamaktadır. Ülkemizde özellikle Marmaray kazılarından itibaren kentsel altyapı projelerinde arkeolojik kazıların yürütülüşüne dair pek çok kazanım elde edildiği görülmektedir. Bu çalışmaların insanlık ve kent tarihi açısından bilimsel katkıları elbette ki oldukça fazladır; ancak açığa çıkarılan kültür varlıklarının kent yaşamına dahil edilmesi noktasında başarılı sonuçlar elde edilememiştir. İstanbul'da ulaşım altyapı çalışmaları için sağlanan mali kaynakların, kültür varlıklarına ayrılan mali kaynaklardan daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu durum, altyapı projesi kapsamında yapılan kurtarma kazılarının, pek çok araştırma kazısının aksine mali kaygılar olmadan sürdürülmesine olanak sağlamaktadır. Doğru planlama ve yönlendirme yapılırsa, bu olanaklar ile arkeolojik mirasa ilişkin pek çok disiplinde çalışmaların niteliğinin artırılmasını sağlanabilir. Ancak bu noktada projenin bağlı olduğu kurumların kültür varlıklarına ilişkin yaklaşımları belirleyici olmaktadır. Altyapı projesinin planlanmasından tamamlanmasına kadar tüm süreç pek çok kurum ve kuruluş ile ilişkili yürütülmektedir. Projenin koordinasyon şeması içerisinde yer alan bileşenlerin sayısı ve niteliğinin, koruma yaklaşımlarını doğrudan etkilediği görülmektedir. Bununla beraber idari kararlar ve politik yaklaşımların kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların yönünü ve sınırlarını belirlediği açıktır. Planlama, yürütme ve denetim süreçleri içerisinde pek çok farklı kurumun yetkili olması, önceliklerin ve taleplerin farklı olmasına neden olmakta ve kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar üzerinde ciddi baskılar oluşturmaktadır. Farklı yetkilere sahip ve farklı meslek gruplarına ait bu

paydaşların, farklı kriterleri ve yorumlamalarına rağmen ortak amaçlarını belirlemeleri; proje çalışmalarının doğru yürütülmesine ve ortak bir dil oluşturulmasına yardımcı olacaktır. Buradaki temel problem, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların yalnızca altyapı projesinin işleyiş ve gereklilikleri çerçevesinde ele alınmasıdır. Bu işleyişten hiçbir şekilde ödün verilmeden keskin sınırlar çizilmekte ve kültür varlıklarıyla ilgili çalışmalar tamamıyla bu sınırlar içinde yürütülmektedir. Bu koşullarda, en iyi ihtimalle, koruma adına yeterli zaman ve kaynak sağlansa dahi; koruma uygulamalarının projenin bütünlüğünde herhangi bir değişikliğe sebebiyet vermeyecek şekilde olması beklenmektedir. Büyük ölçekli kamu projeleri olmasının etkisiyle, bu beklenti tüm paydaşları belirlenen çerçeve içerisine sıkıştırmaktadır. Koruma Kurulu'nun kararlarının dahi uzun vadede projelerin ilerleyişinde ciddi aksamalara sebep olmayacak doğrultuda olduğu gözlenmektedir. Örneklendirmek gerekirse, İstanbul'da pek çok altyapı projesinde Koruma Kurulu kararlarında "kamu yararı dikkate alınarak" ibaresinin yer aldığı görülmüştür. Buna dayanarak; proje içerisinde yasal olarak koruma yaklaşımı en bağlayıcı kurum için bile, kamu yararı kavramının öncelikli olarak altyapı ihtiyaçları ve mali gerekçeleri içerdiği söylenebilir. Bu durum ilk aşamada idari ve politik baskı gibi görünse de, tamamen buna bağlamak doğru değildir. Zira farklı idareler ve yüklenicilere sahip, farklı kentsel ölçekte ve farklı koruma kurullarının yetki alanı içerisinde yürütülen projelerde benzer kararların alındığı görülmektedir. Bu nedenle altyapı çalışmaları ile kültür varlıklarının korunması bir bütün olarak ele alınmadığı sürece; paydaşların koruma yaklaşımları hassasiyet taşısa dahi, tam anlamıyla doğru kabul edilebilecek uygulamalar yapılmasının mümkün olmadığını söylemek mümkündür.

İstanbul'da yürütülen ulaşım altyapı projelerinde kültür varlıklarına ilişkin çalışmalar sayısal olarak incelendiğinde; koruma uygulamalarının projenin akışı ve maliyeti üzerindeki olumsuz etkilerinin tamamen planlamadan kaynaklandığı görülmüştür. Buna dayanarak doğru süreç yönetimi ile, büyük kaynak ya da zaman kayıpları olmaksızın altyapı çalışmaları ve arkeolojik alanların entegrasyonunu sağlamanın mümkün olduğu görülmektedir. Altyapı projeleri ile kültür varlıklarının entegrasyonu; tarihsel süreklilik içerisinde, güncel yaşamın gerekliliklerinin kentin nitelikli kültür katmanlarından biri haline gelmesini sağlar. Bu durum kent belleğine katkı sunarak kentin sakinlerinin yeraltı kültür mirasını sahiplenmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahunbay, Z. (2018). Arkeolojik Alanlarda Koruma: Genel Kavram ve Yaklaşımlara Giriş. E. U. Tümer (Ed.) içinde, *Arkeolojik Alanlarda Koruma ve Alan Yönetimi* (s. 9). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Akbulut, M. R. (1994). Haydarpaşa. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi* (Cilt 4, s. 27-29). içinde İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı.
- Alpan, A. (2005). *Kentsel Arkeolojik Kaynakların Tarihi Kent Merkezleri Tarragona, Verona ve Tarsus'ta Günlük Hayatla Bütünleşmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Bölge Planlama Bölümü, Ankara.
- Arkeolojik Mirasın Korunmasına Yönelik Avrupa Sözleşmesi. Kanun No: 4434, Kabul Tarihi: 05.08.1999.
- Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları, İlke Kararı, Karar No: 658, Karar Tarihi: 05.11.1999.
- Asal, R., Polat, M., & Ortak, G. (2020). En Eski Beşiktaş. *B+ Kent Kültürü Dergisi*(28), s. 30-41.
- Ayan, Y. (2018). *Raylı Sistem Projelerinde Fizibilite Raporlarının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Raylı Sistemler Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aydeniz, N. E. (2010). İzmir'de Kentsel Arkeolojik Kültür Mirasının Saptanarak Korunması. *Ege Mimarlık*(2010/3), 44-47.
- Aydoğdu, Y. (2011). *Kentsel Arkeolojik Koruma Alanlarının Yönetimi İstanbul Yenikapı Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.
- Belge, B. (2004). Çok Katmanlı Tarihi Kent Merkezlerinin Yönetimi: Kentsel Arkeoloji ve Planlama. *Planlama Dergisi*(2004/4), s. 48-56.

- Belge, B. (2005). *İzmir Kent Merkezindeki Kentsel Arkeolojik Değerler ve Sorunlar: Keşifsel Bir Örnek Çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Ankara.
- Bilgin, A. G. (1996). *Kentin Geleceği İçin Yapılacak Çalışmalara Esas Olarak Kent Arkeolojisi Uygulama Örnekleme: Bergama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Restorasyon Anabilim Dalı, Ankara.
- Binay, H. (2014). *Yenikapı Metro ve TEİAŞ Kazılarında Açığa Çıkarılan İznik Seramiklerinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Carver, J. (2010). The urban archaeology of the London Crossrail Project.
- Consolidated Act on Museums. Kanun kabul no: 1505 Kabul tarihi: 14.12.2006.
- Crossrail Ltd. (2016). Learning Legacy Crossrail: learninglegacy.crossrail.co.uk adresinden alındı.
- Çağlayan, M. (2020). Beşiktaş'ın 19. Yüzyıldaki Kentsel Dönüşümüne Bir Bakış. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 1(5), s. 33-52.
- Çırak, A. A. (2010, Ocak). *Bir Planlama Stratejisi Olarak Arkeolojik Envanterleme ve Kentsel Arkeolojik Değer Yönetimi: İzmir Tarihi Kent Merkezi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İzmir.
- Demas, M. (2000). Planning for Conservation and Management of Archaeological Sites. G. P. Jeanne Marie Teutonico (Ed.). *Management Planning for Archaeological Sites* içinde (s. 27-54). Los Angeles: The Getty Conservation Institute.
- Demetral, C. (2016). Preserving the Past in the Present: Ancient Heritage Meets Modern Day Crisis in Greece. (Yayınlanmamış Lisans Tezi). s. 22-24. University of Michigan.
- Demiryolu. (2018). *Ulaşan ve Erişen Türkiye* içinde (s. 247). Ankara: T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı.

- Dionysios Byzantios. (2010). *Boğaziçi'nde Bir Gezinti (Anaplous Bosporou)*. (M. F. Yavuz, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Eyice, S. (1997). Halid Ağa Çeşmeleri. *TDV İslam Ansiklopedisi* (s. 283). içinde İstanbul. Mayıs 19, 2021 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/> adresinden alındı
- Eyice, S. (1998). Haydarpaşa. *TDV İslam Ansiklopedisi* (Cilt 17, s. 36-41). içinde İstanbul. Mayıs 17, 2021 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/> adresinden alındı
- Eyice, S. (2007). *Bizans Devrinde Boğaziçi*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Gönüler, A. P. (2011). *Kentsel Yenileme Alanlarında Kentsel Arkeoloji Kavramının Tarihi Yarımada Özelinde İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). s. 38. Kadir Has Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güneş, B. M. (2008, Aralık). *Tarihi Kent Merkezlerinde Metro Yapımı ve Arkeolojik Değerleri Koruma İlişkisi: İstanbul Tarihi Yarımada Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). s. 25-37. İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.
- Gürbüz, H. E. (2019, Haziran). *Raylı Sistem Projelerinde Karşılaşılabilecek Gecikme Türleri ve Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). s. 9. İstanbul Teknik Üniversitesi Raylı Sistemler Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Hasol, D. (2010). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul: YEM Yayınları.
- İstanbul: 8000 Years Brought to Daylight. Marmaray, Metro, Sultanahmet excavations*. (2007). İstanbul: Vehbi Koç Vakfı.
- Karabağ, N. E. (2008, Aralık). *Kent Arkeolojisi Metoduyla Çok Katmanlı Kentlerdeki Tarihsel Sürekliliğin Çözümüne Korunması (İzmir Örneği)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). 43-45. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kentsel Arkeolojik Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları. İlke Kararı, Karar No: 702 Karar Tarihi 15.04.2005.

- Kızıltan, Z. (2014). Marmaray-Metro Projeleri ve Yenikapı Arkeolojik Kurtarma Kazıları. *Colloquium Anatolicum*(13), s. 11-44.
- Kızıltan, Z. (2015). Pendik Höyük Kazıları. C. Yılmaz (Ed.), *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi* içinde (s. 369-371). İstanbul: İBB Kültür A.Ş. Yayınları.
- Kızıltan, Z., Asal, R., Çölmekçi, S., Polat, M., & Öncü, E. (Dü). (2014). *Fotoğraflarla Kazı Günlüğü: İstanbul Marmaray-Metro Ulaşım Projesi Arkeolojik Kazıları*. İstanbul: Ofset Yayınevi.
- Kızıltepe, U. (2018, Haziran). *Mega Projelerde İnşaat ve Risk Yönetimi: Marmaray Projesi Kapsamında Bir Değerlendirme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). s. 22-36. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, İstanbul.
- Kösebay Erkan, Y. (2013). Haydarpaşa Tren Garı: Bugün, Dün ve Yarın Kentin Bedeninde Bir Yara. *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(30), 99-106.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kanun No: 2863, Kabul Tarihi: 21.07.1983.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 14.01.2020.
- Lim, J. H. (2005). *Archeological Site Management Planning: Focused on a Study of Management Guidelines for Hwangryong Temple Historic Site*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). s. 5. University of Pennsylvania.
- Lyne, E., & Hanna, D. (2016). *Rådhuspladsen, KBM 3827: Cultural Historical Report, Metro Cityring Excavation*. Museum of Copenhagen.
- Metin, A. B. (2010). Beşiktaş'ın Kentsel Tarihi ve Barındırdığı Mimari Eserler. 4-9,21. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı.
- Museum of London Press Office. (2017, Şubat 8). Crossrail Projesi web sitesi: <https://www.crossrail.co.uk/> adresinden alındı
- Özcan, Z. (2006). Planlamada Disiplinler Arası İlişkiler ve Kentsel Arkeolojinin Yeri. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 21(4), 681-687.

- Özdoğan, M. (2006). *Arkeolojinin Politikası ve Politik Bir Araç Olarak Arkeoloji*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Özdoğan, M. (2007). Marmara Bölgesi Neolitik Çağ Kültürleri. M. Ö. Nezh Başgelen (Ed.), *Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı: Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar- Yeni Bulgular* içinde (s. 401-426). Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- (2013). *Pendik Höyük 2012-2013 Genel Rapor*. İstanbul Arkeoloji Müzeleri.
- Silav, M. (2019, Haziran). Kentsel Arkeolojik Miras ve Erişilebilirlik: Ankara Roma Hamamı Açık Hava Müzesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, s. 301-313.
- Stavrakakis, Y. N. (2000, Mart). Subway to Past. *Archaeology*, 2(53).
- Steineke, M., & Jersen, J. J. (2016). Kongens Nytorv, KBM 3829: Cultural Historical Report, Metro Cityring Excavation. Museum of Copenhagen.
- Tankut, G. (1991). Kentsel Arkeolojik Alanlarda Arkeolojik Değerin Kent Hayatına Katılımı, Korumanın Fiziksel Planlama Boyutu. *Arkeolojik Sit Alanlarının Korunması ve Değerlendirilmesi I. Ulusal Sempozyumu* (s. 19-24). Antalya: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü.
- Taşçı, B., & Akyüz Levi, E. (2016, Mayıs). Kent İçi Arkeolojik Alanlarda Kalıntıların Sunumuna İlişkin Yaklaşımlar: Foça Örneği. *İdealkent*, 7(19), s. 588-627.
- Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları. İlke Kararı, Karar No: 660 Karar Tarihi: 05.11.1999.
- Tuluk, B., & Yıldırım, H. (2016). İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü Anadolu Yakası Kazıları: Üsküdar Meydanı, Çavuşderesi Islahı Kazı Çalışmaları, Damatrys Sarayı Kazısı (Sancaktepe) ve İdealtepe Kazısı (Maltepe). C. Keskin (Dü.), *25. Müze Kurtarma Kazıları Sempozyumu ve II. Uluslararası Müzecilik Çalıştayı* içinde (s. 509-530). Antalya: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Wainwright, G. J. (1989, Eylül). Saving the Rose. *Antiquity*, 63(240), s. 430-435.

- Wainwright, G. J. (1993). The Management of Change: Archaeology and Planning. *Antiquity*, 67(255), s. 416-421.
- Whatley, S., & Hansen, C. H. (2016). Gammel Strand, KBM3828: Cultural Historical Report, Metro Cityring Excavation. Museum of Copenhagen.
- Yenikapı Batıkları*. (2016). Mayıs 2, 2021 tarihinde Yenikapı Batıkları Projesi web sitesi: <http://yenikapibatiklari.com/kurtarma-kazilari> adresinden alındı
- Yıkıcı, A. (2010). *Kentsel Arkeolojik Alanların Korunmasına Yönelik Planlama Yaklaşımları: Yenikapı Arkeolojik Alan Yönetim ve Yönlendirme Rehberi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 20. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.
- İstanbul Arkeoloji Müzeleri arşivi, İstanbul.
- İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, İstanbul.
- İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, İstanbul.
- TCDD Genel Müdürlüğü arşivi, Ankara.
- TCDD İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü arşivi, İstanbul.
- (1970). İBB Şehir Haritası web sitesi: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/> adresinden alındı
- (2017). (Transport for London) Mayıs 15, 2021 tarihinde Tunnel Sergisi web sitesi: <https://archaeology.crossrail.co.uk/> adresinden alındı
- (2021). Konkur İstanbul: <https://konkur.istanbul/theodosius/> adresinden alındı
- (tarih yok). Mayıs 13, 2021 tarihinde TfL resmi web sitesi: tfl.gov.uk adresinden alındı
- (tarih yok). Mayıs 5, 2021 tarihinde athensandbeyond web sitesi: <https://athensandbeyond.com/> adresinden alındı
- (tarih yok). Mayıs 15, 2021 tarihinde trip2athens web sitesi: <https://www.trip2athens.com/> adresinden alındı.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

İsim : Gizem Demirci
Doğum yeri ve tarihi : İzmir / 05.09.1988

EĞİTİM DURUMU

Lise : Muğla 75. Yıl Fen Lisesi
Lisans eğitimi : İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-posta : demircigizem00@gmail.com

EK A. BEŞİKTAŞ METRO İSTASYONU KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ

BEŞİKTAŞ METRO KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
16.04.2015	İhale tarihi	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	
13.05.2015	Sözleşme imzalanması	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	Başlangıç
15.05.2015	Başlangıç talep yazısının Müze'ye iletilmesi	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	İBB tarafından Müze'ye çalışmaların başlayacağı bildirilmiştir.
19.01.2016	Arkeolojik kazıların başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda Müze denetiminde 2 arkeolog ile kazı çalışmaları başlamıştır.
12.02.2016	Müze Müdürlüğü tarafından Bölge Koruma Kurulu'na ilk kazı raporunun iletilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Koruma Kurulu süreçlerinin başlangıcı
29.02.2016	Müze Müdürlüğü tarafından Bölge Koruma Kurulu'na 2. kazı raporunun iletilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	2. ve 3. kazı raporu tarihlerinin verilmiş olmasının sebebi, alanın kurul gündemine ancak 3. rapordan sonra alındığının gösterilmesidir.
25.03.2016	Müze Müdürlüğü tarafından Bölge Koruma Kurulu'na 3. kazı raporunun iletilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	
29.04.2016	İlk 3 kazı raporunun incelenmesi ve çalışmaların Müze denetiminde devam etmesine karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	İlk kurul kararı
02.05.2016	Rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
12.05.2016	Kazı sırasında açığa çıkan geç dönem kalıntılarının kaldırılması kararı	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda açığa çıkarılan 19. yy sonu 20. yy'a ait kalıntıların kaldırılmasına karar verildi.
02.08.2016	İlk kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
11.08.2016	İlk kazı rölövesinin onaylanması, sonraki aşamalarda Müze Müdürlüğü tarafından önem arz etmediği tespit edilen kalıntıların belgelenecek kaldırılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Müze'nin alandaki yetki ve sorumluluğunun genişlemesi (Bu kararda, sonraki aşamalarda arkeolojik kazılarda açığa çıkabilecek ve Müze Müdürlüğü tarafından mimarlık ve kent tarihi açısından önem arz etmediği tespit edilen kalıntıların belgelenecek kaldırılmasında sakınca olmadığına karar verildi.) Bu tarih, sonraki aşamalarda kaldırma kararları Koruma Kurulu'ndan Müze'ye geçtiği ve kurul kararı olmadan kaldırma işlemi yapılabileceği için hem Koruma Kurulu süreçlerinde, hem de arkeolojik kazı sürecinde kırılma noktası niteliği taşımaktadır.
		ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
26.09.2016	Kazı alanının genişlemesi	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Karelaç oluşturulması ve meydanın döşeme taşlarının sökülmesiyle genişletilen alanda kazı çalışmaları başlamıştır.
27.12.2016	Genişleyen kazı alanında kültür dolgusunun başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Erken Cumhuriyet Dönemi'ne ait kalıntılar tespit edilmeye başlanmıştır.
19.01.2017	Kazı alanında Osmanlı Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kültür katmanı ve buluntu niteliği arkeolojik kazı hızını doğrudan etkilemektedir.
16.02.2017	Arkeolojik kazı ile açığa çıkarılan beton kalıntıların kaldırılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda beton kalıntılar olarak tanımlananlar 1910 yılına ait tramvay deposunun kalıntılarıdır.
25.02.2017	Kazı alanında Bizans Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kültür katmanı ve buluntu niteliği arkeolojik kazı hızını doğrudan etkilemektedir.
22.03.2017	Tramvay deposuna ait beton kalıntıların kaldırılmasının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
25.03.2017	Tramvay deposuna ait beton kalıntıların kaldırılmasının tamamlanması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
27.03.2017	Kazı alanında Roma Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kültür katmanı ve buluntu niteliği arkeolojik kazı hızını doğrudan etkilemektedir.
12.05.2017	2. ve 3. kazı rölövelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
13.05.2017	Kazı alanında Erken Tunç Çağı katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kültür katmanı ve buluntu niteliği arkeolojik kazı hızını doğrudan etkilemektedir.
10.07.2017	4. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
27.07.2017	Rölövelerin bilgi paftası olarak dosyasına eklenmesi kararı	KORUMA KURULU KARARLARI	Bu aşamadan sonra rölöveler Koruma Kurulu raportörlerince yerinde kontrol ve onay sürecine tabi tutulmamış, müze raporu ekinde bilgi paftası olarak dosyasına eklenmiştir.
24.08.2017	Kazıya ilişkin basında çıkan haberler nedeniyle Kurul üyelerince yerinde inceleme yapılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Tek yerinde inceleme kararı

Tablo A.1: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (16.04.2015-24.08.2017)

BEŞİKTAŞ METRO KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
27.09.2017	Alanda çalışan uzman personel sayısının artması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda çalışan arkeolog sayısı 2 kişiden 5 kişiye çıkmış; ekibe 1 restoratör ve 1 fotoğrafçı katılmıştır. Böylece uzman personel sayısı 2 kişiden 7 kişiye çıkmıştır.
09.10.2017	5. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
23.10.2017	6. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
26.10.2017	Kazı çalışmalarının genişletilmesine ve Müze Müdürlüğü'nün uygun gördüğü alanlarda geçici üst örtü yapılabileceğine karar vermesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Arkeolojik kalıntıların zarar görmemesi için Müze Müdürlüğü tarafından gerekli görülen yerlerde projelendirme ve onay sürecine tabi tutulmadan geçici örtü yapılabileceğine karar verildi.
27.10.2017	Kazı alanının genişlemesi	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Genişletilen kazı alanında güncel dolgunun iş makinesi ile alınmasıyla çalışmalar başlamıştır.
08.01.2018	Genişleyen kazı alanında kültür dolgusunun başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
22.01.2018	Genişleyen kazı alanında Osmanlı Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
13.02.2018	7. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
29.02.2018	Genişleyen kazı alanında Bizans Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
05.03.2018	8. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
17.03.2018	Genişleyen kazı alanında yer alan beton kalıntıların kaldırılması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda beton kalıntılar olarak tanımlananlar 1910 yılına ait tramvay deposunun kalıntılarıdır.
26.03.2018	Genişleyen kazı alanında Roma Dönemi katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
26.03.2018	9. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
16.04.2018	10. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
22.05.2018	11. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
04.06.2018	Genişleyen kazı alanında Erken Tunç Çağı katmanının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
13.06.2018	İstasyonda kurganların sergilenmesine ilişkin ilk görsellerin kurula iletilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	İstasyon içerisinde kurganların sergilenmesine yönelik render dosyası iletilmiş ancak proje iletilmemiştir. İstasyon projesini revize ederek kalıntıların sergilenmesine yönelik hazırlanmış olması sebebiyle koruma projesi kapsamına değil altyapı projesi projelendirme süreci kapsamında ele alınmıştır.
21.06.2018	Sergileme projesi talep edilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	
21.06.2018	Alanda çalışan arkeolog sayısının artması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda çalışan arkeolog sayısı 5 kişiden 15 kişiye çıkmıştır. Böylece uzman personel sayısı 7 kişiden 17 kişiye çıkmıştır.
04.07.2018	12. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
30.08.2018	Alanda çalışan arkeolog sayısının azalması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda çalışan arkeolog sayısı tekrar 5 kişiye inmiştir. Böylece uzman personel sayısı 17 kişiden 7 kişiye düşmüştür.
05.09.2018	13. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
15.09.2018	Alanda çalışan arkeolog sayısının artması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda çalışan arkeolog sayısı 5 kişiden 10 kişiye çıkmıştır. Böylece uzman personel sayısı 7 kişiden 12 kişiye çıkmıştır.
28.09.2018	14. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
25.10.2018	Sergileme projesinin Koruma Kurulu'na iletilmesi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
01.11.2018	Alandaki arkeolojik kalıntıların belgelenecek ve numaralandırılarak kaldırılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda açığa çıkarılan kurganların daha sonra sergilenmek üzere numaralandırılarak sökülmesine karar verilmiş, taşıma ve sergileme projelerinin ilerleyen aşamalarda değerlendirilebileceği belirtilmiştir.
12.11.2018	15. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	

Tablo A.2: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (27.09.2017-12.11.2018)

BEŞİKTAŞ METRO KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
01.12.2018	Kurganların numaralandırılarak kaldırılması uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	
10.12.2018	16. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
03.01.2019	17. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
10.01.2019	Numaralandırılarak kaldırılan kurganların taşlarının muhafazası için alanda geçici depo inşa edilmesine karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Daha sonraki aşamalarda sergilenmek üzere numaralandırılarak sökülen kurganlara ait taşların muhafazası için alanda geçici depo inşa edilmesine karar verilmiştir.
21.01.2019	Kazı çalışmalarının ilk etabının tamamlanması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
06.02.2019	18. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
21.02.2019	19. Kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
28.02.2019	Kurganların numaralandırılarak kaldırılması uygulamasının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Kurganlar inşaat çalışmalarının tamamlanması sonrasında sergileneceği alana kurulmak üzere numaralandırılarak kaldırılmıştır.
18.03.2019	Kazı alanının inşaat çalışmaları için yüklenici firmaya teslim edilmesi	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	Kazı alanı geçici olarak doldurularak çevresinde fore kazık imalatına başlanmıştır.

Tablo A.3: Beşiktaş Metro İstasyonu Kazısı zaman çizelgesi (01.12.2018-18.03.2019)

EK B. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
28.02.2011	İhale tarihi	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	
26.09.2016	Sözleşme imzalanması	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	Başlangıç
04.04.2017	TCDD tarafından sorumlu dairenin belirlenmesi	ALTYAPI PROJESİ YASAL SÜREÇLERİ	Sorumlu daire içerisinde kültür varlıklarıyla ilgili meslek gruplarından kimse yer almamaktadır.
17.04.2017	Tevsiat planı çalışmalarının başlaması	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Proje çalışmalarının başlaması
04.05.2017	Proje sınırlarının Koruma Kurulu tarafından onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Çalışmalara ilişkin ilk Koruma Kurulu kararı
04.05.2017	Bölge Koruma Kurulu tarafından Müze Müdürlüğü denetiminde ray düzenleme çalışmalarının yapılması karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Müze'nin yetkilendirilmesi
04.05.2017	Bölge Koruma Kurulu tarafından demiryolu hatlarının üzerine isabet eden tescilsiz yapıların yıkılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Bu karar alanda uygulamaya yönelik ilk koruma Koruma Kurulu kararı olarak ele alınabilir.
08.05.2018	Arkeolojik kazıların başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda Müze denetiminde 15 arkeolog ile, 07.00-23.00 saatleri arasında vardiyalı çalışma sistemiyle arkeolojik kazılar başlamıştır.
21.05.2018	Tıbbiye Köprüsü'nün yıkımının başlaması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	İnşa faaliyetlerinin başlaması
04.06.2018	Arkeolojik kalıntıların ilk rölöve çalışmalarının başlaması (Tıbbiye Köprüsü G1 ve G2 ayakları, Haydarpaşa Garı peron bölgesi)	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik kalıntıların belgeleme çalışmalarının başlaması
11.06.2018	Müze Müdürlüğü tarafından Bölge Koruma Kurulu'na ilk kazı raporunun iletilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	
18.06.2018	Tıbbiye Köprüsü G2 Ayağında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi su kanalının taşıma projesi çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Alanda ilk koruma projesi çalışmalarına başlanması
22.06.2018	İlk kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 1
25.06.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında arkeolojik kazının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanının genişlemesi
26.06.2018	Alandaki tüm beton imalatlarının durdurulması ve her türlü fiziki müdahalenin müze denetiminde yapılması gerekliliği	KORUMA KURULU KARARLARI	Müze'nin alandaki yetki ve sorumluluğunun genişlemesi
26.06.2018	TCDD tarafından alanda yer alan bazı tescilli yapı ve öğelerin tescilinin kaldırılmasının talep edilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	
04.07.2018	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi) yapımı için fore kazık uygulamasının başlaması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	Köprü inşaat çalışmalarının arkeolojik kazı yapılmadan başlaması
08.07.2018	Kültür katmanı tespit edilmesi ve Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi) fore kazık uygulamasının durdurulması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	Arkeolojik kalıntıların inşaat esnasında tespit edilmesi ve inşaatın durdurulması
09.07.2018	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar sahası tren girişi) inşaat alanında arkeolojik kazı başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanının genişlemesi
10.07.2018	Tıbbiye Köprüsü G2 Ayağında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi su kanalının taşıma projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
16.07.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında arkeolojik kazı rölövesi çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
19.07.2018	Haydarpaşa Garı peronlarının tescillenmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Altyapı projesi başladıktan sonra alandaki mevcut yapılara ilişkin ilk tescil kararı
19.07.2018	Tıbbiye Köprüsü G1 Ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi'nin tescillenmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Geç Osmanlı Dönemi'ne ait mermer çeşme açığa çıkarılmış ve tescillenmiştir.
19.07.2018	Koruma Kurulu tarafından alanda yer alan bazı tescilli yapı ve öğelerin tescilinin kaldırılmasının reddedilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alandaki tescilli yapılara ilişkin ilk koruma kararı (?)
19.07.2018	İlk kazı rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan ilk rölöve
19.07.2018	Tıbbiye Köprüsü G2 Ayağında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi su kanalının taşıma projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan ilk koruma projesi (karar içeriği: taşıma)
19.07.2018	Proje alanındaki tüm tescilli yapıların rölövelerinin hazırlanmasının talep edilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alandaki tescilli yapılara ilişkin Koruma Kurulu'nun ilk talebi

Tablo B.1: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (28.02.2011-19.07.2018)

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
30.07.2018	Alanda yer alan tescilsiz yapıların yıkımının başlaması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	
14.08.2018	TCDD tarafından tevsiat planı çalışmalarının tamamlanması	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	
27.08.2018	Tıbbiye Köprüsü G2 Ayağında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi su kanalının taşıma uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda ilk koruma uygulamasının başlaması (taşıma)
20.09.2018	Tıbbiye Köprüsü G2 Ayağında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi su kanalının taşıma uygulamasının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda ilk koruma uygulamasının tamamlanması (taşıma)
29.09.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında arkeolojik kazı rölövesi çalışmalarının tamamlanması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 2
29.09.2018	Alanda sondaj çalışmasında tarihi menfez tespit edilmesi ve menfezin olduğu bölgede arkeolojik kazı başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanının genişlemesi
01.10.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların konservasyon ve kapatma proje çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
24.10.2018	Haydarpaşa Garı peron bölgesi 1. etap arkeolojik kazı rölövesi çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
30.10.2018	Tıbbiye Köprüsü projesinde G8 ayağının arkeolojik kalıntılara göre revize edilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Altyapı projesinde kültür varlıklarını koruma amaçlı yapılan ilk lokal revizyon
02.11.2018	TCDD tarafından tevsiat planının onaylanması	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	
26.11.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların konservasyon ve kapatma projelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
29.11.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların konservasyon ve kapatma projelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 2. koruma projesi (karar içeriği: konservasyon ve kapatma)
30.11.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların konservasyon ve kapatma uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 2. koruma uygulamasının başlaması (konservasyon ve kapatma)
24.12.2018	Tıbbiye Köprüsü G8 Ayağında açığa çıkarılan arkeolojik kalıntıların konservasyon ve kapatma uygulamasının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 2. koruma uygulamasının tamamlanması (konservasyon ve kapatma)
02.01.2019	Tescilli su kuyusu, çamaşırhane bacası ve su cenderesinin rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Alanda mevcut (kazı ile açığa çıkmamış) tescilli yapı ve öğelere ilişkin ilk çalışmanın başlaması
02.01.2019	Osmanlı Dönemi su kanalı 2. etap rölöve ve taşıma proje çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Belgeleme ve koruma proje süreçlerinin iç içe geçmesi (sıralama ve akış bozuldu)
22.01.2019	Osmanlı Dönemi su kanalı 2. etap rölöve ve taşıma projeleri teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 3
22.01.2019	Haydarpaşa Garı peron bölgesi 1. etap arkeolojik kazı rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 4
25.01.2019	Peron güneyi kazı çalışmalarının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanının genişlemesi
28.01.2019	Tescilli sığınak/tüneller rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	1942 yılında, 2. Dünya Savaşı esnasında yapılmış sığınak ve tünellerin rölöve çalışmaları
31.01.2019	Tescilli su kuyusu, çamaşırhane bacası ve su cenderesinin rölövelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Alanda mevcut (kazı ile açığa çıkmamış) tescilli yapı ve öğelere ilişkin ilk proje teslimi
06.02.2019	Tarihi menfezin kazı çalışmalarının tamamlanması, menfezin tamamen açığa çıkarılması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Alanda arkeolojik kazı ile açığa çıkarılan, tahrip olmamış, yapısal bütünlüğünü koruyan ilk yapı
07.02.2019	Tarihi menfezin rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
19.02.2019	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) kazı alanının 1. etap rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 5
28.02.2019	Tıbbiye Köprüsü'nün tamamlanması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	
01.03.2019	Haydarpaşa Garı peronlarının rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
02.03.2019	Peron bölgesinde Bizans Dönemi kilise kalıntısı ve toplu mezar tespit edilmesi	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Toplu mezar sebebiyle kazı tekniği değişikliği

Tablo B.2: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (30.07.2018-02.03.2019)

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
11.03.2019	Tarihi menfezin rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 6
20.03.2019	Gar Sahasında yer alan Vagon Elektrik Servis Şefliği yapısının rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
27.03.2019	Seyit Ahmet Köprüsü'nün (Gar Sahası tren girişi köprüsü) arkeolojik kalıntılara zarar vermeyecek şekilde yeniden tasarlanması	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Altyapı projesinde kültür varlıklarını koruma amaçlı yapılan ilk geniş ölçekli revizyondur. Daha önce Tıbbiye Köprüsü'nde yalnızca G8 ayağının taşıyıcıları revize edilmişken, bu köprü komple yeniden tasarlanmıştır.
01.04.2019	Alanda çalışma saatinin 16 saatten 8 saate indirilmesi (Çift vardiya iptal edilip tek vardiyaya geçildi)	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Gündüz çalışan arkeolog sayısı 10'dan 15'e yükseldi, kazı alanları genişletildi
02.05.2019	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) kazı alanının 1. etap rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
02.05.2019	Arkeolojik kalıntılara göre hazırlanan yeni Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Altyapı projesinde kültür varlıklarını koruma amaçlı yapılan ilk geniş ölçekli revizyon
20.05.2019	Alanda açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi yolunun rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
27.05.2019	Tıbbiye Köprüsü ve menfez arasında kalan alanda çalışmaların başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanı 13.600 m2 genişlemiş ancak genişleyen kazı alanının 9500 m2'lik kısmında proje kotunda kültür katmanına rastlanmamıştır.
13.06.2019	Osmanlı Dönemi su kanalı 2. etap rölöve ve taşıma projeleri onayı	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 3. koruma projesi (karar içeriği: taşıma)
13.06.2019	Haydarpaşa Garı peron bölgesi 1. etap arkeolojik kazı rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
13.06.2019	Tescilli su kuyusu, çamaşırhane bacası ve su cenderesinin rölövelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda mevcut (kazı ile açığa çıkmamış) tescilli yapı ve öğelere ilişkin ilk rölöve onayı
13.06.2019	Tarihi menfezin tescillenmesi ve rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Kazı çalışmalarıyla tamamen açığa çıkarılan menfez yapısı tescillenmiştir.
14.06.2019	Tarihi menfezin restitüsyon ve restorasyon projeleri çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
01.07.2019	Haydarpaşa Garı peronlarının restitüsyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
10.07.2019	Menfez batısı arkeolojik kazı alanının rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
17.07.2019	Tıbbiye Köprüsü G1 Ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi'nin rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
23.07.2019	AYGM tarafından Gar sahasında yer alan Lokomotif Bakım Atölyesi'nin yıkımının talep edilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Mevcut atölye yapısının Yüksek Hızlı Tren ihtiyaçlarını karşılamadığı öne sürülmüştür.
21.08.2019	Tescilli sığınak/tüneller rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
28.08.2019	Haydarpaşa Garı peronları rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
05.09.2019	Tıbbiye Köprüsü G1 Ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi'nin rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
05.09.2019	Tarihi menfezin restitüsyon ve restorasyon projelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
05.09.2019	Gar sahasında yer alan Lokomotif Bakım Atölyesi YHT ihtiyaçlarını karşılamadığına ilişkin raporun kurula iletilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Mevcut atölye yapısının YHT ihtiyaçlarına göre renovasyonuna ilişkin proje çalışıldığı ancak yapıya zarar vermeden yapılmasının teknik olarak mümkün olmadığı öne sürülmüştür.
12.09.2019	Abdülmecid Han Çeşmesi'nin restitüsyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
16.09.2019	Tescilli su cenderesi restitüsyon ve taşıma projeleri çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
25.09.2019	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) P1 ayağında arkeolojik kalıntı tespit edilmesi ve inşaatın durdurulması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	
28.09.2019	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) P1 ayağında arkeolojik kazı çalışmasının tamamlanması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	

Tablo B.3: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (11.03.2019-28.09.2019)

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
30.09.2019	Seyit Ahmet Köprüsü (Gar Sahası tren girişi köprüsü) P1 ayağındaki arkeolojik kalıntıların rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 7
03.10.2019	Osmanlı Dönemi yolunun 1. etap rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 8
03.10.2019	Tescilli su cenderesi restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
03.10.2019	Abdülmecid Han Çeşmesi'nin restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
03.10.2019	Haydarpaşa Garı peronları restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
06.10.2019	Kumanda Merkezi Binası yapımı için kazı çalışmalarının başlaması, alanda Bizans Dönemi'ne ait ayazma tespit edilmesi	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Kazı alanının genişlemesi
10.10.2019	Tıbbiye Köprüsü G1 Ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi'nin rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
10.10.2019	Haydarpaşa Garı peronları rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
10.10.2019	Tescilli sığınak/tüneller rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
10.10.2019	Tarihi menfezin restitüsyon ve restorasyon projelerinin onaylanması, restorasyon sonrasında kapatılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 3. koruma projesi (karar içeriği: restorasyon). Restorasyon projesi onaylanmış, restorasyon sonrasında kapatılmasına karar verilmiştir.
10.10.2019	Seyit Ahmet Köprüsü P1 ayağındaki arkeolojik kalıntıların rölövesinin onaylanması, kaldırılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alandaki arkeolojik kalıntılara ilişkin ilk kaldırma kararı,
10.10.2019	Tarihi Kartal Köprüsü'nün (Km: 19+176.68) Haydarpaşa Gar Sahasına kurulmasına karar verilmesi, restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin talep edilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Koruma Kurulu tarafından, 2012 yılında Marmaray projesi kapsamında Kartal'da numaralandırılarak sökülme ve TCDD deposunda yer alan tarihi köprünün Haydarpaşa Gar Sahasına kurulmasına karar verilmiştir. Köprünün restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin hazırlanması talep edilmiştir.
11.10.2019	Seyit Ahmet Köprüsü P1 ayağındaki arkeolojik kalıntıların Müze denetiminde kaldırılması, köprü inşaatının devam etmesi	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	Alandaki arkeolojik kalıntılara ilişkin ilk kaldırma uygulaması
23.10.2019	Osmanlı Dönemi kıyı duvarı rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
25.10.2019	Osmanlı Dönemi su kanalı 2. etap taşıma uygulaması başlangıcı	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 3. koruma uygulamasının başlaması (taşıma)
08.11.2019	Osmanlı Dönemi yolunun 1. etap rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
11.11.2019	Tarihi menfezin güçlendirme ve kapatma projelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
15.11.2019	Osmanlı Dönemi su kanalı 2. etap taşıma uygulaması bitışı	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 3. koruma uygulamasının tamamlanması (taşıma)
22.11.2019	Menfez batısı arkeolojik kazı alanının rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 9
22.11.2019	Osmanlı Dönemi kıyı duvarı rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 10
22.11.2019	Yağmur suyu drenaj planının Koruma Kurulu'na iletilmesi	ALTYAPI PROJESİ PROJELENDİRME SÜRECİ	Drenaj planı, uygulama için kazı yapılması gerekli alan ve kotları belirlediği için arkeolojik kazılarla doğrudan ilişkilidir.
22.11.2019	Osmanlı Dönemi yolunun restitüsyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
28.11.2019	Tarihi menfezin güçlendirme ve kapatma projelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 4. koruma projesi (karar içeriği: kapatma)
28.11.2019	Lokomotif Bakım Atölyesinin sökülmesine ve saha içinde başka bir alana kısmi olarak kurulmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 5. koruma projesi (karar içeriği: kısmi taşıma)
24.12.2019	Lokomotif Bakım Atölyesinin rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Yapı tescilli değildir ancak endüstriyel miras niteliği taşıması sebebiyle detaylı rölöve çalışması yapılmıştır.
27.12.2019	Haydarpaşa Garı peronlarının sökülmesine karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Tescilli peronların 1969 yılında inşa edildiği tespit edilmiş; sökülmesi, altındaki arkeolojik kalıntıların açığa çıkarılması ve sonrasında aynı kanopiler kullanılarak YHT ihtiyaçlarına uygun yeni peron yapılmasına karar verilmiştir.

Tablo B.4: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (30.09.2019-27.12.2019)

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
27.12.2019	Koruma Kurulu tarafından tüm sahada altyapı projesinin revize edilerek inşaat kotunun yükseltilmesinin talep edilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Arkeolojik kalıntılar ile düzey çakışmaları önlemek amacıyla proje kotunun yükseltilmesi talep edilmiştir.
02.01.2020	Haydar Baba Türbesi rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
06.01.2020	Bizans Dönemi ayazmanın kazı çalışmalarının tamamlanması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
17.01.2020	Abdülmecid Han Çeşmesi'nin restitüsyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
20.01.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 19+176.68) restitüsyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
20.01.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 0+048.506) rekonstrüksiyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
22.01.2020	Haydarpaşa Garı peronlarının sökülme uygulamasının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	Peronların bölgesinde açığa çıkarılan kalıntıların tamamı peronların altında devam ettiği için sökülme uygulama sürecinde olmasına rağmen daha çok arkeolojik kazı sürecini etkilemiştir.
25.01.2020	Haydar Baba Türbesi rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
29.01.2020	Tescilli su cenderesi restitüsyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
31.01.2020	Tarihi menfezin restorasyon ve kapatma uygulamalarının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 4. koruma uygulamasının başlaması (restorasyon ve kapatma)
03.02.2020	Osmanlı Dönemi yolunun restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
11.02.2020	Kuşak hattında açığa çıkarılan Bizans Dönemi yapısının rölöve ve restorasyon proje çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
13.02.2020	Haydar Baba Türbesi rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
18.02.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin sökülme çalışmalarının başlaması (çatı malzemeleri ve asbest sökülümü)	KORUMA UYGULAMALARI	Lokomotif Bakım Atölyesi tescilli yapı olmadığı için bu çalışma altyapı projesi yapım sürecine dahil edilebilir. Ancak yapı tescilli olmasa da endüstriyel miras niteliği taşımaktadır, bu nedenle koruma uygulaması sürecinde ele alınmıştır.
06.03.2020	Altyapı projesinin revize edilerek inşaat kotunun yükseltilmesinin mümkün olmadığının tespit edilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Zemin ölçümleri sonucunda kot yükseltmenin kültür varlıklarına vereceği zararın daha fazla olacağı tespit edilmiş, raporlanmış ve Koruma Kurulu tarafından uygun bulunmuştur.
06.03.2020	Osmanlı Dönemi kıyı duvarı rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
06.03.2020	Arkeolojik kazılarda açığa çıkan 4 adet Osmanlı Dönemi ocak kalıntısının taşınmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 4. koruma projesi (karar içeriği: taşıma)
06.03.2020	Osmanlı Dönemi yolunun taşınmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 5. koruma projesi (karar içeriği: taşıma)
06.03.2020	Yağmur suyu drenaj planının onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Bu planın onaylanması, drenaj için gerekli alan ve kotları belirlediği için arkeolojik kazıları doğrudan etkilemiştir.
06.03.2020	Menfez batısı arkeolojik kazı alanının rölövesinin onaylanması, kapatılmasına karar verilmesi	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 6. koruma projesi (karar içeriği: konservasyon ve kapatma)
08.03.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin çelik modüllerinin taşınması için sökülme teknik raporunun teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
09.03.2020	Menfez batısı arkeolojik kazı alanının konservasyon ve kapatma projeleri çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
10.03.2020	Bizans Dönemi ayazmanın rölöve çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
11.03.2020	Haydarpaşa Garı peronları restitüsyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
16.03.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 19+176.68) restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
16.03.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 0+048.506) rekonstrüksiyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
16.03.2020	Pandemi nedeniyle çalışma saatlerinin 8 saatten 5 saate indirilmesi	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	08.00-17.00 olan çalışma saatleri pandemi sebebiyle 10.00-16.00 olarak değiştirilmiştir.

Tablo B.5: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (27.12.2019-16.03.2020)

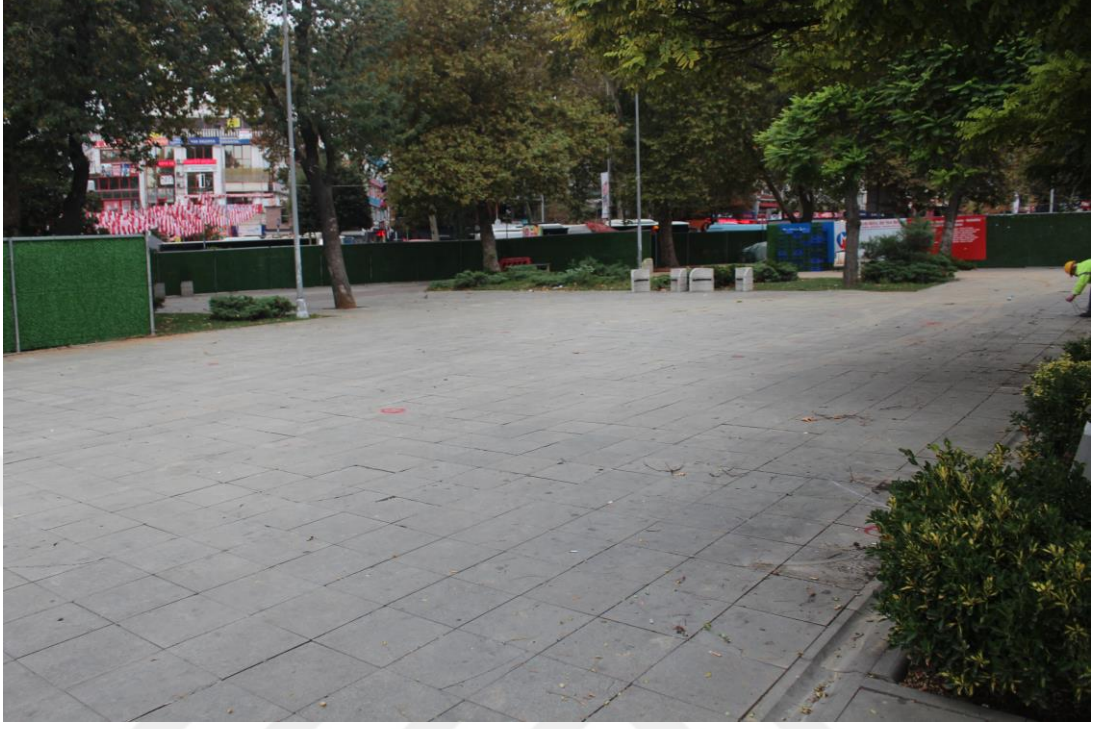
HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
04.05.2020	Bizans Dönemi ayazmanın rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 11
08.05.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin çelik taşıyıcılarının numaralandırılarak sökülmesi uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 5. koruma uygulamasının başlaması (kısmi taşıma). Lokomotif Bakım Atölyesi tescilli yapı olmadığı için bu çalışma altyapı projesi yapım sürecine dahil edilebilir. Ancak yapı tescilli olmasa da endüstriyel miras niteliği taşımaktadır, bu nedenle koruma uygulaması sürecinde ele alınmıştır.
11.05.2020	Haydar Baba Türbesi restitüsyon çalışmalarının başlaması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
04.06.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
04.06.2020	Osmanlı Dönemi yolunun 2. etap rölöve teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 12
04.06.2020	Gar Sahasında yer alan Vagon Elektrik Servis Şefliği yapısının rölövesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
06.06.2020	Arkeolojik kazılarda açığa çıkan 4 adet Osmanlı Dönemi ocak kalıntısının taşınması uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 6. koruma uygulamasının başlaması (taşıma)
07.06.2020	Tarihi menfezin restorasyon ve kapatma uygulamalarının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 4. koruma uygulamasının tamamlanması (restorasyon ve kapatma)
18.06.2020	Osmanlı Dönemi yolunun restitüsyon, konservasyon ve taşıma projelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 7. koruma projesi (karar içeriği: taşıma)
18.06.2020	Haydar Baba Türbesi restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
01.07.2020	Çalışma saatlerinin tekrar 8 saate çıkarılması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
02.07.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 19+176.68) restitüsyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
02.07.2020	Tarihi Kartal Köprüsü (Km: 0+048.506) rekonstrüksiyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 8. koruma projesi (karar içeriği: rekonstrüksiyon)
07.07.2020	Arkeolojik kazılarda açığa çıkan 4 adet Osmanlı Dönemi ocak kalıntısının taşınması uygulamasının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 6. koruma uygulamasının tamamlanması (taşıma)
16.07.2020	Haydarpaşa Garı çamaşırhane yapısının restitüsyon çalışmalarına başlanması	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
27.08.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Yapı tescilli değildir ancak rölövesi uygun bulunarak bilgi paftası olarak dosyasına eklenmiştir.
27.08.2020	Bizans Dönemi ayazmanın rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
27.08.2020	Menfez batısı arkeolojik kazı alanının konservasyon ve kapatma projelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 9. koruma projesi (karar içeriği: konservasyon ve kapatma)
31.08.2020	Lokomotif Bakım Atölyesinin söküm uygulamasının tamamlanması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 5. koruma uygulamasının ilk etabının tamamlanması (kısmi taşıma). Söküm çalışmaları tamamlanmış ancak yeniden kurulumu henüz yapılmadığı için taşıma uygulaması tamamlanmamıştır.
25.09.2020	Osmanlı Dönemi yolunun 2. etap rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
25.09.2020	Gar Sahasında yer alan Vagon Elektrik Servis Şefliği yapısının rölövesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
07.10.2020	Haydarpaşa Garı çamaşırhane yapısının restitüsyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
07.10.2020	Tescilli su kuyusu restitüsyon ve restorasyon projelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
07.10.2020	Kuşak hattında açığa çıkarılan Bizans Dönemi yapısının rölöve ve restorasyon projelerinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	Arkeolojik alan rölövesi 13
19.10.2020	Peronların sökümü esnasında Haydarpaşa Garı'nın özgün peronlarının açığa çıkarılması, rölöve çalışmalarının başlaması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	
22.10.2020	Osmanlı Dönemi yolunun taşıma uygulamasının başlaması	KORUMA UYGULAMALARI	Alanda 7. koruma uygulamasının başlaması (taşıma)
21.12.2020	Proje değişikliği sebebiyle alanda arkeolojik alan dışında tüm uygulamaların durdurulması	ALTYAPI PROJESİ YAPIM SÜRECİ	Haydarpaşa Gar Sahasında arkeopark yapılmasına karar verilmiş ve yeni proje çalışmaları tamamlanana kadar altyapı projesinin yapım süreci durdurulmuştur.

Tablo B.6: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (04.05.2020-21.12.2020)

HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI ZAMAN ÇİZELGESİ			
TARİH	OLAY / DURUM	ÖNCELİKLİ ETKİ ALANI	AÇIKLAMALAR
28.12.2020	Haydarpaşa Garı çamaşırhane yapısının restitüsyon projesinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	
29.12.2020	Osmanlı Dönemi yolunun taşıma uygulamasının durdurulması	KORUMA UYGULAMALARI	Haydarpaşa Gar Sahasında arkeopark yapılmasına karar verilmiş ve yeni proje çalışmaları tamamlanana kadar çalışmalar durdurulmuştur.
08.01.2021	Peronların sökülmesi esnasında açığa çıkan özgün peronların rölevesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
08.01.2021	Bizans Dönemi ayazmanın restorasyon projesinin teslimi	BELGELEME VE KORUMA PROJELERİ	
14.01.2021	Tescilli su kuyusu restitüsyon ve restorasyon projelerinin onaylanması	KORUMA KURULU KARARLARI	Alanda Koruma Kurulu tarafından onaylanan 10. koruma projesi (karar içeriği: restorasyon)
26.03.2021	Proje değişikliği sebebiyle alandaki arkeolojik kazılar durdurulması	ARKEOLOJİK KAZI SÜRECİ	İdari sebeplerle arkeolojik kazı çalışmaları geçici olarak durdurulmuştur.

Tablo B.7: Haydarpaşa Gar Sahası Kazısı zaman çizelgesi (28.12.2020-26.03.2021)

EK C. BEŐIKTAŐ METRO KAZISI FOTOĞRAFLARI

Fotoğraf C.1: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (22.09.2016)

Fotoğraf C.2: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (26.09.2016)

Fotoğraf C.3: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.09.2016)

Fotoğraf C.4: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (03.10.2016)

Fotoğraf C.5: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (12.10.2016)

Fotoğraf C.6: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.10.2016)

Fotoğraf C.7: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.10.2016)

Fotoğraf C.8: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (28.11.2016)

Fotoğraf C.9: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (30.11.2016)

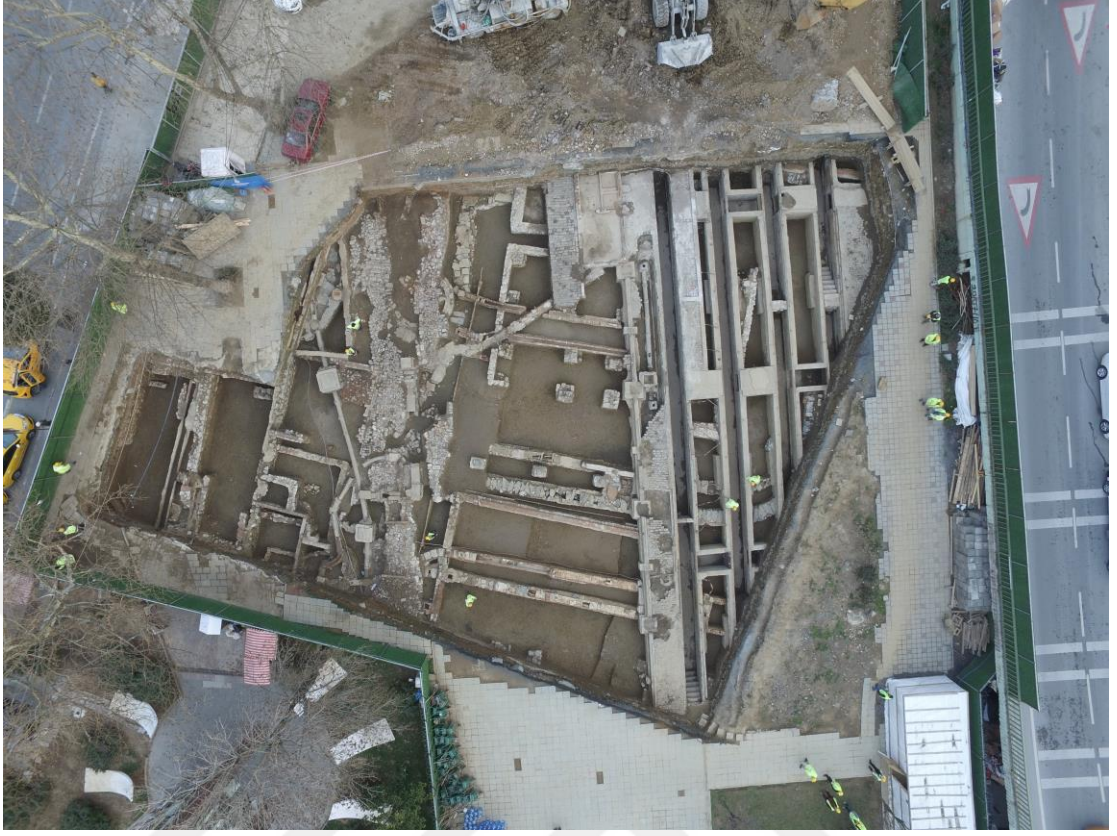
Fotoğraf C.10: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (12.12.2016)

Fotoğraf C.11: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.12.2016)

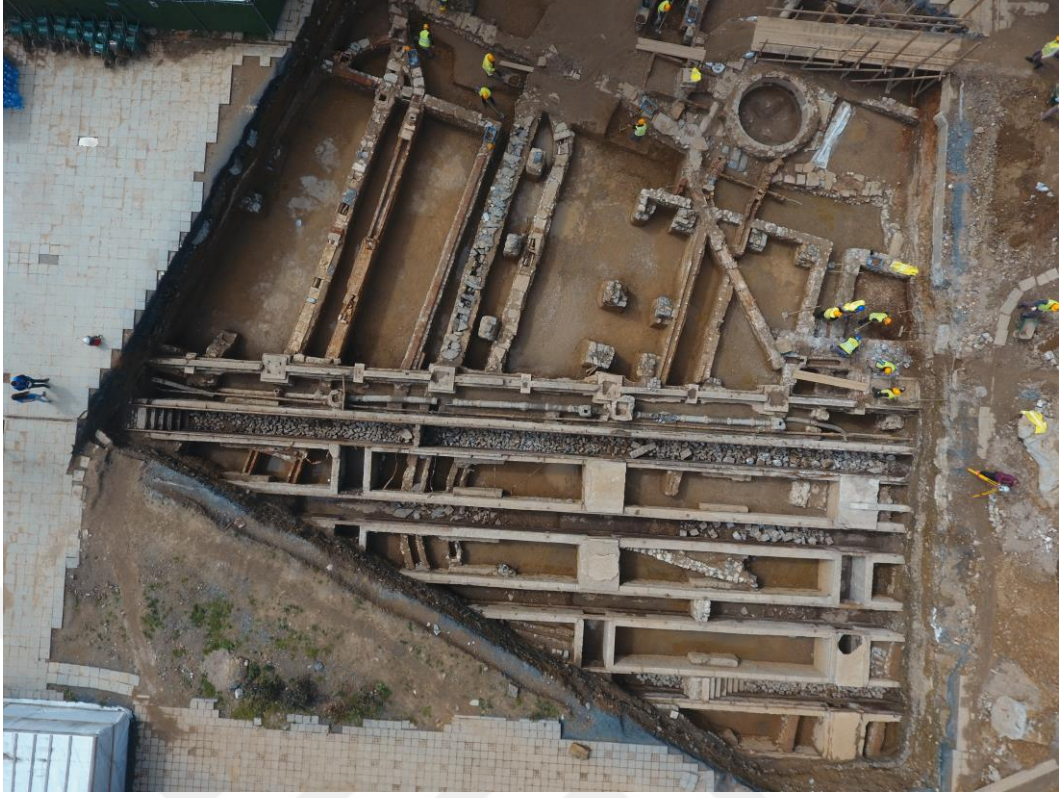
Fotoğraf C.12: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (19.01.2017)

Fotoğraf C.13: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.02.2017)

Fotoğraf C.14: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.03.2017)

Fotoğraf C.15: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (21.03.2017)

Fotoğraf C.16: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.03.2017)

Fotoğraf C.17: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.04.2017)

Fotoğraf C.18: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (17.04.2017)

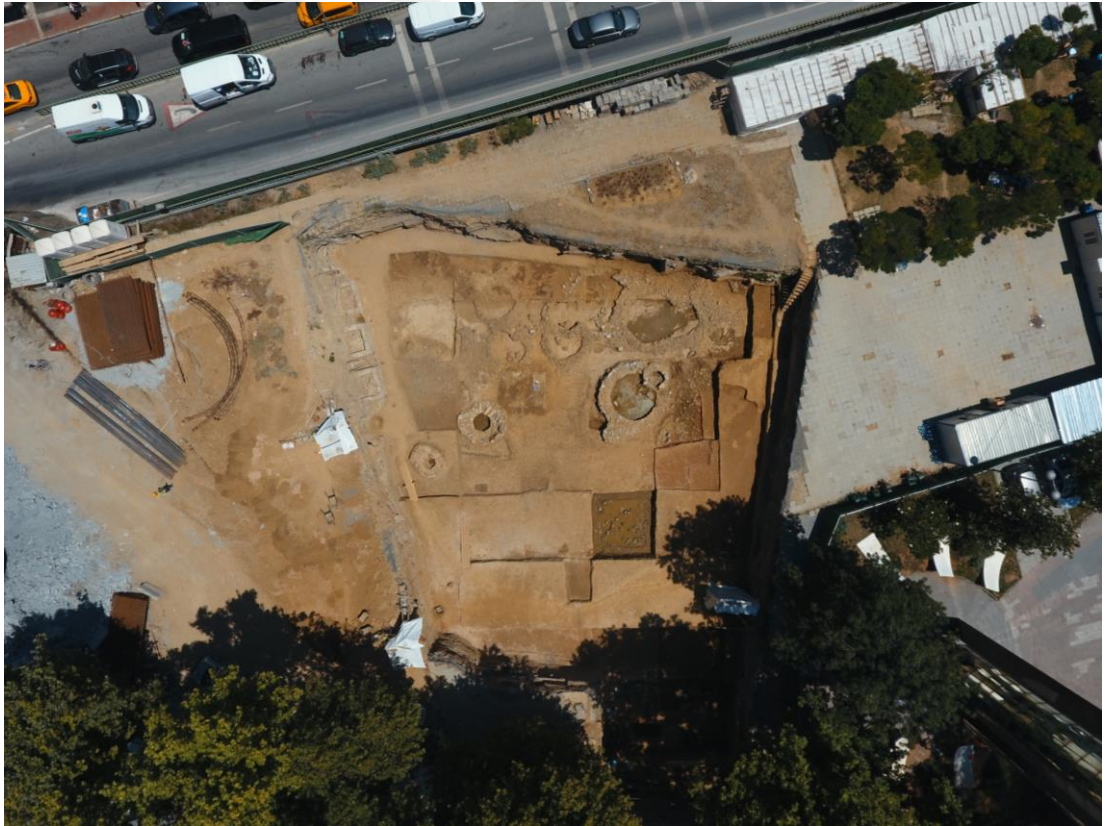
Fotoğraf C.19: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (25.04.2017)

Fotoğraf C.20: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (15.05.2017)

Fotoğraf C.21: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (23.05.2017)

Fotoğraf C.22: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.07.2017)

Fotoğraf C.23: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (23.08.2017)

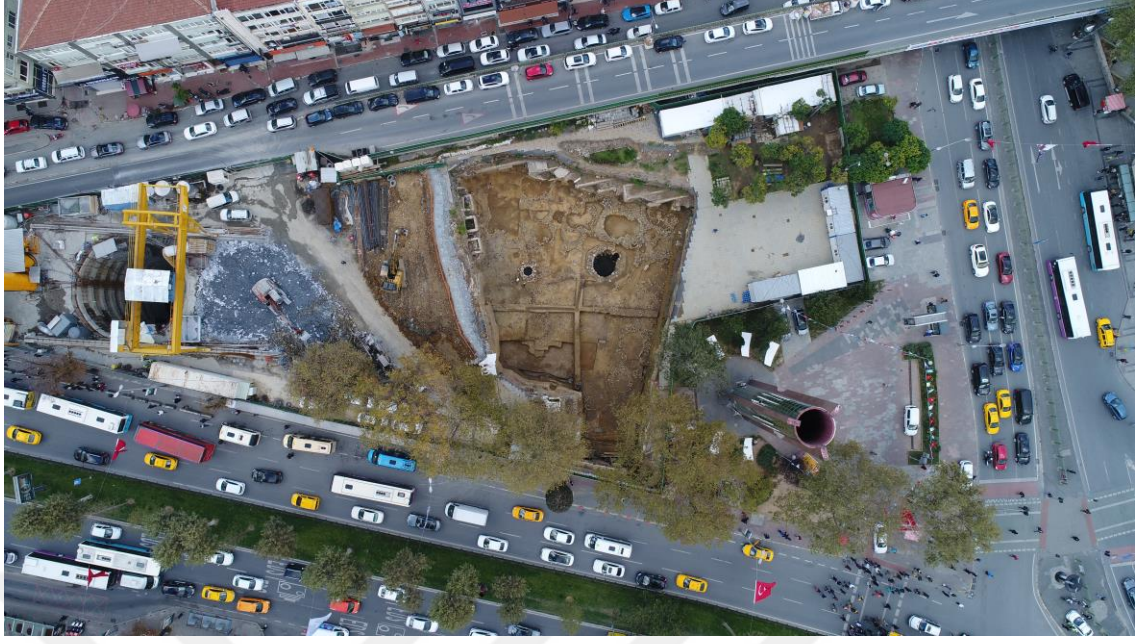
Fotoğraf C.24: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (20.09.2017)

Fotoğraf C.25: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (30.09.2017)

Fotoğraf C.26: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (27.10.2017)

Fotoğraf C.27: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (01.11.2017)

Fotoğraf C.28: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (08.01.2018)

Fotoğraf C.29: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (22.01.2018)

Fotoğraf C.30: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (29.01.2018)

Fotoğraf C.31: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (26.03.2018)

Fotoğraf C.32: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.06.2018)

Fotoğraf C.33: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (07.06.2018)

Fotoğraf C.34: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (25.06.2018)

Fotoğraf C.35: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (02.07.2018)

Fotoğraf C.36: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (14.07.2018)

Fotoğraf C.37: Beşiktaş Metro İstasyonu alanındaki kurganlar (06.02.2019)

Fotoğraf C.38: Beşiktaş Metro İstasyonu alanındaki kurganların numaralandırılması
(06.02.2019)

Fotoğraf C.39: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (07.03.2019)

Fotoğraf C.40: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (15.11.2019)

Fotoğraf C.41: Beşiktaş Metro İstasyonu alanı (04.05.2020)

EK D. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISI FOTOĞRAFLARI

Fotoğraf D.1: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları (04.07.2018)

Fotoğraf D.2: Tıbbiye Köprüsü G8 ayağı kazı çalışmaları (04.07.2018)

Fotoğraf D.3: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları (30.07.2018)

Fotoğraf D.4: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (04.07.2018)

Fotoğraf D.5: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (04.07.2018)

Fotoğraf D.6: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (06.10.2018)

Fotoğraf D.7: Tıbbiye Köprüsü G2 ayağı kazısında açığa çıkarılan ve Bölge Koruma Kurulu kararıyla taşınan Osmanlı Dönemi su kanalı (06.10.2018)

Fotoğraf D.8: Tıbbiye Köprüsü G8 ayağı kazı çalışmaları (10.12.2018)

Fotoğraf D.9: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanı (solda)
(20.12.2018)

Fotoğraf D.10: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanının kapatılması
(02.01.2019)

Fotoğraf D.11: Tıbbiye Köprüsü inşa çalışmaları ve G8 ayağı kazı alanının kapatılması
(02.01.2019)

Fotoğraf D.12: Tıbbiye Köprüsü G1 ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi
(29.08.2018)

Fotoğraf D.13: Tıbbiye Köprüsü G1 ayağında açığa çıkarılan Abdülmecid Han Çeşmesi
(10.08.2019)

Fotoğraf D.14: Tıbbiye Köprüsü ve Abdülmecid Han Çeşmesi (04.02.2020)

Fotoğraf D.15: Tıbbiye Köprüsü ve Abdülmecid Han Çeşmesi (04.02.2020)

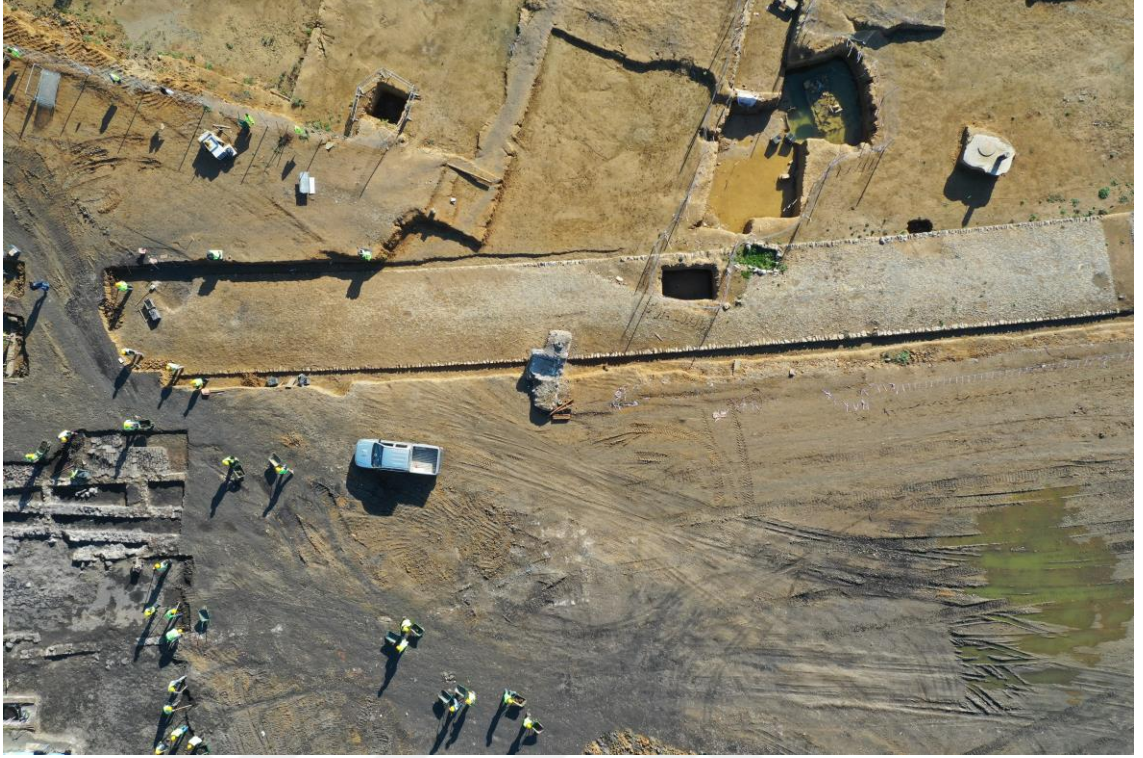
Fotoğraf D.16: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (22.11.2018)

Fotoğraf D.17: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (01.07.2019)

Fotoğraf D.18: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan tarihi menfez (25.05.2019)

Fotoğraf D.19: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi yol kalıntısı (04.12.2019)

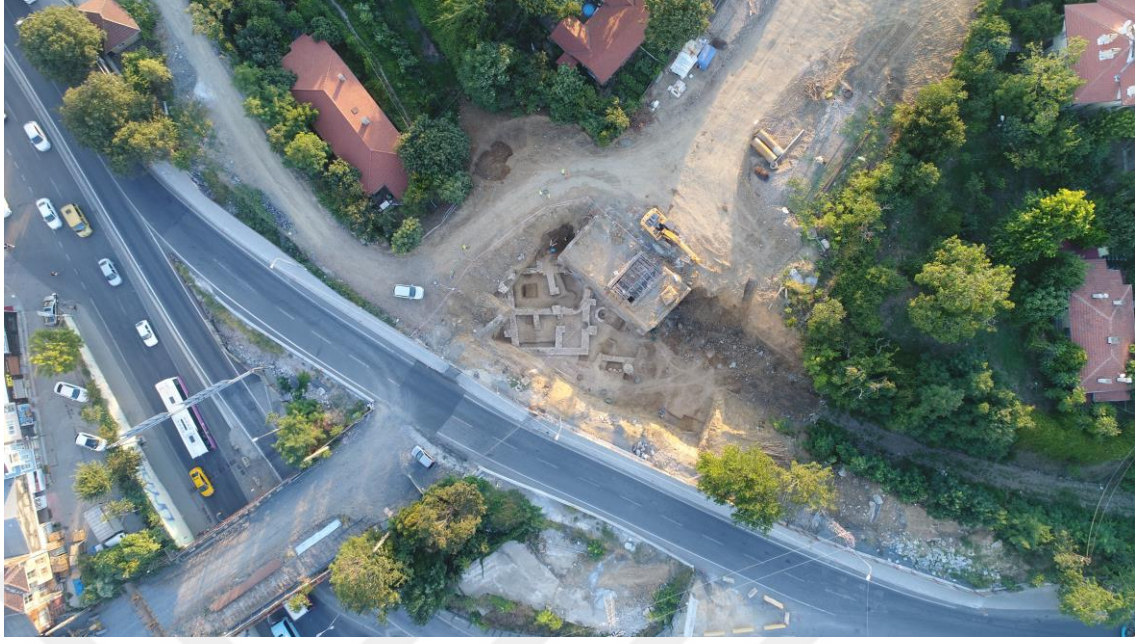
Fotoğraf D.20: Ray hattı güzergahı üzerinde açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi yol kalıntısı (04.02.2020)

Fotoğraf D.21: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (18.07.2018)

Fotoğraf D.22: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (28.07.2018)

Fotoğraf D.23: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (08.08.2018)

Fotoğraf D.24: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (08.12.2018)

Fotoğraf D.25: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (02.01.2019)

Fotoğraf D.26: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (05.02.2019)

Fotoğraf D.27: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (11.06.2019)

Fotoğraf D.28: Seyit Ahmed Köprüsü kazı alanı (28.10.2019)

Fotoğraf D.29: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (11.01.2020)

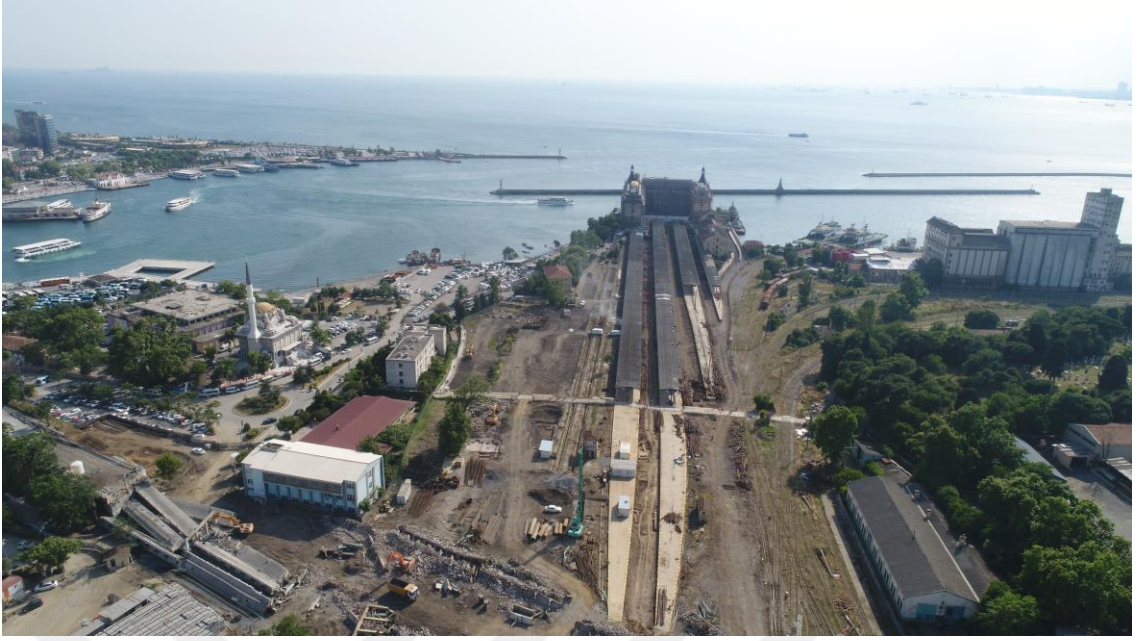
Fotoğraf D.30: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (12.03.2020)

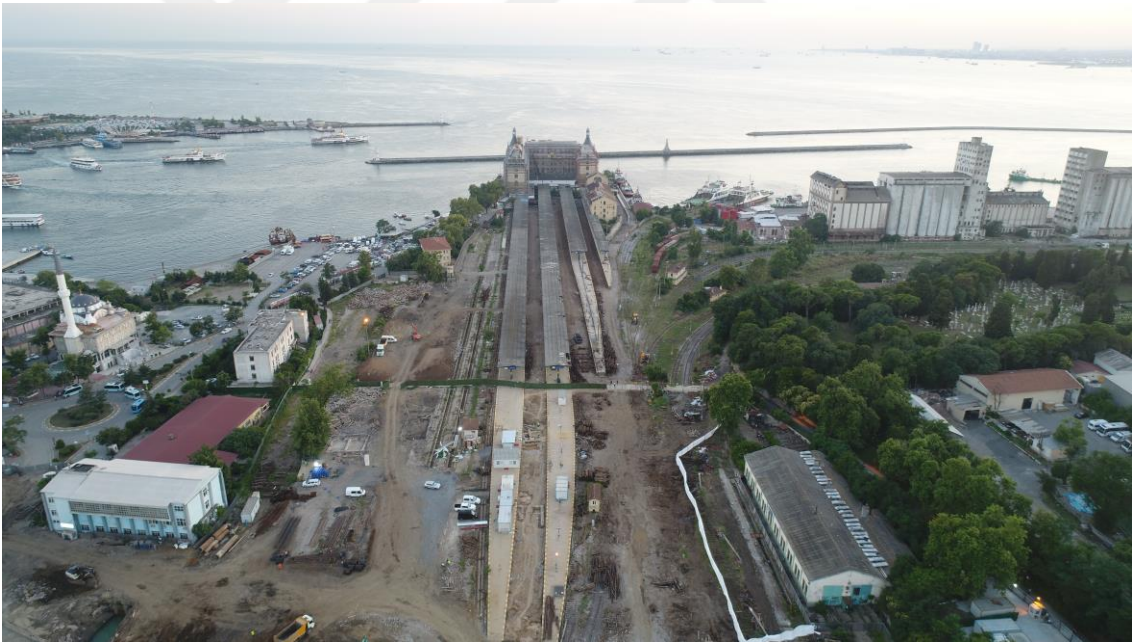
Fotoğraf D.31: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (22.04.2020)

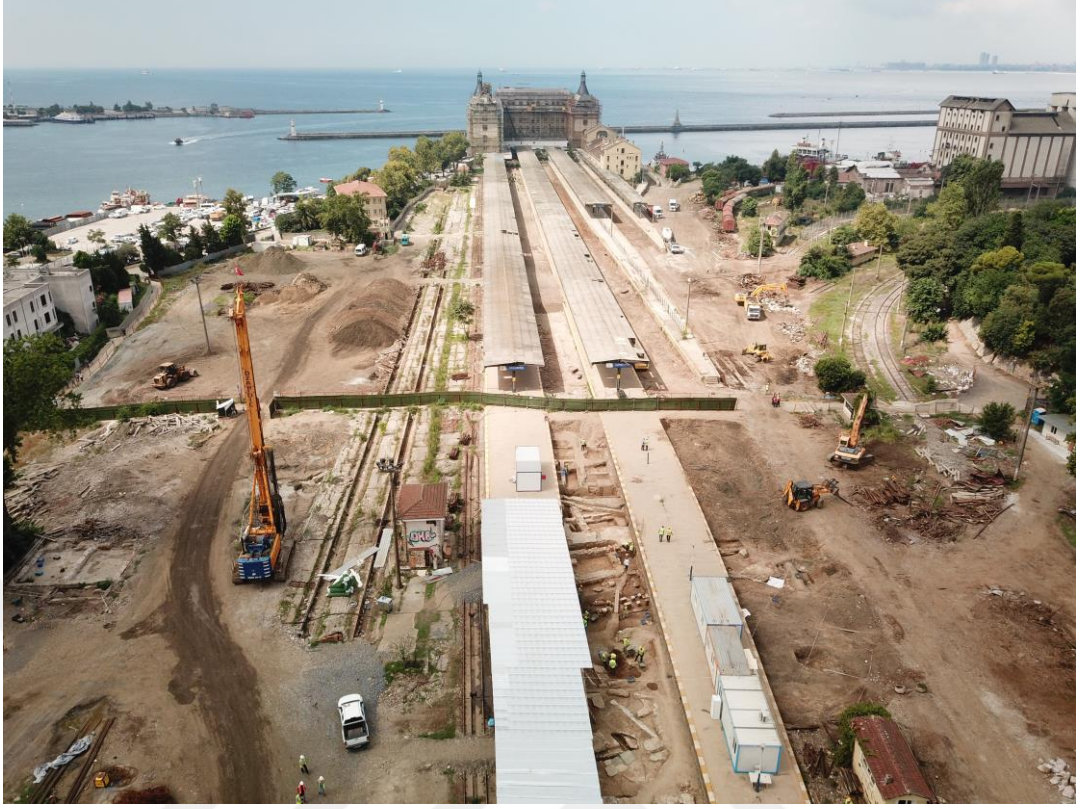
Fotoğraf D.32: Seyit Ahmed Köprüsü inşa çalışmaları ve kazı alanı (17.12.2020)

Fotoğraf D.33: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (07.06.2018)

Fotoğraf D.34: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.07.2018)

Fotoğraf D.35: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (30.07.2018)

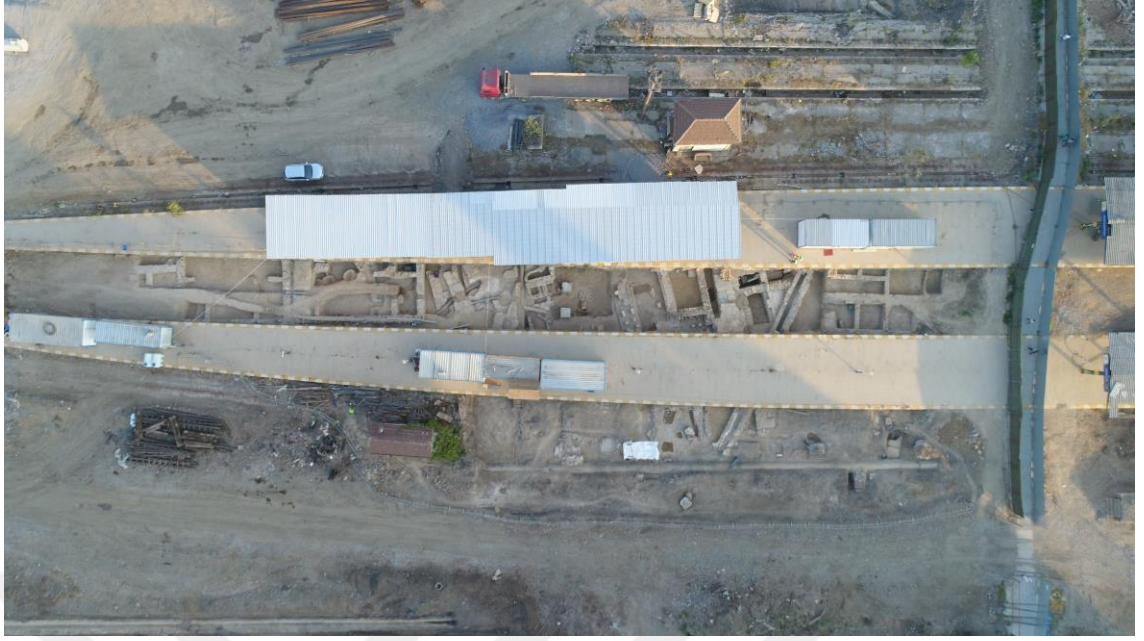
Fotoğraf D.36: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (30.07.2018)

Fotoğraf D.37: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (07.08.2018)

Fotoğraf D.38: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (28.08.2018)

Fotoğraf D.39: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (31.08.2018)

Fotoğraf D.40: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (13.09.2018)

Fotoğraf D.41: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.10.2018)

Fotoğraf D.42: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (16.10.2018)

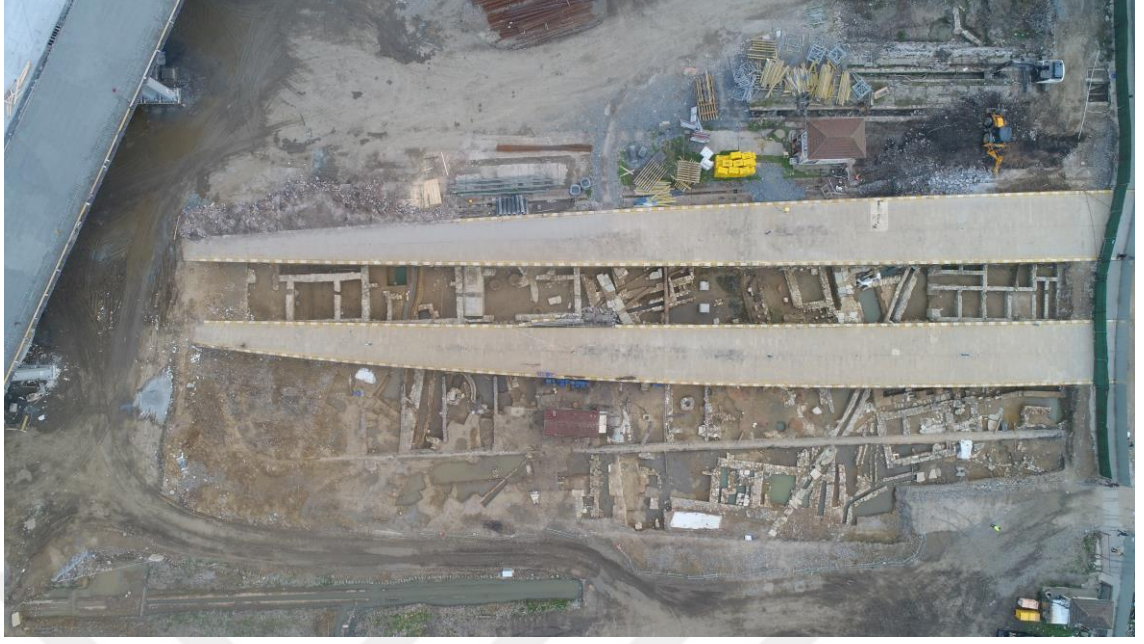
Fotoğraf D.43: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (21.10.2018)

Fotoğraf D.44: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.11.2018)

Fotoğraf D.45: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (06.11.2018)

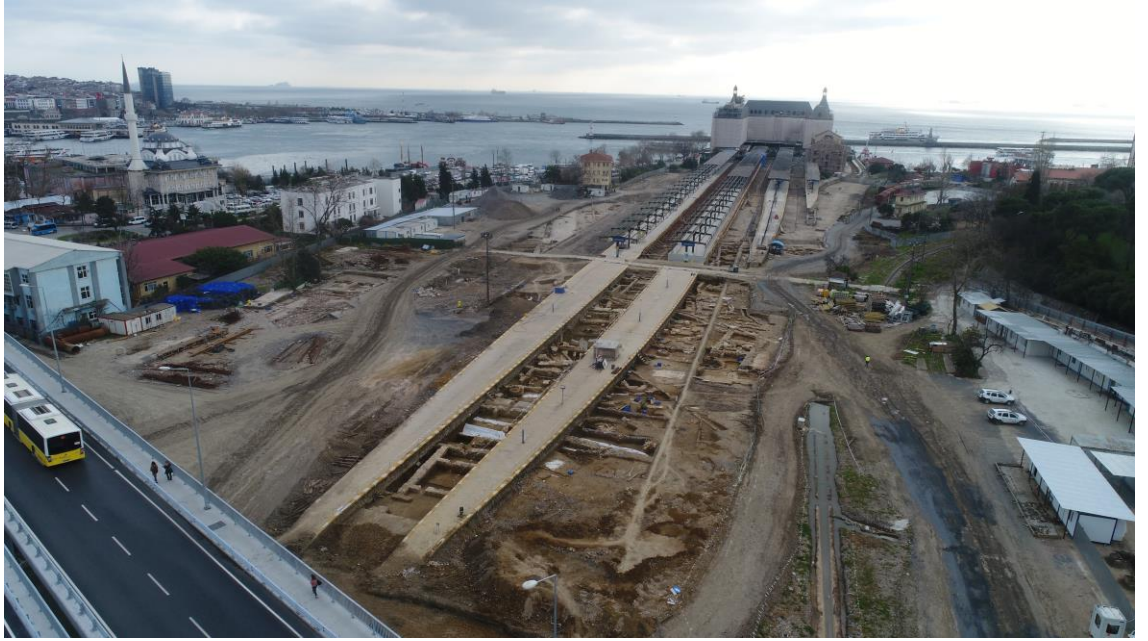
Fotoğraf D.46: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (22.01.2019)

Fotoğraf D.47: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (05.02.2019)

Fotoğraf D.48: Haydarpaşa Garı peron bölgesinden sahaya bakış (05.02.2019)

Fotoğraf D.49: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (20.03.2019)

Fotoğraf D.50: Haydarpaşa Garı peron bölgesi(16.04.2019)

Fotoğraf D.51: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (20.05.2019)

Fotoğraf D.52: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.06.2019)

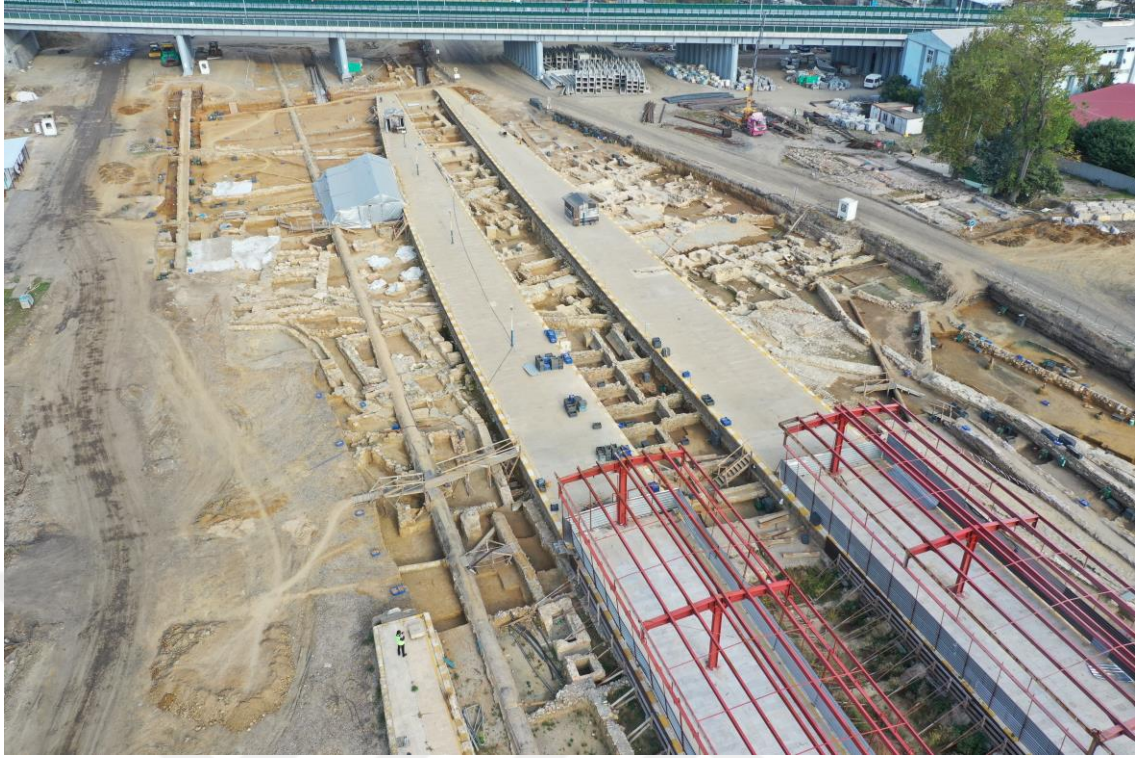
Fotoğraf D.53: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.08.2019)

Fotoğraf D.54: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.08.2019)

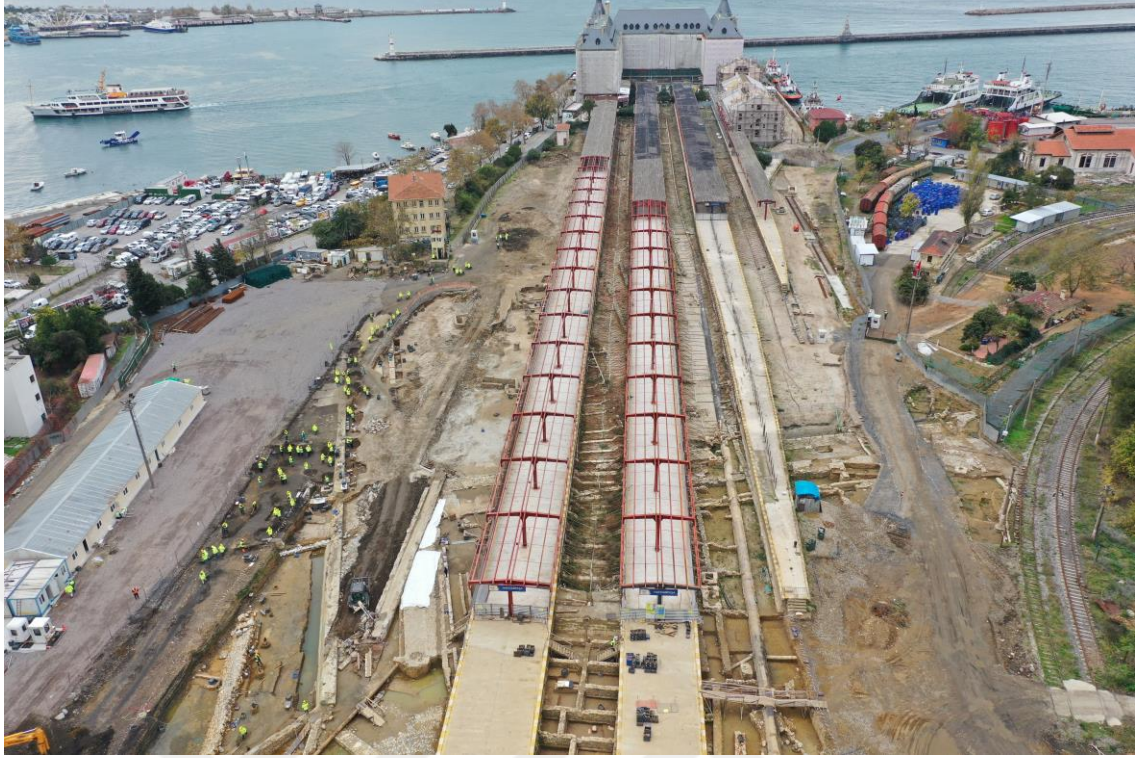
Fotoğraf D.55: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.09.2019)

Fotoğraf D.56: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.10.2019)

Fotoğraf D.57: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.11.2019)

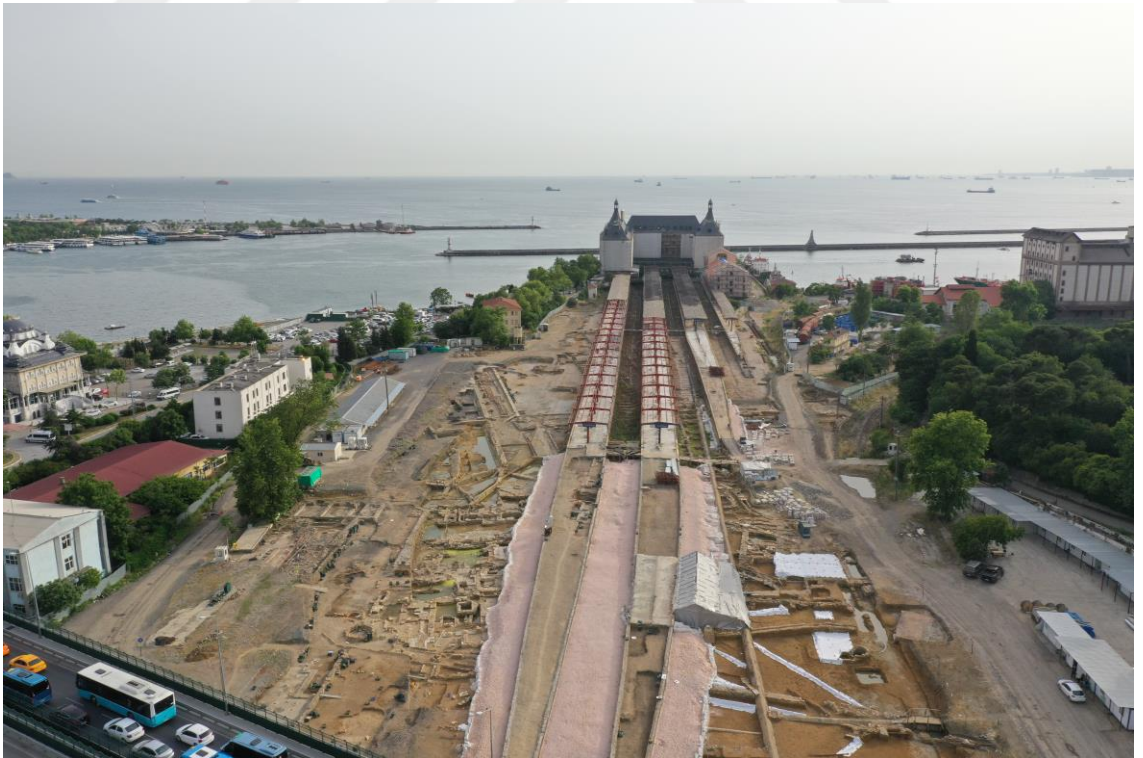
Fotoğraf D.58: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.12.2019)

Fotoğraf D.59: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2020)

Fotoğraf D.60: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (04.02.2020)

Fotoğraf D.61: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (10.06.2020)

Fotoğraf D.62: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (29.07.2020)

Fotoğraf D.63: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (27.08.2020)

Fotoğraf D.64: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.11.2020)

Fotoğraf D.65: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.11.2020)

Fotoğraf D.66: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (28.11.2020)

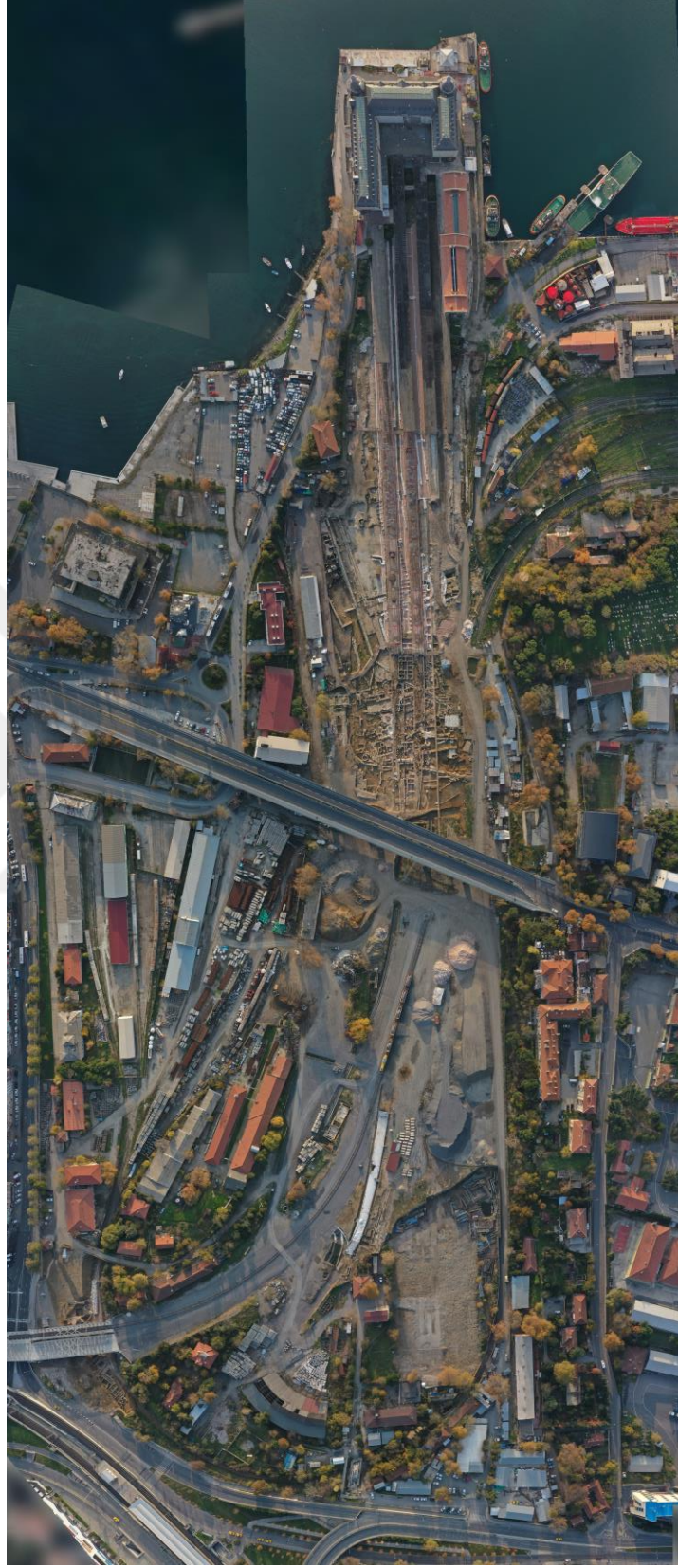
Fotoğraf D.67: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (17.12.2020)

Fotoğraf D.68: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (17.12.2020)

Fotoğraf D.69: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2021)

Fotoğraf D.70: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (26.12.2020)

Fotoğraf D.71: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (11.01.2021)

Fotoğraf D.72: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (18.01.2021)

Fotoğraf D.73: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (03.02.2021)

Fotoğraf D.74: Haydarpaşa Garı peron bölgesi (19.03.2021)

**EK E. BEŞİKTAŞ METRO KAZISINA İLİŞKİN İSTANBUL III
NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE
KURULU KARARLARI**

**E.1 26.05.2009 Tarih ve 3698 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat
Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı**

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL III NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU

Toplantı Yeri
İSTANBUL

Toplantı Tarihi ve No : 26.05.2009 / 329

Karar Tarihi ve No : 26.05.2009 / 3698

İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Kurulumuzun 15.09.2004 gün 59 sayılı ve 08.03.2005 gün 423 sayılı kararları ile "Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı" olarak tespit ve ilan edilen alanda bulunan, "Beşiktaş Meydanı Düzenleme Projesi" nin değerlendirilmesine ilişkin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü'nün 30.04.2009 gün M.34.0.İBB 0.31.57-604.99/(U29-23) /TN:1463035-2-853-TN:1475286 sayılı yazısı ile İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 10.09.1992 gün 5077 sayılı, 14.01.1993 gün 5547 sayılı, 17.03.1994 gün 6470 sayılı, 31.03.1994 gün 6532 sayılı, 02.02.1995 gün 7276 sayılı, 16.02.1996 gün 7297 sayılı, 19.09.1996 gün 8756 sayılı, 16.04.2003 gün 13635 sayılı, 22.04.2003 gün 13640 sayılı, 01.07.2003 gün 13850 sayılı, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.9.2004 gün 83 sayılı, 13.4.2005 gün 521 sayılı, 4.5.2005 gün 564 sayılı, 7.6.2005 gün 608 sayılı, 31.08.2005 gün 914 sayılı, 11.11.2008 gün 3351 sayılı, 24.3.2009 gün 3592 sayılı kararları okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Kurulumuzun 31.08.2005 gün 914 sayılı kararı ile temel ilkeeler ve ulaşım prensipleri açısından uygun bulunmuş olan "Beşiktaş Meydanı Düzenleme Projesi"nin bu defa sunulan haliyle düzeltildiği şekliyle uygun olduğuna, ancak Beşiktaş Meydanı altından geçmesi planlanan "Beşiktaş-Şişli-Otoğar Raylı Sistem Hattı"nın gerek aç-kapa yöntemi ile yapılacak alanlarda, gerekse yer altı tünellerinin inşasında, tüm yapıların ve özellikle 1. ve 2.grup kültür varlıklarının hiçbir şekilde zarar görmemesi için, gerek projelendirme gerekse uygulama aşamasında ilgili araştırma kurumları ve üniversitelerden bilimsel rapor ve uygulama ile ilgili kontrollük hizmetlerinin alınmasına, ayrıca Koruma Bölge Kurulumuza uygulama aşamasında ayda bir görsel malzeme ile desteklenen raporlar sunulmasına, yukarıda sözü edilen 1. ve 2.grup kültür varlığı yapılar üzerinde uygulama aşamasında ortaya çıkabilecek her türlü tahribat ve bozulmadan ilgili kurum ve uygulayıcıların sorumlu olmasına ve bu çerçevede Koruma Bölge Kurulumuz tarafından gerekirse 2863 sayılı yasa kapsamında soruşturma açılmasının istenebileceğine, söz konusu alanda yapılacak hafriyat çalışmalarının ilgili Müze Müdürlüğü denetiminde yapılmasına karar verildi.

AŞLI GİBİDİR

BİNAN Can
BAŞKAN
İmza

Lalefer DUYGAN
Bölge Kurulu Müdür V.

BAŞKAN YARDIMCISI

AYDIN Yusuf İzzettin
ÜYE
İmza

EMÜR Semih Halil
ÜYE
İmza

SAYAN Yüksel
ÜYE
İmza

ÇAKIR Mustafa
ÜYE
İmza

CİNBİR Şevket
ÜYE
İmza

ŞAVAŞ Şule
İst.Büyükşehir Bld.Tems.
İmza

ŞERMET A.Mithat
Beşiktaş Belediye Tems.
İmza

...05 2009 / SB-KE

E.2 29.04.2016 Tarih ve 2888 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 29.04.2016- 231
Karar Tarihi ve No : 29.04.2016- 2888

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen "Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı" içinde yer alan, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 03.06.2008 tarih ve 3072 sayılı, 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı, 15.09.2010 tarih ve 4637 sayılı, 22.03.2011 tarih ve 5102 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı kararları bulunan Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin kazı raporlarının iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 04.02.2016 tarih ve 368 sayılı, 12.02.2016 tarih ve 435 sayılı, 29.02.2016 tarih ve 621 sayılı ve 25.03.2016 tarih ve 888 sayılı yazıları ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattına ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen başlangıç raporu, 1. ara rapor, 2. ara rapor ve 3. ara kazı raporları çizimleri hakkında bilgi alınmasına, yapılan açmalara ilişkin 1/20 ölçekte tabaka-katman kesitlerinin Kurulumuza iletilmesine, açma numaraları ile yapılan çalışmaların çizimlerde işaretlenmesine, küçük buluntuların mimari ile ilişkili raporların Kurulumuza sunulmasına, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde çalışmalara devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
(BULUNMADI)

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

TEM.ÜYE
A.Mithat ŞERMET
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

ASLI GİBİDİR
Hatice ERGÜN
Müdür

ÜYE
Osman ERAVŞAR
İmza

ÜYE
Taner DEMİR
İmza

TEM.ÜYE
Zeynep KIZILTAN
Arkeoloji Müze Md.
(BULUNMADI)

BAŞKAN YARDIMCISI

ÜYE
Nadir DOĞAN
İmza

TEM.ÜYE
Mücella DOĞAN
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

C.H.C

E.3 12.05.2016 Tarih ve 2907 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 12.05.2016- 233
Karar Tarihi ve No : 12.05.2016- 2907

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 03.06.2008 tarih ve 3072 sayılı, 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı, 15.09.2010 tarih ve 4637 sayılı, 22.03.2011 tarih ve 5102 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı ve Kurulumuzun 29.04.2016 tarih ve 2888 sayılı kararları bulunan Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin kazı raporlarının iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 13.04.2016 tarih ve 1060 sayılı, 26.04.2016 tarih ve 1175 sayılı yazıları ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattına ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 4. ara rapor ve 22.04.2016 tarihli kazı raporları çizimleri hakkında bilgi alınmasına, kazı sırasında açığa çıkan kalıntıların geç dönem (19.y.y ve 20.y.y başı) yapılara ait olması nedeniyle Arkeoloji Müze raporu doğrultusunda kaldırılabilmesine, sondaj çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Taner DEMİR
İmza

TEM.ÜYE
Zeynep KIZILTAN
Arkeoloji Müze Md.
İmza

ASLI GİBİDİR
Hatice ERGÜN
Müdür

ÜYE
Osman ERAVŞAR
İmza

TEM.ÜYE
Mücella DOĞAN
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Nadir DOĞAN
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

TEM.ÜYE
Nurdan ÇAKMAKKAYA
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

C.H.C

E.4 11.08.2016 Tarih ve 3034 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

FAKS NO. :

11 AĞU. 2016 14:18 S 2

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

**Toplantı Tarihi ve No: 11.08.2016- 241
Karar Tarihi ve No : 11.08.2016- 3034**

**Toplantı Yeri
İSTANBUL**

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 03.06.2008 tarih ve 3072 sayılı, 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı, 15.09.2010 tarih ve 4637 sayılı, 22.03.2011 tarih ve 5102 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı, 29.03.2011 tarih ve 5128 sayılı ve Kurulumuzun 29.04.2016 tarih ve 2888 sayılı kararları bulunan Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin kazı raporlarının iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 06.05.2016 tarih ve 1263 sayılı, 23.05.2016 tarih ve 1410 sayılı, 13.06.2016 tarih ve 1564 sayılı ve 20.07.2016 tarih ve 1997 sayılı yazıları ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattına ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 5. ara rapor, 6. ara rapor, 7. ara rapor ve 8. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, ayrıca iletilen kahtntı rölövesinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, 8. ara raporda bahsedilen duvarın kaldırılabilceğine, duvarın sökülme sürecine ilişkin aşamalarının fotoğraflarla belgelenecek bilgi amaçlı olarak Kurulumuza bir rapor halinde iletilmesine, bundan sonraki arkeolojik kazı çalışmalarında ortaya çıkabilecek ve Müze Müdürlüğü tarafından mimarlık ve kent tarihi açısından önem arz etmediği tespit edilen kahtntıların belgelenecek kaldırılmasında bir sakınca olmadığına karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Nadir DOĞAN
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
(BULUNMADI)

ÜYE
Osman ERAVŞAR
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Taner DEMİR
İmza

TEM.ÜYE
Mücella DOĞAN
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM.ÜYE
Nurdan ÇAKMAKKAYA
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM.ÜYE
Zeynep KIZILTAN
İst.Arkeoloji Müze Md.
İmza

C.H.C

E.5 16.02.2017 Tarih ve 3389 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 16.02.2017- 265
Karar Tarihi ve No : 16.02.2017- 3389

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin kazı raporlarının iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 16.11.2016 tarih ve 3396 sayılı, 23.11.2016 tarih ve 3815 sayılı ve 24.01.2017 tarih ve 288 sayılı yazıları ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattına ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 11. ara rapor. 12. ara rapor ve 13. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, kazı sırasında açığa çıkan kalıntıların 13. ara raporda belirtildiği üzere 1910 yılında Beşiktaş tramvay deposu olarak kullanılan alanla alakalı olduğu ve korunması gerekli kültür varlığı niteliği taşımadığından kalıntıların devam durumlarının da dikkate alınarak, Arkeoloji Müzesi denetiminde beton malzemeli elemanlar, vb.lerinin kaldırılabilceğine, sondaj ve kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Nadir DOĞAN
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Osman ERAVŞAR
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

TEM.ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM.ÜYE
Nurdan ÇAKMAKKAYA
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM.ÜYE
Zeynep KIZILTAN
İmza

C.H.C

E.6 27.07.2017 Tarih ve 3671 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 27.07.2017- 286
Karar Tarihi ve No : 27.07.2017- 3671

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin kazı raporlarının iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 05.06.2017 tarih ve 1524 sayılı yazısı ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattına ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 16. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, kazıların III. IV. ve V. evrelerine ilişkin iletilen arkeolojik kazı rölelerinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, Kurulumuzun 29.04.2016 tarih ve 2888 sayılı kararı ile istenilen 1/20 ölçekte tabaka-katman kesitlerinin tüm arkeolojik kazı rölelerinde iletilmesine, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Nadir DOĞAN
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
İmza

TEM. ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
A.Mithat ŞERMET
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Zeynep KIZILTAN
İst. Arkeoloji Müze Md.
İmza

C.H.C

**E.7 24.08.2017 Tarih ve 3705 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Kararı**

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 24.08.2017- 289
Karar Tarihi ve No : 24.08.2017- 3705

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin 17. ara rapor ve arkeolojik kazı raporunun iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 16.08.2017 tarih ve 2360 sayılı yazısı ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin basında çıkan haberler de dikkate alınarak Kurulumuz üyelerince yerinde yapılan inceleme sonucunda; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 17. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, arkeolojik kazı rölövesinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, Kurulumuzun 29.04.2016 tarih ve 2888 sayılı kararı ile istenilen 1/20 ölçekte tabaka-katman kesitlerinin ve fotoğrafların tüm arkeolojik kazı rölöveleri ile birlikte iletilmesine, kazı alanında çıkan kalıntıların alanın vaziyet planına çakıştırılarak uygun ölçeklerde hazırlanacak projelerin Kurulumuza iletilmesine, kazı alanının hasar görmemesi için gerekli güvenlik önlemlerinin ilgili kurumlarca alınmasına, kazının ilerleyen aşamalarında Kurulumuz üyelerince yerinde incelenmesine, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Nadir DOĞAN
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
(BULUNMADI)

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
(BULUNMADI)

TEM. ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
A.Mithat ŞERMET
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Zeynep KIZILTAN
İst. Arkeoloji Müze Md.
İmza

C.H.C

E.8 26.10.2017 Tarih ve 3810 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 26.10.2017- 297
Karar Tarihi ve No : 26.10.2017- 3810

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.2004 gün ve 14751 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde yer alan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin 18. ara rapor ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, Kurulumuzun 24.08.2017 gün ve 3705 sayılı kararı gereği 19.10.2017 tarihinde Kurulumuz üyelerince yerinde incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 18. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, raporda belirtildiği gibi Müze Müdürlüğünün uygun göreceği alanlarda ve mesafede kazı çalışmalarının genişletilebileceğine, ortaya çıkarılan arkeolojik kalıntıların mevcut hava şartlarından etkilenerek hasar görmemesi için yine Müze Müdürlüğünün uygun gördüğü yerlerde ve şekilde geçici üst örtü yapılabileceğine, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
M. Mustafa TURAL
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
(BULUNMADI)

TEM. ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
A.Mithat ŞERMET
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Rahmi ASAL
İst.Arkeoloji Müze Md.
İmza

K.T

E.9 10.05.2018 Tarih ve 4171 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 10.05.2018- 324
Karar Tarihi ve No : 10.05.2018- 4171

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde bulunan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin 21. ara raporun ve 7, 8, ve 9. Etap kalıntı rölevellerinin iletildiği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 06.04.2018 tarih ve E.300766 sayılı yazısı ile hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 21. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, 7, 8, ve 9. Etap arkeolojik kazı rölevellerinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

**ASLI GİBİDİR
Hatice ERGÜN**

**ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza**

**BAŞKAN
Halil ONUR
İmza**

**BAŞKAN YARDIMCISI
M. Mustafa TURAL
İmza**

**ÜYE
Zeynep ERDEM
(BULUMADI)**

**ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza**

**ÜYE
Hilal KAZAN
İmza**

**ÜYE
Ömer DABANLI
İmza**

**TEM. ÜYE
Mehmet ÇINAR
İst. Büyükşehir Bld. Tems
İmza**

**TEM. ÜYE
Ayşe ERKEK
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza**

**TEM. ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Arkeoloji Müze Md.
(BULUMADI)**

K.T

E.10 21.06.2018 Tarih ve 4260 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 21.06.2018- 330
Karar Tarihi ve No : 21.06.2018- 4260

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde bulunan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün, 22. ara raporun ve 10. Etap kalıntı rölevelerinin iletildiği 06.04.2018 tarih ve E.300766 sayılı yazısı ile açığa çıkarılan Kurgan Mezarlarına ilişkin hazırlanan sergileme projesinin ve raporunun iletildiği 13.06.2018 tarih ve E.511563 sayılı yazıları ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 22. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, 10. Etap arkeolojik kazı rölevelerinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, sunulan albümdeki bilgi ve görsellerin yeterli ayrıntıları içermemesi nedeniyle sergilenen tüm elemanların, zeminde, duvarlarda ve vitrinlerde nasıl sergileneneğini gösteren detayların, sergileme ve sunum yöntemlerinin ayrıntılı proje raporu ile birlikte proje formatında hazırlanarak iletilmesi halinde değerlendirilebileceğine, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Halil ONUR
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
M. Mustafa TURAL
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
(BULUNMADI)

ÜYE
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
(BULUNMADI)

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
(BULUNMADI)

TEM. ÜYE
Mehmet ÇINAR
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Ayşe ERKEK
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Arkeoloji Müze Md.
(BULUNMADI)

K.T

E.11 01.11.2018 Tarih ve 4495 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 01.11.2018- 349
Karar Tarihi ve No : 01.11.2018- 4495

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde kalan, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazı çalışmalarına devam edebilmek için ortaya çıkarılan kalıntıların kaldırılması ve kazı derinliğinin artmasına bağlı olarak çalışmalara güvenli devam edebilmek için fore kazık yapılmasına ilişkin görüş bildirilmesinin talep edildiği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün, 31.10.2018 tarih ve E.883453 sayılı yazısı ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Raylı Sistem Daire Başkanlığı, Avrupa Yakası Raylı Sistem Müdürlüğünün 31.10.2018 tarih ve 755.02.S.18-4678 sayılı yazısı ve hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 31.10.2018 tarihli ve E.889453 sayılı yazısı ile çalışmalara devam edebilmek için kaldırılması talep edilen tüm kalıntıların, numaralandırılarak gerekli belgeleme işlemlerinin tamamlanmasından sonra ilgili Müze Müdürlüğü denetiminde kaldırılmasında sakınca olmadığına, tüm belgeleme çalışmalarına ilişkin dokümanların Kurulumuza iletilmesine; güvenlik amaçlı yapılması talep edilen fore kazık sisteminin proje formatında hazırlanarak Kurulumuza iletilmesinden sonra değerlendirilebileceğine, bu süreçte can ve mal güvenliği açısından gerekli güvenlik tedbirlerinin ilgili kurumlara alınmasına karar verildi.

BAŞKAN
M. Mustafa TURAL
İmza

ÜYE
Halil ONUR
İmza

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

TEM. ÜYE
Ayşe ERKEK
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

ASLA GİBİDİR
Hatice ERGÜN
Müdür

ÜYE
Zeynep ERDEM
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
İmza

TEM. ÜYE
Rahmi ASAL
İst.Arkeoloji Müze Md.
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

TEM. ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

K.T

E.12 10.01.2019 Tarih ve 4607 Sayılı İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 10.01.2019- 357 **Toplantı Yeri**
Karar Tarihi ve No : 10.01.2019-4607 **İSTANBUL**

KARAR

İstanbul İli, Beşiktaş ilçesi, Cihannüma Mahallesi, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.09.2004 gün ve 59 sayılı kararı ve eki paftada sınırları tespit ve ilan edilen ve aynı Kurulun 8.3.2005 gün ve 423 sayılı kararı ve eki paftada sınırları düzeltilerek belirlenen Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanı içinde bulunan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı ile kazı çalışmalarına başlanılabileceği belirtilen Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yapılan kazılara ilişkin, 24. ara raporu ile 13/14. Etap kalıntı rölemlerinin iletildiği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 10.12.2018 tarih ve E.1003032 sayılı yazısı ve kurgan mezarlara ait kaldırılacak taşların muhafazası için yapılmak istenen depo alanına ilişkin görüş bildirilmesinin talep edildiği 14.12.2018 tarih ve E.1003375 sayılı yazısı ile hazırlanan uzman raporu okundu, 34.10.539 nolu işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kabataş-Beşiktaş-Mecidiyeköy-Mahmutbey metro hattında yer alan Beşiktaş istasyon alanındaki kazıya ilişkin; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından Kurulumuza iletilen 24. ara rapor hakkında bilgi alınmasına, 13. ve 14. Etap arkeolojik kazı rölemlerinin bilgi paftası olarak dosyasında saklanmasına, Kurulumuzun 01.11.2018 tarih ve 4495 sayılı kararı ile kaldırılmasına karar verilen kurgan mezarlarına ait taşların muhafazası için yapılmak istenen geçici deponun Müze Müdürlüğünün uygun gördüğü alanda ve boyutlarda Müze denetiminde yapılmasında sakınca olmadığına, kazı çalışmalarına İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.05.2009 tarih ve 3698 sayılı kararı doğrultusunda Müze denetiminde devam etmesine karar verildi.

BAŞKAN
M. Mustafa TURAL
İmza

BAŞKAN YARDIMCISI
Hamza DALKILIÇ
İmza

ÜYE
Halil ONUR
İmza

ÜYE
Zeynep ERDEM
(BULUNMADI)

ÜYE
Feyzullah ARSLAN
İmza

ÜYE
Hilal KAZAN
İmza

ÜYE
Ömer DABANLI
İmza

TEM. ÜYE
Zehra İPEK
İst. Büyükşehir Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Hale BARUT
Beşiktaş Bld. Tems.
İmza

TEM. ÜYE
Rahmi ASAL
İst.Arkeoloji Müze
Md.Tems.
İmza

K.T

**EK F. HAYDARPAŞA GAR SAHASI KAZISINA İLİŞKİN
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU KARARLARI**

**F.1 19.07.2018 Tarih ve 5540 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Kararı**

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 19.07.2018/ 365
Karar Tarihi ve No : 19.07.2018/ 5540

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarihli ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 21.03.2011 tarihli ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarihli ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarihli ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan 240 ada, 16 parsel sayılı yere ilişkin; döşenecek raylara denk gelmesi sebebiyle tescilsiz Tuş Bakım Şefliğinin, yeni yapılacak bölgesel tren peronunun üzerinde kalan tescilsiz Trafo Binasının, yıkılıp yeniden yapılacak köprüünün yaklaşım alanında kalan tescilsiz Lojman Binasının, yeni yapılacak hatların isabet ettiği tescilsiz Tekerlek Torna Binasının yıkım izinlerinin verilmesini, yeni yapılacak loko bakım atölyesine denk gelen tescilli su cenderesinin taşınmasını, hızlı tren trafiğindeki titreşimden dolayı yıkılma tehlikesi arz eden tescilli Çamaşırhane Bacasının tescil kaydının kaldırılmasını yada taşınmasını, yeni yapılacak raylar arasında kalan ve daha önce buhar kazanının su temini için kullanılan tescilli Kuyunun tescilinin kaldırılmasını talep eden Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Emlak Servis Müdürlüğü'nün 11.06.2018 tarihli ve E.0257163 sayılı yazısı, tescilli Haydar Baba Türbesinin Haydarpaşa Gar sahasının yeniden düzenlenmesinden sonra gar sahasına 3. şahısların giriş çıkışının yasak olacağından yazı ekindeki alternatif planlarda gösterilen yerlerden birine taşınmasını talep eden Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Emlak Servis Müdürlüğü'nün 26.06.2018 tarihli ve E.100513 sayılı yazısı, Kadıköy İlçesi, Haydarpaşa Garı Çevre Düzenlemesi çalışmaları kapsamında ilgili müze müdürlüğü denetiminde devam etmekte olan kazı çalışmaları ile ilgili olarak müze uzmanlarınca hazırlanan 11.06.2018 tarihli uzman raporunun ekte iletildiğini bildiren İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 26.06.2018 tarihli ve E.536686 sayılı yazısı, Haydarpaşa Gar ve Gar Sahası Tevsiyat Projesi kapsamında müze müdürlüğü denetiminde sürdürülmekte olan çalışmalarda ortaya çıkarılan kalıntılara ait 1. Etap Rölöve Projesi, Raporu ile Çevre Etkileşim Sunum Paftası ve Genel Yerleşim Planının ekinde iletildiğini bildiren İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 27.06.2018 tarihli ve E.543297 sayılı yazısı, ekleri, 34.23.200 sayılı işlem dosyası incelendi, Müdürlüğümüz uzmanlarının 18.07.2018 tarihli raporu okundu, yapılan görüşmeler sonucunda;

- Haydar Baba Türbesinin taşınmasına ilişkin dosyasında yeterince bilgi-belge bulunmaması ve türbede mezar taş başında geçen isminin Abdullah Baba olması nedeniyle sanat tarihi raporunun hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına,
- 240 ada, 3 parselde bulunan Abdülmecid Han Çeşmesinin korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, tespit kazısı yapılarak rölöve ve restitüsyonunun iletilmesine,
- Tescilli Kuyuya ilişkin talebin rölövesi hazırlanarak Kurulumuza sunulduktan sonra değerlendirilebileceğine,
- Tescilli Çamaşırhane Bacası ve tescilli Su Terazisinin rölövelerinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına,
- Tescilsiz Tekerlek Torna Binası, tescilsiz Trafo, tescilsiz Lojman ve tescilsiz Tuş Bakım Şefliğinin yıkılmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına,

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 19.07.2018/ 365
Karar Tarihi ve No : 19.07.2018/ 5540

Toplantı Yeri
İSTANBUL

- Gar sahasında bulunan peronların, gar binası fonksiyonunu tamamlayıcı görevi ve değeri açısından korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, peronların rölövesinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına,
- Çevre Etkileşim sunum paftasından yeniden yapılacak olan Tıbbiye Köprüsünün G1 ayağı fore kazıklarından birinin tescilli Sığınak/Tünel yapısının iç duvarına 120 cm. yaklaşacağı anlaşılmış olup yapının duvar kalınlığı bilinmediğinden müze denetiminde duvar kalınlığının anlaşılabilmesini sağlayacak kazı çalışmasının yapılabileceğine, iki farklı girişi olduğu ve iki katlı olduğu anlaşılan tescilli Sığınak/Tünel yapısının rölövesinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına, tescil fişinin güncellenmesine,
- Yeniden yapılacak Tıbbiye Köprüsünün G2 ayağı fore kazıklarının açığa çıkan tarihi kalıntılar ile çakıştığı anlaşıldığından kamu yararı ve Marmaray Projesinin bütünlüğü de göz önünde bulundurularak sunulan taşıma projesinin müze denetiminde uygulamasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına, gar sahası içinde kalıntıların taşınabileceği bir alan belirlenmesine, kazı çalışmaları tamamlandıktan sonra taşınan kalıntıların sergilenmesine yönelik proje hazırlanmasına, Haydarpaşa Tren Garı Arkeolojik Kazısı 1.Etap Rölövesinin düzeltmelerle uygun olduğuna,
- Parselde bulunan ve dosyasından rölövesinin olmadığı anlaşılan tescilli yapıların rölövelerinin hazırlanarak ivedilikle Kurulumuza sunulmasına,
- Alandaki her türlü fiziki ve inşai müdahalenin müze denetiminde yapılmasına, kalıntıları koruyacak güvenlik tedbirlerinin ilgili kurumlarca alınmasına, kazı çalışmaları sonucunda Kurulumuza bilgi verilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(İMZA)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(İMZA)

ÜYE
Zeynep Emel EKİM
(İMZA)

ÜYE
Eşref ALBAYRAK
(İMZA)

ÜYE
Serkan AKIN
(İMZA)

ÜYE
Özcan DAĞ
İst. B.Şehir Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Alper ZORLAR
İst. Vak. II. Böl. Müd. Tems.
(İMZA)

Burhan GÜLBAHAR-19.07.2018

F.2 06.09.2018 Tarih ve 5628 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İSTANBUL V NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 06.09.2018/ 370
Karar Tarihi ve No : 06.09.2018/ 5628

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarihli ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 21.03.2011 tarihli ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarihli ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarihli ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan 240 ada, 16 parsel sayılı yere ilişkin; Gebze-Halkalı Hatlarının İyileştirilmesi, İnşaat, Elektrik ve Mekanik Sistemler İşi (Sözleşme CR3) kapsamında Kurulumuzun 04.05.2017 tarihli ve 4507 sayılı kararı doğrultusunda yapılan arkeolojik araştırma kazılarında ortaya çıkarılan kalıntılara ilişkin hazırlanan Tıbbiye Köprüsü 2. Etap Çevre Etkileşimi Sunum Paftası, Tıbbiye Köprüsü Projesi ile tescilli Sığınak/Tünel ve Abdülmecid Çeşmesinin 2. Etap Etkileşim Raporu ve Kurulumuzun 19.07.2018 tarihli ve 5540 sayılı kararı gereği tescilli Sığınak/Tünel ve Abdülmecid Çeşmesinde yapılan kazı çalışmaları ile ilgili olarak hazırlanan III. ara raporun ekinde iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 05.09.2018 tarihli ve E.718250 sayılı yazısı, ekleri, 34.23.200 sayılı işlem dosyası incelendi, Müdürlüğümüz uzmanlarının 05.09.2018 tarihli raporu okundu, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 240 ada, 16 parselle ilişkin, Kurulumuzun 07.06.2017 tarihli ve 4617 sayılı kararı ile onaylı Tıbbiye Köprüsü projesi kapsamında G1 ayağında yapılacak fore kazık çalışmasının, etkileşiminde kalan İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.02.2009 tarihli ve 1651 sayılı kararı ile tescilli Sığınak/Tünel yapısına zarar vermeyecek şekilde gerekli güvenlik tedbirleri alındıktan sonra müze denetiminde yapılmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(BULUNMADI)

ÜYE
Eşref ALBAYRAK
(İMZA)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
(İMZA)

Burhan GÜLBAHAR-06.09.2018

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(İMZA)

ÜYE
Serkan AKIN
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(İMZA)

ÜYE
Zeynep Emel EKİM
(İMZA)

ÜYE
A. Turan SEPETCİ
İst. B.Şehir Bld. Tems.
(İMZA)

F.3 29.11.2018 Tarih ve 5832 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 29.11.2018/ 382
Karar Tarihi ve No : 29.11.2018/ 5832

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarihli ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, aynı Kurulun 21.03.2011 tarihli ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarihli ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarihli ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 21.08.1997 tarihli ve 4542 sayılı kararı ile 2863 sayılı yasa kapsamında korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen ve koruma grubu I (bir) olarak belirlenen alana ilişkin Kurulumuzun 04.05.2017 tarihli ve 4507 sayılı kararı doğrultusunda Haydarpaşa Gar Sahasında Tıbbiye Köprüsü G8 ayağında yapılan arkeolojik kazı çalışmalarının tamamlandığını bildiren, Çevre Etkileşim Sunum Paftası ve Raporu, Kalıntıların Yerinde Korunarak Kapatılması Projesi ve Teknik Raporu, Kalıntı Rölövesi ve Rölöve Raporu ile kazı sonuç raporunun ekinde iletildiği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 14.11.2018 tarihli ve E.926719 sayılı yazısı, 34.23.200 numaralı işlem dosyası incelendi, 19.11.2018 tarihli ve 546202 sayılı uzman raporu okundu, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselde Haydarpaşa Gar Sahasında Tıbbiye Köprüsü G8 ayağında ilgili müze denetiminde yapılan kazı çalışmalarında açığa çıkarılan kalıntılara ilişkin kalıntı rölövesinin uygun olduğuna, rölövede gösterilen kalıntıların 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesi gereğince korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, kamu yararı ve marmaray projesinin bütünlüğü dikkate alınarak kalıntıların yerinde ve kapatılarak korunmasına ilişkin sunulan projenin uygun olduğuna, uygulamanın gerekli koruma önlemleri alınarak ilgili müze denetiminde yapılmasına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Eşref ALBAYRAK
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

ASİT MÜDÜR
Ahmet İLİTİNGİÇ
Müdür
ÜYE
Hakan ALTUNORS
(BULUNMADI)

ÜYE
Serkan AKIN
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Zeynep Emel EKİM
İMZA

ÜYE
Ahmet Turan SEPETCİ
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

29.11.2018/ B.G.

F.4 02.05.2019 Tarih ve 6215 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 02.05.2019/ 404
Karar Tarihi ve No : 02.05.2019/ 6215

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülün, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Kurulumuzun 06.06.2018 tarih ve 5446 sayılı kararı ile TCDD Hattı Geçişi Köprü Ön Projesinin kamu yararı dikkate alınarak uygulanmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına karar verilen, yere ilişkin müze denetiminde devam eden kazı çalışmaları ile ilgili 1. Etap rölöve, rölöve raporu, fotoğraf albümü ve tonozlu su yapısına ait taşıma projesi ekinde iletilen İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 05.04.2019 tarih ve E.295490 sayılı yazısı ve ekleri, İbrahimağa Köprüsünde müze denetiminde devam eden kazı çalışmaları ile ilgili hazırlanan çevre etkileşim sunum paftası ve çevre etkileşim raporu ekinde iletilen İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 05.04.2019 tarih ve E.295455 sayılı yazısı ve ekleri, İbrahimağa Köprüsü ile ilgili hazırlanan plan ve kesit paftası, çevre etkileşim ve silüetler sunum paftaları ekinde iletilen İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 05.04.2019 tarih E.295506 sayılı yazısı ve ekleri, 34.23.200 numaralı işlem dosyası incelendi, 29.04.2019 tarih ve 546202 sayılı uzman raporu okundu, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselle ilişkin kalıntı rölövesinin uygun olduğuna, rölövede gösterilen kalıntılar 2863 sayılı Yasanın 6. maddesindeki özellikleri taşıdığından tesciline, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, Osmanlı dönemi tonozlu su yapısına ilişkin sunulan taşıma projesinin uygun olduğuna, uygulamanın müze denetiminde yapılmasına, Kurulumuzun 06.06.2018 tarih ve 5446 sayılı kararı ile onaylı TCDD Hattı Geçişi Köprü projesinin kalıntılar dikkate alınarak tadil edilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
BULUNMADI

ASLI GİBİDİR
Habibe YILMAZ
Müdür V.

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

02.05.2019/B.G.

F.5 13.06.2019 Tarih ve 6302 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.06.2019/ 409
Karar Tarihi ve No : 13.06.2019/ 6302

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile Gar sahasında bulunan Peronların, gar binası fonksiyonunu tamamlayıcı görevi ve değeri açısından korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, yeniden yapılacak Tıbbiye Köprüsünün G2 ayağına tesadüf eden kalıntılara ilişkin sunulan taşıma projesinin müze denetiminde uygulamasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına karar verilen yere ilişkin peron 2 ve 3 arasında müze denetiminde tamamlanan arkeolojik kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan kalıntılar ile ilgili olarak hazırlanan rölöve ekinde iletilen İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 20.02.2019 tarih ve E.153756 sayılı yazısı ve ekleri, müze denetiminde kazı çalışmaları devam eden tarihi su kanalına ilişkin 2. Etap rölöve, 2. Etap taşıma projesi ve taşıma teknik raporu ekinde iletilen İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 26.03.2019 tarih ve E.259460 sayılı yazısı ve ekleri, Haydarpaşa Gar Sahasında müze denetiminde devam eden arkeolojik kazı çalışmalarına ilişkin müze müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 29.03.2019 tarihli ara rapor ekinde iletilen İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 08.04.2019 tarih ve E.299092 sayılı yazısı ve ekleri, 13.05.2019 tarih ve 225190 sayılı uzman raporu okundu, 34.23.200 numaralı işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parseline ilişkin peron 2 ve 3 arasındaki kalıntılar ile ilgili rölövenin uygun olduğuna, rölövede gösterilen Hellenistik/Roma, Bizans ve Geç Osmanlı Dönemlerine tarihlenen kalıntıların 2863 sayılı Yasanın 6 ncı Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığından korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, Osmanlı dönemi su kanalına ilişkin sunulan 2. Etap rölövesinin uygun olduğuna, ray hattına tesadüf ettiği anlaşıldığından kamu yararı ve marmaray projesinin bütünlüğü göz önünde bulundurularak önerilen taşıma projesinin uygun olduğuna, çalışmanın ilgili müze denetiminde yapılmasına, taşıma sonrası fotoğraflarının Kurulumuza iletilmesine, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile taşıma projesi uygun bulunan 1. Etap bölümü ile etkileşimi sağlanarak birlikte sergilenmesine yönelik projenin Kurulumuza sunulmasına karar verildi.

BAŞKAN

Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE

S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE

Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE

Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
(BULUNMADI)

Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE

Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI

N. Enver KABA
İMZA

ÜYE

Barış HAN
İMZA

ÜYE

Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.06.2019/B.G.

F.6 13.06.2019 Tarih ve 6303 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.06.2019/ 409
Karar Tarihi ve No : 13.06.2019/ 6303

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile; tescil kaydının kaldırılması veya taşınması talebinin, rölövesi hazırlanarak Kurulumuza sunulduktan sonra değerlendirilebileceğine karar verilen Çamaşırhane Bacasına ilişkin rölöve, rölöve raporu ve fotoğraf albümünün ekinde iletiği İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 24.02.2019 tarih ve E.164306 sayılı yazısı ve ekleri, ekinde konuya ilişkin bilgi ve belgelerin iletiği Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Modernizasyonu Servis Müdürlüğü'nün 09.04.2019 tarih ve E.130182 sayılı yazısı ve ekleri, rölöve paftasındaki ölçü ve teknik çizim hatalarının giderildiği bildirilerek, rölöve paftası ve rölöve raporunun ekinde iletiği ilgisininin 08.05.2019 tarih ve 216526 evrak kayıt numaralı başvurusu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 28.05.2019 tarih ve 250071 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

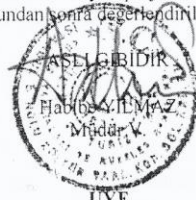
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselde bulunan tescilli Çamaşırhane Bacasına ilişkin sunulan rölövenin uygun olduğuna, aynı alanda bulunan endüstriyel baca (Çamaşırhane bacası olarak adlandırılan ancak tam olarak tanımlanamayan), Su Kuyusu ve Su Cenderesinin yeraltı bağlantıları araştırılarak (sondaj, kazı, jeoradar vb.) ve buharlı lokomotiflerin çalışmalarına yönelik işlev tespitleri yapılarak alanında uzman kişilerce hazırlanacak sanat tarihi raporunun ve bu doğrultuda hazırlanacak restitüsyon projesinin Kurulumuza iletilmesine, tescil kaydının kaldırılması veya taşınması talebinin bundan sonra değerlendirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
(BULUNMADI)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.06.2019/M.T.

F.7 13.06.2019 Tarih ve 6304 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.06.2019/ 409
Karar Tarihi ve No : 13.06.2019/ 6304

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazviz edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile; taşınması talebinin, rölövesi hazırlanarak Kurulumuza sunulduktan sonra değerlendirilebileceğine karar verilen Su Cenderesine ilişkin rölöve, rölöve raporu ve fotoğraf albümünün ekinde iletildiği İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 24.02.2019 tarih ve E.164306 sayılı yazısı ve ekleri, ekinde konuya ilişkin bilgi ve belgelerin iletildiği Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Modernizasyonu Servis Müdürlüğü'nün 09.04.2019 tarih ve E.130180 sayılı yazısı ve ekleri, rölöve paftasındaki ölçü ve teknik çizim hatalarının giderildiği bildirilerek, rölöve paftası ve rölöve raporunun ekinde iletildiği ilgisinin 08.05.2019 tarih ve 216016 evrak kayıt numaralı başvurusu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 28.05.2019 tarih ve 250176 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselde bulunan tescilli Su Cenderesine ilişkin sunulan rölövenin uygun olduğuna, aynı alanda bulunan Su Cenderesi, Su Kuyusu ve endüstriyel bacanın (Çamaşırhane bacası olarak adlandırılan ancak tam olarak tanımlanamayan), yeraltı bağlantıları araştırılarak (sondaj, kazı, jeoradar vb.) ve buharlı lokomotiflerin çalışmalarına yönelik işlev tespitleri yapılarak alanında uzman kişilerce hazırlanacak sanat tarihi raporunun ve bu doğrultuda hazırlanacak restitüsyon projesinin Kurulumuza iletilmesine, taşınması talebinin bundan sonra değerlendirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
(BULUNMADI)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.06.2019/M.T.

F.8 13.06.2019 Tarih ve 6305 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.06.2019/ 409
Karar Tarihi ve No : 13.06.2019/ 6305

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699.84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy İlçe sınırı içinde kalacak şekilde tavsiz edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda ilgili müze denetiminde yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan menfez yapısına ilişkin rölöve ve çevre etkileşim sunum paftasının ekinde iletildiği İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 02.05.2019 tarih ve E.374313 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 22.05.2019 tarih ve 241957 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda:

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselde bulunan ilgili müze denetiminde devam etmekte olan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan menfez yapısının 2863 sayılı Yasanın 6 ncı Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığından korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, rölövesinin uygun olduğuna, restitüsyon projesinin Kurulumuza iletilmesine, yerinde korunmasına yönelik hazırlanacak öneri projelerin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
(BULUNMADI)

Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.06.2019/B.G.

F.9 13.06.2019 Tarih ve 6306 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI**
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.06.2019/ 409
Karar Tarihi ve No : 13.06.2019/ 6306

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile; tescil kaydının kaldırılması talebinin, rölövesi hazırlanarak Kurulumuza sunulduktan sonra değerlendirilebileceğine karar verilen Su Kuyusuna ilişkin rölöve, rölöve raporu ve fotoğraf albümünün ekinde iletildiği İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 24.02.2019 tarih ve E.164306 sayılı yazısı ve ekleri, ekinde konuya ilişkin bilgi ve belgelerin iletildiği Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Modernizasyonu Servis Müdürlüğü'nün 28.03.2019 tarih ve E.113794 sayılı yazısı ve ekleri, rölöve paftasındaki ölçü ve teknik çizim hatalarının giderildiği bildirilerek, rölöve paftası ve rölöve raporunun ekinde iletildiği ilgisininin 02.05.2019 tarih ve 216132 evrak kayıt numaralı başvurusu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 28.05.2019 tarih ve 250527 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parselde bulunan tescilli Su Kuyusuna ilişkin sunulan rölövenin uygun olduğuna, aynı alanda bulunan Su Kuyusu, Su Cenderesi ve endüstriyel bacanın (Çamaşırhane bacası olarak adlandırılan ancak tam olarak tanımlanamayan), yeraltı bağlantıları araştırılarak (Sondaj, kazı, jeoradar vb.) ve buharlı lokomotiflerin çalışmalarına yönelik işlev tespitleri yapılarak alanında uzman kişilerce hazırlanacak sanat tarihi raporunun ve bu doğrultuda hazırlanacak restitüsyon projesinin Kurulumuza iletilmesine, tescil kaydının kaldırılması ve üzerinin kapatılması talebinin bundan sonra değerlendirilmesine, ilgisince kuyu ve çevresinde can ve mal güvenliği için gerekli tedbirlerin alınmasına karar verildi.

BAŞKAN

Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE

S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE

Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE

Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Md. Tems.
(BULUNMADI)

ÜYE
Hakan ALTINORS
(BULUNMADI)

ÜYE

Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI

N. Enver KABA
İMZA

ÜYE

Barış HAN
İMZA

ÜYE

Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.06.2019/B.G.

F.10 10.10.2019 Tarih ve 6623 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :10.10.2019- 426
Karar Tarihi ve No :10.10.2019- 6623

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü ve "Eski ve Yeni İstasyon Binaları Gar Lojmanları" vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy İlçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 09.09.2009 tarih ve 2027 sayılı kararı tescil edilen, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.12.2011 tarih ve 229 sayılı kararı ile rölövesi uygun bulunan; 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı ile Anadolu Yakası Haydarpaşa-Gebze Banliyö Hattı üzerinde Km:19+176'da bulunması ve Marmaray Projesinin bütünü düşünüldüğünde konunun aciliyeti, Marmaray Projesinin devamı açısından demiryolu hattının genişletme çabalarının elzem olması, kamu yararı dikkate alınarak özgün malzemelerinin sökülerek muhafaza altına alınmasına, taşınabilecek yer ile ilgili çalışmaların ve önerilerin sunulmasına, bunlara ilişkin 3 boyutlu tarama yapılarak rölövesinin çıkartılarak sayısal ve pafta olarak iletilmesine karar verilen; 12.12.2013 tarih ve 1583 sayılı kararı ile 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı karar gereği iletilen 3 boyutlu taramalara ilişkin sunulan belgelerinden bilgi alınan Kartal Köprüsü'nün; Gebze-Halkalı Banliyö Hatlarının İyileştirilmesi, İnşaat, Elektrik ve Mekanik sistemler İşi (Sözleşme CR3) Haydarpaşa Gar Sahası Yenileme (Tevsiat) Projesi kapsamında, 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı Kurul kararı gereği söküldüğü ve Haydarpaşa Gar Sahasında muhafaza altına alındığı, 15.12.2011 tarih ve 229 sayılı Kurul kararı ile onaylı rölöve çizimleri kullanılarak hazırlanan yerleşim planlarında köprü'nün Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprü'nün yerine orijinaline uygun olarak yeniden kurulabileceğinin görüldüğü ifade edilerek, hazırlanarak ilişikte gönderilen yer önerisine dair çizim ve dokümanların tetkikinin istendiği DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 23.08.2019 tarih ve E.2036 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve 443187 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü ve "Eski ve Yeni İstasyon Binaları Gar Lojmanları" vasıflı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; Kurulumuzun 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı gereği sökülerek Haydarpaşa Gar Sahasında muhafaza altına alınan İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 09.09.2009 tarih ve 2027 sayılı kararı ile tescilli Kartal Köprüsü'nün, Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden Giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprü'nün yerine kurulmasına yönelik yer önerisinin uygun olduğuna, söz konusu köprü'nün yeniden inşa edilebilmesi için hazırlanacak restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

10.10.2019 M.T.

F.11 10.10.2019 Tarih ve 6624 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

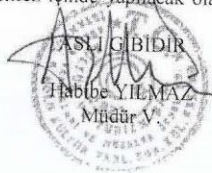
Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/ 426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6624

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 13.06.2019 tarih ve 6305 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenen, rölövesinin uygun olduğuna, restitüsyon projesinin ve yerinde korunmasına yönelik hazırlanacak öneri projelerin Kurulumuza iletilmesine karar verilen yere ilişkin; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 11.09.2019 tarih ve E.2171 sayılı yazısı ve eklerinin (Menfez öneri I restitüsyon projesi ve raporu, sanat tarihi raporu, statik rapor, konservasyon, güçlendirme ve kapatma teknik raporu, güçlendirme ve kapatma projesi I. ve II. öneri) iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 16.09.2019 tarih ve E.755910 sayılı yazısı ve ekleri, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 25.09.2019 tarih ve E.2269 sayılı yazısı ve eklerinin (Menfez öneri II restitüsyon projesi) iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 27.09.2019 tarih ve E.795613 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 07.10.2019 tarih ve 440775 kayıt sayılı uzman raporı okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; Kurulumuzun 13.06.2019 tarih ve 6305 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, koruma grubu I (bir) olarak belirlenen, rölövesinin uygun olduğuna karar verilen Menfez yapısında ilişkin öneri II restitüsyon projesinin uygun olduğuna, sanat tarihi raporu ve statik rapordan bilgi alındığına, güçlendirme ve kapatma projelerine ilişkin; Menfez yapısının içten çelik profiller ile güçlendirilmesinin prensip olarak uygun olduğuna, fakat Menfez içinde yapılacak olan dolgunun ne şekilde yapılacağına

10.10.2019/B.G.

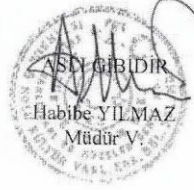
T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/ 426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6624

Toplantı Yeri
İSTANBUL

anlaşılmasını, drenaj ile ilgili ve Menfezin tonozunun üst kotu ile tren hattına ilişkin dolgunun başladığı alanda tescilli yapıyı korumaya yönelik öneriler bulunmaması nedenleriyle bu haliyle projelerin uygun bulunmadığına, Menfez ağızlarında bulunan verev ve beden duvarlarındaki eksik malzemeler tamamlanarak, drenaj ile ilgili öneriler ve Menfez üzerine oturacağı anlaşılan 4 adet tren hattına ilişkin etkileşimi gösterecek yeterli sayıda kesit eklenerek, Menfezin tonozunun üst kotu ile tren hattına ilişkin dolgunun başladığı alanda tescilli yapıyı korumaya yönelik getirilecek öneriler ile birlikte iletilecek olan güçlendirme projelerinin Kurulumuzca değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
İMZA

10.10.2019/B.G.

F.12 10.10.2019 Tarih ve 6625 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/ 426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6625

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile Sığınak/Tünel yapısının korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmesine, Kurulumuzun 02.05.2019 tarih ve 6213 sayılı kararı ile Haydarpaşa Kumanda Merkezine ait avan projenin 2863 sayılı yasa açısından prensipte uygun olduğuna, tescilli Sığınak/Tünel yapısının röhlövesinin Kurulumuza iletilmesine, yapı, sığınak etkisini içeren statik raporun, tescilli Sığınak/Tünel ile ilişkisini gösteren kesitlerin Kurulumuza iletilmesine karar verilen yere ilişkin; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 11.09.2019 tarih ve E.2170 sayılı yazısı ve eklerinin (röhlöve, röhlöve raporu, çevre etkileşim sunum pakfası ve raporu, inceleme ve değerlendirme raporu) iletilildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 16.09.2019 tarih ve E.755910 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 07.10.2019 tarih ve 440762 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen Sığınak/Tünel yapısına ilişkin sunulan röhlövenin uygun olduğuna, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, ilgili tapu müdürlüğüne koruma grubu belirtme tesisi işlemi yapılmasına, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 11.09.2019 tarih ve E.2170 sayılı yazısı ve eki statik inceleme ve değerlendirme raporundan bilgi alındığına, rapor doğrultusunda tescilli Sığınak/Tünel yapısında güçlendirme çalışması yapılmasına yönelik hazırlanacak öneri projelerin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYIĞIT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
İMZA

ASLI GIBİDİR
Maide YILMAZ
Müdür V.
ÜYE

Hakan ALTINÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

10.10.2019/B.G.

F.12 10.10.2019 Tarih ve 6626 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/ 426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6626

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazviz edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 16.05.2019 tarih ve 6245 sayılı kararı ile tescilli kalıntılar dikkate alınarak tadil edilen TCDD Hattı Geçiş Köprü Projesinin kamu yararı ve Marmaray projesinin bütünlüğü de dikkate alınarak uygulanmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına karar verilen yere ilişkin; ilgili müze müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 27.09.2019 tarihli ara raporda, İbrahimağa Bölgesi olarak adlandırılan alanda köprü ayağı fore kazık uygulaması sırasında açığa çıkarılan Geç Bizans Dönemine tarihlendirilen su kanalının kaldırılması gerektiğinin belirtildiğini bildiren, konuya ilişkin Kurulumuzdan görüş talep eden İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 30.09.2019 tarih ve E.800269 sayılı yazısı ve ekleri, İbrahimağa Köprüsü ayağında ortaya çıkarılan kalıntılara ilişkin hazırlanan rölöve, rölöve raporu ve çevre etkileşim raporu ekinde iletilen İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 06.10.2019 tarih ve E.819920 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 08.10.2019 tarih ve 443223 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; Kurulumuzun 16.05.2019 tarih ve 6245 sayılı kararı ile tescilli kalıntılar dikkate alınarak tadil edilen projesinin uygun olduğuna karar verilen TCDD Hattı Geçiş Köprü Projesinin imalatı sırasında P1 ayağında açığa çıkarılan, Geç Bizans Dönemine tarihlendirilen, belgeleme çalışmaları tamamlanan kalıntının yerinde korunması mümkün olmadığından, kamu yararı ve Marmaray projesinin bütünlüğü de göz önünde bulundurularak ilgili müze müdürlüğü denetiminde kaldırılmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca bulunmadığına, kalıntıya ilişkin sunulan rölövenin uygun olduğuna karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
İMZA

ASEL GİBİDİR
Habibe YILMAZ
Müdür V.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Murat DİL
İst. B. Şehir Bld. Tems.
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

10.10.2019/B.G.

F.13 10.10.2019 Tarih ve 6627 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/ 426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6627

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı karar ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan yere ilişkin; ilgili müze denetiminde devam eden kazı çalışmaları sırasında ortaya çıkarılan kuzey-güney doğrultulu Geç Osmanlı dönemine ait su kanalının drenaj hattı güzergahında kalan kısımlarının kaldırılması gerektiğini bildiren 25.09.2019 tarihli ara raporun ekinde iletildiği, konuya ilişkin Kurulumuzdan görüş talep eden İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 27.09.2019 tarih ve E.795608 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 08.10.2019 tarih ve 443248 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

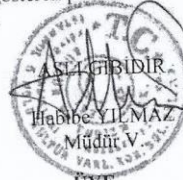
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; drenaj hattı güzergahında kaldığından Geç Osmanlı Dönemine tarihlendirilen su kanalının kaldırılması talebine ilişkin; drenaj hattı projesinin ve drenaj hattı ile açığa çıkan kalıntıların etkileşimini gösteren paftanın Kurulumuza iletilmesinden sonra konunun değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Mtd. Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

10.10.2019/B.G.

F.14 10.10.2019 Tarih ve 6628 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 10.10.2019/426
Karar Tarihi ve No : 10.10.2019/6628

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan yere ilişkin; devam eden kazı çalışmalarında 4 adet ocak tespit edildiğini, birinin yanında Kanuni Sultan Süleyman dönemine ait 1 adet gümüş ve III. Murat Dönemine ait 1 adet bronz sikke bulunduğunu, sikkelerin dışında 1 adet demir çadır çivisi ve 16. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen İznik seramiği parçalarına rastlanıldığını, tespit edilen buluntuların herhangi bir mimari kalıntı ile bağlantılı olmaması ve açık arazide toprak üstünde bulunmasının bu alanın III. Murat döneminde askerlerin konakladığı ordugah alanı olduğunu düşündürdüğünü, bu alanda drenaj çalışmalarının yapılabilmesi için bahse konu ocakların kaldırılmasının gerektiğini bildiren 11.09.2019 tarihli ara raporun ekinde iletildiği, konuya ilişkin Kurulumuzdan görüş talep eden İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 12.09.2019 tarih ve E.750032 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 08.10.2019 tarih ve 443204 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

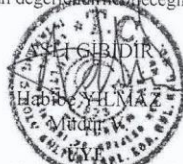
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, Haydarpaşa Gar Sahasına ilişkin; kazı çalışmalarında açığa çıkarılan tarihi ocakların ve ilgili buluntuların (demir çadır çivisi, İznik seramiği vb.), günümüzde Haydarpaşa Gar Sahasının bulunduğu alanın Osmanlı Döneminde doğuya yapılan seferler öncesinde ordugah olarak kullanılmış olabileceğine işaret etmesi sebebiyle alanın askeri tarihimizdeki yeri ve öneminin anlaşılabilmesi için konunun uzmanlarınca sahada açığa çıkarılan ve çıkarılacak olan konuyla ilgili buluntular da incelenerek hazırlanacak detaylı sanat tarihi raporunun Kurulumuza iletilmesine, drenaj hattı güzergahında kaldığından ocakların kaldırılması talebine ilişkin; drenaj hattı projesinin ve drenaj hattı ile açığa çıkan kalıntıların etkileşimini gösteren paftanın Kurulumuza iletilmesinden sonra konunun değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd. Tems.
İMZA

Hakan ALPİNÖRS
BULUNMADI

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

10.10.2019/B.G.

F.15 10.10.2019 Tarih ve 6629 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

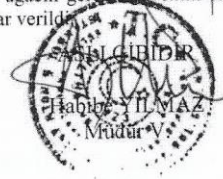
Toplantı Tarihi ve No: 10.10.2019 – 426
Karar Tarih ve No : 10.10.2019 – 6629

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Rasimpaşa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 3 parselde, Maliye Hazinesi mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile tescil edilen 240 ada, 16 parsel komşuluğunda kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planının uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alan içerisinde yer alan, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile "240 ada, 3 parselde bulunan Abdülmecid Han Çeşmesinin korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, tespit kazısı yapılarak rölöve ve restitüsyonunun iletilmesine" karar verilen Abdülmecid Han Çeşmesinin rölövesinin ve çeşmenin üst kısmında yer alan tehlike arz eden ağacın değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü Anadolu Yakası Millî Emlak Dairesi Başkanlığı'nın 10.01.2019 tarih ve E.70249 sayılı yazısı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Moderezyon Servis Müdürlüğü'nün 18.02.2019 tarih ve E.63826 sayılı yazısı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Moderezyon Servis Müdürlüğü'nün 19.03.2019 tarih ve E.104373 sayılı yazısı, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 26.04.2019 tarih ve 92207046 -160.02.02-E.360734 sayılı yazısı ve ekleri, Müdürlüğümüzün 06.05.2019 tarih ve E.381821 sayılı yazısı, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı Altyapı Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 16.09.2019 tarih ve E.2202 sayılı yazısı, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 24.09.2019 tarih ve 92207046-160.02.01-E.783062 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve 444438 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.1863) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Rasimpaşa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 3 parselde, Maliye Hazinesi mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile ilan edilen kentsel ve tarihi sit alanı içerisinde yer alan taşınmazla ilişkin iletilen Abdülmecid Han Çeşmesinin rölövesinin uygun olduğuna, çeşmenin üst kısmında yer alan tehlike arz eden ağacın gerekli güvenlik önlemleri alınarak KUDEB denetiminde ilgili kurumlarca kaldırılmasına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA
ÜYE
Alper ZORLAR
İst.Vakıflar İl.Böl.Müd.Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)
ÜYE
Murat DİL
İst.B.Şehir Bld.Tems.
(BULUNMADI)
ÜYE
Rami ASAL
İst.Arkeoloji Müzesi Müd.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

10.10.2019 Gİ.

**F.16 10.10.2019 Tarih ve 6631 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Kararı**

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No:10.10.2019-426
Karar Tarihi ve No :10.10.2019-6631

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.4.2006 gün ve 85 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, Kurulumuzun 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen ve 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alan içerisinde kalan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile tescil edilen Gar sahasında bulunan peronların rölevesinin düzeltmeler ile uygun olduğuna, restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine, tescilden düşme talebine ilişkin konunun restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza sunulmasından sonra değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst.B.Şehir Bld.Tems.
(BULUNMADI)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst.Arkeoloji MüzeMüd.Tems.
İMZA

10.10.2019-SE

F.17 07.11.2019 Tarih ve 6748 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 07.11.2019 – 431
Karar Tarih ve No : 07.11.2019 –6748

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda, arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi Tarihi yol çalışmasına ait rölövenin ve taşıma uygulama projesinin değerlendirilmesi talebine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.834583 sayılı yazısı ve ekleri, İlginisinin 06.11.2019 tarih ve 490442 sayılı dilekçesi ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 07.11.2019 tarih ve 492097 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi yol çalışmasına ait rölöve ve taşıma uygulama projesine ilişkin; Tarihi Osmanlı Dönemi yolunun 2396 sayılı yasanın 6. Maddesindeki özellikleri taşıdığı görüldüğünden Müdürlük uzmanlarınca gerekli tespit çalışmalarının tamamlanmasına, rölövenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölövenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulumuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst.B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Rami ASAL
İst.Arkeoloji Müzesi Müd.Tems.
BULUNMADI

07.11.2019 Gİ.

F.18 28.11.2019 Tarih ve 6802 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 28.11.2019/ 434
Karar Tarihi ve No : 28.11.2019/6802

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6628 sayılı kararı ile kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemine ait olduğu düşünülen ocak izleri ile ilgili hazırlanacak olan sanat tarihi raporunun Kurulumuza iletilmesine, taşınması talebinin drenaj hattı projesi ve drenaj hattı ile ocak izlerinin etkileşimini gösteren pafta Kurulumuza iletildikten sonra değerlendirileceğine karar verilen yere ilişkin; Marmaray Projesi CR3 Sözleşmesi Gebze Halkalı Banliyö Hattı İyileştirilmesi kapsamında arkeolojik kazı çalışmalarında, kültür varlığı olarak tescil edilen Menfez Yapısının batısında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemine ait olduğu düşünülen ocak izleri ile ilgili 10.10.2019 tarih ve 6628 sayılı karar ile talep edilen sanat tarihi raporunun ekte iletildiğini ve değerlendirilmesini talep eden ilgisininin 27.11.2019 tarih ve E.524067 kayıt sayılı başvurusu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 27.11.2019 tarih ve 524558 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan ocak izlerine ilişkin; iki adet ocak izi grubu olduğunu, bunlardan birinin Erken Bizans Dönemine, diğerinin Osmanlı Dönemine ait olabileceğini, Haydarpaşa Gar Sahasının bulunduğu alanın özellikle Osmanlı Döneminde bir orducah olarak kullanıldığını bildiren sanat tarihi raporundan bilgi alındığına, Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6628 sayılı kararı gereği drenaj hattı projesi ve drenaj hattı ile ocak izlerinin etkileşimini gösteren pafta Kurulumuza iletildikten sonra taşınmasına ilişkin talebin değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ASLI ÇİBİRDİR
Hayibe YILMAZ
Müdür V.

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müt. Mtd.
BULUNMADI

28.11.2019/B.G.

F.19 28.11.2019 Tarih ve 6803 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 28.11.2019/ 434
Karar Tarihi ve No : 28.11.2019/6803

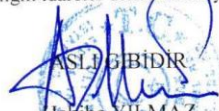
Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 13.06.2019 tarih ve 6305 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, koruma grubu I (bir) olarak belirlenen, rölövesinin uygun olduğuna karar verilen, 10.10.2019 tarih ve 6624 sayılı kararı ile restitüsyon projesinin uygun olduğuna, sanat tarihi raporu ve statik rapordan bilgi alındığına karar verilen Menfez yapısına ilişkin; Koruma Bölge Kurulu kararı doğrultusunda hazırlanan Menfez güçlendirme, restorasyon ve yerinde korunarak kapatılması projesinin incelenerek iletilmesinin talep edildiğini, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile belirlenen geçiş dönemi yapılaşma koşullarına göre; tescilli kültür varlıklarının basit ve esaslı onarımları ile tescilli yapının işlevini tamamlayıcı nitelikte ilavelerin Koruma Bölge Kurulu görüşü doğrultusunda yapılabileceğini, 20.05.2018 tarihli İstanbul İmar Yönetmeliği Madde 59/(5) fıkrasında; "...Kamuya ait alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yaptırılacak olan ; ...tünel, köprü, menfez gibi yapılar yapı ruhsatına tabi değildir..." denildiğini bildiren, Menfez güçlendirme, restorasyon ve yerinde korunarak kapatılması projesi ekinde gereği için iletilen Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 19.11.2019 tarih ve E.424660 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 27.11.2019 tarih ve 524536 kayıt sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, onaylı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan, tescilli Menfez yapısına ilişkin; güçlendirme ve restorasyon projesinin uygun olduğuna, yerinde korunarak kapatılması projesinin düzeltmelerle uygun olduğuna, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 22.03.2001 tarih ve 680 sayılı ilke kararı kapsamında uygulamanın proje müellifi sorumluluğunda, KUDEB ve ilgili idareler denetiminde yapılmasına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

Hatibe YILMAZ
Müdür V

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst. B.Şehir Bld.Tems.
BULUNMADI

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
BULUNMADI

28.11.2019/B.G.

**F.20 28.11.2019 Tarih ve 6805 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Kararı**

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 28.11.2019 – 434
Karar Tarih ve No : 28.11.2019 – 6805/1

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD' ye ait, tapuda 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı taşınmaz; İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlendiği Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalmakta olan Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4507 sayılı kararıyla Kurulumuz üyelerince yerinde incelenmesine karar verilen ve yerinde incelenen, 19.07.2017 gün ve 4661 sayılı kararıyla da Loko Bakım Atölyesi ve ek olarak yapılması düşünülen yapıya ilişkin projelerin Kurulumuza sunulmasına karar verilen söz konusu tescilsiz Loko Bakım Atölyesi binasının hızlı trenlerin bakım işlemlerinin yapılabileceği şekilde tren bakım atölyesi olarak yapısal ve fonksiyonel olarak yenilenmesi gerektiği belirtilerek mevcut atölye binasının yıkılarak deprem yönetmeliğine göre yapılması planlandığından Lokomotif binasına dair mimari projesinin iletilerek değerlendirilmesinin istendiği Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü)'nin 23.07.2019 gün ve 84497402-755.99[110.07.01]-E.1856 sayılı yazısı ve ekleri, söz konusu projenin Kurulumuzda değerlendirilmesi için ilgili belediyesince imar mevzuatına göre incelenerek ilgili belediyesi kanalıyla aplikasyon krokisiyle birlikte Müdürlüğümüze iletilmesinin belirtildiği 30.07.2019 gün ve E.630427 sayılı müdürlük yazısı, tren bakım atölyesinin yapılması konusunda mevcut Loko binasına ilişkin yıkım gerekçe raporunun iletilerek konunun değerlendirilmesinin istendiği Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul Bölge Müdürlüğü)'nin 05.09.2019 gün ve 84497402-755.99[110.07.02]-E.2116 sayılı yazısı ile ekleri, söz konusu yapıya ilişkin projenin ilgili belediyesince imar mevzuatına göre incelenerek geçiş dönemi yapılaşma koşulları İstanbul V Numaralı Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulunca verilecek karar göre işlem yapılacağından uygulamaya esas avan proje hazırlanması ve yapı ruhsatı verilmesi hususunda teklifin incelenerek yapılacak işleme ilişkin gereğinin istendiği Kadıköy Belediye Başkanlığı'nın 09.10.2019 gün ve 38354364-310-E.383131 sayılı yazısı ve eki, mevcut Atölye binasının sökülerek kaldırılması, bunun yerine dış silueti mevcut atölye binası ile oldukça benzer formada olan fakat yeni tasarım ihtiyaçları doğrultusunda yeniden boyutlandırılmış ve ihtiyaca cevap verecek nitelikteki yeni atölye binasının yapılması ile mevcut atölye binasından sökülecek ve nispeten sağlam durumda olan yapısal (çelik kolon kiriş) ve mimari (çatı, dış cephe) elemanlarından deforme olmamış bir kısmını kullanmak suretiyle gar sahası içinde fonksiyonuna uygun bir yerde bir yapı kurgulanmasına dair talebin değerlendirilmesinin istendiği Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray İstanbul Bölge Müdürlüğü)'nin 05.11.2019 gün ve 84497402-755.99[110.07.01]-E.2610 sayılı yazısı, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 26.11.2019 tarih ve 523313 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi yapılan görüşmeler sonucunda;

ASLIĞIBİDİR
Hatibe YILMAZ
Müdür V

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 28.11.2019 – 434
Karar Tarih ve No : 28.11.2019 – 6805/2

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD' ye ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlendiği alanda kalan Loko Bakım Atölye binasına ilişkin iletilen avan projenin prensipte uygun olduğuna, bu doğrultuda mevcut Loko binasında ilgili idare denetiminde sökülme işleminin yapılabileceğine, 2863 sayılı Yasa'nın 4. Maddesi gereği sökülme çalışması sırasında taşınır ya da taşınmaz herhangi bir kültür varlığına rastlanması halinde çalışmanın durdurularak ilgili kurumlara haber verilmesine, sökülme işlemi yapılmadan önce yapıdaki özgün parçalardan oluşan modül/modüllerin rölövelerinin alınarak Kurulumuza iletilmesine, mevcut atölye binasından sökülecek özgün yapısal (çelik kolon giriş) ve mimari (çatı, dış cephe) elemanlardan oluşan modül/modüllerin gar sahası içinde fonksiyonuna uygun bir yerde ihya edilmesine, sökülme özgün parçalardan oluşan modül/modüllere ilişkin proje ile mevcut Loko binasının yerine yapılacak yeni Tren Bakım Atölyesi'ne ilişkin detaylı olarak hazırlanmış uygulama projesinin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

Habibe YILMAZ
Müdür V.

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Murat DİL
İst.B.Şehir Bld.Tems.
(BULUNMADI)

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

28.11.2019-SD.

F.21 27.12.2019 Tarih ve 6911 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 27.12.2019 – 437
Karar Tarih ve No : 27.12.2019 –6911

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.4.2006 gün ve 85 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, aynı kurulun 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planının uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alan içerisinde kalan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile Gar sahasında bulunan peronların, gar binası fonksiyonunu tamamlayıcı görevi ve değeri açısından korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, peronların rölevesinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına karar verilen, 10.10.2019 tarih ve 6631 sayılı kararı ile peronların rölevesinin düzeltmeler ile uygun olduğuna, restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza sunulmasından sonra değerlendirilebileceğine karar verilen, 28.11.2019 tarih ve 6804 sayılı kararı ile restitüsyon projesinin uygun olmadığına, çatı örtüsü, eski ray sistemleri, peron dizilişleri gibi konulara ilişkin yapılacak araştırma ve elde edilecek bilgi-belgeler doğrultusunda restitüsyon projesinin revize edilerek Kurulumuza iletilmesine karar verilen Haydarpaşa Gar Alanı Tevsiat Projesi kapsamında; ilk dönem özgün kanopilerin restore edilerek korunması, özgün olmayan kanopi ve peron yapılarının sökülerek alanın arkeolojik özellikleri ve mimari bütünlük gözetilerek hazırlanacak restorasyon projeleri doğrultusunda imal edilmesi planlandığından, restorasyon projelerinin hazırlanabilmesi için mevcut peronların sökülmesi ve peronların altında kalan alanlarda arkeolojik kazılarının yapılarak ortaya çıkarılacak buluntuların tespiti ve bu alanlarda zemin analizlerinin yapılması ve peron aralarındaki hat alanlarında ise kazı çalışmaları büyük ölçüde tamamlandığı ve mevcut peronların sökülmesi sırasında ortaya çıkarılan kalıntılara zarar verilmemesi amacıyla peron aralarının geçici olarak doldurularak kapatılması talebi ve Tescilli Dönem Yapıları Dönem ve Malzeme Analizi Raporunun değerlendirilmesi, mevcut peron aralarının ve etrafının Peronların Söküm Metodu ve Söküm Çalışmaları esnasında Peron Bölgesinde yer alan Arkeolojik Kalıntıların Geçici olarak Kapatılarak Korunmasına İlişkin Teknik Raporun değerlendirilmesi ve belirlenen yöntemlere uygun olarak kapatılması, ardından peronların yıkılarak altlarındaki mevcut durumun ortaya çıkarılması konusundaki taleplerin değerlendirilmesine ilişkin; Kurulumuzun 28.11.2019 tarih ve 6804 sayılı kararı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün 16.12.2019 tarih ve E.2976 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 26.12.2019 tarih ve 575622 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.4.2006 gün ve 85 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda bulunan, Gar sahasındaki tescilli peronlara ilişkin; mevcut peronların sökülmesi ve peronların altında kalan alanlarda arkeolojik kazılarının yapılarak ortaya çıkarılacak buluntuların tespiti ve bu alanlarda zemin analizlerinin yapılması için, Müze denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak, mevcut kalıntıların hava koşullarından ve peronların söküm aşamasında zarar görmemesi için yalnızca koruma amaçlı ve geçici olarak köpük dolgu ve geçici jeotekstil malzeme ile kapatılmasında, üzerinde iş makinesi, el arabası vb iş aletlerinin dolaşmaması kaydıyla sakınca olmadığına, bu aşamada tescilli kanopilerin ihya edilmek ve zarar görmeyecek şekilde saklanmak üzere kaldırılmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca olmadığına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Arzu ÇETİN
İst.B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA
ÜYE
Nilay Yılmaz EMRE
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müze Md.
İMZA

F.22 27.12.2019 Tarih ve 6912 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 27.12.2019 – 437
Karar Tarih ve No : 27.12.2019 –6912

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı ile "...Tarihi Osmanlı Dönemi yolunun 2396 sayılı yasanın 6. Maddesindeki özellikleri taşıdığı görüldüğünden Müdürlük uzmanlarınca gerekli tespit çalışmalarının tamamlanmasına, rölövenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölövenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulunuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine", arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Osmanlı Dönemi Tarihi yolunun taşıma uygulama projesinin yeniden değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.834583 sayılı yazısı ve ekleri, İlginisün 06.11.2019 tarih ve 490442 sayılı dilekçesi ve ekleri, Müdürlük uzmanlarının 07.11.2019 tarih ve 492097 sayılı raporu ve ekleri, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 12.12.2019 tarih ve E.1029486 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı yatırım Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 06.12.2019 tarih ve E.2916 sayılı yazısı, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 26.12.2019 tarih ve 575634 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi Yoluna ilişkin; Haydarpaşa Gar Sahasındaki kalıntıların Korunması için Osmanlı Yolu ve tescilli peronların arasında çıkan Arkeolojik kalıntıların üst kotu dikkate alınarak korunabilmesi için, Haydarpaşa Gar Sahası içerisinde yer alan İbrahimağa Köprüsünden sonra ray imalatı yapılmadığı ve Gar Binasına doğru arazinin eğimli olduğu da dikkate alınarak Haydarpaşa Gar Sahasındaki ray üst kotunun yükseltilecek hazırlanacak öneri çalışmanın kurulumuza sunulmasından sonra konunun değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst.B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Nilay Yılmaz EMRE
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müze Müd.
İMZA

F.23 17.01.2020 Tarih ve 6977 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No:17.01.2020- 440
Karar Tarih ve No :17.01.2020-6977

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Rasimpaşa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 3 parselde, Maliye Hazinesi mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile tescil edilen Sağlık Bakanlığına tahsisli yapının bulunduğu parselde yer alan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planının uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alan içerisinde yer alan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile "240 ada, 3 parselde bulunan Abdülmecid Han Çeşmesinin korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, tespit kazısı yapılarak rölöve ve restitüsyonunun iletilmesine" karar verilen, Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6629 sayılı kararı ile "...Abdülmecid Han Çeşmesinin rölövesinin uygun olduğuna, çeşmenin üst kısmında yer alan tehlike arz eden ağacın gerekli güvenlik önlemleri alınarak KUDEB denetiminde ilgili kurumlarca kaldırılmasına" karar verilen, Abdülmecid Han Çeşmesine ait restitüsyon projesinin ve taşıma projesinin değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü Anadolu Yakası Millî Emlak Dairesi Başkanlığı'nın 10.01.2019 tarih ve E.70249 sayılı yazısı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Moderezyon Servis Müdürlüğü'nün 18.02.2019 tarih ve E.63826 sayılı yazısı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Moderezyon Servis Müdürlüğü'nün 19.03.2019 tarih ve E.104373 sayılı yazısı, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 26.04.2019 tarih ve 92207046-160.02.02-E.360734 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 06.05.2019 tarih ve E.381821 sayılı yazısı, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı Altyapı Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.833551 sayılı yazısı, İstanbul V numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 22.10.2019 tarih ve E.870964 sayılı yazısı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolu Moderezyon Servis Müdürlüğü'nün 10.10.2019 tarih ve E.334701 sayılı yazısı, Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 12.12.2019 tarih ve E.444675 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 17.01.2020 tarih ve 27518 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.1863) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, Rasimpaşa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 3 parselde, Maliye Hazinesi mülkiyetinde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen alan içerisinde yer alan Abdülmecid Han Çeşmesinin yapı grubunun 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda I. Grup yapı olarak belirlenmesine, tapu müdürlüğünce bu hususta tapu kütüklerine şerh düşülmesine, iletilen 1. Dönem Restitüsyon projesinin uygun olmadığına, iletilen sanat tarihi raporu doğrultusunda tarihi yol üzerinde bulunduğu anlaşılan çeşmenin ve namazgahın ilişkisinin kurulduğu 1. Dönem Restitüsyon Projesinin hazırlanarak Kurulumuza iletilmesine, 2. Dönem Restitüsyon Projesinin uygun olduğuna, çeşmenin taşınma gerekçesinin ve önerilen yerin belirli olmaması nedeniyle iletilen Taşıma Projesinin uygun olmadığına, 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda çeşmenin bütününe yönelik hazırlanan Restitüsyon Projesinin teknik rapor ile birlikte Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Arzu ÇETİN
İst.B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

Hakan ALTINÖRS
İMZA
ÜYE
Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Alper ZORLAR
İst.Vakıflar İl.Böl.Müd.Tems.
İMZA

17.01.2020 Gİ.

F.24 17.01.2020 Tarih ve 6991 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 17.01.2020/440
Karar Tarihi ve No : 17.01.2020/6991

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

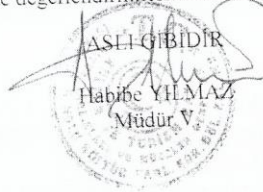
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan yere ilişkin; Marmaray Projesi CR3 Sözleşmesi Gebze Halkalı Banliyö Hattı İyileştirilmesi kapsamında arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan "Osmanlı Dönemi Kıyı Duvarı" olduğu belirtilen duvar ve çevresine ilişkin İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 23.12.2019 gün ve E.1066439 sayılı ve 12.01.2020 gün ve E.34775 sayılı yazıları ile İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 15.01.2020 tarih ve 23672 sayılı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alanda yer alan "Osmanlı Kıyı Duvarı" olduğu belirtilen duvar ve çevresine ilişkin rölövenin uygun olduğuna; Kazı çalışmalarının devam etmesi nedeniyle ile "Kıyı Duvarı'nın" bulunduğu alanda yeni buluntuların açığa çıkması halinde rölövenin güncellenerek iletilmesine; çıkan kalıntılara ilişkin ayrıntılı sanat tarihi raporu ve dönem analizi paftasının iletilmesine, onaylanan rölövede görülen kalıntıların tescilinin iletilecek sanat tarihi raporu ve dönem analizi paftası ile birlikte değerlendirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(İMZA)

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. Büy. Şehir Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(İMZA)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(İMZA)

ÜYE
Barış HAN
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
(BULUNMADI)

17.01.2020 M.Ö

F.25 29.01.2020 Tarih ve 7010 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :29.01.2020- 442
Karar Tarihi ve No :29.01.2020- 7010

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü ve "Eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları" vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy İlçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile taşınması talebinin, rölövesi hazırlanarak Kurulumuza sunulduktan sonra değerlendirilebileceğine karar verilen; Kurulumuzun 13.06.2019 tarih ve 6304 sayılı kararı ile rölövesi uygun bulunan, aynı alanda bulunan Su Cenderesi, Su Kuyusu ve endüstriyel bacanın (Çamaşırhane bacası olarak adlandırılan ancak tam olarak tanımlanamayan), yeraltı bağlantıları araştırılarak (sondaj, kazı, jeoradar vb.) ve buharlı lokomotiflerin çalışmalarına yönelik işlev tespitleri yapılarak alanında uzman kişilerce hazırlanacak sanat tarihi raporunun ve bu doğrultuda hazırlanacak restitüsyon projesinin Kurulumuza iletilmesine, taşınması talebinin bundan sonra değerlendirilmesine karar verilen Su Cenderesine ilişkin; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 08.10.2019 tarih ve E.2385 sayılı yazısı ekinde Kurulumuza sunulmak üzere kendilerine iletildiği ifade edilerek ekinde restitüsyon projesi, restitüsyon raporu, sanat tarihi raporu, taşıma projesi ve taşıma teknik raporunun iletildiği İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.833537 sayılı yazısı ve ekleri, ekinde restitüsyon projesinin iletildiği Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 06.01.2020 tarih ve E.471865 sayılı yazısı ve eki, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 20.01.2020 tarih ve 31634 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD mülkiyetine ait, 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan ve geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, rölövesi onaylı tescilli su cenderesine ilişkin; iletilen restitüsyon projesinin uygun olduğuna, su cenderesinin taşınması talebinin; önerilen yer açısından uygun olmadığına, mevcut konumuna ve raylara yakın güzergahta bir yere taşınmasının önerilmesi halinde değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(İMZA)

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
(İMZA)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(İMZA)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(İMZA)

ÜYE
Barış HAN
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müdürü
(BULUNMADI)

29.01.2020 M.T.

F.26 13.02.2020 Tarih ve 7095 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 13.02.2020/ 444
Karar Tarihi ve No : 13.02.2020/ 7095

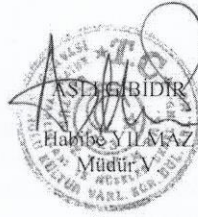
Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavrız edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, 02.05.2019 tarih ve 6217 sayılı kararı ile sanat tarihi raporundan bilgi alındığına, rölöve, restitüsyon ve yerinde korunmasına yönelik restorasyon projesinin hazırlanarak Kurulumuza iletilmesine karar verilen Haydarbaba Türbesine ilişkin; rölövesi, rölöve raporu ve fotoğraf albümü ekinde iletilen İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğünün 06.01.2020 tarih ve E.14983 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 11.02.2020 tarih ve 69954 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Kentsel ve Tarihi Sit Alanında kalan, tescilli Haydarbaba Türbesine ilişkin; rölövesinin uygun olduğuna, Kurulumuzun 02.05.2019 tarih ve 6217 sayılı kararı gereği restitüsyon ve yerinde korunmasına yönelik restorasyon projesinin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
BULUNMADI

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
BULUNMADI

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

13.02.2020/B.G.

F.27 06.03.2020 Tarih ve 7167 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 06.03.2020/ 448
Karar Tarihi ve No : 06.03.2020/ 7167

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

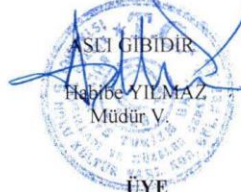
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, Kurulumuz 13.06.2019 gün ve 6305 sayılı kararı ile Tarihi menfez yapısı tescil edilerek koruma grubu I olarak belirlenen, 13.06.2019 gün ve 6302 sayılı kararı ile 2. ve 3. Peronlar arasındaki kalıntıları tescil edilerek koruma grubu I olarak belirlenen, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan yere ilişkin; "Yağmur suyu drenaj sistemi projesi" nin iletildiği ve belirtilen işin 20.05.2018 İstanbul İmar Yönetmeliği madde 59/(5) fıkrasına göre ruhsata tabi olmadığını bildirilen Kadıköy Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 04.12.2019 tarih ve E.439469 sayılı yazısı ve ekleri, Haydarpaşa Gar Sahası Drenaj Planı Çevre Etkileşim Sunum Paftası iletilerek, Drenaj Projesi ile birlikte değerlendirilmesi talep eden DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğünün 05.12.2019 gün ve E.2913 sayılı yazısı ve ekleri, Drenaj Hattı Çevre Etkileşim Raporunun ekinde iletildiği DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğünün 20.01.2020 gün ve E. 136 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 13.02.2020 tarih ve 84707 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200), fotoğrafları incelendi, 21.02.2020 gün ve 7121 sayılı Kurul kararı gereği 06.03.2020 tarihinde yerinde inceleme yapıldı, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı uygun bulunan, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen alana ilişkin iletilen "Yağmur Suyu Drenaj Sistemi Projesi"nin prensipte uygun olduğuna; Drenaj Hattı Çevre Etkileşim Paftasında görülen Kutu Menfez hattının "Osmanlı Dönemi Kıyı Duvarı"nın bütünlüğünü bozacak şekilde geçirilmesi nedeniyle Kutu menfez geçiş hattının güncellenmesine, prensipte uygun bulunan "Yağmur Suyu Drenaj Sistemi Projesi"nde yer alan drenaj hatlarının, devam eden kazı sonuçlarına göre kalıntılara en az zarar verecek şekilde geçiş alternatiflerinin oluşturulmasına ve Kültür Varlıkları ile etkileşimde olduğu noktalarda detay projelerinin iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ASLI GİBİDİR
Habibe YILMAZ
Müdür V.

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
(BULUNMADI)

06.03.2020/M.Ö

F.28 06.03.2020 Tarih ve 7168 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 06.03.2020/ 448
Karar Tarihi ve No : 06.03.2020/ 7168

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, 28.11.2019 tarih ve 6802 sayılı kararımızda; "... Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6628 sayılı kararı gereği drenaj hattı projesi ve drenaj hattı ile ocak izlerinin etkileşimini gösteren pafta Kurulumuza iletildikten sonra taşınmasına ilişkin talebin değerlendirilebileceğine..." denilen Osmanlı Dönemi ocak izleri; Osmanlı Dönemine tarihlendirilen yolun güneyinde kalan taş duvar kalıntısı; 04.05.2017 tarih ve 4507 sayılı kararımız ile yıkımı uygun bulunan yapılardan birinin temel alt kotunda açığa çıkarılan, 10.10.2019 tarih ve 6627 sayılı kararımızda; "...drenaj hattı güzergahında kaldığından Geç Osmanlı Dönemine tarihlendirilen su kanalının kaldırılması talebine ilişkin; drenaj hattı projesinin ve drenaj hattı ile açığa çıkan kalıntıların etkileşimini gösteren paftanın Kurulumuza iletilmesinden sonra konunun değerlendirilebileceğine..." denilen Geç Osmanlı Dönemi su kanalına ilişkin; arkeolojik araştırma kazılarında gar alanına giriş hatlarının yapılacağı kesimde BH123, BH144, BS123, BS144 kareajları arasındaki kazı alanında ortaya çıkarılan kalıntılardan hat yapıları ile etkileşimde olduğu ifade edilerek Osmanlı Dönemi ocak izlerinin kaldırılması, Osmanlı dönemi tarihi yolun güneyinde kalan taş duvar kalıntısının kapatılarak korunması talebini içeren DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 20.12.2019 tarih ve E.3069 sayılı yazısı örneği, arkeolojik kazı alanı rölövesi ve rölöve raporu, söz konusu kareajlar arasında yer alan arkeolojik kazı alanı çevre etkileşim paftası ve raporu, fotoğraf albümü ve kazı sonuç raporu yazı ekinde iletilerek konunun değerlendirilmesinin istendiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 23.12.2019 tarih ve E.1064004 sayılı yazısı ve ekleri, ekinde Osmanlı ocak izlerine ilişkin taşıma raporunun iletildiği İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 12.01.2020 tarih ve E.34776 sayılı yazısı ve eki, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 19.02.2020 tarih ve 85669 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) incelendi, 21.02.2020 tarih ve 7123 sayılı kararımız gereği 06.03.2020 tarihinde Kurulumuz üyelerince yerinde incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, TCDD mülkiyetine ait, 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan ve geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Haydarpaşa Gar Sahasındaki arkeolojik araştırma kazıları esnasında ortaya çıkarılan kalıntılara (Osmanlı ocak izleri, Geç Osmanlı Dönemi su kanalı, taş duvar kalıntısı vb.) ilişkin sunulan rölövenin uygun olduğuna, drenaj hattında kaldığı anlaşılan Osmanlı ocak izlerinin taşıma teknik raporu doğrultusunda ilgili müze denetiminde ve ilgili müze tarafından uygun görülen yere taşınmasında sakınca bulunmadığına, drenaj hattında kaldığı anlaşılan Geç Osmanlı Dönemi su kanalının taşınması talebine ilişkin taşımaya ve korumaya yönelik hazırlanacak öneri proje iletildikten sonra değerlendirileceğine, Osmanlı yolunun güneyinde, ray hattı güzergahında kaldığı anlaşılan kuru taş duvar kalıntısının ve L şeklindeki duvar kalıntısının kapatılarak yerinde korunması talebine ilişkin yerinde kapatılarak korunmasına yönelik hazırlanacak öneri projenin iletilmesinden sonra değerlendirileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

İMZA
Müdür, V.

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEK
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müdürlüğü
BULUNMADI
06.03.2020 M.T. /B.G.

F.29 06.03.2020 Tarih ve 7169 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :06.03.2020- 448
Karar Tarih ve No :06.03.2020-7169

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı ile rölövenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölövenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulumuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine karar verilen, Kurulumuzun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı ile "İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi Yoluna ilişkin; Haydarpaşa Gar Sahasındaki kalıntıların korunması için Osmanlı Yolu ve tescilli peronların arasında çıkan Arkeolojik kalıntıların üst kotu dikkate alınarak korunabilmesi için, Haydarpaşa Gar Sahası içerisinde yer alan İbrahimağa Köprüsünden sonra ray imalatı yapılmadığı ve Gar Binasına doğru arazinin eğimli olduğu da dikkate alınarak Haydarpaşa Gar Sahasındaki ray üst kotunun yükseltilerek hazırlanacak öneri çalışmanın kurulumuza sunulmasından sonra konunun değerlendirilebileceğine" karar verilen, arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Osmanlı Yolunun Taşıma Uygulama Projesinin iletilen TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolları Modernizasyon Servis Müdürlüğü'nün 15.01.2020 tarih ve E.17344 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Genel Müdürlüğü'nün 20.01.2020 tarih ve E.173 sayılı yazısı ve ekine istinaden yeniden değerlendirilmesi ayrıca Gar Sahası Tren Yol Kotunun değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 09.10.2019 tarih ve E.834583 sayılı yazısı ve ekleri, İlgilisinin 06.11.2019 tarih ve 490442 sayılı dilekçesi ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarının 07.11.2019 tarih ve 492097 sayılı raporu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 12.12.2019 tarih ve E.1029486 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı yatırım Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 06.12.2019 tarih ve E.2916 sayılı yazısı, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolları Modernizasyon Servis Müdürlüğü'nün 15.01.2020 tarih ve E.17344 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Genel Müdürlüğü'nün 20.01.2020 tarih ve E.173 sayılı yazısı ve eki, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 19.02.2020 tarih ve 85367 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi yol çalışmasına ve Gar Sahası Tren Yol Kotunun değerlendirilmesine ilişkin; Kurulumuzun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı gereği istenilen yol konuta ait bilgi paftası ve Osmanlı Yolu Haydarpaşa etkileşim tespiti raporundan bilgi alınmasına, söz konusu rapor doğrultusunda ray üst kotunun yükseltilmesinin teknik olarak mümkün olmadığı anlaşıldığından prensipte Osmanlı Yolunun taşınabileceğine, fakat Demiryolu ve Osmanlı yolunun etkileşim paftasının kurulumuza iletilmesinden sonra Taşıma Uygulama Projesinin değerlendirilebileceğine karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Habibe YILMAZ
Müdür V.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Arzu ÇETİN
İst.B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA
ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz.Md.Tems.
BULUNMADI

06.03.2020 Gİ.

F.30 11.03.2020 Tarih ve 7204 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No:11.03.2020- 449
Karar Tarih ve No :11.03.2020-7204

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.4.2006 gün ve 85 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, Kurulumuzun 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planının uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alan içerisinde kalan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile Gar sahasında bulunan peronların, gar binası fonksiyonunu tamamlayıcı görevi ve değeri açısından korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, peronların rölövesinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına, Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6631 sayılı kararı ile peronların rölövesinin düzeltmeler ile uygun olduğuna, restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine, tescilden düşme talebine ilişkin konunun restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza sunulmasından sonra değerlendirilebileceğine karar verilen, Haydarpaşa Garı Peronlarının yapı grubunun belirlenmesi, tescilden düşme talebinin değerlendirilmesi ve ait 1. dönem restitüsyon projesi ile raporunun değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.10.2019 tarih ve 6631 sayılı kararı, Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 07.01.2020 tarih ve E.473871 sayılı yazısı ve ekleri, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 28.01.2020 tarih ve E.86378 sayılı yazısı, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 11.03.2020 tarih ve 123219 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde yer alan, koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alanda bulunan, Gar sahasındaki tescilli peronlara ilişkin; 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda yapı grubunun I. Grup olarak belirlenmesine, tapu müdürlüğünce bu hususta tapu kütüklerine şerh düşülmesine, ancak tescilden düşme talebinin gar fonksiyonunu tamamlayıcı nitelikte özgün bulunan çelik kanopilere ilişkin olması sebebiyle uygun olmadığına, iletilen restitüsyon projesinin uygun olduğuna karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Habibe YILMAZ
Müdür V.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst.B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Arkeoloji Müz.Müd.
BULUNMADI

11.03.2020 Gİ.

F.31 18.06.2020 Tarih ve 7302 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :18.06.2020- 455
Karar Tarihi ve No :18.06.2020-7302-1

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavrız edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı ile rölovenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölovenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulumuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine karar verilen, Kurulumuzun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı ile arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi Yoluna ilişkin; Haydarpaşa Gar Sahasındaki kalıntıların Korunması için Osmanlı Yolu ve tescilli peronların arasında çıkan Arkeolojik kalıntıların üst kotu dikkate alınarak korunabilmesi için, Haydarpaşa Gar Sahası içerisinde yer alan İbrahimağa Köprüsünden sonra ray imalatı yapılmadığı ve Gar Binasına doğru arazinin eğimli olduğu da dikkate alınarak Haydarpaşa Gar Sahasındaki ray üst kotunun yükseltilerek hazırlanacak öneri çalışmanın kurulumuza sunulmasından sonra konunun değerlendirilebileceğine karar verilen, 06.03.2020 tarih ve 7169 sayılı kararı ile "...yol kotuna ilişkin bilgi paftası ve Osmanlı Yolu Haydarpaşa etkileşim tespiti raporundan bilgi alınmasına, söz konusu tespit raporu doğrultusunda ray üst kotunun yükseltilmesinin teknik olarak mümkün olmadığı anlaşıldığından prensipte Osmanlı Yolunun taşınabileceğine fakat Demiryolu ve Osmanlı yolunun etkileşim paftasının kurulumuza iletilmesinden sonra taşıma uygulama projesinin değerlendirilebileceğine" karar verilen, arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Osmanlı Yolunun Kısmi Restitüsyon Projesinin ve Taşıma Uygulama Projesinin değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 12.12.2019 tarih ve E.1029486 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırım Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 06.12.2019 tarih ve E.2916 sayılı yazısı, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı, TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa) Demiryolları Modernizasyon Servis Müdürlüğü'nün 15.01.2020 tarih ve E.17344 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Genel Müdürlüğü'nün 20.01.2020 tarih ve E.173 sayılı yazısı ve eki, İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 11.03.2020 tarih ve E.236958 sayılı yazısı ve eki, Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 06.03.2020 tarih ve E.538042 sayılı yazısı ve ekleri, İlgilisi'nin 01.06.2020 tarih ve 205365 tarih kayıtlı dilekçesi ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 08.06.2020 tarih

18.06.2020 G.1

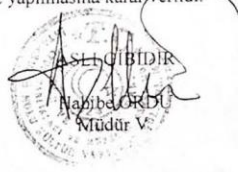
T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :18.06.2020- 455
Karar Tarihi ve No :18.06.2020-7302-II

Toplantı Yeri
İSTANBUL

ve 218582 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Yoluna ilişkin: rölöve malzeme ve hasar analiz paftasının ve restitüsyon projesinin uygun olduğuna, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 11.03.2020 tarih ve E.236958 sayılı yazı eki rapordan yol kazı çalışmasının tamamlandığı anlaşılmış olup karar eki paftada işaretli (2. Öneri) konuma taşınmasına, bu doğrultuda Osmanlı Yolu Taşıma Uygulama Projesinin uygun olduğuna, uygulamanın müellif mimar sorumluluğunda, ilgili idareler ve Müze denetiminde yapılmasına karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
BULUNMADI

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rami ASAL
İst.Arkeoloji Müzesi Müd.
BULUNMADI

F.32 02.07.2020 Tarih ve 7348 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :02.07.2020 456
Karar Tarihi ve No :02.07.2020- 7348 -I

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü ve "Eski ve Yeni İstasyon Binaları Gar Lojmanları" vasfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavzih edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan Haydarpaşa Gar Sahasında Kurulumuzun 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı gereği sökülerek muhafaza altına alınan, evvelce İstanbul İli, Kartal İlçesi, Aşağı Mahallesi, G22A14B4B Pafta, 1130 ada, 1 parsel, sit alanı dışında Demiryolu km: 19+176.68'de bulunan, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 09.09.2009 tarih ve 2027 sayılı kararı tescil edilen, Kurulumuzun 15.12.2011 tarih ve 229 sayılı kararı ile rölövesi uygun bulunan; 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı ile Anadolu Yakası Haydarpaşa-Gebze Banliyö Hattı üzerinde Km:19+176'da bulunması ve Marmaray Projesinin bütünü düşünüldüğünde konunun aciliyeti, Marmaray Projesinin devamı açısından demiryolu hatının genişletme çabalarının elzem olması, kamu yararı dikkate alınarak özgün malzemelerinin sökülerek muhafaza altına alınmasına, taşınabilecek yer ile ilgili çalışmaların ve önerilerin sunulmasına, bunlara ilişkin 3 boyutlu tarama yapılarak rölövesinin çıkartılarak sayısal ve pafta olarak iletilmesine karar verilen; 12.12.2013 tarih ve 1583 sayılı kararı ile 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı karar gereği iletilen 3 boyutlu taramalara ilişkin sunulan belgelerinden bilgi alınan; 10.10.2019 tarih ve 6623 sayılı kararı ile Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden Giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprü'nün yerine kurulmasına yönelik yer önerisi uygun bulunan; 20.12.2019 tarih ve 6894 sayılı kararı ile TCDD arşiv belgeleri arasında köprü'nün ilk yapım projesinin bulunduğu bildirildiğinden, söz konusu köprü'nün 10.10.2019 tarih ve 6623 sayılı kararımız gereği Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden Giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprü'nün yerine yeniden inşa edilebilmesi için hazırlanacak restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin, bu belgeler doğrultusunda hazırlanarak iletilmesi halinde değerlendirilebileceğine karar verilen tescilli Kartal Köprü'süne ilişkin; 20.05.2018 tarihli İstanbul İmar Yönetmeliği Madde 59/(5) fıkrasında "*Kamuya ait alanlarda kamu kurumu ve kuruluşlarıncı yapılan veya yaptırılacak olan; ...tünel, köprü, menfez gibi yapılar yapı ruhsatına tabi değildir...*" denildiği ifade edilerek, ekte iletilen restitüsyon projesi ve restorasyon, konservasyon ve rekonstrüksiyon projesi ile raporlarının değerlendirilmesinin istendiği Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 20.04.2020 tarih ve E.583357 sayılı, 14.05.2020 tarih ve 192914 sayı ile kayıtlı yazısı ve ekleri, ekinde Kartal Köprü'süne ilişkin 1913 tarihli olduğu ifade edilen proje çizimleri ile KKC Marmaray tarafından söz konusu proje için Arkeo Teknik Mimarlık firmasına verilen yetkilendirme belgesi örneğinin iletildiği ilgisinin 29.06.2020 tarih ve 253538 sayı ile kayıtlı başvurusu ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 30.06.2020 tarih ve 257147 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (eski: 34.25.400 yeni: 34.23.200) incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Habibe ORDU
Müdür V.

02.07.2020 M.1.

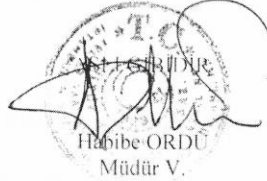
T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No :02.07.2020- 456
Karar Tarihi ve No :02.07.2020- 7348 -II

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan Haydarpaşa Gar Sahasında Kurulumuzun 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı gereği sökülerek muhafaza altına alınan, evvelce İstanbul İli, Kartal İlçesi, Aşağı Mahallesi, G22A14B4B Pafta, 1130 ada, 1 parsel, sit alanı dışında Demiryolu km: 19+176.68'de bulunan, TCDD mülkiyetine ait tescilli Kartal Köprüsüne ilişkin; iletilen restitüsyon ve Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6623 sayılı kararı ile uygun bulunan yerde uygulanmak üzere rekonstrüksiyon projelerinin uygun olduğuna, uygulamanın müellif mimar denetiminde ve ilgili idare sorumluluğunda yürütülmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

Habibe ORDU
Müdür V.

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
BULUNMADI

ÜYE
S. Yücel ŞENYURİ
BULUNMADI

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

02.07.2020 M.1

F.33 27.07.2020 Tarih ve 7467 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 27.07.2020 – 460
Karar Tarih ve No : 27.07.2020 – 7467

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde, mülkiyeti TCDD'ye ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavhiz edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 02.07.2020 tarih ve 7325 sayılı kararı ile "... ilgili müze denetiminde yapılan kazı çalışmalarında açığa çıkarılan (tarihi kaynaklarda adı Hermagora olarak geçen) Ayazma'nın 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığı anlaşıldığından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenen ilgili tapu müdürlüğünce tapu siciline şerh düşülmesine, rölövesinin ve yerinde korunarak sergilenmesine yönelik hazırlanacak öneri koruma projesinin Kurulumuza sunulmasına, ilgili müze raporunda Kumanda Merkezi Binasının imalatının, Ayazma'nın beslendiği su kaynağına olumsuz etkisi olabileceği belirtildiğinden, konuya ilişkin alanında uzman kişilerce rapor hazırlanmasına, Ayazma ve çevresinde, eski su yolları bulunup bulunmadığına dair ilgili idareden bilgi belge istenmesine..." karar verilen, Bizans Çeşmesi'ne (Ayazma) ait rölöveye ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 29.06.2020 tarihli ve E.448991 sayılı, 25.02.2020 tarihli ve E.178751 sayılı yazıları ile ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 23.07.2020 tarihli ve 297057 kayıt numaralı uzman raporu okundu, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, mülkiyeti TCDD'e ait, kentsel ve tarihi sit alanında kalan tescilli taşınmaza ait rölövenin 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda uygun olduğuna, taşınmaza ait sanat tarihi raporunun, hasar tespitine ilişkin analitik rölövenin ve lazer tarama ölçüm raporunun Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
(BULUNMADI)

ÜYE
Hakan ALTINÖRS
(BULUNMADI)

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

27.07.2020-ZA

F.34 25.09.2020 Tarih ve 7638 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi ve No :25.09.2020- 467
Karar Tarihi ve No :25.09.2020- 7638

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazh edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı ile "rölövenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölövenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulumuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine" karar verilen, Kurulumuzun 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı ile "arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi Yoluna ilişkin; Haydarpaşa Gar Sahasındaki kalıntıların Korunması için Osmanlı Yolu ve tescilli peronların arasında çıkan Arkeolojik kalıntıların üst kotu dikkate alınarak korunabilmesi için, Haydarpaşa Gar Sahası içerisinde yer alan İbrahimağa Köprüsünden sonra ray imalatı yapılmadığı ve Gar Binasına doğru arazinin eğimli olduğu da dikkate alınarak Haydarpaşa Gar Sahasındaki ray üst kotunun yükseltilerek hazırlanacak öneri çalışmanın kurulumuza sunulmasından sonra konunun değerlendirilebileceğine" karar verilen, 06.03.2020 tarih ve 7169 sayılı kararı ile "...yol kotuna ilişkin bilgi paftası ve Osmanlı Yolu Haydarpaşa etkileşim tespiti raporundan bilgi alınmasına, söz konusu tespit raporu doğrultusunda ray üst kotunun yükseltilmesinin teknik olarak mümkün olmadığı anlaşıldığından prensipte Osmanlı Yolunun taşınabileceğine fakat Demiryolu ve Osmanlı yolunun etkileşim paftasının kurulumuza iletilmesinden sonra taşıma uygulama projesinin değerlendirilebileceğine" karar verilen, Kurulumuzun 14.08.2020 ve 7516 sayılı kararı ile tescil edilen Osmanlı Dönemi Tarihi Yola ait 2. Etap Rölövesinin ve Taşıma Uygulama Projesinin değerlendirilmesi talebine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 29.07.2020 tarih ve E.551994 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 24.09.2020 tarih ve 392610 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Yolunun 2. Etap Rölövesinin uygun olduğuna, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 11.03.2020 tarih ve E.236958 sayılı yazı eki rapordan yol kazı çalışmasının tamamlandığı anlaşılmış olup Tarihi Osmanlı Yolu Taşıma Projesinin Kurulumuzca yerinde incelemesi yapılmasından sonra değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA
ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA
ÜYE
Rami ASAL
İst.Arkeoloji Müzesi Müd.Tems
İMZA

25.09.2020 G.İ.

F.35 25.09.2020 Tarih ve 7640 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

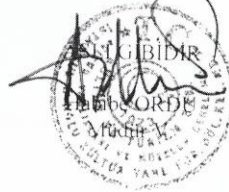
T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi ve No :25.09.2020- 467
Karar Tarihi ve No :25.09.2020- 7640

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m² yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazvih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan alanda yer alan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile tescil edilen Vagon Elektrik Servis Şefliği ve Trafo binasının rölöve, malzeme ve hasar paftasının değerlendirilmesine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 29.06.2020 tarih ve E.448982 sayılı yazısı ve ekleri, İlgilisinin 10.08.2020 tarih ve 318596 sayılı dilekçesi ve ekleri, Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 14.08.2020 tarih ve 692811 sayılı yazısı ve ekleri, İlgilisinin 15.09.2020 tarih ve 376182 sayılı dilekçesi ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 16.09.2020 tarih ve 377959 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.02.2009 tarih ve 1651 sayılı kararı ile tescil edilen Vagon Elektrik Servis Şefliği ve Trafo binasının rölövesinin, malzeme ve hasar paftasının uygun olduğuna, restitüsyon ve restorasyon projelerinin kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BASKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BASKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rami ASAL
İst.Arkeoloji Müzesi Müd.Tems.
İMZA

25.09.2020 G.İ

F.36 07.10.2020 Tarih ve 7696 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi ve No :07.10.2020- 469
Karar Tarihi ve No :07.10.2020- 7696

Toplantı Yeri
İSTANBUL

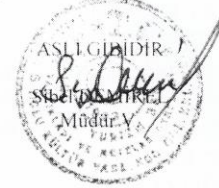
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, 390.699,84 m2 yüzölçümlü ve "Eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları" vasıflı, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 14.08.2020ve 7516 sayılı kararı ile tescil edilen Tarihi Osmanlı Yolu üzerinde kalan Duvar Kalıntısının Taşıma Projesinin değerlendirilmesine ilişkin; İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 29.07.2020 tarih ve E.552796 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 24.09.2020 tarih ve 392594 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen alanda yer alan, Kurulumuzun 14.08.2020 ve 7516 sayılı kararı ile tescil edilen Tarihi Yol üzerinde kalan Duvar Kalıntısı Taşıma Projesinin, Arkeolojik kalıntı alanının kazılarının devam ettiği anlaşıldığından, yolun sergilenebileceği en uygun alanın tespitine ilişkin arkeolojik kalıntıların yoğunluklu olduğu alanının tamamını içeren, çıkan kalıntılar ile ilişkisinin kurulabileceği alternatif çözümlerin yer aldığı vaziyet planı ile birlikte hazırlanarak kurulumuza iletilmesinden sonra değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
BULUNMADI

07.10.2020 G.İ.

F.37 07.10.2020 Tarih ve 7695 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi ve No :07.10.2020- 469
Karar Tarihi ve No :07.10.2020- 7695

Toplantı Yeri
İSTANBUL

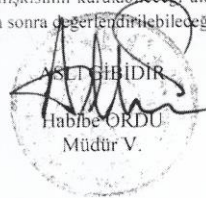
İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, 390.699,84 m2 yüzölçümlü, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıfı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tavhiz edilmesine karar verilen, Kurulumuzun 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan, Kurulumuzun 07.11.2019 tarih ve 6748 sayılı kararı ile "rölövenin düzeltmelerle uygun olduğuna, hasar tespit paftasının hazırlanmasına ve devam eden kazılarda yolun devamının ortaya çıkması durumunda revize edilecek rölövenin ve hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projesinin kurulumuza iletilmesine, söz konusu Tarihi Osmanlı Yolunun taşınması talebine ilişkin ise çevre etkileşim ve taşıma uygulama projesinin bu aşamada uygun olmadığına, kazı çalışması tamamlandıktan sonra konunun tekrar değerlendirilebileceğine" karar verilen, 27.12.2019 tarih ve 6912 sayılı kararı ile "arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Osmanlı Dönemi Yoluna ilişkin; Haydarpaşa Gar Sahasındaki kalıntıların Korunması için Osmanlı Yolu ve tescilli peronların arasında çıkan Arkeolojik kalıntıların üst kotu dikkate alınarak korunabilmesi için, Haydarpaşa Gar Sahası içerisinde yer alan İbrahimağa Köprüsünden sonra ray imalatı yapılmadığı ve Gar Binasına doğru arazinin eğimli olduğu bu dikkate alınarak Haydarpaşa Gar Sahasındaki ray üst kotunun yükseltilerek hazırlanacak öneri çalışmanın kurulumuza sunulmasından sonra konunun değerlendirilebileceğine" karar verilen, 06.03.2020 tarih ve 7169 sayılı kararı ile "...yol kotuna ilişkin bilgi paftası ve Osmanlı Yolu Haydarpaşa etkileşim tespiti raporundan bilgi alınmasına, söz konusu tespit raporu doğrultusunda ray üst kotunun yükseltilmesinin teknik olarak mümkün olmadığı anlaşıldığından prensipte Osmanlı Yolunun taşınabileceğine fakat Demiryolu ve Osmanlı yolunun etkileşim paftasının kurulumuza iletilmesinden sonra taşıma uygulama projesinin değerlendirilebileceğine" karar verilen, Kurulumuzun 14.08.2020 ve 7516 sayılı kararı ile tescil edilen Osmanlı Dönemi Tarihi Yola ait 2. Etap Rölövesinin ve Taşıma Uygulama Projesinin değerlendirilmesi talebine ilişkin; İstanbul Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü İstanbul arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 29.07.2020 tarih ve E.551994 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 24.09.2020 tarih ve 392610 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan arkeolojik kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Tarihi Yolun İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 11.03.2020 tarih ve E.236958 sayılı yazı eki rapordan yol kazı çalışmasının tamamlandığı anlaşıldığından Tarihi Yolun Taşıma Projesinin, Arkeolojik kalıntı alanının kazılarının devam ettiği anlaşıldığından, yolun sergilenebileceği en uygun alanın tespitine ilişkin arkeolojik kalıntıların yoğunluklu olduğu alanının tamamını içeren, çıkan kalıntılar ile ilişkisinin kurulabileceği alternatif çözümlerin yer aldığı vaziyet planı ile birlikte hazırlanarak kurulumuza iletilmesinden sonra değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Naki BAYAR
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
Nilay YILMAZ EMRE
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA
ÜYE
Rami ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
BULUNMADI

07.10.2020 G.İ.

F.38 08.04.2021 Tarih ve 8255 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 08.04.2021/ 492
Karar Tarihi ve No : 08.04.2021/ 8255

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tazviz edilmesine karar verilen, 02.12.2020 tarih ve 7849 sayılı kararı ile sınırları güncel kıyı kenar çizgisi, Üsküdar-Kadıköy ilçe sınırı ve mülkiyet sınırları dikkate alınarak revize edilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde, evvelce Kartal İlçesi, Aşağı Mahallesi, 1130 ada, 1 parsel sayılı, sit alanı dışında Demiryolu km: 19+176.68'de bulunan, TCDD mülkiyetine ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 09.09.2009 tarih ve 2027 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, Kurulumuzun 15.12.2011 tarih ve 229 sayılı kararı ile rölövesi uygun bulunan, 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı ile Anadolu Yakası Haydarpaşa-Gebze Banliyö Hattı üzerinde Km:19+176'da bulunması ve Marmaray Projesinin bütünü düşünüldüğünde konunun aciliyeti, Marmaray Projesinin devamı açısından demiryolu hattının genişletme çabalarının elzem olması, kamu yararı dikkate alınarak özgün malzemelerinin sökülerek muhafaza altına alınmasına, taşınabilecek yer ile ilgili çalışmaların ve önerilerin sunulmasına karar verilen, 10.10.2019 tarih ve 6623 sayılı kararı ile Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden Giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprünün yerine kurulmasına yönelik yer önerisi uygun bulunan, 20.12.2019 tarih ve 6894 sayılı kararı ile TCDD arşiv belgeleri arasında köprünün ilk yapım projesinin bulunduğu bildirildiğinden, söz konusu köprünün 10.10.2019 tarih ve 6623 sayılı kararımız gereği Haydarpaşa Gar Sahasına Orgeneral Şahap Gürler Caddesinden Giriş sağlayan ve gar sahasındaki kuşak hattını (müselles) geçen betonarme köprünün yerine yeniden inşa edilebilmesi için hazırlanacak restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin, bu belgeler doğrultusunda hazırlanarak iletilmesi halinde değerlendirilebileceğine karar verilen, 02.07.2020 tarih ve 7348 sayılı kararı ile restitüsyon ve rekonstrüksiyon projeleri uygun bulunan tescilli Kartal Köprüsüne ilişkin tescilli Kartal Köprüsünün yeniden kurulumu için jeoteknik rapor doğrultusunda yapısal projelerin hazırlandığını, yapısal proje kapsamında inşa edilecek temel yapısı için köprünün her bir ayağında 5 adet olmak üzere toplam 10 adet 12,00 m uzunluğunda ve 80 cm çapında kazık imalatı yapılması gerektiğini bildiren, kazık imalatının yapılabilmesi için Koruma Bölge Kurulundan görüş talep eden, temel kazıkları plan ve kesit etkileşim bilgi paftası ekinde iletilen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 30.03.2021 tarih ve 1351 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 06.04.2021 tarih ve 700943 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

08.04.2021/ BG

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 08.04.2021/ 492
Karar Tarihi ve No : 08.04.2021/ 8255

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan Haydarpaşa Gar Sahasında Kurulumuzun 13.04.2012 tarih ve 468 sayılı kararı gereği sökülerek muhafaza altına alınan, evvelce Kartal İlçesi, Aşağı Mahallesi, 1130 ada, 1 parsel sayılı, sit alanı dışında, Demiryolu km: 19+176.68'de bulunan, TCDD mülkiyetine ait, tescilli Kartal Köprüsüne ilişkin Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararı gereği koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, bu hususta ilgili tapu müdürlüğünce tapu kütüğüne şerh düşülmesine, çalışma yapılacak alanda öncelikle müze müdürlüğünce gerekli görülen yerlerde kazı ve sondaj çalışması yapılmasına, herhangi bir kültür varlığına rastlanılmaması halinde uygulamanın müze müdürlüğü denetiminde yapılmasında 2863 sayılı Yasa açısından sakınca olmadığına, jeoteknik raporunun da iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(BULUNMADI)

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
(İMZA)

ÜYE
Barış HAN
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(İMZA)

ÜYE
Eyüp Cendel ERSOY
(BULUNMADI)

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Ferdi SEYMEN
Kadıköy Bld.Tems.
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Müd.
(İMZA)

08.04.2021/ BG

F.39 27.05.2021 Tarih ve 8327 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

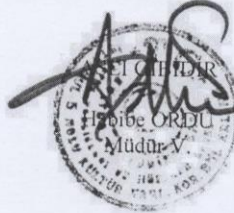
**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

KARAR

**Toplantı Tarihi ve No : 27.05.2021/ 496
Karar Tarihi ve No : 27.05.2021/ 8327**

**Toplantı Yeri
İSTANBUL**

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, eski ve yeni istasyon binaları gar lojmanları vasıflı, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülün, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, 02.12.2020 tarih ve 7849 sayılı kararı ile sınırları güncel kıyı kenar çizgisi, Üsküdar-Kadıköy ilçe sınırı ve mülkiyet sınırları dikkate alınarak revize edilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen, Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırları içinde kalan yere ilişkin kuşak hattı üzerinde Bizans Dönemine tarihlenen T planlı bir yapı açığa çıkarıldığını, gar sahası içerisinde trenlerin yön değiştirmesi için kullanılan kuşak hattı ile arkeolojik buluntuların etkileşimini ortadan kaldırmak amacıyla tasarımda revizyon yapıldığını, kotun değiştirildiğini, söz konusu yapının yerinde kapatılarak korunmasının planlandığını bildiren, yapıya ait rölöve, malzeme ve hasar analizi paftası, rölöve raporu, fotoğraf albümü, restorasyon konservasyon projesi ve raporu, çevre etkileşim sunum paftası ve raporu ile yerinde koruyarak kapatma projesi ve raporu ekinde iletilen İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 23.11.2020 tarih ve 891552 sayılı yazısı eki Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 11.11.2020 tarih ve 3348 sayılı yazısı, Bizans Dönemine tarihlendirilen T planlı yapıya ilişkin 21.01.2021 tarihinde yerinde inceleme yapıldığını, söz konusu yapıya ilişkin arşivlerinde herhangi bir bilgi belgeye rastlanmadığını, kalıntılara ilişkin güncel fotoğrafların ve eski haritaların iletilmesini bildiren İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü'nün 08.02.2021 tarih ve 23979 sayılı (22.02.2021 tarih ve 619216 kayıt) yazısı, kazı çalışmaları tamamlanan T planlı yapı kalıntısına ilişkin hazırlanan 19.11.2020 tarihli raporun ekte iletilmesini bildiren İstanbul Valiliği İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 15.01.2021 tarih ve 1045004 sayılı yazısı, kuşak hattında açığa çıkarılan T planlı yapı kalıntısına ilişkin revize rölöve çizimi ve raporu ile malzeme hasar analizi paftası ekinde iletilen Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 02.03.2021 tarih ve 773 sayılı yazısı, T planlı yapının tescil işlemlerinin yapılmasında sakınca görülmediğini bildiren 20.01.2021 tarihli rapor ekinde iletilen Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 22.01.2021 tarih ve 846728 sayılı yazısı, imar mevzuatı kapsamında incelenen ve uygun bulunan restorasyon ve konservasyon projesinin ekinde iletildiği Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 10.03.2021 tarih ve 885696 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 29.03.2021 tarih ve 686026 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

27.05.2021/496

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

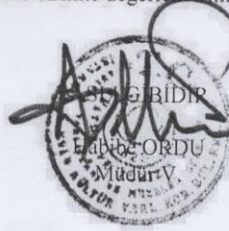
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 27.05.2021/ 496
Karar Tarihi ve No : 27.05.2021/ 8327

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı, TCDD mülkiyetine ait, Kentsel ve Tarihi Sit Alanında kalan yere ilişkin kazı çalışmalarında açığa çıkarılan Erken Bizans Dönemine tarihlendirilen T biçimli yapının, 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığı anlaşıldığından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmesine, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda koruma grubunun I (bir) olarak belirlenmesine, ilgili tapu müdürlüğünce bu hususlarda tapu kütüğüne şerh düşülmesine, rölevesinin uygun olduğuna, restorasyon ve konservasyon projesinin düzeltmelerle (tümleme hariç) uygun olduğuna, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 22.03.2001 tarih ve 680 sayılı ilke kararı gereği uygulamanın müellif mimar sorumluluğunda ve ilgili KUDEB denetiminde yapılmasına, kapatılarak yerinde korunmasına yönelik önerinin Gar sahasındaki kazı çalışmalarının tamamlanıp kazı sonuç raporunun Kurulumuza iletilmesinden sonra açığa çıkarılan diğer arkeolojik kalıntılara ilişkin iletilecek koruma önerileri ile birlikte değerlendirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
(İMZA)

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
(İMZA)

ÜYE
Barış HAN
(İMZA)

ÜYE
S. Yücel ŞENYURT
(İMZA)

ÜYE
Eyüp Cendel ERSOY
(İMZA)

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
(İMZA)

ÜYE
Rahmi ASAL
İst. Ark. Müz. Mtd.
(İMZA)

27.05.2021/ BG

F.40 27.05.2021 Tarih ve 8328 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu**

Toplantı Tarihi ve No: 27.05.2021 – 496
Karar Tarih ve No : 27.05.2021 – 8328

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde, mülkiyeti TCDD'ye ait, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.04.2006 tarih ve 85 sayılı kararı ile kentsel ve tarihi sit alanı ilan edilen, 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı uygun görülen, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzim edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşulları belirlenen Haydarpaşa Garı ve Çevresi Kentsel ve Tarihi Sit Alanı sınırı içerisinde kalan, Kurulumuzun 02.07.2020 tarih ve 7325 sayılı kararı ile "... ilgili müze denetiminde yapılan kazı çalışmalarında açığa çıkarılan (tarihi kaynaklarda adı Hermagora olarak geçen) Ayazma'nın 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığı anlaşıldığından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, koruma grubunun I (bir) olarak belirlenen ilgili tapu müdürlüğüne tapu siciline şerh düşülmesine, rölovesinin ve yerinde korunarak sergilenmesine yönelik hazırlanacak öneri koruma projesinin Kurulumuza sunulmasına, ilgili müze raporunda Kumanda Merkezi Binasının imalatının, Ayazma'nın beslendiği su kaynağına olumsuz etkisi olabileceği belirtildiğinden, konuya ilişkin alanında uzman kişilerce rapor hazırlanmasına, Ayazma ve çevresinde, eski su yolları bulunup bulunmadığına dair ilgili idareden bilgi belge istenmesine..." karar verilen, Kurulumuzun 27.07.2020 tarih ve 7467 sayılı kararı ile "...240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, mülkiyeti TCDD'ye ait, kentsel ve tarihi sit alanında kalan tescilli taşınmaza ait rölovenin 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda uygun olduğuna, taşınmaza ait sanat tarihi raporunun, hasar tespitine ilişkin analitik rölovenin ve lazer tarama ölçüm raporunun Kurulumuza iletilmesine..." karar verilen Bizans Çeşmesi(Ayazma) yapısına ait malzeme ve hasar analiz paftasının, restorasyon-konservasyon müdahale paftasının ve restorasyon projesi konularına ilişkin; Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 02.03.2021 tarihli ve E-84497402-755.99[110.07.01]-771 sayılı yazısı ve ekleri, Kadıköy Belediye Başkanlığının (İmar ve Şehircilik Müdürlüğü) 11.03.2021 tarihli ve E-38354364-622.03-888129 sayılı yazısı ve ekleri, İlgilisinin 06.04.2021 kayıt tarihli ve 701293 kayıt numaralı dilekçesi ve KUDEB Konservasyon ve Restorasyon Rapor eki, İstanbul Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 25.02.2020 tarihli ve E.178751 sayılı yazısı ve ekleri, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 27.04.2021 tarihli ve 734173 kayıt numaralı uzman raporu okundu, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, İbrahimağa Mahallesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel sayılı yerde bulunan, mülkiyeti TCDD'ye ait, kentsel ve tarihi sit alanında kalan tescilli taşınmaza ait Malzeme ve Hasar Analiz paftasının, Restorasyon-Konservasyon Müdahale paftasının ve Restorasyon projesi konularının Kurulumuzca yerinde inceleme yapıldıktan sonra değerlendirilebileceğine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA

ÜYE
Barış HAN
İMZA

ÜYE
Nazlı Ferah AKINCI
İMZA

ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA

ÜYE
Eyüp Cendel ERSOY
İMZA

ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

27.05.2021-ZA

F.41 24.06.2021 Tarih ve 8424 Sayılı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı

İ.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No :24.06.2021- 499
Karar Tarihi ve No :24.06.2021-8424

Toplantı Yeri
İSTANBUL

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.4.2006 gün ve 85 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, Kurulumuzun 21.03.2011 tarih ve 3200 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planının uygun bulunan, Kurulumuzun 09.08.2012 tarih ve 670 sayılı kararı ile sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, 04.05.2017 tarih ve 4505 sayılı kararı ile geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alan içerisinde kalan, Kurulumuzun 19.07.2018 tarih ve 5540 sayılı kararı ile Gar sahasında bulunan peronların, gar binası fonksiyonunu tamamlayıcı görevi ve değeri açısından korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, peronların röhlövesinin hazırlanarak Kurulumuza sunulmasına karar verilen, Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6631 sayılı kararı ile peronların röhlövesinin düzeltmeler ile uygun olduğuna, restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine ve tescilden düşme talebine ilişkin konunun restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza sunulmasından sonra değerlendirilebileceğine karar verilen, Kurulumuzun 28.11.2019 tarih ve 6804 sayılı kararı ile Gar sahasındaki tescilli peronlara ilişkin iletilen restitüsyon projesinin uygun olmadığına, çatı örtüsü, eski ray sistemleri, peron dizilişleri gibi konulara ilişkin yapılacak araştırma ve elde edilecek bilgi-belgeler doğrultusunda restitüsyon projesinin revize edilerek Kurulumuza iletilmesine karar verilen, Kurulumuzun 11.03.2020 tarih ve 7204 sayılı kararı ile "...Gar sahasındaki tescilli peronlara ilişkin; 05.11.1999 tarih ve 660 sayılı ilke kararı doğrultusunda yapı grubunun 1. Grup olarak belirlenmesine, tapu müdürlüğünce bu hususta tapu kütüklerine şerh düşülmesine, tescilden düşme talebinin gar fonksiyonunu tamamlayıcı nitelikte özgün bulunan çelik kanopilere ilişkin olması sebebiyle uygun olmadığına, iletilen restitüsyon projesinin raporunun ve peronunun sökülmesi talebinin ve iletilen Müze Müdürlüğü'nün raporunun değerlendirilmesine ilişkin; Kurulumuzun 10.10.2019 tarih ve 6631 sayılı kararı, Kadıköy Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 28.01.2020 tarih ve E.473871 sayılı yazısı ve ekleri, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 07.05.2021 tarih ve E.86378 sayılı yazısı, Kurulumuzun 11.03.2020 tarih ve 7204 sayılı kararı, Kadıköy Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğü'nün 09.06.2020 tarih ve E.1343776 sayılı yazısı ve eki, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 08.10.2020 tarih ve E.750323 sayılı yazısı ve eki, Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı DLH Marmaray (İstanbul) Bölge Müdürlüğü'nün 02.03.2021 tarih ve 755.99(110.07.01)-770 sayılı yazısı, İlgilisinin 15.04.2021 tarih ve 719754 kayıtlı dilekçesi ve eki, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 07.05.2021 tarih ve 747530 sayılı kayıtlı uzman raporu ve ekleri, İlgilisinin 27.05.2021 tarih ve 766942 sayılı dilekçesi, İstanbul Arkeoloji Müze Müdürlüğü'nün 07.06.2021 tarih ve E-92207046-160.02.01-1440438 sayılı yazısı ve eki, İstanbul Arkeoloji Müze Müdürlüğü'nün 15.06.2021 tarih ve E-92207046-160.02.01-1643645 sayılı yazısı ve eki, İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 22.06.2021 tarih ve 805431 kayıt numaralı uzman raporu okundu, ekleri, dosyası (34.23.200) ve fotoğrafları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kadıköy İlçesi, 54 pafta, 240 ada, 16 parsel, TCDD mülkiyetinde bulunan, Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde yer alan, sit sınırının Kadıköy ilçe sınırı içinde kalacak şekilde tanzih edilmesine karar verilen, geçiş dönemi yapılaşma koşullarının belirlenen alanda bulunan, Gar sahasındaki tescilli peronların sökülmesi sırasında ortaya çıkan önceki dönemlerde yapılan peron döşemelerine ait röhlövenin uygun olduğuna, kurulumuzun 27.12.2019 tarih ve 6911 sayılı kararı ile kaldırılması uygun bulunan kanopilerin kaldırılabilmesi için karo döşemelerin restorasyonda kullanılacak olanların muhafazasının sağlanarak itina ile ilgili Müze denetiminde sökülmesinde 2863 sayılı yasa açısından sakınca olmadığına, gerekli güvenlik önlemlerinin ilgili kurumlarca alınmasına, karo döşemelerin malzeme analiz raporunun kurulumuza iletilmesine karar verildi.

BAŞKAN
Ahmet BAŞYİĞİT
İMZA
ÜYE
Barış HAN
İMZA
ÜYE
Eyüp Cendel ERSOY
BULUNMADI
ÜYE
Ferdî SEYMEN
Kadıköy Bld. Tems.
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
N. Enver KABA
İMZA
ÜYE
S.Yücel ŞENYURT
İMZA
ÜYE
Arzu ÇETİN
İst. B.Şehir Bld.Tems.
İMZA

24.06.2021 G.İ.

